

การศึกษาบทบาทของปริบทในการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถามภาษาไทย

นางสาวกุลพร โปธิศรีเรือง

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-4427-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF THE ROLE OF CONTEXT IN THE INTENTION INTERPRETATION OF
INTERROGATIVE SENTENCES IN THAI

Miss Kulaporn Podhisriroung

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Linguistics

Department of Linguistics

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-4427-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาบทบาทของปริบทในการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถามภาษาไทย
โดย	นางสาวกุลพร โพธิศรีเรือง
สาขาวิชา	ภาษาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.สุดา รังกุพันธุ์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว.กัลยา ติงศภักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.สุดา รังกุพันธุ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษดาพรรณ หงส์ลดาอมภ)

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กุลพร โปธิศรีเรื่อง : การศึกษาบทบาทของบริบทในการตีความเจตนาของรูปประโยค
คำถามภาษาไทย. (A STUDY OF THE ROLE OF CONTEXT IN THE INTENTION
INTERPRETATION OF INTERROGATIVE SENTENCES IN THAI) อ. ที่ปรึกษา :
อาจารย์ ดร.สุดา รังกุพันธุ์, 163 หน้า. ISBN 974-17-4427-7.

งานวิจัยชิ้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถามในภาษาไทย และ
ความสัมพันธ์ระหว่างบริบทสถานการณ์และบริบทเนื้อความกับเจตนาการสื่อสารที่แฝงอยู่ในรูปประโยค
คำถามภาษาไทย

ผลการวิเคราะห์พบว่า รูปประโยคคำถามในภาษาไทยสามารถแสดงเจตนาการสื่อสารอื่นที่
นอกเหนือไปจากการถาม 13 เจตนา ได้แก่ เจตนาปฏิเสธ เจตนาขอร้อง เจตนาเสนอแนะ เจตนาห้ามการ
กระทำ เจตนาขู่ เจตนาประชดประชัน เจตนาเสียดสี เจตนาแสดงความรู้สึกไม่เชื่อ เจตนาแสดงความรู้สึก
ประหลาดใจ เจตนาแสดงความรู้สึกไม่พอใจ เจตนาหยอกล้อ เจตนาทักทาย และเจตนารำพึงรำพัน ทั้งนี้ยัง
พบว่ารูปประโยคคำถามสามารถใช้เพื่อแสดงหน้าที่ในบริบทได้อีก 4 หน้าที่ ซึ่งได้แก่ หน้าที่การนำเข้าสู่
ประเด็นใหม่ในการเล่าเรื่อง หน้าที่ในการดึงความสนใจของผู้ฟังในการเล่าเรื่อง หน้าที่สร้างจุดสนใจให้ผู้ฟังมี
ความเห็นคล้อยตาม และหน้าที่ตรวจสอบความเข้าใจร่วมกันของผู้พูดกับผู้ฟัง

การตีความเจตนาการสื่อสารอื่นๆ ของรูปประโยคคำถาม ผู้ฟังจะสามารถตีความเจตนาได้จาก
บริบทที่แวดล้อมรูปประโยคคำถามนั้นอยู่ ซึ่งได้แก่ บริบทสถานการณ์ และบริบทเนื้อความ โดยบริบท
สถานการณ์ประกอบไปด้วย ผู้พูด ผู้ฟัง เวลา และสถานที่ ส่วนบริบทเนื้อความนั้นมี 2 ประเภท ได้แก่ บริบท
ก่อนหน้า และบริบทตามหลัง จากข้อมูลพบว่า เวลาและสถานที่เป็นบริบทสถานการณ์ที่มีบทบาทในการ
ตีความเจตนาทักทาย และเจตนารำพึงรำพัน ผู้พูดและผู้ฟังกับเวลาและสถานที่ที่มีบทบาทในการตีความ
เจตนาหยอกล้อ ส่วนในบริบทเนื้อความประเภทบริบทก่อนหน้ามีบทบาทในการตีความเจตนาปฏิเสธ เจตนา
ขอร้อง และเจตนาแสดงความรู้สึกไม่เชื่อ บริบทตามหลังมีบทบาทในการตีความเจตนาเสนอแนะ และเจตนา
ประชดประชัน บริบทก่อนหน้าและบริบทตามหลังมีบทบาทในการตีความเจตนาปฏิเสธ และเจตนาขู่ และ
ทั้งบริบทสถานการณ์และบริบทเนื้อความพบว่าไม่มีบทบาทในการตีความเจตนาเสียดสี เจตนาห้ามการกระทำ
เจตนาแสดงความรู้สึกไม่พอใจ และเจตนาแสดงความรู้สึกประหลาดใจ

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่าในการตีความเจตนาการสื่อสารต่างๆ ของรูปประโยคคำถามจำเป็นต้อง
ใช้ทั้งบริบทสถานการณ์ และบริบทเนื้อความในการตีความ เพราะบริบททั้งสองประเภทต่างมีส่วนช่วยในการ
ตีความเจตนาทั้งสิ้น

ภาควิชา.....ภาษาศาสตร์.....

สาขาวิชา.....ภาษาศาสตร์.....

ปีการศึกษา.....2546.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4380104122 : MAJOR LINGUISTICS

KEY WORD : QUESTION / INTERROGATIVE / INTENTION / CONTEXT

KULAPORN PODHISRIROUNG : A STUDY OF THE ROLE OF CONTEXT IN THE
INTENTION INTERPRETATION OF INTERROGATIVE SENTENCES IN THAI.

THESIS ADVISOR : SUDA RANGKUPAN, Ph.D. 163 pp. ISBN 974-17-4427-7.

The purpose of this research is to investigate the speaker's intentions of interrogative sentences in Thai and to investigate the role of context used to interpret each intention.

An interrogative sentence is usually used to ask a question. It is also found that it can be used to indicate 13 other kinds of intentions, namely, denial, request, offering, stopping an action, threat, expressing irony, expressing sarcasm, expressing disbelief, expressing surprise, expressing discontent, teasing, greeting and complaining to oneself. Moreover interrogative sentences can be used as discourse markers, namely, opening a conversation, appealing to the hearer, getting hearer's attention and information checking.

In interpreting the speaker's intention, the hearer needs to take context into consideration. There are two major types of context -- the situational context and the textual context. The situational context is composed of speaker, hearer, time and place. The textual context includes previous discourse and following discourse. The result shows that time and place have an important role in the interpretation of greeting and complaining to oneself. Speaker, hearer, time and place are all needed to interpret teasing. Previous discourse have an important role in the interpretation of denial, request and expressing disbelief. Following discourse have an important role in the interpretation of offering and expressing irony. Previous discourse and following discourse have an important role in the interpretation of denial and threat. Both the situational context and the textual context are all needed to interpret the intention of stopping an action and expressing sarcasm, discontent and surprise.

In conclusion, an interrogative form of sentence can be used by a speaker to express various kinds of intentions. The hearer needs both situational context and textual context in order to be able to interpret the intention correctly.

Department.....Linguistics.....

Student's signature.....

Field of study.....Linguistics.....

Advisor's signature.....

Academic year.....2003.....

Co-advisor's signature.....-

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของอาจารย์ ดร.สุดา รังกุพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านกรุณาให้แนวคิด คำแนะนำ และได้ตรวจแก้ไข วิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่ตลอดเวลาที่ทำวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของอาจารย์อย่างหาที่สุดมิได้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

อนึ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปราณี กุลละวณิช และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ ที่กรุณาชี้ข้อบกพร่องต่างๆ และได้ให้ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณย่า คุณพ่อ คุณแม่ พี่ชายและพี่สะใภ้ที่คอยห่วงใย ตลอดจนช่วยสนับสนุนการศึกษาในทุกๆ เรื่องอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย

ผู้วิจัยขอขอบคุณ Mr. Chuang Wen Chang ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการใช้อุปกรณ์สำนักงาน และสนับสนุนเรื่องเวลาในการทำวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนสนิท คุณนันทกานต์ ตัญญา คุณยลรวี พงศ์รัตนามาน คุณอรรรณ วังสมบัติ และเพื่อนร่วมงานที่บริษัท ไทยเตอ เทเลคอม (ไทยแลนด์) จำกัด ทุกๆ ท่าน ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์เสมอมา

ผู้วิจัยขอขอบคุณพันตรีเอกวิทย์ ขำภักดิ์ ที่ให้ความช่วยเหลือ และคอยห่วงใย ผู้วิจัยเป็นอย่างดีจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงและสุดท้ายผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนๆ และบุคคลรอบข้างทุกท่านที่อนุญาตให้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลบทสนทนามาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ

บทที่

1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
1.7 การเก็บข้อมูล.....	5
2. ทบทวนวรรณกรรม.....	7
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1.1 ทฤษฎีวิัจจนกรรม.....	7
2.1.2 แนวคิดทางด้านปริบท.....	15
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
2.2.1 การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม ในภาษาไทย.....	20
2.2.2 การศึกษาเรื่องความหมายของคำแสดงคำถามในภาษาไทย.....	22
2.2.3 การศึกษาเกี่ยวกับเจตนาการสื่อสารของประโยคคำถาม ภาษาไทย.....	26

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
3.	การจำแนกรูปประโยคคำถามในภาษาไทย.....	33
3.1	เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกกรุปประโยคคำถาม.....	33
3.2	ลักษณะโครงสร้างของกรุปประโยคคำถาม.....	35
3.2.1	กรุปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ.....	35
3.2.2	กรุปประโยคคำถามแบบให้ตอบเนื้อความ.....	38
3.2.3	กรุปประโยคคำถามแบบให้เลือก.....	42
3.3	สรุปลักษณะโครงสร้างของกรุปประโยคคำถาม.....	43
4.	เจตนาการสื่อสารและหน้าที่ทางปริเฉทของกรุปประโยคคำถามในภาษาไทย.....	45
4.1	เกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
4.1.1	เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์เจตนาการสื่อสารของกรุปประโยคคำถาม.....	45
4.1.2	เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์หน้าที่ทางปริเฉทของกรุปประโยคคำถาม.....	47
4.2	เจตนาการสื่อสารของกรุปประโยคคำถาม.....	49
4.2.1	เจตนาถามของกรุปประโยคคำถาม.....	49
4.2.2	เจตนาที่นอกเหนือไปจากการถาม.....	50
4.3	การใช้กรุปประโยคคำถามเพื่อทำหน้าที่ในปริเฉทอื่นๆ.....	73
4.3.1	หน้าที่การนำเข้าสู่ประเด็นใหม่ในการเล่าเรื่อง.....	73
4.3.2	หน้าที่ในการดึงความสนใจของผู้ฟังในการเล่าเรื่อง.....	75
4.3.3	หน้าที่สร้างจุดสนใจให้ผู้ฟังมีความเห็นคล้อยตาม.....	76
4.3.4	หน้าที่ตรวจสอบความเข้าใจร่วมกันของผู้พูดกับผู้ฟัง.....	77
4.4	สรุปเจตนาการสื่อสารของกรุปประโยคคำถาม.....	78

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5. บทบาทของบริบทสถานการณ์และบริบทเนื้อความกับการตีความเจตนา การสื่อสารของรูปประโยคคำถามภาษาไทย.....	80
5.1 เกณฑ์ในการจัดประเภทของบริบทสถานการณ์และบริบทเนื้อความ.....	80
5.1.1 บริบทสถานการณ์.....	80
5.1.2 บริบทเนื้อความ.....	82
5.2 บทบาทของบริบทสถานการณ์และบริบทเนื้อความกับการตีความ เจตนาของรูปประโยคคำถามภาษาไทย.....	83
5.2.1 บทบาทของเวลาและสถานที่กับการตีความเจตนาของรูปประโยค คำถาม.....	83
5.2.2 บทบาทของผู้พูดผู้ฟังและเวลาสถานที่กับการตีความเจตนาของ รูปประโยคคำถาม.....	88
5.2.3 บทบาทของบริบทก่อนหน้ากับการตีความเจตนาของรูปประโยค คำถาม.....	91
5.2.4 บทบาทของบริบทตามหลังกับการตีความเจตนาของรูปประโยค คำถาม.....	97
5.2.5 บทบาทของบริบทก่อนหน้าและบริบทตามหลังกับการตีความ เจตนาของรูปประโยคคำถาม.....	102
5.2.6 บทบาทของผู้พูดผู้ฟังและบริบทตามหลังกับการตีความเจตนา ของรูปประโยคคำถาม.....	108
5.3.5 บทบาทของเวลาสถานที่กับบริบทตามหลังกับการตีความเจตนา ของรูปประโยคคำถาม.....	111
5.3.6 บทบาทของผู้พูดผู้ฟัง บริบทก่อนหน้าและบริบทตามหลังกับ การตีความเจตนาของรูปประโยคคำถาม.....	116
5.3 สรุปบทบาทของกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม...	119

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
6. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	121
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	121
6.1.1 รูปประโยคคำถามภาษาไทย.....	121
6.1.2 เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถามที่นอกเหนือไปจาก การถาม.....	122
6.1.3 การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อทำหน้าที่ในปริจเฉท.....	122
6.1.4 บทบาทของบริบทกับการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถาม.....	123
6.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	125
6.3 ข้อเสนอแนะ.....	126
รายการอ้างอิง.....	128
บรรณานุกรม.....	130
ภาคผนวก.....	131
ประวัติผู้เขียน.....	163

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง

หน้า

1. ตารางแสดงเจตนาของประโยคคำถามแบบตอบรับ – ปฏิเสธที่นอกเหนือไปจาก
การถาม..... 28
2. ตารางแสดงเจตนาของประโยคคำถามแบบให้ตอบเนื้อความที่นอกเหนือไปจาก
การถาม..... 30

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การใช้รูปประโยคคำถามในภาษาไทยโดยทั่วไปจะใช้เมื่อผู้พูดไม่ทราบข้อมูลหรือต้องการทราบข้อมูลบางอย่างจึงกล่าวรูปประโยคคำถามเพื่อถามหาข้อมูล แต่จริงๆ แล้วรูปประโยคคำถามในภาษาไทยไม่ได้เพียงแต่ต้องการสื่อเจตนาเพียงเพื่อถามหาข้อมูลเท่านั้น ยังสามารถสื่อถึงเจตนาอื่นได้อีก โดยที่เราจะทราบถึงเจตนาของรูปประโยคคำถามเหล่านั้นได้ก็ต่อเมื่อเราอยู่ในสถานการณ์นั้นๆ ผู้ฟังอาจจะไม่สามารถตีความเจตนาของประโยคดังกล่าวได้อย่างถูกต้องถ้าปราศจากสถานการณ์แวดล้อม ซึ่งสถานการณ์แวดล้อมนั้นก็คือบริบทนั่นเอง

นักภาษาศาสตร์หลายท่านมุ่งเน้นศึกษาความหมายของรูปภาษาเพียงอย่างเดียวโดยไม่สนใจการนำบริบทมาเป็นส่วนช่วยในการตีความ และมีนักภาษาศาสตร์อีกหลายท่านตีความเจตนาของรูปประโยคโดยอาศัยเงื่อนไขทางบริบท ซึ่งในบางครั้งนักภาษาศาสตร์เหล่านี้พิจารณาเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคโดยอาศัยบริบทในการวิเคราะห์ แต่ไม่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อความแต่ละข้อความในบริบทนั้นๆ และไม่ได้อธิบายว่าข้อความเหล่านั้นทำให้ผู้ฟังตีความเจตนาที่แท้จริงของผู้พูดได้อย่างไร ซึ่งในความเป็นจริงแล้วการพิจารณาเจตนาการสื่อสารจากบริบทนั้นเราจะต้องพิจารณาว่า เจตนาการสื่อสารสนับสนุนความต่อเนื่องของข้อความแต่ละข้อความอย่างไร และเจตนาการสื่อสารของข้อความหนึ่งๆ สนับสนุนเจตนาการสื่อสารของข้อความต่อไปอย่างไร

จากงานวิจัยที่ผ่านมาได้มีผู้วิเคราะห์รูปประโยคคำถามในภาษาไทยไว้หลายท่าน ทั้งในด้านโครงสร้าง เช่น วิจิตรนัย ภาณุพงศ์ (2520) สายสวาท อินทิแสน (2509) นววรรณ พันธุเมธา (2527) และทางอรรถศาสตร์ เช่น ปราณี กุลละวณิชย์ (2521) จิตรภรณ์ เกียรติไพบูลย์

¹ คำว่า "บริบท" (context) นี้ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานเกี่ยวกับคำศัพท์ทางภาษาศาสตร์ระบุไว้ว่าให้ใช้ได้ทั้ง 2 คำคือ "บริบท" และ "บริบท" ถึงแม้ในปัจจุบันคำว่า "บริบท" จะเป็นที่รู้จักและใช้กันอย่างแพร่หลายมากกว่า แต่ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้คำว่า "บริบท" เนื่องจากเมื่อตอนที่ผู้วิจัยเสนอขอสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์นั้น ผู้วิจัยใช้คำว่า "บริบท" และคำว่า "บริบท" ในขณะนั้นก็ใช้นิยมแพร่หลายมากกว่าคำว่า "บริบท" ในปัจจุบัน

(2525) ธีรนุช โชคสุวนิช (2533) แต่งงานวิจัยเหล่านี้มักเน้นไปที่การศึกษาความหมายของคำแสดงคำถามแต่ละคำ โดยไม่ได้เน้นศึกษาในส่วนของบริบทแวดล้อมมากนัก

ในการกำหนดเกณฑ์ด้านโครงสร้างของรูปประโยคคำถามจากการงานวิจัยเรื่องโครงสร้างที่ผ่านมา ผลการวิจัยยังไม่ครอบคลุมถึงรูปประโยคคำถามที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยพบว่ามียุโรปประโยคคำถามอีกหลายรูปที่ไม่สามารถวิเคราะห์โครงสร้างตามกฎเกณฑ์ที่ให้ไว้ได้ เช่น รูปประโยคคำถาม “จะทำยังไงดี” ตามการวิเคราะห์จากงานวิจัยเหล่านี้ไม่ได้มีคำอธิบายสำหรับตำแหน่งของคำคุณศัพท์ที่วางไว้ข้างหลังคำกริยาวิเศษณ์ “ยังงัย” ปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าโครงสร้างของรูปประโยคคำถามในภาษาไทยที่เคยได้มีผู้วิเคราะห์ไว้ นั้นยังไม่ครอบคลุมไปถึงรูปประโยคคำถามที่ใช้ในชีวิตประจำวันเท่าไรนัก

ส่วนในเรื่องการศึกษารูปประโยคคำถามทางด้านความหมายนั้น งานวิจัยที่ผ่านมามีการใช้บริบทมาเป็นส่วนช่วยในการวิเคราะห์เจตนาของคำแสดงคำถามที่อยู่ในรูปประโยคคำถามนั้นๆ แต่ไม่ได้เน้นไปในรายละเอียดของบริบทแวดล้อม โดยจะเน้นที่เจตนาของคำแสดงคำถามแต่ละคำมากกว่า ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าแท้จริงแล้วบริบทมีส่วนสำคัญมากในการตีความรูปประโยคคำถาม เพราะถ้าปราศจากบริบทนั้นผู้ฟังอาจจะตีความเจตนาของรูปประโยคนั้นผิดไปจากเจตนาที่แท้จริงได้ ดังเช่นในรูปประโยคนี้ “ท่านเลยเก็บไว้ที่ ที่ทำงาน หรือคะ” ธีรนุช (2533) ได้วิเคราะห์เจตนาของคำแสดงคำถาม “หรือ” ในประโยคนี้ไว้ว่าไม่ได้แสดงเจตนาถามให้ตอบแต่แสดงเจตนาประชด โดยถ้าเราจะตีความรูปประโยคนี้โดยวิเคราะห์แค่ตัวประโยคเพียงอย่างเดียว ผู้วิจัยเห็นว่าประโยคนี้ก็จะแสดงเจตนาถามเพื่อให้ผู้ฟังตอบและขอทราบข้อมูลตามปกติ ไม่ได้มีเจตนาเพื่อต้องการประชดตามที่ธีรนุชวิเคราะห์ไว้แต่อย่างใด แต่ถ้าพิจารณาโดยรวมไปถึงบริบทแวดล้อมด้วยแล้ว ซึ่งธีรนุชก็ได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทสนทนาที่ว่า “ผู้พูดได้รับข้อมูลจากผู้ฟังว่าไม่กล้าเก็บหนังสือเกี่ยวกับเรื่องเพศไว้ที่บ้าน ซึ่งผู้พูดไม่เห็นด้วยจึงกล่าวประชดว่าผู้ฟังคงเก็บไว้ที่ที่ทำงานแทน” (ธีรนุช, 2533:40) จะเห็นได้ว่าผู้พูดต้องการกล่าวประชดผู้ฟังเพราะว่าผู้ฟังไม่กล้าเก็บหนังสือเกี่ยวกับเรื่องเพศไว้ที่บ้านนั่นเอง ถ้าเราจะตีความเจตนาของรูปประโยคนี้โดยไม่อาศัยบริบทที่แวดล้อมก็อาจจะทำให้เข้าใจเจตนาที่แท้จริงของประโยคนั้นผิดไปได้ โดยรายละเอียดดังกล่าวที่ธีรนุชได้ใช้มาประกอบในการวิเคราะห์เจตนาที่แท้จริงของประโยคนั้น แท้จริงแล้วก็คือส่วนหนึ่งของบริบท ซึ่งในงานวิจัยที่ผ่านมาไม่ได้มีท่านใดศึกษาเกี่ยวกับเรื่องบริบทโดยตรง

นอกจากนี้ ยังไม่มีผู้ใดศึกษาเรื่องเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถามโดยเน้นที่บริบทนี้ อย่างละเอียด ดังตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่ารูปประโยคคำถามหนึ่งรูปนั้นสามารถแสดงเจตนาการสื่อสารได้มากกว่าหนึ่งเจตนาเมื่ออยู่ในบริบทที่ต่างกัน เพราะถ้าปราศจากบริบทแล้ว

ผู้ฟังอาจไม่สามารถตีความเจตนาของรูปประโยคคำถามได้อย่างถูกต้อง ผู้วิจัยจึงเห็นว่าบริบทเป็นสิ่งที่สำคัญ และอีกส่วนหนึ่งคือรูปประโยคที่ธีรยุทธนำมาใช้ในการวิเคราะห์นั้น เป็นรูปประโยคที่มาจากหนังสือนวนิยายทั้งหมด ซึ่งงานวิจัยที่ผ่านมายังไม่มีผู้ใดศึกษาเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถามโดยใช้ข้อมูลที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ในความเป็นจริงแล้วรูปประโยคที่ใช้งานมากที่สุดก็คือรูปประโยคที่ปรากฏในบทสนทนาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าควรใช้ข้อมูลบทสนทนาเข้ามาทำการศึกษา เพื่อจะได้ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยคคำถามและบริบทที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 วิเคราะห์เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถามภาษาไทย
- 1.2.2 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบริบทสถานการณ์และบริบทเนื้อความกับเจตนาการสื่อสารที่แฝงอยู่ในรูปประโยคคำถามภาษาไทย

1.3 สมมติฐานการวิจัย

- 1.3.1 รูปประโยคคำถามภาษาไทยสามารถแสดงเจตนาการสื่อสารได้หลายเจตนา นอกเหนือไปจากการถาม
- 1.3.2 รูปประโยคคำถามที่มีโครงสร้างเหมือนกันจะถูกตีความว่ามีเจตนาการสื่อสารต่างกันตามบริบทสถานการณ์และบริบทเนื้อความที่ต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาจากประโยคสนทนาในชีวิตประจำวัน บทสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ และบทสัมภาษณ์ทางนิตยสาร

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบถึงความสำคัญของประเภทของปริบทแต่ละประเภทที่ช่วยในการตีความเจตนาด้านการสื่อสารของรูปประโยคคำถามนั้นๆ

1.5.2 เป็นแนวทางของการศึกษารูปประโยคประเภทอื่นที่แสดงเจตนาด้านการสื่อสารหลายเจตนาในลักษณะเดียวกัน

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

1.6.1 ศึกษาสำรวจเอกสาร วารสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประโยคคำถามในภาษาไทยในด้านโครงสร้างและในด้านความหมาย โดยรวบรวมงานวิจัยและเอกสารต่างๆ ทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.6.2 เก็บรวบรวมข้อมูลบทสนทนาจากแหล่งต่างๆ โดยส่วนแรกใช้ข้อมูลบทสัมภาษณ์จากนิตยสารและโทรทัศน์ อีกส่วนหนึ่งเป็นบทสนทนาในชีวิตประจำวัน ซึ่งเกิดขึ้นกับผู้วิจัยเองและบุคคลรอบข้าง

1.6.3 จำแนกประโยคที่มีรูปเป็นประโยคคำถาม โดยจากข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมมาได้ ผู้วิจัยจะนำมาคัดเลือกประโยคที่จะนำมาใช้วิเคราะห์ในงานวิจัยชิ้นนี้ ซึ่งประโยคดังกล่าวจะต้องมีรูปเป็นประโยคคำถาม

1.6.4 วิเคราะห์เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถามแต่ละประโยคว่ารูปประโยคคำถามดังกล่าวมีเจตนาการสื่อสารการถามตรงตามรูปหรือไม่อย่างไร

1.6.5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

1.7 การเก็บข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาใช้ในงานวิจัยนี้ทั้งหมด เก็บจากบทสนทนาในชีวิตประจำวันของตัวผู้วิจัยเอง กับเพื่อนหรือคนในครอบครัว และจากบทสัมภาษณ์ทางสื่อต่างๆ โดยข้อมูลทั้งหมดแบ่งได้ดังนี้

1.7.1 ข้อมูลจากบทสนทนาในชีวิตประจำวัน

การเก็บข้อมูลจากบทสนทนาในชีวิตประจำวันระหว่างผู้วิจัยกับเพื่อนหรือคนในครอบครัว นั้น ผู้วิจัยเก็บข้อมูล 2 ทางคือ จากทางโทรศัพท์และจากการสนทนาปกติ

1.7.1.1 ข้อมูลจากการสนทนาทางโทรศัพท์

การสนทนาจากทางโทรศัพท์นั้นผู้วิจัยใช้วิธีการบันทึกเทป โดยสุ่มจากการสนทนา ครั้งหนึ่งๆ ประมาณครั้งละ 10 – 15 นาทีจำนวน 10 ครั้ง จากนั้นนำมาถ่ายเสียงข้อมูลเป็นตัวอักษรและเก็บไว้รอการคัดเลือกสรุปประเด็นที่ต้องการ

1.7.1.2 ข้อมูลจากการสนทนาปกติ

ส่วนในการเก็บข้อมูลจากการสนทนาปกตินั้นผู้วิจัยใช้จากทั้งการบันทึกเทปโดยการสุ่มอัดเหมือนกับการเก็บข้อมูลจากทางโทรศัพท์จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละประมาณ 10 – 15 นาที และจากการจดบันทึก ซึ่งจากการจดบันทึกนั้นผู้วิจัยใช้เมื่อเวลาที่ไม่มีเครื่องบันทึกเทปและได้ยินประโยคที่น่าสนใจ

1.7.2 ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์ตามสื่อต่างๆ

ในการเก็บข้อมูลบทสัมภาษณ์จากสื่อต่างๆ ผู้วิจัยใช้ทั้งจากสื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุสาร โดยมีรายละเอียดการเก็บข้อมูลดังนี้

1.7.2.1 ข้อมูลบทสัมภาษณ์จากโทรทัศน์

ผู้วิจัยเก็บเลือกเก็บข้อมูลบทสัมภาษณ์จากรายการทไวไลท์โชว์ ซึ่งออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ทุกวันอาทิตย์ เวลาประมาณ 14.30 – 16.30 น. จำนวน 1 ครั้ง จากรายการสมาคมชมดาว ซึ่งออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ทุกวันพุธ เวลาประมาณ 22.20 – 23.20 น. จำนวน 3 ครั้ง และจากรายการเจาะใจซึ่งออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 ทุกวันพฤหัสบดี เวลาประมาณ 22.20 – 23.20 น. จำนวน 3 ครั้งเช่นกัน โดยผู้วิจัยใช้การบันทึกเทปบนม้วนวีดีโอไว้แล้วนำมาถ่ายเสียงข้อมูลเป็นตัวอักษร

1.7.2.2 ข้อมูลบทสัมภาษณ์จากนิตยสาร

การเก็บข้อมูลจากนิตยสารผู้วิจัยเลือกเก็บจากนิตยสาร 2 ชนิด แบ่งเป็น นิตยสารสกุลไทยตั้งแต่เดือนม.ค. 2544 – ธ.ค. 2545 จำนวน 5 เล่ม และนิตยสารขวัญเรือนตั้งแต่เดือนพ.ค. 2544 – ธ.ค. 2545 จำนวน 2 เล่ม โดยใช้การถ่ายเอกสารบทสัมภาษณ์ทั้งหมดที่มีอยู่ในนิตยสารแต่ละเล่ม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในการวิเคราะห์และตีความรูปประโยคคำถาม ผู้วิจัยแบ่งทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์ออกเป็นสองส่วนใหญ่ๆ ส่วนแรกเป็นทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค และอีกส่วนหนึ่งคือหลักการคัดเลือกรูปประโยคที่เป็นรูปประโยคคำถาม ทฤษฎีที่ใช้ในการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคนั้นจะใช้ทฤษฎีวิัจจนกรรม (Speech Act Theory) และแนวความคิดทางด้านปริบท (Context) ส่วนหลักการคัดเลือกรูปประโยคคำถามจะใช้ผลวิเคราะห์จากงานวิจัยในเรื่องประโยคคำถามภาษาไทยจากงานที่ผ่านมา โดยในส่วนแรกผู้วิจัยจะเสนอทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์เจตนาของรูปประโยคคำถามก่อน และจากนั้นจึงจะเสนอหลักในการคัดเลือกรูปประโยคคำถาม

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 ทฤษฎีวิัจจนกรรม

ผู้ที่เป็นผู้บุกเบิกทฤษฎีวิัจจนกรรมที่เป็นที่รู้จัก ได้แก่ จอห์น ออสติน (Austin, 1962) และจอห์น เซอร์ล (Searle, 1969) ซึ่งเชื่อว่าภาษาไม่ได้ใช้เพื่อบอกเล่าเนื้อความเท่านั้น แต่ยังใช้ภาษาเพื่อกระทำการต่างๆ ด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าความหมายและการกระทำมีผลเกี่ยวเนื่องอย่างไรกับภาษา ทฤษฎีวิัจจนกรรมเป็นทฤษฎีที่ช่วยแก้ปัญหาในการสื่อสารว่าเหตุใดคำพูดจึงมีความหมายหรือสื่อถึงการกระทำได้หลายอย่างในเวลาเดียวกัน

ออสตินเป็นคนแรกที่ริเริ่มทฤษฎีวิัจจนกรรมนี้ และในเวลาต่อมาเซอร์ลก็ได้นำมาปรับให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น แต่ของเซอร์ลนั้นเน้นการวิเคราะห์เพียงแค่ว่ารูปประโยคนั้นเพียงประโยคเดียว ไม่ได้สนใจวิเคราะห์ข้อความอื่นๆ ที่แวดล้อมประโยคนั้นๆ ด้วย ชิฟฟริน (Schiffirin, 1998) จึงได้นำทฤษฎีวิัจจนกรรมของเซอร์ลมาวิเคราะห์เจตนาของรูปประโยค ซึ่งเน้นไปที่รูปประโยคที่แสดงเจตนาการสื่อสารไม่ตรงตามรูป โดยการวิเคราะห์เจตนาของชิฟฟรินนั้นจะวิเคราะห์เจตนาของข้อความที่

แวดล้อมประโยคที่จะศึกษาด้วย ซึ่งในส่วนนี้จะเสนอทฤษฎีวิัจจนกรรมและการวิเคราะห์ข้อมูลของทั้ง 3 ท่าน คือ ออสติน เซอร์ล และชิฟพริน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ออสติน (1962) อธิบายว่าคำพูดไม่ได้ทำหน้าที่เพียงแค่อใช้ในการสื่อสารเท่านั้น แต่ยังทำให้เกิดการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งได้อีกด้วย โดยออสตินได้แบ่งคำพูดออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. Constative หมายถึง คำพูดหรือประโยคที่บอกเล่าหรือรายงานข้อเท็จจริงทั่วไป เช่น

(1) I am 16 years olds.

(2) I have 2 older sisters.

ในประโยค (1) จะเห็นได้ว่าเป็นข้อความที่บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับอายุของผู้พูดว่าผู้พูดประโยคนี้นั้นมีอายุ 16 ปี ซึ่งข้อความดังกล่าวเป็นการบอกเล่าหรือบรรยายเรื่องต่างๆ ไป และในประโยค (2) ก็เช่นกันเป็นการบอกเล่าว่าผู้พูดนั้นมีพี่สาว 2 คน

2. Performative หมายถึง คำพูดหรือประโยคที่ไม่ได้ทำหน้าที่เพียงแค่อใช้ในการสื่อสารเท่านั้น แต่ยังก่อให้เกิดการกระทำด้วย เช่น

(3) I name this ship the Queen Elizabeth.

(4) I bet you sixpence it will rain tomorrow.

ออสตินได้ชี้ให้เห็นว่าประโยคเหล่านี้แตกต่างจากประโยคทั่วไป กล่าวคือไม่ได้ทำหน้าที่เพียงแค่การกล่าวข้อความที่บรรยายเท่านั้นแต่เป็นการกระทำ กล่าวคือหลังจากที่ผู้พูดพูดประโยคนี้อีกก็จะเกิดการกระทำตามมาในทันที ดังในประโยค (3) ประโยคนี้เมื่อผู้พูดกล่าวจบแล้วเรือลำนั้นจึงมีชื่อในทันที และในประโยค (4) เมื่อผู้พูดกล่าวจบก็ก่อให้เกิดการพนันระหว่างคนสองคน เป็นต้น

อาจสรุปได้ว่า constative คือประโยคที่บอกเล่าเรื่องราวทั่วไป ส่วน performative นั้น คือประโยคที่เมื่อพูดแล้วก่อให้เกิดการกระทำตามมา

ในการพูดหรือกล่าวประโยคทุกครั้ง จะเกิดการกระทำใน 3 ระดับ ได้แก่

1. การกล่าวถ้อย (Locutionary act) คือ การเปล่งเสียงออกมาเป็นคำหรือประโยค

2. การแสดงเจตนา (Illocutionary act) คือ การแสดงเจตนาที่แฝงอยู่ในขณะที่ผู้พูดกล่าวถ้อย

3. วจนผล (Perlocutionary act) คือ การกระทำของผู้ฟังที่เป็นผลหลังจากการกล่าวถ้อยของผู้พูด

เซอร์ล (1969, 1979) ได้นำกฎการเกิดการกระทำทั้ง 3 ข้อที่ออกสตินเสนอไว้มาศึกษาให้ชัดเจนขึ้นและเรียกว่าทฤษฎีวิัจจนกรรม (Speech Act Theory) เซอร์ลอธิบายว่าในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นผู้พูดไม่ได้เพียงแค่สื่อความของคำหรือข้อความเท่านั้น หากแต่การสื่อสารครั้งหนึ่งๆ มีการกระทำในการสื่อสารเจตนา เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายหนึ่งๆ ด้วย และยังเสนอว่าการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารวิัจจนกรรมนั้นประกอบไปด้วยการกระทำ 3 ประการคือ

1. การกล่าวถ้อย (Utterance act) คือ การกระทำที่เป็นการกล่าวถ้อยคำนับตั้งแต่การเปล่งเสียงออกมาครั้งหนึ่งๆ มีผลของการกระทำนั้นๆ เป็นคำหรือประโยค ซึ่งอาจรวมเรียกได้ว่าถ้อยคำ (Utterance)

2. การนำเสนอความ (Propositional act) คือ การกระทำที่เป็นการนำเสนอความซึ่งประกอบไปด้วยความที่กล่าวอ้างถึงสรรพสิ่ง (reference) และลักษณะอาการต่างๆ (predicates)

3. การแสดงเจตนา (Illocutionary act) คือ การกระทำที่เป็นการใช้คำพูดที่แฝงไปด้วยเจตนาต่างๆ เช่น ถาม สั่ง และอื่นๆ

ทฤษฎีของเซอร์ลนั้นเน้นที่การแสดงเจตนา เซอร์ลจึงให้ความสำคัญกับการแสดงเจตนา (Illocutionary act) ในข้อ 3 มาก และได้ใช้การแสดงเจตนาเป็นหลักในการสร้างกรอบวิเคราะห์ข้อความและบริบทที่แวดล้อม เป็นเหตุให้วิัจจนกรรมแสดงเจตนาออกมาต่างๆ กัน โดยนำไปใช้ในการตีความประโยคที่แสดงเจตนาต่างๆ เซอร์ลได้ตั้งเงื่อนไขไว้ 4 ข้อ เรียกว่าเงื่อนไขความเหมาะสม (Felicity conditions) ซึ่งประโยคแต่ละประโยคนั้นจะต้องประกอบไปด้วยเงื่อนไขต่างๆ เหล่านี้ คือ

1. เงื่อนไขบอกเนื้อความ (Propositional content rule) คือ เงื่อนไขที่เกี่ยวกับลักษณะของเนื้อความ โดยต้องมีส่วนที่อ้างถึงและภาคแสดง เช่น ในการสัญญา ผู้พูดจะต้องกระทำบางสิ่งบางอย่างในอนาคต

2. เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน (Preparatory rule) คือ เงื่อนไขที่เป็นความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผู้พูดและผู้ฟังกับการกระทำนั้นๆ เช่น ในการสัญญา ผู้ฟังจะต้องเชื่อว่าผู้พูดจะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ผู้ฟัง

3. เงื่อนไขบอกความจริงใจ (Sincerity rule) คือ เงื่อนไขที่แสดงความรู้สึกลึกและเจตนาแท้จริงของผู้พูด

4. เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ (Essential rule) คือ เงื่อนไขที่บอกถึงสาระของถ้อยคำนั้นๆ กล่าวโดยสรุป เงื่อนไขบอกเนื้อความ (propositional content rule) มุ่งประเด็นไปที่ตัวข้อความหรือเนื้อความเท่านั้น เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน (preparatory rule) มุ่งประเด็นไปที่

สิ่งแวดล้อมพื้นฐาน ส่วนเงื่อนไขบอกความจริงใจ (sincerity rule) เป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์และความคิด และ เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ (essential rule) เกี่ยวกับเจตนาที่ต้องการจะสื่อจากถ้อยคำนั้นๆ

เซอรัลยังได้แบ่งประเภทของวัจนกรรมออกเป็น 5 ประเภท ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. Representatives หมายถึง วัจนกรรมที่ผู้พูดสื่อไปยังผู้ฟัง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอเนื้อความเป็นจริงปกติที่สามารถพิสูจน์ได้ หรือบอกกล่าวข้อเท็จจริงให้แก่ผู้ฟังรู้ เช่น วัจนกรรมบอก เป็นต้น

2. Directives หมายถึง วัจนกรรมที่ผู้พูดสื่อไปยังผู้ฟัง โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อผู้พูด เช่น วัจนกรรมขอร้อง (ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำหรืองดเว้นการกระทำตามที่ผู้พูดขอร้อง) หรือวัจนกรรมถาม (ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังตอบคำถามของผู้พูด) เป็นต้น

3. Commissives หมายถึง วัจนกรรมที่ผู้พูดสื่อไปยังผู้ฟัง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบอกให้ผู้ฟังรู้ว่า ผู้พูดจะกระทำสิ่งหนึ่งให้ผู้ฟังในอนาคต เช่น วัจนกรรมสัญญา เป็นต้น

4. Expressives หมายถึง วัจนกรรมที่ผู้พูดสื่อไปยังผู้ฟัง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงสภาวะทางอารมณ์ สภาพจิตใจ หรือความรู้สึกของผู้พูด เช่น วัจนกรรมขอขอบคุณ (ผู้พูดกล่าวขอบคุณ พร้อมกับ ความรู้สึกที่ตื้นตัน หรือดีใจ) เป็นต้น

5. Declarations หมายถึง วัจนกรรมที่ผู้พูดสื่อไปยังผู้ฟัง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประกาศหรือเปลี่ยนแปลงสถานภาพของบุคคล หรือบางสิ่งบางอย่าง อย่างทันทีทันใดเมื่อผู้พูดพูดจบ เช่น การประกาศสงคราม การประกาศในพิธีการแต่งงาน – งานศพ หรือการไล่พนักงานออก เป็นต้น

เซอรัลได้ให้ข้อเสนอว่าถ้อยคำหนึ่งๆ นั้นสามารถแสดงวัจนกรรมได้หลายวัจนกรรม โดยตามปกติแล้วรูปของถ้อยคำเป็นวัจนกรรมประเภทใดก็ควรจะสื่อความหมายเป็นวัจนกรรมประเภทนั้น ซึ่งการแสดงวัจนกรรมที่ตรงตามรูปนี้เรียกว่าวัจนกรรมตรง (direct speech act) ตัวอย่างเช่น

(5) I am 16 years old.

(6) How old are you?

ประโยคที่ (5) รูปประโยคเป็นรูปประโยคบอกเล่า และความหมายก็เป็นไปในทางบอกเล่า ส่วนในประโยคที่ (6) นั้นรูปประโยคเป็นรูปประโยคคำถามและก็สื่อความหมายเป็นการถามด้วย ลักษณะเช่นนี้จะเรียกว่าประโยคนั้นๆ แสดงวัจนกรรมตรง

ในทางตรงกันข้าม ถ้ารูปของถ้อยคำนั้นเป็นวัจนกรรมประเภทหนึ่ง แต่ความหมายเป็นวัจนกรรมอีกประเภทหนึ่ง เซอรัลเรียกวัจนกรรมลักษณะนี้ว่าวัจนกรรมอ้อม (indirect speech act)

ซึ่งผู้ฟังสามารถจะตีความ วัจนกรรมข้อนี้ได้จากความรู้พื้นฐาน (background knowledge) ของผู้ฟัง ตัวอย่างเช่น

(7) I hope you'll write a letter of recommendation for me.

(8) Would you be able to write a letter of recommendation for me?

เมื่อเทียบประโยค (7) กับประโยค (8) จะเห็นได้ว่าถ้าจะพิจารณาความหมายแล้วประโยคทั้งสองจะแสดงเจตนาที่เหมือนกัน คือ ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่างให้ตนเอง ซึ่งเป็นวัจนกรรมขอร้อง จัดอยู่ในวัจนกรรมประเภท directives แต่ลักษณะของรูปประโยคทั้งสองนั้นแตกต่างกัน โดยที่ประโยคแรกมีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าซึ่งถ้าเป็นการแสดงวัจนกรรมที่ตรงตามรูปประโยคนั้นจะแสดงวัจนกรรมประเภท representatives คือ เป็นวัจนกรรมที่เป็นการบอกเล่าเรื่องราวโดยทั่วไป ส่วนประโยคที่สองเป็นรูปประโยคคำถาม ซึ่งเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดต้องการข้อมูลจากผู้ฟัง โดยการใช้อุปสรรคแบบหนึ่งเพื่อแสดงวัจนกรรมอีกประเภทหนึ่งเช่นนี้ถือว่าการแสดงวัจนกรรมข้อนี้

เซอร์ลได้สรุปไว้ว่าการใช้รูปประโยคแบบหนึ่งเพื่อแสดงวัจนกรรมอีกประเภทหนึ่งนี้แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของผู้ใช้ โดยคนทั่วไปมักใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงวัจนกรรมข้อนี้ในการขอร้องมากที่สุด ลักษณะของวัจนกรรมข้อนี้ในการขอร้องนี้ได้มีการใช้กันอย่างแพร่หลายจนลักษณะของรูปประโยคนั้นมีโครงสร้างที่แน่นอน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ รูปประโยคที่เกี่ยวกับความสามารถของผู้ฟังในการกระทำบางสิ่งบางอย่าง เช่น

(9) Can you reach the salt?

(10) Could you be a little more quiet?

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ รูปประโยคที่เกี่ยวกับความปรารถนาหรือความต้องการของผู้พูดเพื่อให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่าง เช่น

(11) I would like you to go now.

(12) I want you to do this for me, Henry.

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ รูปประโยคที่เกี่ยวกับการกระทำบางสิ่งบางอย่างของผู้ฟัง เช่น

(13) Will you quit making that awful racket?

(14) Would you kindly get off my foot?

กลุ่มที่ 4 ได้แก่ รูปประโยคที่เกี่ยวกับการขอร้องเพื่อให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่าง เช่น

(15) Would you mind not making so much noise?

(16) Would it be convenient for you to come on Monday?

กลุ่มที่ 5 ได้แก่ รูปประโยคที่เกี่ยวกับเหตุผลในการกระทำบางสิ่งบางอย่าง เช่น

(17) Hadn't you better go now?

(18) Why don't you stop here?

กลุ่มที่ 6 ได้แก่ รูปประโยคที่เป็นส่วนประกอบของประโยคที่มีคำกริยาที่บอกเจตนาของผู้พูด เช่น

(19) Would you mind awfully if I asked you if you could write me a letter of recommendation?

(20) Might I ask you to take off your hat?

การตีความวัจนกรรมของเซอร์ลันเน้นที่รูปประโยคนั้นเพียงประโยคเดียว และเซอร์ลันไม่ได้ยกตัวอย่างและให้คำอธิบายเกี่ยวกับการตีความวัจนกรรมประเภท directives นี้ไว้มากนัก ชิฟพริน (1998) จึงได้นำเอาหลักทฤษฎีของเซอร์ลันมาวิเคราะห์และอธิบายวัจนกรรมประเภท directives ไว้ดังนี้

ชิฟพริน (1998) อธิบายว่า ในการจะตัดสินให้ประโยคใดประโยคหนึ่งแสดงเจตนาการสื่อสารอะไร ผู้ฟังจะต้องใช้การพิจารณาจากความรู้พื้นฐานของตัวผู้ฟัง รวมไปถึงเรื่องวัฒนธรรมและสังคมด้วย เพราะเจตนาการสื่อสารของประโยคเดียวกันอาจจะถูกตัดสินว่าแสดงเจตนาแตกต่างกันไปตามความรู้พื้นฐานของผู้ฟังแต่ละคน ชิฟพรินได้เสนอตัวอย่างการวิเคราะห์เจตนาการสื่อสารของประโยคคำถาม โดยแสดงให้เห็นว่าประโยคคำถามประโยคเดียวกันในสถานการณ์เดียวกัน อาจจะสามารถตีความว่าแสดงเจตนาได้ต่างกัน โดยในตัวอย่างจะเป็นการวิเคราะห์เจตนาการสื่อสารของประโยค (a)

HENRY: (a) Y'want a piece of candy?

IRENE: (b) No.

ZELDA: (c) She's on a diet.

ผลการวิเคราะห์เจตนาการสื่อสารของประโยค (a)

1. Y'want a piece of candy? ตัดสินให้เป็นประโยคที่แสดงเจตนาถามโดย Henry ถามผู้ร่วมสนทนาในที่นี้คือ Irene และ Zelda ว่าต้องการลูกอมไหม

การจะตัดสินให้ประโยคนี้แสดงเจตนาถามนั้นจะต้องใช้เงื่อนไขความเหมาะสมในการวิเคราะห์ เพื่อดูองค์ประกอบของประโยคที่แสดงเจตนาถามนั้น ซึ่งเซอร์ลได้กำหนดเงื่อนไขของประโยคที่แสดงเจตนาถามนั้นไว้ดังนี้

เงื่อนไขบอกเนื้อความ	ข้อความที่แสดงถึงการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง
เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน	(1) ผู้พูดไม่ทราบคำตอบ หรือไม่แน่ใจในข้อมูลที่ตนมีอยู่และต้องการความแน่ใจ (2) ผู้พูดไม่แน่ใจว่าผู้ฟังจะบอกข้อมูลนั้นแก่ผู้พูดถ้าผู้พูดไม่ถาม
เงื่อนไขบอกความจริงใจ	ผู้พูดต้องการทราบคำตอบจากผู้ฟัง
เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ	เป็นความพยายามที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังตอบคำถาม

จากประโยค 'Y'want a piece of candy? ผู้พูดไม่ทราบข้อมูลและต้องการข้อมูลจากผู้ฟัง จึงวิเคราะห์ได้ว่าประโยคนี้เป็นคำถาม เพราะ Henry ต้องการทราบคำตอบว่าทั้ง Irene และ Zelda ต้องการลูกอมหรือไม่ และการที่ประโยคบอกเล่าเป็นคำถามนั้นจะต้องจบด้วยเสียงที่สูงขึ้น การจบประโยคบอกเล่าด้วยระดับเสียงขึ้นนั้นเป็นการแสดงความไม่แน่ใจของผู้พูด ซึ่งผู้พูดขาดความรู้ในสิ่งที่ผู้พูดพูดออกไป ซึ่งในที่นี้คือผู้พูดไม่แน่ใจว่าผู้ฟังต้องการลูกอมหรือไม่นั่นเอง

2. 'Y'want a piece of candy? เป็นประโยคที่แสดงเจตนาขอหรือเพื่อทราบข้อมูลที่ Henry ขอหรือ Irene และ Zelda ให้บอกความต้องการลูกอมบ้างหรือไม่

การวิเคราะห์ให้ประโยคนี้แสดงเจตนาขอหรือนั้นใกล้เคียงกับการแสดงเจตนาถามนั้น เพราะการถามกับการขอหรือนั้นเป็นการแสดงเจตนาที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในทฤษฎีวิัจจนกรรม โดยที่ประโยคทั้งสองแบบนี้จัดเป็นวิัจจนกรรมประเภทเดียวกันคือ directives และในการตีความบทสนทนาทั่วไปก่อให้เกิดปัญหาอย่างมากในการตีความประโยคสองแบบนี้ ซึ่งเซอร์ลได้กำหนดเงื่อนไขความเหมาะสมของประโยคที่แสดงเจตนาขอหรือไว้ดังนี้

เงื่อนไขบอกเนื้อความ	ข้อความที่บอกถึงการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง
เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน	(1) ผู้ฟังมีความสามารถกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และผู้พูดเชื่อว่าผู้ฟังสามารถกระทำสิ่งนั้นได้ (2) ผู้พูดไม่แน่ใจว่าผู้ฟังจะกระทำสิ่งนั้นเองด้วยความสมัครใจ
เงื่อนไขบอกความจริงใจ	ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่าง

เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ เป็นความพยายามที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่างที่ผู้พูดต้องการ

Y'want a piece of candy? สามารถจัดได้ว่าแสดงเจตนาขอรับตามเงื่อนไขความเหมาะสมของประโยคที่แสดงเจตนาขอรับ เพราะในการขอรับนั้นผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำบางอย่างให้ผู้พูด ในที่นี้ก็คือต้องการให้ผู้ฟังบอกข้อมูลนั่นเอง ซึ่งจากองค์ประกอบทั้งประโยคที่แสดงเจตนาถามและประโยคที่แสดงเจตนาขอรับนั้นมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันมาก เพราะฉะนั้นถ้าประโยคที่แสดงเจตนาถามได้ก็อาจจะแสดงเจตนาขอรับได้เช่นกัน โดยสรุปแล้วประโยค Y'want a piece of candy? จึงเป็นทั้งการถามและการขอรับ

3. Y'want a piece of candy? เป็นประโยคที่แสดงเจตนาเสนอที่ Henry เสนอลูกอมให้แก่ Irene และ Zelda ซึ่งเงื่อนไขความเหมาะสมของประโยคที่แสดงเจตนาเสนอนั้นมีดังนี้

เงื่อนไขบอกเนื้อความ	ข้อความที่แสดงถึงการกระทำในอนาคตของผู้พูด
เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน	(1) ผู้พูดต้องการจะกระทำบางสิ่งบางอย่างให้แก่ผู้ฟัง (2) ผู้พูดไม่แน่ใจว่าผู้ฟังต้องการให้ผู้พูดกระทำสิ่งนั้นให้แก่ผู้ฟังหรือไม่
เงื่อนไขบอกความจริงใจ	ผู้พูดต้องการกระทำบางสิ่งบางอย่างให้แก่ผู้ฟัง
เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ	เป็นความพยายามที่ผู้พูดต้องการกระทำบางสิ่งบางอย่างให้กับผู้ฟัง

ชิฟพริโนวิเคราะห์ว่าการตัดสินใจให้ประโยคนี้เป็นประโยคที่แสดงเจตนาเสนอน่าจะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้มากที่สุด เพราะดูจากความหมายแล้ว ผู้พูดต้องการเสนอของบางสิ่งแก่ผู้ฟัง ในที่นี้ก็คือต้องการเสนอลูกอมให้กับผู้ฟัง สิ่งที่แตกต่างระหว่างการแสดงเจตนาการสื่อสารประเภท directives หรือ commissives นั้นดูได้จากถ้าเป็น directives ผู้พูดมีความต้องการให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่าง ส่วน commissives นั้น เป็นการกระทำบางสิ่งบางอย่างจากผู้พูดเพื่อผู้ฟัง

ชิฟพริโนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสื่อสารว่า ข้อความถูกสร้างจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลสองชนิด หนึ่งคือข้อมูลทางด้านความหมายโดยที่ข้อมูลทางความหมายนี้เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อความของภาษา ซึ่งแสดงในรูปแบบของตัวบท (textual information) ชนิดที่สองคือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบริบท (contextual information) โดยที่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบริบทนี้จะเป็นข้อมูลที่เป็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่อยู่รอบๆ เราไม่สามารถพูดถึงบริบทโดยขาดความสัมพันธ์ของสิ่งเหล่านั้นได้

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทเป็นข้อมูลทางภาษาศาสตร์ที่บอกว่าในข้อความนั้นบอกอะไรแก่ผู้ฟัง โดยที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อความที่ประกอบขึ้นมาเป็นข้อความนั้นๆ ซึ่งความสัมพันธ์

ระหว่างตัวบทนี้เป็นตัวที่บอกผู้ตีความเกี่ยวกับเรื่องราวที่ข้อความนั้นบอก โดยอาศัยตัวอักษรเป็นสื่อ ส่วนข้อมูลทางปริบทเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับด้านสังคม คือ เป็นส่วนประกอบโดยรอบของข้อมูลทางด้านสังคม ซึ่งเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไป โดยอาศัยความรู้พื้นฐานของผู้ตีความเป็นตัวช่วยในการพิจารณา ในการตีความแต่ละครั้งจะต้องพิจารณาในส่วนนี้ด้วย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญกับเจตนาการสื่อสารของข้อความนั้นๆ เพราะในข้อความหนึ่งๆ สามารถสื่อถึงเจตนาได้หลายเจตนาโดยเจตนาการสื่อสารแต่ละเจตนาที่ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ข้อความนั่นเอง

2.1.2 แนวคิดทางด้านปริบท

ผู้ที่เสนอแนวคิดทางด้านปริบทที่ผู้วิจัยเลือกมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยชิ้นนี้ คือ ไฮม์ส์ (Hymes, 1962) เลวิส (Lewis, 1972) และบราวน์และยูล (Brown and Yule, 1984) ซึ่งรายละเอียดของงานวิจัยของทั้ง 3 ท่าน มีรายละเอียดดังนี้

ไฮม์ส์ (1962) ได้วิเคราะห์ศึกษาภาษาตามแบบวิถีทางชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร (Ethnography of speaking) ซึ่งเป็นแขนงหนึ่งของภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ (Ethnolinguistics) ไฮม์ส์กล่าวว่าในการสื่อสารแต่ละครั้งนั้น ลักษณะของการสื่อสารดังกล่าวจะต้องประกอบไปด้วยส่วนประกอบต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. addressor คือ ผู้พูดหรือผู้ส่งสาร
2. addressee คือ ผู้ฟังหรือผู้รับสาร
3. topic คือ เรื่องที่จะสื่อสาร
4. setting คือ เวลาและสถานที่ที่ใช้ในการสื่อสาร
5. channel คือ วิธีที่ใช้ในการสื่อสาร เช่น พูด เขียน สัญญาณ
6. code คือ ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร
7. message-form คือ ลักษณะของภาษาที่ใช้ เช่น เป็นทางการ สนทนา เล่านิทาน
8. event คือ สถานการณ์ที่ใช้ในการสื่อสาร เช่น ในโบสถ์
9. key คือ วิธีการอธิบายเรื่อง เช่น การเทศน์ที่ดี การอธิบายอย่างน่าสงสาร
10. purpose คือ จุดประสงค์ในการสื่อสาร

เลวิส (1972) งานของเลวิสนั้นไม่ได้ให้ความสำคัญกับส่วนประกอบทั่วไปของเหตุการณ์ในการสนทนาเท่าไรนัก แต่มุ่งเน้นไปที่ความเกี่ยวเนื่องกันของข้อมูล งานของเลวิสนั้นได้พัฒนามาจากงานของไฮมส์ เลวิสสนับสนุนหลักการของไฮมส์ แต่ได้ปรับปรุงให้ดีขึ้นโดยที่เลวิสอธิบายว่า channel ก็คือ คำพูดcode คือ ภาษาอังกฤษ message-form คือ การสนทนา และ event คือ สถานที่ที่บุคคลหนึ่งใช้แจ้งเรื่องแก่อีกคนหนึ่ง ความสนใจของเลวิสไม่ได้อยู่ที่ส่วนประกอบทั่วไปของเหตุการณ์ในการสนทนาเท่านั้น แต่อยู่ที่ความเกี่ยวเนื่องกันของข้อมูล และผู้ฟังจะต้องสามารถตัดสินความจริงในประโยคนั้นๆ ได้ ส่วนประกอบของปริบทที่กล่าวมามีดังนี้ คือ

1. โลกที่เป็นไปได้ (possible-world) คือ ส่วนประกอบที่เกี่ยวกับสถานการณ์ที่ผู้พูดสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ฟังเกิดภาพและความเข้าใจที่ตรงกัน ซึ่งอาจได้แก่ส่วนประกอบของประโยคที่มีคำว่า might be, could be, supposed to be, are (อาจจะเป็น, สมมติว่า, ถ้า, ... เป็นต้น)
2. เวลา (time) คือ ส่วนประกอบที่เกี่ยวกับกาลในประโยค ซึ่งอาจได้แก่ส่วนประกอบของประโยคที่มีคำว่า today, next week (วันนี้, พรุ่งนี้, อาทิตย์หน้า, ... เป็นต้น)
3. สถานที่ (place) คือ ส่วนประกอบที่เกี่ยวกับสถานที่ในประโยค ซึ่งอาจได้แก่ส่วนประกอบของประโยคที่มีคำว่า here, there (ที่นี่, ที่นั่น, ... เป็นต้น)
4. ผู้พูด (speaker) คือ ส่วนประกอบในประโยคโดยเป็นประธานบุรุษที่ 1 ซึ่งอาจได้แก่ส่วนประกอบของประโยคที่มีคำว่า I, me, we, our, etc. (ฉัน, เรา, พวกเรา, ... เป็นต้น)
5. ผู้ฟัง (audience) คือ ส่วนประกอบในประโยคที่เป็นผู้ร่วมในการสนทนา ซึ่งอาจได้แก่ส่วนประกอบของประโยคที่มีคำว่า you, yourself, your, etc. (คุณ, เธอ, พวกคุณ, ... เป็นต้น)
6. สิ่งที่ยังชี้ (indicated object) คือ ส่วนประกอบในประโยคที่เกี่ยวกับการชี้เฉพาะ ซึ่งอาจได้แก่ส่วนประกอบของประโยคที่มีคำว่า this, those, etc. (นี้, นี้, โน่น, นั่น, ... เป็นต้น)
7. บริบทก่อนหน้า (previous discourse) คือ ส่วนประกอบของประโยครวมไปถึงวลีที่ปรากฏมาก่อนหน้า ซึ่งอาจได้แก่ส่วนประกอบของประโยคที่มีคำว่า the aforementioned, the latter, etc. (ดังกล่าว, ที่ผ่านมา, ... เป็นต้น)
8. ตัวกำหนด (assignment) คือ ส่วนประกอบที่เป็นตัวแปรของสิ่งต่างๆ เช่น กลุ่มของสิ่งใดๆ ลำดับของสิ่งใดๆ ซึ่งได้แก่ส่วนประกอบของประโยคที่มีค่าตัวแปร เช่น X is tall หรือ Son of Y เป็นต้น

จากส่วนประกอบต่างๆ ที่เลวิสได้จัดไว้เช่นนั้น จะเห็นได้ว่าเป็นการจัดประเภทที่คล้ายกับไฮมส์ โดยที่ไฮมส์ได้ใช้ว่า ผู้พูดและผู้ฟัง (speaker and hearer) ตรงกับเลวิสที่ใช้ว่า speaker and audience (addressor/addressee) ซึ่งก็มีความหมายว่าการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษ

ที่ 2 นั้นเอง ประเภทของไฮมส์ที่ใช้ว่า setting ก็ตรงกับ time and place ของเลวิสส่วนในประเภท topic ของไฮมส์ก็ตรงกับ indicated object, assignment, และ previous discourse ของเลวิส ซึ่งส่วนประกอบสุดท้าย previous discourse เป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้ฟังตีความได้ถูกต้องว่าเรื่องที่เพิ่งพูดไปเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

บราวน์และยูล (1984) ได้อธิบายแนวคิดทางด้านบริบทไว้ดังนี้ คือ ในการสนทนาหนึ่งๆ นั้นจะต้องมีส่วนประกอบแวดล้อมอยู่ด้วย ซึ่งส่วนประกอบเหล่านั้นได้แก่ ผู้พูด ผู้ฟัง สถานที่ที่ใช้พูด และเวลาที่ใช้พูด โดยเรียกส่วนประกอบทั้ง 4 ส่วนนี้ว่าบริบทสถานการณ์ (the context of situation) ส่วนประกอบเหล่านี้มีความสำคัญมากในการตีความประโยค เพราะถ้าผู้พูดใช้ประโยคเดียวกัน แต่ใช้ประโยคนั้นกับผู้ฟังที่ต่างกันหรือในสถานการณ์ที่ต่างกัน ประโยคนั้นๆ ก็จะมีความหมายต่างกันออกไปด้วย ซึ่งบริบทมีส่วนช่วยอย่างมากในการตีความว่าประโยคนั้นๆ ควรจะหมายความว่าอะไร ดังนั้นการคำนึงถึงบริบทจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสื่อสารและการตีความ

นอกจากนั้นบราวน์และยูลก็สนับสนุนหลักการของเลวิสเกี่ยวกับองค์ประกอบทางบริบทในเรื่อง previous discourse และได้ยกตัวอย่างการตีความประโยคตามหลักของเลวิสดังนี้

(21) Place two fingers in the two holes directly to the left of the finger stop. Remove finger nearest stop.

(22) He seemed to resent them on that occasion and will not wear them today.

ในเบื้องต้นเราจะตีความประโยค (21) ว่าเป็นประโยคที่ผู้ส่งสารเขียนถึงผู้รับสารหรือผู้อ่านทุกๆ ไป ไม่ได้เฉพาะเจาะจงที่ใครคนใดคนหนึ่ง แต่ก็เป็นการยากที่จะตีความได้โดยถูกต้องเมื่อไม่อาจเดาได้ว่า Place two fingers เป็นนิ้วที่อยู่มือเดียวกันหรือไม่ หรือไม่สามารถตีความ the two holes และ the finger stop ได้ แต่ถ้าเราทราบรายละเอียดว่าผู้ส่งสารคือ พนักงานในที่ทำการไปรษณีย์ และผู้รับสารคือบุคคลที่เป็นผู้ใช้โทรศัพท์ ในการเพิ่มรายละเอียดทั้งสองนี้ผู้วิเคราะห์ก็สามารถตีความประโยคนี้ได้แล้ว แต่อาจจะไม่ถูกต้องทั้งหมด ซึ่งถ้าทราบรายละเอียดที่มากขึ้นไปจะทำให้การตีความนั้นถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งก็คือ time เวลา (ในที่นี้เวลาและวันไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับประโยคนี้นะไรนัก เพียงแค่ทราบว่าคำแนะนำนี้ยังคงมีการใช้อยู่ก็พอ) place สถานที่ (ซึ่งอาจจะเป็นในสมุดโทรศัพท์) และ possible world ความเป็นไปได้หรือสถานการณ์ที่สร้างขึ้นเพื่อความเข้าใจระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง (เกี่ยวกับประโยคก่อนหน้า previous discourse) ซึ่งก็คือ 'It is worth remembering how to dial 999 in darkness or smoke.'

ประโยค (22) มีปัญหาในการตีความคือการให้คำจำกัดความของคำประเภทที่ใช้อ้างถึงสิ่งต่างๆ คือ He, them, on that occasion และ them และเป็นการยากที่จะตีความเวลาว่า today นี้คือเมื่อไร ตัวอย่างนี้เป็นตัวอย่างที่ดีที่เห็นว่า previous discourse หรือข้อความก่อนหน้ามีความสำคัญในการตีความอย่างมาก เราอาจให้เวลาที่เกิดประโยคนี้ได้คือวันที่ 4 มิถุนายน 1980 เป็นการแข่งขัน The Sporting Chronicle และในข้อมูลก่อนหน้าผู้เขียนกล่าวถึงการแข่งม้าซึ่งผู้บังคับม้า (He) ได้สวมที่ปิดตา (them) ในการแข่งขันคราวที่แล้ว (on that occasion)

จะเห็นได้ว่าบริบทมีความจำเป็นอย่างมากในการตีความ เพราะถ้าเราตีความจากรูปประโยคเพียงอย่างเดียวอาจทำให้ไม่สามารถทราบความหมายที่แท้จริงของประโยคนั้นๆ ได้ เพราะในการสื่อสารนั้นยังมีส่วนประกอบอื่นๆ มีมาก ซึ่งไม่ได้มีแค่เสียงหรือแค่ข้อความเพียงอย่างเดียว ฉะนั้นในการตีความจะต้องพิจารณาส่วนประกอบอื่นๆ ควบคู่กันไปด้วย จึงจะสามารถเข้าใจประโยคนั้นๆ และสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บราวน์และยูลได้ให้ความสำคัญกับการแบ่งส่วนประกอบของบริบทที่เลวิสได้แบ่งไว้ในส่วนที่เป็น previous discourse เป็นพิเศษ ซึ่งเลวิสได้แนะนำว่าส่วนประกอบนี้เป็นส่วนที่รวมไปถึงการอ้างถึงข้อมูลในประโยคก่อนหน้า (previous discourse) โดยที่ข้อมูลหนึ่งๆ นั้นจะต้องมีความเกี่ยวเนื่องกัน ซึ่งประโยคที่ตามมาก็จะมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประโยคก่อนหน้าไปเรื่อยๆ บราวน์และยูลได้ยกตัวอย่างการตีความโดยใช้ previous discourse ดังนี้

(23) a man and a woman sitting in the living room + the woman sitting reading quite happily – the man's bored goes to the window looks out the window + and gets himself ready and goes out +

ผู้อ่านต้องตีความผู้หญิงที่นั่งอ่านหนังสืออย่างมีความสุข (the woman sitting reading quite happily) ว่าเป็นผู้หญิงคนซึ่งกล่าวถึงในตอนแรก และต้องตีความว่านั่งอ่านหนังสือนั้น (sitting reading quite happily) นั่งอยู่ในห้องนั่งเล่น และหน้าต่าง (the window) ก็ต้องเป็นหน้าต่างที่อยู่ในห้องนั่งเล่น เป็นต้น

บราวน์และยูลได้อธิบายว่า previous discourse มีความสำคัญอย่างมากในการตีความ เพราะ previous discourse จะเป็นสิ่งที่บอกเรื่องราวของข้อมูลว่าข้อมูลนั้นๆ พูดถึงเรื่องอะไร และการตีความจะทำไปได้ในลักษณะไหน เพราะในการตีความนั้นจะต้องมองถึงความเชื่อมโยงในการตีความด้วย คือ ยังมี previous discourse มาก การตีความนั้นก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้นตามไปด้วย

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องประโยคคำถามในภาษาไทยนั้นได้มีผู้ศึกษาไว้หลายท่านด้วยกัน โดยงานวิจัยส่วนใหญ่มีทั้งการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม ความหมายของคำแสดงคำถาม รวมทั้งเจตนาการสื่อสารของคำแสดงคำถามแต่ละคำที่สามารถแสดงได้ด้วย แต่จากงานที่ผ่านมายังไม่สามารถวิเคราะห์รูปประโยคคำถามต่างๆ ได้อย่างครอบคลุม โดยประโยคที่ไม่สามารถวิเคราะห์ทั้งในเรื่องโครงสร้างและเรื่องการแสดงเจตนาได้นั้น มักจะเป็นรูปประโยคที่เกิดในการสนทนาในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะมีโครงสร้างที่แตกต่างออกไปจากโครงสร้างของรูปประโยคคำถามที่เคยมีผู้ศึกษาไว้ และในเรื่องการแสดงเจตนาของรูปประโยคคำถามนั้น ผู้วิจัยเห็นว่ายังไม่มีผู้ใดศึกษาข้อมูลที่เป็นภาษาที่ใช้จริงมากพอ เพราะจากงานวิจัยที่ผ่านมา งานวิจัยที่ใช้ข้อมูลใกล้เคียงกับข้อมูลที่ใช้จริงมากที่สุดก็เป็นข้อมูลที่มาจากหนังสือนวนิยาย และในการวิเคราะห์เกี่ยวกับการแสดงเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคก็ไม่มีนักวิจัยท่านใดให้ความสนใจกับเรื่องบริบทเท่าที่ควร ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าแท้จริงแล้วบริบทเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการตีความเจตนาการสื่อสารของประโยค เพราะถ้าจะวิเคราะห์จากรูปประโยคเพียงอย่างเดียวโดยตัดเรื่องของบริบทออก อาจจะทำให้ตีความผิดไปจากความเป็นจริงได้ ดังตัวอย่าง

- (24) (ข1) “เน่ายัง”
 (ข2) “เน่าที่ไหน”
 (ข3) “เอ้ามันไม่เน่า”

ถ้าวิเคราะห์โดยดูที่รูปประโยคเพียงอย่างเดียว รูปประโยค “เน่าที่ไหน” นี้ก็จะเป็นรูปประโยคคำถาม เพราะมีคำแสดงคำถาม “ที่ไหน” วางอยู่ท้ายประโยค แต่ในความเป็นจริงแล้วผู้ที่พูดประโยค “เน่าที่ไหน” นี้ไม่มีเจตนาที่จะถามเลย แต่มีเจตนาเป็นการตอบปฏิเสธหรือคัดค้านประโยคคำถามในประโยคแรกที่ถูกถามมาว่า “เน่ายัง” ซึ่งความหมายที่แท้จริงของรูปประโยค “เน่าที่ไหน” ที่ผู้พูดต้องการจะแสดงเจตนาออกไปยังผู้ฟังก็คือผู้พูดต้องการจะบอกกับผู้ฟังว่า “มันไม่ได้เน่า” นั่นเอง จะเห็นได้ว่าบริบทมีความจำเป็นอย่างมากในการตีความ เพราะถ้าเราตีความจากรูปประโยคเพียงอย่างเดียวอาจจะทำให้ไม่สามารถทราบความหมายที่แท้จริงของประโยคนั้นๆ ได้ เพราะในการสื่อสารนั้นยังมีส่วนประกอบอื่นๆ อีกมาก ซึ่งไม่ได้มีแค่เสียงหรือแค่ข้อความเพียงอย่างเดียว ฉะนั้นในการตีความจะต้องพิจารณาส่วนประกอบอื่นๆ ควบคู่กันไปด้วย จึงจะสามารถเข้าใจประโยคนั้นๆ และสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่วนประกอบเหล่านั้นก็คือบริบทประเภทต่างๆ นั่นเอง

2.2.1 การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างของรูปประโยคคำถามในภาษาไทย

การคัดเลือกรูปประโยคคำถามในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยจะใช้หลักเกณฑ์การวิเคราะห์โครงสร้างรูปประโยคคำถามของวิจิตร (2520) และสายสวาท (2509) ซึ่งทั้ง 2 ท่านนี้ได้ให้หลักเกณฑ์กรอบทดสอบในการวิเคราะห์และคัดเลือกรูปประโยคคำถามไว้ค่อนข้างชัดเจนที่สุด

วิจิตร ภาณุพงศ์ (2520) ได้ศึกษาลักษณะไวยากรณ์ไทยตามทฤษฎีโครงสร้าง แบ่งคำในภาษาไทยออกเป็นหมวดหมู่ และได้จัดคำแสดงคำถามไว้ออกเป็นหมวดต่างๆ อาศัยตำแหน่งของคำเป็นเกณฑ์ โดยการสร้างกรอบประโยคทดสอบเพื่อใช้เป็นหลักในการแบ่งคำออกเป็นหมวดหมู่ต่างๆ ยึดหลักว่าคำที่ปรากฏในตำแหน่งเดียวกันได้เป็นคำในหมวดเดียวกัน ซึ่งมีการแบ่งหมวดของคำแสดงคำถามออกเป็นดังนี้คือ

คำว่า ใคร อะไร ไหน อยู่ในหมวดคำสรรพนาม เพราะอาจจะปรากฏแทนที่คำนามที่อยู่ในตำแหน่งข้างหลังคำบุพบทในกรอบประโยคทดสอบ สำหรับกำหนดคำบุพบทคือ

นาม	คำช่วยหน้ากริยา	กริยากรรม	บุพบท	นาม
เช่น	เรือ กำลัง	แล่น	ได้	[สะพาน อะไร
	แดง จะ	นั่ง	กับ	
				[แม่ ใคร

กี่ อยู่ในหมวดคำบอกจำนวนนับ เพราะอาจจะปรากฏในตำแหน่งเดียวกับช่องว่างของกรอบประโยคนี้ คือ

นาม	คำช่วยหน้ากริยา	กริยากรรม	นาม	ลักษณะนาม
เช่น	เพื่อน จะ	ซื้อ	หนังสือ	[2 เล่ม กี่ เล่ม

ไหร่ (เช่น เมื่อไหร่) อยู่ในหมวดคำบอกเวลา ที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมบอกเวลาตามลำพังไม่ได้ จะต้องทำหน้าที่ร่วมกับคำบอกเวลาด้วยกันหรือร่วมกับคำในหมวดอื่นๆ

ยังไง ทำไม เท่าใด อยู่ในหมวดคำกริยาวิเศษณ์ เพราะปรากฏหลังคำกริยาในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบข้างล่างนี้ โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องไม่ใช่คำกริยา คำช่วยหลังกริยา และคำลงท้าย จึงจะถือว่าเป็นคำกริยาวิเศษณ์

นาม กริยากรรม กริยาวิเศษณ์

เช่น แกงส้ม ทำ ยิ่งไง

หรือ ใหม่ อยู่ในหมวดคำลงท้าย เพราะเป็นคำที่ปรากฏในตำแหน่งท้ายสุดของประโยค หรืออาจจะปรากฏในตำแหน่งท้ายส่วนของประโยค โดยต่อท้ายวลีอีกทีหนึ่ง

เช่น เหนื่อยมากใหม่คุณ

สายสวาท อินทิแสน (2509) วิจัยเรื่องแบบประโยคคำถามและคำตอบที่ใช้พูดในภาษาไทย โดยศึกษาตามแนวทฤษฎีโครงสร้าง ใช้วิธีพิจารณาตำแหน่งหน้าที่ของคำแสดงคำถามในประโยคและความสัมพันธ์ของคำเหล่านี้กับคำอื่นๆ ในประโยค โดยกล่าวว่าประโยคคำถามในภาษาไทยมีเครื่องแสดงคำถามอยู่ 2 ชนิดคือ

1. คำลงท้ายแสดงคำถาม (Question particles)
2. คำแสดงคำถาม (Question words)

โดยได้ให้คำจำกัดความของคำลงท้ายแสดงคำถามไว้ว่า “คือคำที่นำไปต่อท้ายข้อความที่มีใช้คำถามเพื่อให้ข้อความนั้นกลายเป็นคำถามขึ้น คำลงท้ายแสดงคำถามนี้ตัวของมันเองไม่มี ความหมายอะไร และจะใช้ตามลำพังคำเดียวโดดๆ ไม่ได้ แต่เมื่อใช้ต่อท้ายข้อความอื่นจะแสดง ความหมายทางไวยากรณ์ คือเปลี่ยนข้อความนั้นให้เป็นคำถาม” (2509:11)

	ข้อความ	คำลงท้ายแสดงคำถาม	ประโยคคำถาม
เช่น	เขาเป็นครู	+ <u>หรือ</u>	เขาเป็นครู <u>หรือ</u>
	เด็กดี	+ <u>ใหม่</u>	เด็กดี <u>ใหม่</u>

คำลงท้ายแสดงคำถามที่สายสวาทแสดงไว้มีทั้งหมด 8 คำ คือ หรือ รึยัง รึเปล่า ใหม่ จริง ใหม่ ถูกใหม่ ใช่ใหม่ ไม่ใช่หรือ

คำลงท้ายแสดงคำถาม หรือ และ ใหม่ บางครั้งผู้พูดอาจจะเปลี่ยนระดับเสียง (tone) จากเสียงจัตวา (rising) มาสู่เสียงตรี (high) และอาจจะเปลี่ยนเสียงสระภายในได้ตามความนิยมใช้ ดังนี้

ใหม่	→	มัย	→	มะ
หรือ	→	รื้อ	→	รือ
หรือ	→	เหวอ	→	เวอะ

ส่วนคำแสดงคำถามนั้นสายสวาทให้อธิบายว่า “คือคำที่แสดงให้รู้ว่าประโยคนั้นเป็นคำถาม และเป็นเครื่องกำหนดว่าคำตอบควรจะเป็นอย่างไร” (2509:51)

เช่น เขาที่อรธ เป็นประโยคบอกเล่า
ใครที่อรธ เป็นประโยคคำถาม

ความแตกต่างระหว่าง 2 ประโยคนี้คือ เขา และ ใคร โดยที่ เขา เป็นสรรพนามปรากฏในตำแหน่งของคำนามในฐานะที่เป็นประธานของประโยค ส่วน ใคร เป็นคำแสดงคำถามปรากฏในตำแหน่งคำนามในฐานะเป็นประธานของประโยคเช่นเดียวกัน แต่เปลี่ยนความหมายของรูปประโยคให้กลายเป็นคำถาม

คำแสดงคำถามที่สายสวาทได้กำหนดไว้มีทั้งหมด 9 คำ ได้แก่ ใคร ของใคร อะไร ไหน ทำไม อย่างไร(ยังง) เมื่อไร(เมื่อไหร่) เท่าไร(เท่าไหร่) กี่

2.2.2 การศึกษาเรื่องประโยคคำถามและความหมายของคำแสดงคำถามในภาษาไทย

นววรรณ พันธุเมธา (2527) แบ่งประโยคในภาษาไทยออกตามเจตนาของผู้ใช้ได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. ประโยคแจ้งให้ทราบ หมายถึง ประโยคที่ผู้พูดใช้บอกเล่าหรือแจ้งข้อความบางอย่างแก่ผู้ฟังเพื่อผู้ฟังได้ทราบข้อความนั้นๆ ซึ่งจะใช้ในเรื่องราวบอกเล่าธรรมดา บางทีก็เป็นไปในทางรับ บางทีก็เป็นไปในทางปฏิเสธ

เช่น ฉันไม่ชอบทำกับข้าว
คุณพ่อจะคุยกับเธอแนะ

2. ประโยคถามให้ตอบ หมายถึง ประโยคที่ผู้พูดใช้ถามข้อความบางประการเพื่อให้ผู้ฟังตอบสิ่งที่ผู้พูดอยากรู้ รูปประโยคจะคล้ายกับประโยคแจ้งให้ทราบแต่ต่างกันตรงที่รูปประโยคถามให้ตอบจะมีคำ หรือ ไหม ใคร อะไร เท่าไร ไหน ฯลฯ โดยสามารถแบ่งประโยคถามให้ตอบออกเป็น 3 ชนิด คือ

2.1 ประโยคถามเนื้อความ คือ ประโยคผู้พูดที่ใช้ถามเรื่องราวบางประการจากผู้ฟัง จะมีคำไม่ชี้เฉพาะอันได้แก่ ใคร อะไร ไหน เท่าไร ทำไม เหตุใด เมื่อไร กี่ ที่อยู่ในตำแหน่งคำหรือกลุ่มคำที่ถามถึง

เช่น ใครมา
คุณมีเงินกี่บาท

2.2 ประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ คือ ประโยคที่ผู้พูดใช้ถามผู้ฟังเพื่อให้ผู้ฟังตอบรับหรือตอบปฏิเสธ โดยจะมีคำบอกการถาม หรือ กับ ไหม อยู่ท้ายประโยค

เช่น คุณรู้จักวนิดาไหม

คุณรู้จักวนิดาหรือ

2.3 ประโยคถามให้เลือกเอา คือ ประโยคที่ผู้พูดใช้ถามผู้ฟังเพื่อให้ผู้ฟังเลือกตอบรับอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยจะมีคำเชื่อม หรือ อยู่ระหว่างหน่วยกริยา 2 หน่วย

เช่น เขาจะไปหรือไม่ไป

คุณจะอยู่บ้านหรือไปกับฉัน

3. ประโยคบอกให้ทำ หมายถึง ประโยคที่ผู้พูดใช้เพื่อให้ผู้ฟังกระทำการบางอย่างตามความต้องการของผู้พูด การบอกให้ผู้อื่นทำตามความต้องการของตนนั้นอาจจะใช้วิธีขอร้อง อ้อนวอน วิงวอน เชิญชวน บังคับ ฯลฯ ซึ่งประโยคลักษณะนี้จะมีรูปประโยคคล้ายประโยคแจ้งให้ทราบ

เช่น เปิดไฟซิ

เราไปดูหนังกันดีกว่า

ในส่วนของประโยคถามให้ตอบนั้น นววรรณได้จัดให้คำแสดงคำถาม อะไร อย่างไร ใคร ที่ไหน เท่าไร กี่ ทำไม เมื่อไร อยู่ในหมวดคำไม่ชี้เฉพาะ โดยแบ่งประเภทของคำไม่ชี้เฉพาะออกเป็น 2 ประเภทคือ คำไม่ชี้เฉพาะขยายนาม ได้แก่คำว่า อะไร อย่างไร ใคร ที่ไหน เท่าไร กี่ และ คำไม่ชี้เฉพาะขยาย คำกริยา ได้แก่คำว่า ทำไม อย่างไร กี่ เมื่อไร ซึ่งได้ให้ความหมายไว้ว่า

ใคร มีความหมายเกี่ยวกับบุคคล

อะไร มีความหมายเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ

ที่ไหน มีความหมายเกี่ยวกับสถานที่

เมื่อไร มีความหมายเกี่ยวกับเวลา

ทำไม มีความหมายเกี่ยวกับเหตุผล

อย่างไร มีความหมายเกี่ยวกับวิธีการ

กี่ และ เท่าไร มีความหมายเกี่ยวกับจำนวน เท่าไร มีที่ใช้ต่างกับ กี่ คือ เท่าไร ไม่ต้องมี

คำแยกประเภทตามหลัง

ส่วนคำว่า ไหม และ หรือ นววรรณจัดให้อยู่ในประเภทคำบอกการถาม โดยอธิบายว่า คำบอกการถามคือคำที่ทำให้ประโยคแจ้งให้ทราบกลายเป็นประโยคถามให้ตอบ ซึ่งทั้งสองคำนี้มีตำแหน่งอยู่ที่ท้ายประโยค โดยที่

หรือ ใช้เมื่อผู้ถามได้ทราบเรื่องราวมาบ้างแล้ว อาจจะเป็นเพราะมีผู้บอกเล่า หรือผู้ถามเห็นได้ด้วยตาตนเอง และต้องการถามเพื่อความแน่ใจ หรือในบางกรณีก็ถามตามมารยาทสังคม ผู้ถามคาดว่าผู้ตอบจะตอบรับหรือบางทีก็ไม่ต้องการคำตอบ

ใหม่ ใช้เมื่อผู้ถามไม่ได้ทราบเรื่องราวมาก่อน ผู้ถามถามเพราะต้องการคำตอบและไม่ได้คาดว่าคำตอบจะเป็นตอบรับหรือปฏิเสธ ใหม่ ใช้กับประโยคที่แสดงเหตุการณ์ที่ยังมาไม่ถึง และแสดงประสบการณ์ได้ แต่ไม่ใช้กับประโยคที่แสดงว่ากริยานั้นสำเร็จลงแล้วหรือกำลังดำเนินอยู่ เช่น “เขาจะไปใหม่” “เขาเคยไปใหม่” นอกจากนั้นยังใช้กับประโยคที่แสดงความจำเป็นหรือแสดงความที่ควรจะเป็นแต่ไม่ใช้กับประโยคที่แสดงการคาดคะเน เช่น “เขาน่าจะไปใหม่” “เขาต้องไปใหม่” และ ใหม่ จะไม่อยู่ท้ายประโยคที่มีความปฏิเสธ

คำว่า ใหม่ กับ หรือ อาจประสมกับคำอื่นเป็น ใช้ใหม่ ไม่ใช่หรือ หรือเปล่า หรือยัง

ใช้ใหม่ ใช้ท้ายประโยคเพื่อถามว่าเนื้อความในประโยคนั้นว่าถูกต้องหรือไม่ ซึ่งผู้ถามพอจะทราบเรื่องราวมาบ้างและค่อนข้างแน่ใจว่าที่ทราบมานั้นถูก แต่ต้องการให้ผู้ฟังตอบรับเป็นการยืนยัน

ไม่ใช่หรือ ใช้ท้ายประโยคที่ใช้แย้งหรือเตือนอีกฝ่ายหนึ่ง และแสดงว่าผู้พูดยังไม่แน่ใจนัก แม้จะคาดว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะตอบว่าใช่ แต่ก็ยังเปิดโอกาสให้อีกฝ่ายตอบปฏิเสธได้ เช่น

นาย ก. น้องผมชอบคุณด้วย

นาย ข. เขาชอบคุณแต่ไม่ใช่หรือ

หรือเปล่า จะใช้เมื่อผู้พูดทราบเรื่องราวแล้วหรือไม่ก็ได้ เช่น “ลูกชกเพื่อนเขาหรือเปล่า” แม้ได้รับฟังมาว่าเช่นนั้น แต่ถามลูกเพื่อให้ตอบรับหรือปฏิเสธ แต่ หรือเปล่า จะใช้เมื่อผู้พูดยังไม่ทราบเรื่องราวมาก่อนเลยก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ หรือเปล่า ก็มีความหมายเท่ากับ ใหม่ และใช้ได้กว้างขวางกว่า ใหม่ แต่จะไม่ใช้ในประโยคที่แสดงการคาดคะเน

หรือยัง มักใช้เฉพาะกับประโยคที่มีความหมายว่ากริยานั้นยังไม่เกิดขึ้น เช่น “เขาจะไปหรือยัง” หรือใช้กับประโยคที่แสดงว่าอาการหรือสภาพที่แสดงโดยกริยาได้สิ้นสุดแล้ว เช่น “น้องตื่นนานแล้วหรือยัง”

ปราณี กุลละวณิชย์ (2521) ได้ศึกษาเรื่องผู้พูดกับประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ซึ่งได้นำลักษณะทางอรรถศาสตร์เรื่องข้อสมมติในการรู้ข้อเท็จจริงของผู้พูด (Presupposition of asserted facts) ความต้องการของผู้พูดที่จะแสดงความมั่นใจในข้อเท็จจริง และความเชื่อดั้งเดิม (Presupposed belief) มาใช้ในการพิจารณา สามารถอธิบายความแตกต่างของคำถามแบบตอบ

รับ-ปฏิเสธ 4 ชนิด คือ หรือ หรือเปล่า ใช่ไหม ไหม และแบ่งคำถามทั้ง 4 ชนิดนี้ออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ตามลักษณะอรรถศาสตร์ ดังนี้

1. คำถามที่แสดงข้อสมมติว่าผู้พูดมีความรู้ในข้อเท็จจริง ได้แก่ คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธชนิด หรือ หรือเปล่า ใช่ไหม โดยที่

หรือ แสดงข้อสมมติว่าผู้พูดมีข้อเท็จจริงในเรื่องที่พูดโดยอาจได้จากข้อความที่ได้ยินก่อนหน้าหรือจากการสรุปจากการพบเห็น และใช้เพื่อย้ำข้อเท็จจริงว่าที่ผู้พูดนั้นถูกต้องหรือไม่ ทั้งยังสามารถใช้แสดงความประหลาดใจ ในกรณีที่ผู้พูดมีความเชื่อดั้งเดิมไม่ตรงกับข้อเท็จจริงใหม่ที่ได้รับอีกด้วย และเนื่องจากผู้พูดมีข้อเท็จจริงก่อนที่จะตั้งคำถามไม่ว่าเขาจะมีความเชื่อดั้งเดิมหรือไม่ และผู้พูดเพียงต้องการถามเพื่อย้ำข้อเท็จจริงที่ได้รับ คำถามชนิดนี้จึงเป็นคำถามที่ใช้ในการทักทาย โดยที่ผู้พูดไม่ได้ต้องการคำตอบจริงจัง เพราะแลเห็นหรือทราบข้อเท็จจริงชัดเจนอยู่แล้ว

หรือเปล่า แสดงข้อสมมติว่าผู้พูดมีข้อเท็จจริงในเรื่องที่พูดก่อนแล้ว แต่ข้อเท็จจริงนั้นไม่ได้มาจากผู้ที่พูดด้วย ซึ่งแสดงว่าผู้พูดต้องการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังที่พูดด้วยให้ข้อเท็จจริงเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงซึ่งผู้พูดได้รับมาจากที่อื่น และผู้พูดมีลักษณะเป็นกลางต้องการแสดงตนว่ายังไม่ได้เชื่อข้อเท็จจริงที่ได้รับมา คำถามชนิดนี้มักใช้ในการไต่สวนผู้ต้องสงสัย เพราะเป็นคำถามที่ยังไม่ได้แสดงการกล่าวหา

ใช่ไหม แสดงข้อสมมติว่าผู้พูดมีข้อเท็จจริงอยู่เช่นกัน แต่ผู้พูดต้องการแสดงให้ผู้ฟังที่พูดด้วยทราบว่าเขามีความแน่ใจในข้อเท็จจริงว่าถูกต้องแล้ว และยังคงอาจแสดงข้อสมมติในเรื่องความเชื่อดั้งเดิมซึ่งจะต้องตรงกับข้อเท็จจริงที่เขาได้รับ และทำให้เขาเชื่อมั่นในข้อเท็จจริงมากขึ้น ซึ่งคำถามชนิดนี้มักใช้ในการซักถามจำเลย เพราะเป็นคำถามที่แสดงความแน่ใจของผู้พูดในข้อเท็จจริงที่มีอยู่

2. คำถามที่แสดงข้อสมมติว่าผู้พูดไม่มีความรู้ในข้อเท็จจริง ได้แก่ คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธชนิด ไหม

ไหม แสดงข้อสมมติว่าผู้พูดไม่มีข้อเท็จจริง อาจแฝงความไม่แน่ใจของผู้พูด นอกจากนี้ยังสามารถเป็นคำถามที่แสดงความถ่อมตน หรืออ่อนน้อมของผู้พูดในแง่ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง และจึงกลายเป็นคำถามที่สุภาพและไม่คาดคั้น

2.2.3 การศึกษาเกี่ยวกับเจตนาการสื่อสารของประโยคคำถามภาษาไทย

จิตราภรณ์ เกียรติไพบูลย์ (2525) ศึกษาคำถามแบบตอบรับปฏิเสธในภาษาไทยโดยวิเคราะห์ตามแนววรรณศาสตร์ ซึ่งใช้หลักการของทฤษฎีวิัจจนกรรมของเซอร์ล โดยพิจารณาเฉพาะในแง่ของผู้พูดเท่านั้น และได้ให้คำจำกัดความของคำถามว่า “คำถามในภาษาไทยเป็นหน่วยสื่อสารชนิดหนึ่งที่ทำหน้าที่สื่อสารต่างไปจากหน่วยสื่อสารชนิดอื่น คือทำหน้าที่ในการถามคำถามโดยผู้ถามมีความตั้งใจและความต้องการที่จะได้รับคำตอบ”

จิตราภรณ์ได้แสดงเงื่อนไขของกฎความพึงพอใจ¹ (Felicity conditions) ในการสื่อเจตนาของการสื่อสารตามหลักของเซอร์ล เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำหนดหน้าที่ในการสื่อความหมายหรือเป็นข้อแม้ที่ทำให้เกิดคำถามประเภทต่างๆ แบ่งเป็น 2 เกณฑ์ คือ

1. เกณฑ์กำหนดหลัก เป็นเกณฑ์ที่ใช้ระบุลักษณะในการสื่อสารของประโยคคำถามซึ่งแบ่งออกเป็น 5 เกณฑ์ เกณฑ์กำหนดหลักข้อที่ 1 - 4 นั้นเป็นเกณฑ์กำหนดที่เซอร์ลตั้งไว้ซึ่งใช้ได้กับหน่วยสื่อสารคำถามทุกชนิด ส่วนเกณฑ์กำหนดหลักข้อที่ 5 เป็นเกณฑ์ที่จิตราภรณ์ตั้งขึ้นเพื่อจำแนกคำถามแบบที่มีค่าแสดงคำถามออกจากคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ซึ่งเกณฑ์กำหนดหลักข้อที่ 5 มีใจความดังนี้ “ผู้พูดมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคำตอบอยู่บ้าง อาจจะมีมากจนสามารถคาดคะเนคำตอบได้ หรือมีน้อยมากจนไม่สามารถคาดคะเนคำตอบได้”

2. เกณฑ์กำหนดจำแนก เป็นเกณฑ์เพื่อใช้ในการแบ่งแยกย่อยคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธออกเป็นชนิดต่างๆ

จากเกณฑ์กำหนดจำแนกทั้ง 5 เกณฑ์นี้ทำให้สามารถแบ่งประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษาไทยออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 เป็นคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่ผู้พูดต้องการคำตอบจากผู้ฟังเนื่องจากผู้พูดมีข้อมูลในเรื่องที่ถามและคำตอบน้อยไม่เพียงพอ จึงไม่สามารถแสดงการคาดคะเนคำตอบได้ ได้แก่คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่มีรูปประโยคลงท้ายด้วย หรือเปล่า หรือยัง ไหม ซึ่งเรียกว่าคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธชนิดคำถามแท้

กลุ่มที่ 2 เป็นคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่ผู้พูดต้องการถามคำถามเพื่อได้รับการยืนยันจากผู้ฟังในคำตอบที่ผู้พูดได้คาดคะเนไว้ว่าถูกต้องหรือไม่ ทั้งนี้เพราะผู้พูดมีข้อมูลในเรื่องที่ถามและคำตอบมากพอ ซึ่งทำให้ผู้พูดสามารถจะแสดงการคาดคะเนคำตอบได้ด้วย ได้แก่ คำถามแบบ

¹ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้คำว่าเงื่อนไขความเหมาะสม

ตอบรับ-ปฏิเสธที่มีรูปประโยคลงท้ายด้วย ใช่ไหม ไม่ใช่หรือ หรือ หรือ ซึ่งเรียกว่าคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธชนิดคำถามทดสอบ

ธีรนุช โชคสุนธิช (2533) ศึกษาเรื่องการศึกษาประโยค 3 ชนิดในภาษาไทยกับเจตนาของผู้พูดในนวนิยาย “ไซ่สังคม” ของทมยันตี ซึ่งศึกษาเจตนาของผู้พูดในประโยค 3 ชนิดในภาษาไทย คือ ประโยคคำถาม ประโยคคำสั่ง และประโยคบอกเล่า โดยใช้ข้อมูลจากนวนิยาย “ไซ่สังคม” ของทมยันตี และใช้เกณฑ์ของจิตราภรณ์ เกียรติไพบูลย์ในการวิเคราะห์ประโยคคำถาม ผลการวิจัยพบว่า จากเกณฑ์กำหนดข้อที่ 5 ของจิตราภรณ์ คือ ผู้พูดมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคำตอบอยู่บ้าง อาจจะมีมากจนสามารถคาดคะเนคำตอบได้ หรือมีน้อยมากจนไม่สามารถคาดคะเนคำตอบได้ จากข้อมูลในหนังสือนวนิยายเรื่อง “ไซ่สังคม” ธีรนุชได้แบ่งประโยคคำถามออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ

เป็นประโยคที่มีคำหรือกลุ่มคำลงท้ายบอกการถามปรากฏอยู่ด้วย ได้แก่ หรือ ไหม ใช่ไหม ไม่ใช่หรือ หรือเปล่า หรือยัง โดยแบ่งย่อยตามลักษณะข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบของผู้พูดได้เป็น 2 ประเภทคือ

1.1 ประโยคคำถามที่ผู้พูดมีข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบมากพอที่จะคาดคะเนคำตอบได้ ได้แก่ ประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ซึ่งมีคำหรือกลุ่มคำลงท้ายบอกการถาม คือ หรือ ใช่ ไหม ไม่ใช่หรือ

1.2 ประโยคคำถามที่ผู้พูดมีข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบน้อยจนไม่สามารถคาดคะเนคำตอบได้ ได้แก่ ประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ซึ่งมีคำหรือกลุ่มคำลงท้ายบอกการถาม คือ ไหม หรือเปล่า หรือยัง

2. ประโยคคำถามแบบให้ตอบเนื้อความ

เป็นประโยคที่มีคำหรือกลุ่มคำไม่ชี้เฉพาะ ได้แก่ ใคร อะไร ไหน ทำไม เมื่อไร อย่างไร เท่าไร กี่ อยู่ในตำแหน่งคำหรือกลุ่มคำที่ถามถึง

3. ประโยคคำถามแบบให้เลือก

เป็นประโยคคำถามที่มีคำเชื่อมหรือกลุ่มคำเชื่อมบอกความให้เลือกปรากฏอยู่ระหว่างหน่วยกริยา 2 หน่วย หรืออยู่ระหว่างข้อความที่จะให้เลือก ซึ่งได้แก่คำว่า หรือ

ธีรนุชได้สรุปคำแสดงคำถามตามโดยแบ่งตามเจตนา ดังนี้

1. การแสดงเจตนาของประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ

การแสดงเจตนาของคำแสดงคำถามในกลุ่มนี้แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ กลุ่มที่ 1 มีเจตนาถามให้ตอบ ซึ่งสามารถแสดงเจตนาย่อยได้ดังนี้คือ

- แสดงเจตนาถามให้ตอบโดยคาดคะเนคำตอบ
- ถามให้ตอบโดยไม่คาดคะเนคำตอบ
- ถามให้ตอบโดยแสดงความแน่ใจในคำตอบ
- ถามให้ตอบเพราะความเชื่อดั้งเดิมขัดแย้งกับข้อมูลใหม่ที่ได้รับ
- ถามให้ตอบเกี่ยวกับเวลา

และกลุ่มที่ 2 ไม่ได้มีเจตนาถามให้ตอบแต่แสดงเจตนาอื่นอันได้แก่

ตารางที่ 1 ตารางแสดงเจตนาของประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่นอกเหนือไปจากการถาม¹

เจตนา	คำแสดงคำถาม					
	หรือ	ใช่ไหม	ไม่ใช่หรือ	ไหม	หรือเปล่า	หรือยัง
ไม่ได้แสดงเจตนาถามให้ตอบ แต่แสดงเจตนา						
- หยอกกล้อ	*			*		
- ประชด	*	*		*	*	
- ย้ำความเชื่อของผู้พูด	*					
- ย้ำเตือนความทรงจำ	*	*				
- แสดงการรู้ทันผู้ฟัง						
- ขอร้อง				*		
- ชู				*		*
- เกริ่น				*	*	
- ปฏิเสธหรือคัดค้าน				*		

¹ ตัดเฉพาะส่วนที่เป็นการแสดงเจตนาที่นอกเหนือไปจากการถามมาจกตารางแสดงเจตนาของประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธของธีรนนท์ (2533 : 64)

2. การแสดงเจตนาของประโยคคำถามแบบให้ตอบเนื้อความ

การแสดงเจตนาของคำแสดงคำถามในกลุ่มนี้แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ กลุ่มที่ 1 มีเจตนาถามให้ตอบ ซึ่งสามารถแสดงเจตนาย่อได้ดังนี้คือ

- แสดงเจตนาถามให้ตอบเกี่ยวกับเวลา
- ถามให้ตอบเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ
- ถามให้ตอบเกี่ยวกับสถานที่
- ถามให้ตอบระบุคำนาม
- ถามให้ตอบเกี่ยวกับเวลา
- ถามให้ตอบเกี่ยวกับเหตุผล
- ถามให้ตอบเกี่ยวกับวิธีการ
- ถามให้ตอบเกี่ยวกับลักษณะคำนาม
- ถามให้ตอบเกี่ยวกับจำนวน

และกลุ่มที่ 2 ไม่ได้มีเจตนาถามให้ตอบแต่แสดงเจตนาอื่นอันได้แก่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 ตารางแสดงเจตนาของประโยคคำถามแบบให้ตอบเนื้อความที่นอกเหนือไปจากการ
ถาม¹

เจตนา \ คำแสดงคำถาม	ใคร	อะไร	ไหน	เมื่อไร	ทำไม	อย่างไร	เท่าไร	กี่
ไม่ได้แสดงเจตนาถามให้ ตอบ แต่แสดงเจตนา								
- บอกเล่า	*	*		*	*			
- คัดค้าน	*	*	*		*	*		*
- หยอกล้อ	*							
- โกรธไม่พอใจ		*						
- ย้ำความคิดความเชื่อ					*			
- เสนอแนะ					*			
- ต่อบว่า					*			

สิริลักษณ์ นุ่นศรีงาม (2544) ศึกษาเรื่องประโยคภาษาไทยที่มีคำว่า “ทำไม” ทางด้าน
อรรถศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์ สิริลักษณ์ได้เสนองานวิจัยเกี่ยวกับ ทำไม ในด้านวัจนปฏิบัติ
ศาสตร์ไว้ว่า ทำไม สามารถแสดงเจตนาการสื่อสารอื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากการถามได้ ซึ่งในการ
วิเคราะห์เจตนาการสื่อสารดังกล่าว สิริลักษณ์ใช้เงื่อนไขความเหมาะสมของเซอร์ลในการตัดสินใจว่า
ทำไม ในบทสนทนานั้นๆ ต้องการแสดงเจตนาอะไร จากผลการวิเคราะห์ทั้งหมดพบว่า ทำไม
สามารถแสดงเจตนาอื่นที่นอกเหนือไปจากการถามได้ 7 เจตนา ได้แก่

1. การแนะนำ
2. การขอร้อง
3. การสั่ง

¹ ตัดเฉพาะส่วนที่เป็นการแสดงเจตนาที่นอกเหนือไปจากการถามมาจากตารางแสดงเจตนาของประโยคคำถามแบบให้ตอบเนื้อความ
ของธีรานุช (2533 : 106)

4. การตำหนิ
5. การโต้แย้ง
6. การแสดงความรู้สึกในแง่ลบ
7. การชม

จากการจำแนกเจตนาการสื่อสารทั้ง 7 ชนิดพบว่าส่วนใหญ่ถ้อยคำที่มีคำว่า ทำไม มักจะใช้เพื่อ “บอกให้ทำ” โดยตัวคำถามจะสื่อว่าการกระทำของผู้ฟังผิดไปจากความคาดหวังของผู้พูด แล้วเปิดช่องเพื่อให้แสดงความคิดเห็นโต้แย้ง ในแง่ที่ว่ายังมีการกระทำอื่นที่มี เหตุผลมากกว่าเพื่อให้ผู้ฟังยอมรับและเปลี่ยนการกระทำตาม “เหตุผล” จะเป็นเครื่องมือในการเพิ่มน้ำหนักสนับสนุนความคิดของผู้พูดเอง ขณะเดียวกันนั้นก็สามารถหักล้างข้อแย้งของผู้ฟังไปด้วย นอกเหนือจากบอกให้ทำแล้ว ทำไม ยังใช้เพื่อแสดงความรู้สึกทั้งความรู้สึกในแง่บวกและลบของผู้พูดได้อีกด้วย

นอกจากนี้สิริลักษณ์ยังพบว่า ทำไม สามารถปรากฏคำพ้องคำเดียวในฐานะดัชนีปริจเฉทเพื่อสื่อความหมายเชิงอารมณ์ทัศนคติ ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 แบบคือ

1. ดัชนีปริจเฉท ทำไม ที่แสดงการท้าทาย ใช้เมื่อผู้พูดต้องการแสดงความรู้สึกในเชิงไม่พอใจ และแสดงว่าอำนาจที่ตนเองมีนั้นไม่ได้ด้อยกว่าผู้ฟังอย่างชัดเจน
2. ดัชนีปริจเฉท ทำไม ที่แสดงการรำพัน ใช้เมื่อผู้พูดต้องการแสดงความรู้สึกไม่พึงใจในเชิงเอือมระอา หรืออ่อนใจต่อบางสิ่งบางอย่าง โดยไม่ได้คาดหวังผลจากถ้อยคำว่าจะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงใดได้

จากการศึกษาเรื่องทฤษฎีวิจ্ঞกรรมของทั้งเซอร์ล และชิฟพริน ต่างก็แสดงให้เห็นว่ารูปประโยคแบบหนึ่งสามารถแสดงวิจ্ঞกรรมหรือเจตนาการสื่อสารได้มากกว่าหนึ่งเจตนา ซึ่งชิฟพรินสรุปไว้ว่าเจตนาการสื่อสารที่ไม่ตรงตามรูปประโยคนี้จะสามารถตีความเจตนาได้จากสิ่งที่แวดล้อมรูปประโยคนั้นๆ ในที่นี้ก็คือบริบท โดยการตีความจะต้องอาศัยความรู้พื้นฐานของผู้ฟังในการตีความด้วย และจากแนวคิดทางด้านบริบทของบราวน์และยูล และเลวิส นั้นทำให้เราเห็นว่าบริบทประกอบไปด้วย 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ บริบททางสถานการณ์ และบริบททางเนื้อความ ซึ่งในการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคใดๆ จำเป็นต้องอาศัยบริบททั้ง 2 ประเภทนี้เป็นส่วนช่วยในการตีความ

ในส่วนงานวิจัยเกี่ยวกับรูปประโยคคำถามภาษาไทยที่ผ่านมามีที่กล่าวไปแล้วข้างต้นนั้น มุ่งเน้นศึกษาความหมายของคำแสดงคำถามแต่ละคำ โดยในการตีความเจตนาของคำถามแสดงคำถามเหล่านั้นไม่ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของบริบทในการตีความอย่างละเอียด ส่วนมากจะใช้

บริบทเป็นเพียงส่วนประกอบในการวิเคราะห์ความหมายของคำแสดงคำถามเท่านั้น ซึ่งแท้จริงแล้วในการตีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้บริบทมาเป็นส่วนช่วยในการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

การจำแนกประโยคคำถามในภาษาไทย

การจำแนกประโยคคำถามในภาษาไทย ผู้วิจัยจะจำแนกจากข้อมูลที่ผู้วิจัยเก็บมาทั้งหมด เริ่มจากการคัดเลือกข้อมูลที่มีรูปเป็นประโยคคำถาม โดยจะพิจารณาโครงสร้างของรูปประโยคดังกล่าวว่ามีโครงสร้างเป็นรูปประโยคคำถามหรือไม่อย่างไร และรูปประโยคคำถามนั้นๆ มีโครงสร้างที่เพิ่มเติมหรือแตกต่างไปจากที่เคยมีผู้สรุปไว้อย่างไร ก่อนที่จะเสนอโครงสร้างของรูปประโยคคำถามที่ผู้วิจัยใคร่เสนอเกณฑ์ในการคัดเลือกรูปประโยคคำถาม ที่นำมาใช้ในการคัดเลือกข้อมูล ดังนี้

3.1 เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกรูปประโยคคำถาม

ในการตัดสินว่าประโยคใดมีโครงสร้างเป็นรูปประโยคคำถามนั้น ผู้วิจัยเลือกใช้หลักเกณฑ์การวิเคราะห์ของวิจิตร (2520) และสายสวาท (2509) ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปหลักเกณฑ์ของทั้ง 2 ท่านเพื่อนำมาใช้ในการเลือกรูปประโยคคำถาม ในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกประโยคคำถามเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ 2 เกณฑ์ใหญ่ๆ คือ

1. คัดเลือกประโยคที่ปรากฏคำลงท้ายแสดงคำถาม¹ มาใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งคำลงท้ายแสดงคำถามที่จะนำมาใช้เลือกรูปประโยคคำถามในงานวิจัยชิ้นนี้จะมีทั้งหมด 9 คำ ได้แก่ หรือ หรือยัง หรือเปล่า ใช่หรือเปล่า หรือยังงั้น ไม่ใช่หรือ ไม่ใช่หรือยังงั้น ไหม ใช่ไหม

2. คัดเลือกประโยคที่ปรากฏคำแสดงคำถาม² มาใช้วิเคราะห์ ซึ่งคำแสดงคำถามที่จะนำมาใช้เลือกรูปประโยคคำถามในงานวิจัยชิ้นนี้จะมีทั้งหมด 8 คำ ได้แก่ อะไร ใคร ไหน ทำไม อย่างไร เท่าใด เมื่อไร กี่

¹ ดูรายละเอียดที่หน้า 21

² ดูรายละเอียดที่หน้า 22

ส่วนการจัดกลุ่มประเภทของรูปประโยคคำถามนั้น ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์การแบ่งประโยคคำถามของนworรณ (2527)¹ ซึ่งนworรณได้แบ่งประเภทของประโยคคำถามให้ตอบออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ประโยคคำถามให้ตอบแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ประโยคคำถามให้ตอบแบบเนื้อความ และประโยคคำถามให้ตอบแบบเลือกเอา นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้รายละเอียดเรื่องกลุ่มคำและคำแสดงคำถามที่สามารถปรากฏได้ในประโยคคำถามทั้ง 3 ประเภทของธีรนุช (2533)² เพราะงานวิจัยของธีรนุชนั้น พบคำหรือกลุ่มคำที่ใช้แสดงคำถามมากกว่างานของนworรณ ผู้วิจัยจึงนำหลักเกณฑ์ของทั้ง 2 ท่านมาประยุกต์ใช้ และเพิ่มเติมคำและกลุ่มคำแสดงคำถามที่ผู้วิจัยพบเพิ่มขึ้นในงานชิ้นนี้ โดยแบ่งประเภทของประโยคคำถามออกเป็น 3 กลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้คือ

1. ประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ

หมายถึง ประโยคที่มีคำหรือกลุ่มคำลงท้ายบอกการถามปรากฏอยู่ด้วย ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ พบกลุ่มคำลงท้ายแสดงคำถามทั้งสิ้น 9 คำ ได้แก่ หรือ หรือยัง หรือเปล่า ใช่หรือเปล่า หรือยังไม ใช่หรือไม ใช่หรือยังไม ไหม ใช่ไหม

2. ประโยคคำถามแบบให้ตอบเนื้อความ

หมายถึง ประโยคที่มีคำหรือกลุ่มคำไม่ชี้เฉพาะ ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้พบคำหรือกลุ่มคำไม่ชี้เฉพาะทั้งสิ้น 8 คำ ได้แก่ อะไร ใคร ไหน ทำไม อย่างไร เท่าใด เมื่อไร กี่วางอยู่ในตำแหน่งคำหรือกลุ่มคำที่ถามถึง

3. ประโยคคำถามแบบให้เลือก

หมายถึง ประโยคคำถามที่มีคำเชื่อมหรือกลุ่มคำเชื่อมบอกความให้เลือก ปรากฏอยู่ระหว่างหน่วยกริยา 2 หน่วย หรืออยู่ระหว่างข้อความที่จะให้เลือก ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้พบคำเชื่อมหรือกลุ่มคำเชื่อมบอกความให้เลือกทั้งสิ้น 2 คำ ได้แก่คำว่า หรือ หรือว่า

¹ ดูรายละเอียดที่หน้า 22

² ดูรายละเอียดที่หน้า 27

3.2 ลักษณะโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

รูปประโยคคำถามแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ได้แก่ รูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ รูปประโยคคำถามแบบให้ตอบเพื่อความ และรูปประโยคคำถามแบบให้เลือก โดยมีโครงสร้างดังต่อไปนี้

3.2.1 รูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ

จากข้อมูลทั้งหมดผู้วิจัยพบว่ารูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ประกอบด้วยประโยคที่มีคำหรือกลุ่มคำลงท้ายบอกการถามทั้งหมด 9 คำ ได้แก่ หรือ หรือยัง หรือเปล่า ใช่หรือ เปล่า หรือยังไ้ ไม่ใช่หรือ ไม่ใช่หรือยังไ้ ไ้ไหม ใช่ไหม

3.2.1.1 รูปประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม “หรือ”

แบบของรูปประโยคคำถามประเภทนี้เกิดจากการนำ หรือ ไปต่อท้ายประโยคบอกเล่าหรือประโยคปฏิเสธ ซึ่งอาจมีคำลงท้ายแสดงความรู้สึก เช่น คะ หรือ ครับ ตามหลังก็ได้ โดย หรือ มีรูปอื่นๆ ได้แก่ วี เหรอ เอะ จากข้อมูลที่ได้เก็บมาสามารถนำตัวอย่างประโยคมาจัดโครงสร้างรูปประโยคคำถามตามการปรากฏได้ดังนี้

โครงสร้างประโยค ประโยคบอกเล่า/ปฏิเสธ + หรือ

- (1) บรรยายกาศมันเหงามากหรือคะ
- (2) ที่พูดมาทั้งหมดนะจริงเหรอ
- (3) ปกติเป็นคนไม่ค่อยกล้าหรือคะ

3.2.1.2 รูปประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม “หรือยัง”

คำแสดงคำถาม หรือยัง มีลักษณะการปรากฏเช่นเดียวกับคำแสดงคำถาม หรือ คือ ปรากฏที่ท้ายประโยคแต่พบเฉพาะประโยคบอกเล่าเท่านั้น โดย หรือยัง มีรูปอื่นๆ ได้แก่ รียัง ซึ่งอาจมีคำลงท้าย เช่น คะ ครับ หรือละ ตามหลังก็ได้ โดยมีโครงสร้างดังนี้

โครงสร้างประโยค ประโยคบอกเล่า + หรือยัง

- (4) พี่ๆออกมารียังคะ
- (5) ตอนนั้นคุณทราบเรื่องรียังคะ

(6) แกคติริยั้งละ

3.2.1.3 รูปประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม “หรือเปล่า”

แบบของประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม หรือเปล่า โดยมีรูปอื่นๆ ได้แก่ รีเปล่า ซึ่งอาจมีคำลงท้าย เช่น คะ ครับ หรือเนี่ย ตามหลังก็ได้ มีโครงสร้างดังนี้

โครงสร้างประโยค ประโยคบอกเล่า + หรือเปล่า

- (7) แกจะไปด้วยกันรีเปล่าเนี่ย
- (8) พี่ปุกโกรธปอรีเปล่าคะ
- (9) คุณก้อยคิดจะบอกเค้ารีเปล่าคะ

3.2.1.4 รูปประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม “ใช่หรือเปล่า”

แบบของประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม ใช่หรือเปล่า โดยมีรูปอื่นๆ ได้แก่ ใช่รีเปล่า ใช่เปล่า ใช่ปะ ซึ่งอาจมีคำลงท้าย เช่น คะ ครับ หรือละ ตามหลังก็ได้ มีโครงสร้างดังนี้

โครงสร้างประโยค ประโยคบอกเล่า + ใช่หรือเปล่า

- (10) ก็อยากไปใช่รีเปล่าละ
- (11) อันนี้มันของขวัญวันเกิดไอ้คใช่เปล่า
- (12) แกก็ออกไปกับเค้าใช่เปล่าละ

3.2.1.5 รูปประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม “หรือยังงั”

แบบของประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม หรือยังงั โดยมีรูปอื่นๆ ได้แก่ หรือ อย่างไร หรืองั รีงั ซึ่งอาจมีคำลงท้าย เช่น คะ ครับ หรือละ ตามหลังก็ได้ มีโครงสร้างดังนี้

โครงสร้างประโยค ประโยคบอกเล่า + หรือยังงั

- (13) แล้วทำยังงัมันไม่ถูกรีงัคะ
- (14) ชุดสีส้มไม่สวยรีงัคะ
- (15) ทางบ้านคุณนุสไม่ชอบคนในวงการบินงัหรือยังงัคะ

3.2.1.6 รูปประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม “ไม่ใช่หรือ”

คำแสดงคำถาม ไม่ใช่หรือ จะประกอบด้วยข้อความแรก ซึ่งอาจจะเป็นประโยคบอกเล่าหรือปฏิเสธ และลงท้ายด้วยกลุ่มคำลงท้ายแสดงคำถาม แบบของประโยคคำถามที่มีคำลง

ทำยแสดงคำถาม ไม่ใช่หรือ โดยมีรูปอื่นๆ ได้แก่ ไม่ใช่หรือ ไม่ใช่รี ไม่ใช่หรือะ ซึ่งอาจมีคำลงท้าย เช่น คะ ครับ หรือ ละ ตามหลังก็ได้ โดยมีรูปประโยคดังนี้

โครงสร้างประโยค ประโยคบอกเล่า + ไม่ใช่หรือ

- (16) แกกับเค้าเรียนด้วยกันไม่ใช่หรือ
- (17) อันนี้คุณแม่เพิ่งซื้อมาเมื่ออาทิตย์ที่แล้วไม่ใช่หรือคะ
- (18) เค้าเป็นคนเด่นมาร์คเหมือนกันไม่ใช่หรือ

3.2.1.7 รูปประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม “ไม่ใช่หรือยังงั”

แบบของประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม ไม่ใช่หรือยังงั โดยมีรูปอื่นๆ ได้แก่ ไม่ใช่หรืองั ไม่ใช่รีงั ไม่ใช่หรือะงั ซึ่งอาจมีคำลงท้าย เช่น คะ ครับ หรือ ละ ตามหลังก็ได้ มีโครงสร้างดังนี้

โครงสร้างประโยค ประโยคบอกเล่า + ไม่ใช่หรือยังงั

- (19) ก็อันนี้แม่แกเป็นคนซื้อมาไม่ใช่รีงั
- (20) แม่แกบอกเบอร์แกกับเค้าไม่ใช่รีงัละ
- (21) เรื่องมันเกิดก็เพราะผู้ชายคนนั้นไม่ใช่รีงั

3.2.1.8 รูปประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม “ไหม”

แบบของประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม ไหม โดยมีรูปอื่นๆ ได้แก่ มัย ซึ่งอาจมีคำลงท้าย เช่น คะ ครับ หรือ ละ ตามหลังก็ได้ มีโครงสร้างดังนี้

โครงสร้างประโยค ประโยคบอกเล่า + ไหม

- (22) ตกลงตัดสินใจไปเรียนต่อมัยคะ
- (23) ยากมัยคะ

โครงสร้างประโยค ประโยคบอกเล่า + ไหม + ว่า + ประโยคบอกเล่า

- (24) แกจะให้ชั้นบอกพี่เค้ามัยละว่าแกไปไหนกับใครมา

3.2.1.9 รูปประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม “ใช่ไหม

รูปประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม ใช่ไหม โดยมีรูปอื่นๆ ได้แก่ ใช่มี๊ ซึ่งอาจมีคำลงท้ายแสดง เช่น คะ ครับ หรือ ละ ตามหลังก็ได้ มีโครงสร้างดังนี้

โครงสร้างประโยค ประโยคบอกเล่า + ใช่ไหม

- (25) คุณแม่หายแล้วใช่ไหมคะ
- (26) น้องปอจะไปกับพี่ใช่ไหมคะ
- (27) มันฆ่าแมวแล้วใช่ไหม

3.2.2 รูปประโยคคำถามแบบให้ตอบเพื่อความ

รูปประโยคคำถามแบบให้ตอบเพื่อความ เป็นประโยคที่มีคำหรือกลุ่มคำไม่ชี้เฉพาะ โดยในงานวิจัยชิ้นนี้พบทั้งหมด 8 คำ ได้แก่ อะไร ใคร ไหน ทำไม อย่างไร เท่าใด เมื่อไร ก็ วางอยู่ในตำแหน่งคำหรือกลุ่มคำที่ถามถึง จากข้อมูลทั้งหมดพบว่าโครงสร้างของรูปประโยคคำถามแบบให้ตอบเพื่อความมีลักษณะดังต่อไปนี้

3.2.2.1 รูปประโยคที่มีคำแสดงคำถาม "อะไร"

แบบของประโยคที่มีคำแสดงคำถาม อะไร โดยมีรูปอื่นๆ ได้แก่ ไร ซึ่งอาจมีคำลงท้าย เช่น คะ ครับ นะ นะ หรือละ ตามหลังก็ได้ มีโครงสร้างดังนี้

โครงสร้างประโยค อะไร + ประโยค

- (28) อะไรทำให้แกคิดว่าเค้าจะจีบฉัน
- (29) อะไรทำให้กลับมาเจอกันแล้วคบกันได้คะ
- (30) อะไรเป็นสาเหตุให้หยุดเล่นละครในช่วงนั้นเสียละคะ

โครงสร้างประโยค ประโยค + อะไร

- (31) ตอนนั้นเข้ามาเป็นอาจารย์ที่ธรรมศาสตร์สอนคณะอะไรคะ
- (32) เรื่องแรกของคุณลอร์ดคือเรื่องอะไรคะ
- (33) มีไรนะ

โครงสร้างประโยค ประโยค + อะไร + นาม/กริยา

- (24) ผู้หญิงคนนั้นเป็นอะไรกับพี่แฮม
- (35) พี่ปูกจะไปซื้อไรที่โลตัส
- (36) น้องปอจะไปทำอะไรที่ประตูน้ำคะ

รูปอื่นๆ ของคำแสดงคำถาม อะไร ซึ่งคือ ไร นี้จะไม่พบที่ตำแหน่งต้นประโยค จะพบที่ตำแหน่งอื่นๆ ของแบบประโยค อะไร ได้แก่ ท้ายประโยค และระหว่างประโยคเท่านั้น

3.2.2.2 รูปประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม “ใคร”

แบบของประโยคที่มีคำแสดงคำถาม ใคร ซึ่งอาจมีคำลงท้าย เช่น คะ ครับ หรือ ละ ตามหลังก็ได้ มีโครงสร้างดังนี้

<u>โครงสร้างประโยค</u>	ใคร + ประโยค
(37)	<u>ใคร</u> จะกินส้มตำบ้าง
(38)	<u>ใคร</u> บอกแก้วว่าขึ้นออกไปกับเค้า
(39)	<u>ใคร</u> เป็นคนบวชให้ท่านคะ
<u>โครงสร้างประโยค</u>	ประโยค + ใคร
(40)	คุณแม่ซื้อขนมให้ <u>ใคร</u> คะ
(41)	พี่ป้อมออกไปกับ <u>ใคร</u>
(42)	แกจะไปกับ <u>ใคร</u> ละ
<u>โครงสร้างประโยค</u>	ประโยค + ใคร + นาม/กริยา
(43)	บีเห็น <u>ใคร</u> อยู่กับพี่แฮม
(44)	คุณลอร์ดจะให้ <u>ใคร</u> สานต่อคะ
(45)	แกเอา <u>ใคร</u> ไปเป็นเพื่อนนะ

3.2.2.3 รูปประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม “ไหน”

แบบของประโยคที่มีคำแสดงคำถาม ไหน ซึ่งอาจมีคำลงท้าย เช่น คะ ครับ หรือ ละ ตามหลังก็ได้ มีโครงสร้างดังนี้

<u>โครงสร้างประโยค</u>	ประโยค + ไหน
(46)	เรื่องของค่าใช้จ่ายเอามาจาก <u>ไหน</u> คะ
(47)	ท่านบวชที่ <u>ไหน</u> คะ
(48)	ไปถ่ายทำกันที่ <u>ไหน</u> คะ
<u>โครงสร้างประโยค</u>	ไหน + ประโยค
(49)	<u>ไหน</u> ละไอติมของปอ
(50)	<u>ไหน</u> บอกว่าจะพาไปเที่ยว
(51)	<u>ไหน</u> กระเป๋าค่ะจะให้จัดละ
<u>โครงสร้างประโยค</u>	นาม + ไหน + กริยา
(52)	โทรศัพท์เครื่อง <u>ไหน</u> ที่เสีย

(53) ปากกาอันไหนใช้ได้คะ

(54) รถยี่ห่อไหนขับดีล่ะ

3.2.2.4 รูปประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม “ทำไม”

แบบของประโยคที่มีคำแสดงคำถาม ทำไม ซึ่งอาจมีคำลงท้าย เช่น คะ ครับ หรือ
ละ ตามหลังก็ได้ มีโครงสร้างดังนี้

โครงสร้างประโยค ประโยค + ทำไม

(55) พี่ป้อมซื้อมาทำไมล่ะ

(56) แกจะไปกับเค้าทำไม

(57) เค้าจะโทรมาหาชั้นทำไมล่ะ

โครงสร้างประโยค ทำไม + ประโยค

(58) ทำไมคุณแม่ถึงเลือกส่งท่านไปเรียนที่อินเดียคะ

(59) ทำไมพี่จะต้องมากวนปอดด้วย

(60) ทำไมถึงได้มาประทับที่อเมริกาคะ

โครงสร้างประโยค นาม + ทำไม + กริยา

(61) เด็กคนนี้ทำไมดีจริงๆ

(62) พี่ปูกทำไมต้องไปปากเกร็ดด้วยคะ

(63) โทรศัพท์เครื่องนี้ทำไมเสียบ่อยจัง

3.2.2.5 รูปประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม “อย่างไร”

แบบของประโยคที่มีคำแสดงคำถาม อย่างไร โดยมีรูปอื่น ได้แก่ ยังไง ไง ซึ่งอาจมี
คำลงท้าย เช่น คะ ครับ หรือละ ตามหลังก็ได้ มีโครงสร้างดังนี้

โครงสร้างประโยค ประโยค + อย่างไร

(64) น้องเก็อเค้ารู้สึกยังงัยคะ

(65) ครอบครัวที่อยู่ในวัดหมายความว่าอย่างไรคะ

(66) ผู้กองเค้าเป็นงัยบ้างล่ะ

3.2.2.6 รูปประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม “เท่าใด”

แบบของประโยคที่มีคำแสดงคำถาม เท่าใด โดยมีรูปอื่น ได้แก่ เท่าไร เท่าไร ซึ่งอาจมีคำลงท้าย เช่น คะ ครับ หรือ ละ ตามหลังก็ได้ มีโครงสร้างดังนี้

- โครงสร้างประโยค ประโยค + เท่าใด
- (67) ตอนนั้นอายุเท่าไรคะ
- (68) ต้องใช้เวลาเตรียมตัวนานเท่าไรคะ
- (69) แม่สั่งขนมให้น้อยเท่าไรคะ

- โครงสร้างประโยค เท่าใด + นาม
- (70) เท่าไรนะกระเป๋
- (71) เท่าไรละ

3.2.2.7 รูปประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม “เมื่อไร”

แบบของประโยคที่มีคำแสดงคำถาม เมื่อไร โดยมีรูปอื่น ได้แก่ เมื่อไหร่ ซึ่งอาจมีคำลงท้าย เช่น คะ ครับ หรือ ละ ตามหลังก็ได้ มีโครงสร้างดังนี้

- โครงสร้างประโยค ประโยค + เมื่อไร
- (72) จะไปเที่ยวเมื่อไหร่ละ
- (73) ดิฉันแยกตัวออกมาจากดาราวิดีโอตั้งแต่เมื่อไหร่คะ
- (74) พี่เค้าบอกว่าเค้าจะโทรมาหาแกเมื่อไหร่

- โครงสร้างประโยค เมื่อไร + ประโยค
- (75) เมื่อไหร่จะกลับกันซักทีคะ
- (76) เมื่อไหร่พี่จะว่างละคะ
- (77) เมื่อไหร่แกจะเลิกบ่น

3.2.2.8 รูปประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม “กี่”

แบบของประโยคที่มีคำแสดงคำถาม กี่ ซึ่งอาจมีคำลงท้าย เช่น คะ ครับ หรือ ละ ตามหลังก็ได้ มีโครงสร้างดังนี้

- โครงสร้างประโยค ประโยค + กี่ + คำนาม
- (78) ท่านใช้เวลาเรียนทั้งหมดกี่ปีคะ
- (79) เมื่อวานแมคกลับบ้านกี่โมง

(80) ที่บ้านปอมมีติดไทยอังกฤษี่เล่ม

3.2.3 รูปประโยคคำถามแบบให้เลือก

รูปประโยคคำถามแบบให้เลือกเป็นประโยคคำถามที่มีคำเชื่อม หรือกลุ่มคำเชื่อมบอกความให้เลือกปรากฏอยู่ระหว่างหน่วยกริยา 2 หน่วย หรืออยู่ระหว่างข้อความที่จะให้เลือก ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้พบคำหรือกลุ่มคำดังกล่าว 2 คำ ได้แก่คำว่า หรือ และ หรือว่า

3.2.3.1 รูปประโยคที่มีคำแสดงคำถาม “หรือ”

แบบของประโยคที่มีคำแสดงคำถาม หรือ มีโครงสร้างดังนี้

โครงสร้างประโยค ประโยค + หรือ + กริยา

(81) จะไปเดินเล่นหรือจะไปดูหนังคะ

(82) พี่จะหรือจะไม่ไปล่ะ

โครงสร้างประโยค หรือ + ประโยค

(83) หรือแกจะขึ้นแท็กซี่ล่ะ

(84) หรือพี่อยากไปกับแม่ล่ะคะ

3.2.3.2 รูปประโยคที่มีคำแสดงคำถาม “หรือว่า”

แบบของประโยคที่มีคำแสดงคำถาม หรือว่า มีโครงสร้างดังนี้

โครงสร้างประโยค ประโยค + หรือว่า + กริยา

(85) ไปเดินกินข้าวก่อนหรือว่าจะไปจ่ายดังก่อนคะ

(86) พี่จะไปเซ็นทรัลหรือว่าจะไปเดอะมอลล์ล่ะ

โครงสร้างประโยค หรือว่า + ประโยค

(87) หรือว่าแกอยากไปกับชั้นล่ะ

(88) หรือว่าปอจะออกไปกับแม่ล่ะ

3.3 สรุปลักษณะโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

ลักษณะโครงสร้างของรูปประโยคคำถามสามารถสรุปได้ดังนี้

3.3.1 รูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ

ประกอบด้วยประโยคที่มีคำหรือกลุ่มคำลงท้ายบอกการถาม โดยในงานวิจัยชิ้นนี้พบคำหรือกลุ่มคำบอกการถามทั้งหมด 9 คำ ได้แก่ หรือ หรือยัง หรือเปล่า ใช่หรือเปล่า หรือยังไมใช่ ไม่ใช่หรือยัง ไหม ใช่ไหม ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มคำลงท้ายบอกการถามที่ธีรนุชเสนอไว้คือพบกลุ่มคำเพิ่มขึ้น 3 กลุ่มคำ ได้แก่ ใช่หรือเปล่า หรือยังไมใช่ ไม่ใช่หรือยัง ซึ่งกลุ่มคำดังกล่าวมีลักษณะโครงสร้างที่คล้ายกันคือวางไว้ท้ายประโยคบอกเล่า ดังนี้

ประโยคบอกเล่า + ใช่หรือเปล่า / หรือยังไมใช่ / ไม่ใช่หรือยัง

นอกจากนั้นยังพบโครงสร้างเพิ่มเติมของคำแสดงคำถาม ไหม อีกด้วย โดยมีลักษณะโครงสร้างคือ

ประโยคบอกเล่า + ไหม + ว่า + ประโยคบอกเล่า

3.3.2 รูปประโยคคำถามแบบให้ตอบเพื่อความ

ประกอบด้วยประโยคที่มีคำหรือกลุ่มคำไม่ชี้เฉพาะ จากข้อมูลทั้งหมดพบคำหรือกลุ่มคำดังกล่าว 8 คำ ได้แก่ อะไร ใคร ไหน ทำไม อย่างไร เท่าใด เมื่อไร กี่ วางอยู่ในตำแหน่งคำหรือกลุ่มคำที่ต้องการถามถึง โดยจากข้อมูลไม่พบกลุ่มคำไม่ชี้เฉพาะและลักษณะโครงสร้างที่แตกต่างไปจากที่มีผู้เสนอไว้

3.3.3 รูปประโยคคำถามแบบให้เลือก

รูปประโยคคำถามแบบให้เลือกเป็นประโยคคำถามแบบที่มีคำเชื่อมหรือกลุ่มคำเชื่อมบอกความให้เลือกปรากฏอยู่ระหว่างหน่วยกริยา 2 หน่วย หรืออยู่ระหว่างข้อความที่จะให้เลือก โดยในงานวิจัยชิ้นนี้พบคำเชื่อมหรือกลุ่มคำบอกเชื่อม 2 คำ ได้แก่ หรือ และ หรือว่า ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มคำเชื่อมบอกความให้เลือกที่ธีรนุชสรุปไว้คือพบกลุ่มคำเพิ่มขึ้น 1 กลุ่มคำ คือคำว่า หรือว่า และ

ลักษณะโครงสร้างของ หรือ และ หรือว่า นั้น จากข้อมูลทั้งหมดผู้วิจัยพบว่าสามารถวางไว้ที่ต้นประโยคได้ด้วย โดยสามารถสรุปโครงสร้างได้ดังนี้

ประโยค + หรือ / หรือว่า + กริยา

หรือ / หรือว่า + ประโยค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

เจตนาการสื่อสารและหน้าที่ทางปริจเฉทของรูปประโยคคำถามในภาษาไทย

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่ารูปประโยคคำถามในภาษาไทยนั้น สามารถแสดงเจตนา การสื่อสาร¹ได้หลายเจตนา ในบทนี้ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์เจตนาการสื่อสารของรูป ประโยคคำถามว่ารูปประโยคคำถามนั้นสามารถแสดงเจตนาการสื่อสารอะไรได้บ้าง นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบว่ารูปประโยคคำถามบางประเภทสามารถใช้แสดงหน้าที่ทางปริจเฉท ได้อีกด้วย ก่อนที่จะแสดงผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจะได้อธิบายถึงเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์เจตนา การสื่อสารของรูปประโยคคำถาม รวมไปถึงเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์หน้าที่ทางปริจเฉทของรูป ประโยคคำถามโดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 เกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ ผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์รูปประโยคคำถาม 2 ส่วน ส่วน แรกคือการวิเคราะห์เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม ส่วนที่สองคือการแสดงหน้าที่ทาง ปริจเฉทของรูปประโยคคำถาม

4.1.1 เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม

ในการตีความเจตนาของรูปประโยคนั้น เราจะสามารถตีความหรือตัดสินว่ารูปประโยค นั้นๆ แสดงเจตนาการสื่อสารอะไรจากเงื่อนไขความเหมาะสม (Felicity condition) ของเซอรัล² ซึ่ง เงื่อนไขดังกล่าวมีทั้งหมด 4 ข้อ โดยการวิเคราะห์เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถามผู้วิจัยจะ

¹ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้คำว่า "เจตนาการสื่อสาร" ซึ่งในที่นี้มีความหมายเหมือนกับคำว่า "วัจนกรรม" (speech act) ของเซอรัล

² ดูรายละเอียดที่หน้า 9

ใช้เงื่อนไขความเหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งประโยคแต่ละประโยคที่ดีความนั้นจะต้องประกอบไปด้วยเงื่อนไขต่างๆ เหล่านี้¹ คือ

1. เงื่อนไขบอกเนื้อความ (Propositional content rule) คือ เงื่อนไขที่เกี่ยวกับลักษณะของเนื้อความว่ามีส่วนที่อ้างถึงและภาคแสดง เช่น ในการสัมภาษณ์ ผู้พูดบอกว่าผู้พูดจะกระทำบางสิ่งบางอย่างในอนาคต

2. เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน (Preparatory rule) คือ เงื่อนไขที่เป็นความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผู้พูดและผู้ฟังกับการกระทำนั้นๆ เช่น ในการสัมภาษณ์ผู้ฟังจะต้องเชื่อว่าผู้พูดจะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ผู้ฟัง

3. เงื่อนไขบอกความจริงใจ (Sincerity rule) คือ เงื่อนไขที่แสดงความรู้สึกลึกและเจตนาแท้จริงของผู้พูด

4. เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ (Essential rule) คือ เงื่อนไขที่บอกถึงสาระของถ้อยคำนั้นๆ เงื่อนไขความเหมาะสมของรูปประโยคที่แสดงเจตนาการถามที่เซอร์ลได้ให้รายละเอียดไว้มีดังต่อไปนี้

เงื่อนไขบอกเนื้อความ	ข้อความที่แสดงถึงการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง
เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน	(1) ผู้พูดไม่ทราบคำตอบ หรือไม่แน่ใจในข้อมูลของตนมีอยู่และต้องการความแน่ใจ (2) ผู้พูดไม่แน่ใจว่าผู้ฟังจะบอกข้อมูลนั้นแก่ผู้พูดถ้าผู้พูดไม่ถาม
เงื่อนไขบอกความจริงใจ	ผู้พูดมีความต้องการทราบข้อมูลจากผู้ฟัง
เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ	เป็นความพยายามที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังตอบคำถาม

ตัวอย่างการวิเคราะห์เจตนาถาม

(1) จพาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(บทสนทนา)

(ญ1) “พี่ๆ กินข้าวมาแล้วยังคะ”

(ช1) “ยังเลยคะ กะว่าจะมาขอข้าวที่บ้านหนูกินนะ”

¹ ในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยเรียงเงื่อนไขความเหมาะสมตามการวิเคราะห์ของชิฟริน (1998)

วิเคราะห์ตามเงื่อนไขความเหมาะสม

เงื่อนไขบอกเนื้อความ	ข้อความใดๆ
เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน	(1) ผู้พูดไม่ทราบที่ผู้ฟังทราบดีหรือยัง (2) ผู้พูดไม่แน่ใจว่าผู้ฟังจะบอกกับผู้พูดว่าผู้ฟังทราบดีหรือยังถ้าผู้พูดไม่ถาม
เงื่อนไขบอกความจริงใจ	ผู้พูดต้องการทราบว่าผู้ฟังทราบดีหรือยัง
เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ	ผู้พูดพยายามให้ผู้ฟังบอกผู้พูดว่าผู้ฟังทราบดีหรือยัง

จากตัวอย่าง (1) จะเห็นได้ว่า ผู้พูดคือ (ญ1) ไม่ทราบข้อมูลและต้องการทราบว่า (ช1) ทราบดีหรือยัง จึงได้แสดงเจตนาถามออกมาในถ้อยคำเพื่อให้ (ช1) ตอบคำถาม

4.1.2 เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์หน้าที่ทางปริจเฉทของรูปประโยคคำถาม

ปริจเฉท (discourse) เป็นหน่วยภาษาในการสื่อสารที่เกิดจากการเรียงต่อเนื่องกันไปของประโยค โดยมีความเข้าใจเบื้องต้นร่วมกันว่า ปริจเฉท คือ รูปภาพที่ปรากฏในสถานการณ์การใช้ภาษาหนึ่งๆ เพราะในความเป็นจริงมนุษย์ไม่ได้พูดกันเป็นคำ หรือเป็นประโยคๆ แต่พฤติกรรมการใช้ภาษาของมนุษย์นั้นจะพูดเป็นข้อความที่ต่อเนื่องกันไป

ชิฟพริน (1987) ได้ให้ข้อเสนอไว้ว่า ปริจเฉทมีลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ

1. ด้านวากยสัมพันธ์ ปริจเฉทมีคุณสมบัติเป็นหน่วยสร้างทางภาษาศาสตร์ มีองค์ประกอบเป็นรูปสร้างทางวากยสัมพันธ์ ได้แก่ คำ วลี และอนุพากย์
2. ด้านอรรถศาสตร์ ปริจเฉทมีคุณสมบัติเป็นหน่วยความหมาย มีองค์ประกอบเป็นประพจน์ (proposition) ที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน
3. ด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ ปริจเฉทเป็นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีหน้าที่ในการถ่ายทอดความ (referential meaning) การสร้างสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (social function) และการแสดงออกด้านต่างๆ (expressive meaning) เช่น แสดงความรู้สึก ทัศนคติ เป็นต้น

ชิฟพริน อธิบายว่า ดัชนีปริจเฉท (discourse marker) เป็นรูปภาพประเภทหนึ่งซึ่งทำหน้าที่ในระดับปริจเฉท หมายถึง รูปภาพที่ปรากฏหน้าหรือหลังหน่วยถ้อย (unit of talk) โดยมีได้เป็นองค์ประกอบทางวากยสัมพันธ์ของหน่วยถ้อยที่ปรากฏร่วม ทำหน้าที่แสดงความสัมพันธ์ของบริบทในการสื่อสารในระดับปริจเฉท ซึ่งดัชนีปริจเฉทนี้มีหน้าที่สำคัญในการเชื่อมโยงข้อความหรือถ้อยคำกับบริบทในการใช้ถ้อยคำนั้น (contextual coordinates) ทำให้ปริจเฉทมีความเป็น

เอกภาพ และทำให้ผู้ร่วมสนทนาได้รู้ว่าบริบทของการสนทนาเป็นอย่างไร และจะตีความถ้อยคำที่ได้ยินอย่างไร

ในงานวิจัยขั้นนี้ผู้วิจัยจะใช้คำจำกัดความของดัชนีปริจเฉทตามงานของชิฟพรินมาใช้ในการวิเคราะห์หน้าที่ทางปริจเฉทของรูปประโยคคำถาม ซึ่งสามารถสรุปคุณสมบัติของหน้าที่ทางปริจเฉทของรูปประโยคคำถามได้ คือ

- รูปประโยคคำถามนั้นจะต้องทำหน้าที่เชื่อมโยงข้อความหรือถ้อยคำกับบริบทในการใช้ถ้อยคำนั้น โดยไม่ได้เป็นองค์ประกอบทางวากยสัมพันธ์ของหน่วยถ้อยที่ปรากฏร่วม

ตัวอย่างการวิเคราะห์หน้าที่ทางปริจเฉท

(2)

(บทสัมภาษณ์)

“การที่จะเป็นคนดีนั้นนะมันไม่ยากหรอก ทำดีทำง่ายจะตาย แต่คนสมัยนี้เค้าไม่ค่อยอยากเป็นคนดีอยากทำดีกัน เพราะอะไร ก็เพราะว่าใ้การเป็นคนดีนะ มันรวยช้า แถมยังไม่ได้หน้า ทำไปทำมาบางที่มีคนมาชูปมือเปิบไปอีก แล้วทุกวันนี้ก็ไม่ค่อยมีใครส่งเสริมเรื่องดี ๆ กัน เป็นอย่างนี้แล้วใครจะอยากทำดีล่ะ”

ในตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่าประโยคคำถาม “เพราะอะไร” ไม่ได้แสดงเจตนาการถาม และไม่ได้แสดงเจตนาอื่น แต่ประโยคคำถาม “เพราะอะไร” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความสองส่วนเข้าด้วยกัน โดยเชื่อมระหว่างข้อความส่วนแรกซึ่งข้อความนี้เป็นประเด็นแรกที่ถูกกล่าว คือ “การที่จะเป็นคนดีนั้นนะมันไม่ยากหรอก ทำดีทำง่ายจะตาย แต่คนสมัยนี้เค้าไม่ค่อยอยากเป็นคนดีอยากทำดีกัน” และข้อความส่วนที่สองคือ “ก็เพราะว่าใ้การเป็นคนดีนะ มันรวยช้า แถมยังไม่ได้หน้า ทำไปทำมาบางที่มีคนมาชูปมือเปิบไปอีก...” ซึ่งข้อความนี้เป็นประเด็นใหม่ที่ถูกผู้พูดต้องการอธิบายต่อจากข้อความแรก ประโยคคำถาม “เพราะอะไร” จึงทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างข้อความสองข้อความ ซึ่งเป็นประเด็นเก่าและประเด็นใหม่เข้าด้วยกัน

4.2 เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม

รูปประโยคคำถามในภาษาไทยสามารถแสดงเจตนาการสื่อสารได้มากกว่าการถาม ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะเสนอการวิเคราะห์เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ รูปประโยคคำถามที่แสดงเจตนาถาม และรูปประโยคคำถามที่แสดงเจตนาอื่นนอกเหนือไปจากการถาม

4.2.1 เจตนาถามของรูปประโยคคำถาม

การวิเคราะห์เจตนาถามของรูปประโยคคำถามนั้น จะใช้การวิเคราะห์ตามหลักเงื่อนไขความเหมาะสมของเซอร์ลเพื่อองค์ประกอบของวัจนกรรมถาม ซึ่งเซอร์ลได้กำหนดไว้ดังนี้

เงื่อนไขบอกเนื้อความ	ข้อความที่แสดงถึงการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง
เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน	(1) ผู้พูดไม่ทราบคำตอบ หรือไม่แน่ใจในข้อมูลของตนมีอยู่และต้องการความแน่ใจ (2) ผู้พูดไม่แน่ใจว่าผู้ฟังจะบอกข้อมูลนั้นแก่ผู้พูดถ้าผู้พูดไม่ถาม
เงื่อนไขบอกความจริงใจ	ผู้พูดมีความต้องการทราบข้อมูลจากผู้ฟัง
เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ	เป็นความพยายามที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังตอบคำถาม

(3)

(บทสนทนา)

ลูก “คุณแม่ซื้อของมาทั้งหมดกี่บาทคะ”
แม่ “สองพันกว่าบาทจ๊ะ”

เงื่อนไขบอกเนื้อความ	ข้อความใดๆ
เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน	(1) ผู้พูดไม่ทราบว่าผู้ฟังซื้อของมาราคากี่บาท (2) ผู้พูดไม่แน่ใจว่าผู้ฟังจะบอกราคาของแก่ผู้พูดถ้าผู้พูดไม่ถาม

เงื่อนไขบอกความจริงใจ	ผู้พูดต้องการทราบราคาของ
เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ	ผู้พูดพยายามให้ผู้ฟังบอกว่าผู้ฟังซื้อของมาราคากี่บาท

จากตัวอย่าง (3) จะเห็นได้ว่า ผู้พูดคือลูกไม่ทราบข้อมูลและต้องการทราบว่าแม่ซื้อของสิ่งนั้นมาราคาเท่าไร จึงได้แสดงเจตนาถามออกมาในถ้อยคำเพื่อให้แม่บอกว่าซื้อของมาราคากี่บาท

4.2.2 เจตนาที่นอกเหนือไปจากการถามของรูปประโยคคำถาม

จากการวิเคราะห์ทั้งหมดพบว่ารูปประโยคคำถามสามารถแสดงเจตนาอื่นที่นอกเหนือไปจากการถามได้ 13 เจตนา ได้แก่ เจตนาปฏิเสธ เจตนาขอร้อง เจตนาเสนอแนะ เจตนาห้ามการกระทำ เจตนาขู่ เจตนาประชดประชัน เจตนาเสียดสี เจตนาแสดงความรู้สึกไม่เชื่อ เจตนาแสดงความรู้สึกประหลาดใจ เจตนาแสดงความรู้สึกไม่พอใจ เจตนาหยอกล้อ เจตนาท้าทาย และเจตนารำพึงรำพัน มีรายละเอียดดังนี้

4.2.2.1 เจตนาปฏิเสธ

เจตนาปฏิเสธ คือ การที่ผู้พูดกล่าวตอบปฏิเสธคำถามหรือตอบปฏิเสธความคิดเห็นของผู้ฟังโดยสามารถสรุปเงื่อนไขความเหมาะสมตามหลักของเซอร์ลได้ดังนี้

เงื่อนไขบอกเนื้อความ	ข้อความที่แสดงความเชื่อของผู้พูด
เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน	ผู้พูดมีความเชื่อว่าสิ่งที่ผู้พูดแสดงความคิดเห็นนั้นถูกต้อง
เงื่อนไขบอกความจริงใจ	ผู้พูดต้องการยืนยันว่าความเชื่อเดิมของผู้ฟังเป็นเท็จ
เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ	เป็นความพยายามของผู้พูดที่ต้องการเสนอความเชื่อที่ขัดแย้งกับความเชื่อเดิมของผู้ฟัง

(4)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ซ1) (ซ2) และ (ซ3) เกิดขึ้นที่ห้องพักของ (ซ1)

(ซ1) “เน่าย้งวะ”

(ซ2) “เน่าที่ไหน”

(ซ3) “เอ้า...มันไม่เน่า”

ตัวอย่างนี้เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อตอบปฏิเสธ โดยความหมายที่แท้จริงของประโยค “เน่าที่ไหน” ก็คือ “มันไม่ได้เน่า” ในประโยคนี้ผู้พูดต้องการตอบปฏิเสธผู้ฟัง ดังในตัวอย่าง (ซ1) ถาม (ซ2) ว่าของสิ่งนั้นเน่าหรือยัง ซึ่ง (ซ2) เชื่อว่าสิ่งนั้นไม่ได้เน่า แต่ (ซ2) ใช้รูปประโยคคำถามในการตอบแทนเพื่อเป็นการเน้นย้ำในความเชื่อของตนว่าเป็นจริง จึงสามารถวิเคราะห์ได้ว่าประโยค “เน่าที่ไหน” นี้มีเจตนาตอบปฏิเสธ

(5)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ซ1) และ (ญ1) ทางโทรศัพท์

(ซ1) “โทรมาหานี้คิดถึงเราใช้มั้ยละ”

(ญ1) “ใครบอกคะ เปล่าซักหน่อย หลงตัวเองไปม๊ายเนี่ย เค้าจะโทรมาถามเรื่องงานต่างหาก ไม่ค่อยเลยนะ”

ตัวอย่างนี้เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อตอบปฏิเสธคำถามเช่นกัน ซึ่งผู้พูดต้องการจะตอบปฏิเสธความคิดเห็นของผู้ฟัง โดยความหมายที่แท้จริงของประโยค “ใครบอกคะ” นี้ก็คือ “ไม่ใช่” ดังในตัวอย่าง (ซ1) ถาม (ญ1) ว่าที่โทรมาหานี้คิดถึงใช้มั้ย ซึ่ง (ญ1) ก็ยืนยันว่าไม่ใช่ แต่ (ญ1) ใช้รูปประโยคคำถามในการตอบแทนเพื่อเป็นการเน้นย้ำในคำตอบของตนว่าเป็นจริง จึงสามารถวิเคราะห์ได้ว่าประโยค “ใครบอกคะ” นี้มีเจตนาเป็นการตอบปฏิเสธ

ตัวอย่างการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาปฏิเสธ

(6)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) ทางโทรศัพท์

(ญ1) “แก ชื่นว่าเราน่าจะลองแอบไปดูนพกับเด็กนั่นดีม๊าย”

(ญ2) “แล้วยังไงต่อละ จะให้ขึ้นไปตบมันหรือ จะไปให้มันได้อะไรขึ้นมา ขึ้นไม่ลดตัวลงไปแย่งนพกับเด็กยั้งนั่นหรือรอก เค้าสมกันแล้วละ ช่างเถอะ อย่าไปยุ่งกะเค้าเลย”

(ญ1) “ไม่ไปก็ไม่ไปตามใจ”

(7)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ช1) เกิดขึ้นที่สำนักงานของทั้งคู่

(ญ1) “นี่ ทำไมทำงี้ละ มาเอางานแวนไปได้ไง เอาคืนมา แวนจะรีบทำงาน ไม่ต้องมาทำไก่เลย เร็วๆ”

(ช1) “ไหนดงานแวน ไม่เห็นมีนี่ พี่ไม่ได้เอาไปซักหน่อย น้องแวนนี่กล่าวหากันชัดๆ เลย”

(8)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) ทางโทรศัพท์

(ญ1) “พี่ตีเค้าโทรมาชวนแกไปเที่ยว แล้วทำไมไม่ออกไปกะเค้าละ ไหนบ่นว่าอยากไปดูหนัง”

(ญ2) “ใครอยากไปกับพี่ตี ถ้าต้องไปนั่งดูหนังกะพี่ตีนะ ขึ้นไปดูคนเดียวยังจะดีกว่า”

การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อตอบปฏิเสธนั้น บริบทเนื้อความที่นำหน้าหรือตามหลังรูปประโยคคำถามดังกล่าวจะเป็นการตอบปฏิเสธคำถามที่ถามมาในตอนแรกอยู่แล้ว แต่ผู้พูดใช้รูปประโยคคำถามย้อนถามกลับไปอีกเพื่อเป็นการย้ำในคำตอบ หรือความเชื่อเดิมที่ผู้พูดต้องการปฏิเสธมากขึ้น

4.2.2.2 เจตนาขอร้อง

เจตนาขอร้อง คือ การที่ผู้พูดขอร้องให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่างให้แก่ผู้พูด เนื่องจากผู้พูดเชื่อว่าผู้ฟังมีความสามารถที่จะกระทำสิ่งนั้นได้ ซึ่งในที่นี้ผู้พูดจะใช้รูปประโยคคำถามในการแสดงเจตนาดังกล่าว โดยมีเงื่อนไขความเหมาะสมดังนี้

เงื่อนไขบอกเนื้อความ	ข้อความที่บอกถึงการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง
เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน	(1) ผู้ฟังมีความสามารถกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และผู้พูดเชื่อว่าผู้ฟังสามารถกระทำสิ่งนั้นได้ (2) ผู้พูดไม่แน่ใจว่าผู้ฟังจะกระทำสิ่งนั้นเองด้วยความสมัครใจ
เงื่อนไขบอกความจริงใจ	ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่าง
เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ	เป็นความพยายามที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่างที่ผู้พูดต้องการ

(9)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ช1) ทางโทรศัพท์

(ช1) “ช่วงนี้พี่ยุ่งมาก พรุ่งนี้ถ้าน้องปอว่าง น้องปอไปจัดการเรื่องที่เบงค้ให้พี่หน่อยได้มั๊ยคะ แล้วก็โอนเงินให้พี่ห้าหมื่นด้วยนะคะ”

(ญ1) “จ้่า รับทราบค่ะ”

ตัวอย่าง (9) (ช1) ใช้ประโยค “น้องปอไปจัดการเรื่องที่เบงค้ให้พี่หน่อยได้มั๊ยคะ” เพื่อเป็นการขอร้อง (ญ1) ให้ไปกระทำบางสิ่งบางอย่างที่เบงค้แทนตนเอง เนื่องจาก (ช1) เชื่อว่า (ญ1) สามารถไปกระทำเรื่องที่เบงค้แทนตนเองได้ โดยที่ (ช1) ใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาดังกล่าว

(10)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ช1) ทางโทรศัพท์

(ญ1) “ปอเหนื่อยมากยังไม่อยากฟัง พี่ยังไม่ต้องพูดถึงเรื่องนี้ได้มั๊ยคะ”

(ช1) “โอเคค่ะ ยังไม่อยากฟังก็ไม่อยากฟัง”

ตัวอย่าง (10) (ญ1) ใช้ประโยค “พี่ยังไม่ต้องพูดถึงเรื่องนี้ได้มั๊ยคะ” เพื่อเป็นการขอร้องเช่นกัน โดยไม่ให้ (ช1) พูด เนื่องจาก (ญ1) เหนื่อยและไม่ต้องการที่จะฟังเรื่องดังกล่าวในขณะนั้น และ (ญ1) ก็เชื่อว่า (ช1) สามารถที่จะพูดเรื่องดังกล่าวในวันอื่นได้

ตัวอย่างการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาขอร้อง

(11)

- (บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่างแม่และลูก เกิดขึ้นที่บ้าน
 ลูก “แม่คะ ลูกเหนื่อย เราค่อยคุยกันพรุ่งนี้ได้มั๊ยคะ”
 แม่ “เอาอย่างนั้นก็ได้จ้ะ ตามใจหนู”

(12)

- (บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่างแม่และลูก เกิดขึ้นที่บ้าน
 ลูก “ปอไม่ค่อยสบายอยากนอนเยอะๆ แม่เอากะละแมไปนอนกับแม่หน่อยได้มั๊ยคะ”
 แม่ “ไม่สบายมากมั๊ยลูก งั้นไปนอนเถอะ เดี่ยวแม่เอามันไปนอนเอง”

(13)

- (บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ช1) ทางโทรศัพท์
 (ญ1) “น้องไม่ค่อยสบายหลับไปแล้ว ปึกค่อยโทรหาน้องพรุ่งนี้ได้มั๊ยลูก”
 (ช1) “หลับไปแล้วเหวอครับ งั้นขอบคุณมากนะคะครับ”

ในการวิเคราะห์ให้ประโยคนี้เป็นการขอร้องนั้นใกล้เคียงกับการเป็นประโยคคำถาม เพราะการถามกับการขอร้องนั้น เป็นเจตนาที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในทฤษฎีวิัจจนกรรมตามการวิเคราะห์ของเซอร์ล โดยที่ประโยคทั้งสองแบบนี้จัดว่าแสดงวิัจจนกรรมประเภทเดียวกันคือ directives ซึ่งประโยคสองแบบนี้ก่อให้เกิดปัญหาอย่างมากในการตีความบทสนทนาทั่วไป ดังตัวอย่างที่ว่า “น้องปอไปจัดการเรื่องที่แวงค์ให้พี่หน่อยได้มั๊ยคะ” ถ้าตีความเป็นประโยคคำถามก็จะเป็นการถามถึงความสามารถของผู้ฟังเท่านั้นว่าสามารถทำสิ่งที่ผู้พูดถามได้หรือไม่ ไม่ได้เป็นการบอกให้ผู้ฟังกระทำอย่างอื่น ซึ่งเป็นการผิดเจตนาของประโยคนี้ไป เพราะผู้พูดกล่าวประโยคนี้เพราะต้องการให้ผู้ฟังช่วยไปทำธุระที่ธนาคารให้ ฉะนั้นประโยคนี้จึงเป็นการขอร้องเพื่อให้ผู้ฟังไปธนาคารให้ผู้พูด ต่อไปนี้เป็นการแสดงลักษณะของประโยคที่แสดงเจตนาถามและประโยคที่แสดงเจตนาขอร้องที่มีลักษณะเหมือนกัน

เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน	ไม่มีการแจ้งอย่างแน่ชัดทั้งผู้พูดและผู้ฟังว่าผู้ฟังจะ :
[ขอเรื่อง]	กระทำบางสิ่งบางอย่างด้วยตัวเองในเหตุการณ์ปกติด้วยความสมัครใจ
[คำถาม]	บอกกล่าวข้อมูลนั้นโดยที่ผู้พูดไม่ต้องถาม
เงื่อนไขบอกความจริงใจ	ผู้พูดต้องการ :
[ขอเรื่อง]	ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่าง
[คำถาม]	ข้อมูล
เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ	ผู้พูดหวังหรือตั้งใจให้ :
[ขอเรื่อง]	ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่าง
[คำถาม]	ได้รับข้อมูลจากผู้ฟัง

จากองค์ประกอบทั้งหมดจะเห็นได้ว่า ทั้งประโยคที่แสดงเจตนาถามและขอเรื่องนั้นมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันมาก เพราะฉะนั้นถ้าประโยคที่แสดงเจตนาถามถามได้ก็อาจจะเป็นการแสดงเจตนาขอเรื่องได้เช่นกัน ผู้พูดจะใช้รูปประโยคคำถามเพื่อการขอเรื่องในกรณีที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำตาม โดยผู้พูดจะใช้คำแสดงคำถามวางไว้หลังประโยคที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำ และเป็นที่สังเกตว่าลักษณะโครงสร้างของรูปประโยคคำถามที่แสดงเจตนาขอเรื่องนี้ มักจะมีคำว่า “หน่อย” เพื่อแสดงความสุภาพวางอยู่หน้าคำแสดงคำถาม “ได้ไหม” ที่วางไว้ท้ายประโยค โดยที่มีลักษณะดังนี้คือ ประโยคบอกเล่า + (หน่อย) + ได้ไหม

4.2.2.3 เจตนาเสนอแนะ

เจตนาเสนอแนะ คือ การที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่างตามที่ผู้พูดแนะนำ ซึ่งสิ่งเหล่านั้นผู้พูดคิดว่าถ้าผู้ฟังกระทำแล้วจะเป็นผลดีแก่ตัวผู้ฟังเอง โดยมีเงื่อนไขความเหมาะสมดังนี้

เงื่อนไขบอกเนื้อความ	ข้อความที่แสดงถึงการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง
เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน	(1) ผู้พูดเชื่อว่าการกระทำที่ผู้พูดแนะนำนั้นจะเป็นผลดีต่อตัวผู้ฟัง
	(2) ผู้พูดไม่แน่ใจว่าผู้ฟังจะกระทำสิ่งนั้นเองด้วยความสมัครใจ

เงื่อนไขบอกความจริงใจ ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่าง
 เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ เป็นความพยายามที่ผู้พูดต้องการเสนอให้ผู้ฟังกระทำ
 บางสิ่งบางอย่างที่ผู้พูดต้องการซึ่งสิ่งเหล่านั้นเป็นผลดี
 กับตัวผู้ฟัง

(14)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ข1) เกิดขึ้นที่บ้าน

(ญ1) “ทำไมพี่ชายไม่ให้แม่ไปส่งล่ะ ก็เดี๋ยวแม่เค้าจะออกไปแล้ว ขับไปส่งก็แป็บ
 เดียวเอง ส่วนขากลับไปรับไอ้ตัวเล็กให้ก็ได้เนะ”

(ข1) “นั่นสิ เองจ้ะแม่ไปส่งป้อมหน่อยนะ”

ตัวอย่าง (14) เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อการเสนอแนะ เพราะที่ (ญ1) ใช้ประโยค
 “ทำไมพี่ชายไม่ให้แม่ไปส่งล่ะ” เพื่อต้องการให้ (ข1) ทำตามข้อเสนอแนะของตัวเอง คือให้ (ข1)
 ออกไปพร้อมกับแม่โดยให้แม่ไปส่ง ไม่ได้ต้องการถามเพื่อขอคำตอบ เพราะ (ญ1) เชื่อว่าถ้า (ข1)
 กระทำตามคำแนะนำดังกล่าวจะเป็นผลดีกับตัว (ข1) เอง

(15)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) เกิดขึ้นที่บ้านของ (ญ2)

(ญ1) “เป็นผู้หญิงก็เป็นคนเหมือนกัน มีสองมือสองขาเหมือนกัน ทำไมแกไม่ทำ
 ให้เค้าเห็นว่าแกก็ทำทุกอย่างได้เท่าๆ กับพนักงานผู้ชายคนอื่นๆ เค้าจะได้
 ไม่ต้องมาดูแลอีกหาว่าแกกินเงินเดือนแพงแต่ทำอะไรไม่เป็น ทำอย่าง
 จี้แถวบ้านชั้นเรียกกดขี่ทางเพศนะแก ไอ้การแบ่งชั้นวรรณะเนี่ยมัน
 หมดไปตั้งนานแล้วนะเพื่อน”

(ญ2) “เฮ้อ...เอาก็เอา คราวหน้าชั้นจะพยายามลองนะ”

ตัวอย่าง (15) เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อการเสนอแนะเช่นกัน โดย (ญ1) ใช้
 ประโยค “ทำไมแกไม่ทำให้เค้าเห็นว่าแกก็ทำทุกอย่างได้เท่าๆ กับพนักงานผู้ชายคนอื่นๆ” เพื่อ
 เสนอแนะและให้ (ญ2) ทำตาม โดย (ญ1) เชื่อว่าสิ่งที่ตนเองได้เสนอแนะไปนั้นถ้า (ญ2) กระทำ
 ตามจะเกิดผลดีกับตัว (ญ2)

ตัวอย่างการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาเสนอแนะ

(16)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ช1) ทางโทรศัพท์

(ญ1) “ทำไมพี่ป๊ากไม่ไปบ้านที่เกาะก่อนแล้วค่อยกลับมารับคุณแม่ที่บ้านพี่ป๊ม
ล่ะคะ จะได้ไม่ต้องย้อนไปย้อนมาให้คุณแม่รอเบียดเดียวเอง ไม่งั้นก็ต้อง
ขับรถวนไปวนมาเปลืองน้ำมันแยะเลย”

(ช1) “อืม ก็ดีนะคะ”

(17)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่างแม่และพ่อเกิดขึ้นที่ลาดจอดรถในโรงพยาบาล

แม่ “ทำไมพ่อไม่เอารถไปหาที่จอดก่อนล่ะ จะได้ไม่ต้องรอนานนะ แม่จะได้
เข้าไปวางบัตรก่อนแล้วค่อยรอข้างในเลย”

พ่อ “ได้จ้ะ”

(18)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ช1) ทางโทรศัพท์

(ญ1) “ปอวยังงั้นมันช้านะคะ ทำไมเราไม่เอาโฉนดไปยื่นที่ที่ดินก่อนล่ะคะ
อย่างน้อยให้เค้าประเมินคร่าวๆมาก่อนก็ยังดี เราจะได้รู้ว่าเราต้องกู้ยืมอะ
มากมี่ยี จะได้วางแผนถูกใจคะ”

(ช1) “ก็ได้คะ”

เป็นที่สังเกตว่าการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อเสนอแนะนี้ ลักษณะของรูปประโยคคำถามจะ
ใช้คำแสดงคำถาม “ทำไม” และตามด้วย “ไม่” โดยมีลักษณะดังนี้ คือ คำแสดงคำถาม “ทำไม” +
ไม่ + ประโยค

4.2.2.4 เจตนาห้ามการกระทำ

เจตนาห้ามการกระทำ คือ การที่ผู้พูดไม่ต้องการให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่าง
หรือหยุดการกระทำที่ผู้ฟังกำลังกระทำอยู่ โดยมีเงื่อนไขความเหมาะสมดังนี้

เงื่อนไขบอกเนื้อความ	ข้อความที่แสดงถึงการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง
เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน	(1) ผู้ฟังสามารถหรือควรหยุดหรือเลิกกระทำบางสิ่งบางอย่าง (2) ผู้พูดไม่แน่ใจว่าผู้ฟังจะกระทำสิ่งนั้นเองด้วยความสมัครใจถ้าผู้พูดไม่บอก
เงื่อนไขบอกความจริงใจ	ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังหยุดหรือเลิกกระทำบางสิ่งบางอย่าง
เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ	เป็นความพยายามที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังหยุดหรือเลิกกระทำบางสิ่งบางอย่างตามที่ผู้พูดต้องการ

(19)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) เกิดขึ้นที่สำนักงาน

(ญ1) “ทำอะไรนะ นั่นมันโทรศัพท์ของเราะ ใครอนุญาตให้ใช้ เอาคืนมานะ”

(ญ2) “ใช้นิดใช้หน่อยแค่นี้ก็ต้องดูด้วย หวงจัง เอาคืนไปเลย”

ตัวอย่าง (19) เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาห้ามกระทำ เนื่องจาก (ญ1) ต้องการให้ (ญ2) หยุดการกระทำที่กำลังทำอยู่นั้นก็คือเลิกใช้โทรศัพท์ และคืนโทรศัพท์ให้กับ (ญ1)

(20)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) เกิดขึ้นในห้องเรียน

(ญ1) “คุยอะไรกัน อาจารย์เค้ากำลังบรรยายอยู่นะ เงียบหน่อยสิ”

(ญ2) “รู้แล้วนะ ดุจริง”

ตัวอย่าง (20) ก็เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาห้ามกระทำเช่นกัน เนื่องจาก (ญ1) ต้องการให้ (ญ2) หยุดการกระทำที่กำลังทำอยู่ ในที่นี้ก็คือ การหยุดคุยนั่นเอง

เป็นที่น่าสังเกตว่าการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อห้ามการกระทำนี้ ลักษณะของรูปประโยคคำถามจะเป็นรูปประโยคคำถามที่ใช้คำแสดงคำถาม “อะไร” วางไว้ท้ายประโยค และรูปประโยคคำถามจะเป็นรูปประโยคแบบสั้นๆ โดยมีลักษณะคือ คำกริยา + “อะไร”

4.2.2.5 เจตนาชู้

เจตนาชู้ คือ การที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่างแก่ผู้พูด ซึ่งถ้าผู้ฟังไม่กระทำตาม ผู้พูดจะกระทำบางสิ่งบางอย่างที่ผู้ฟังไม่ต้องการ

เงื่อนไขบอกเนื้อความ	ข้อความที่แสดงถึงการกระทำในอนาคตของผู้พูด
เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน	(1) ผู้พูดสามารถกระทำบางสิ่งบางอย่าง (2) ผู้พูดรู้ว่าการกระทำของผู้พูดจะทำให้ผู้ฟังไม่พอใจ (3) ผู้ฟังกระทำสิ่งที่เป็นเงื่อนไขให้ผู้พูดกระทำบางสิ่งบางอย่างในอนาคต
เงื่อนไขบอกความจริงใจ	ผู้พูดตั้งใจจะกระทำบางสิ่งบางอย่างที่ผู้ฟังไม่ชอบถ้าผู้ฟังไม่ทำสิ่งที่ผู้พูดต้องการ
เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ	เป็นความพยายามที่ผู้พูดจะกระทำบางสิ่งบางอย่างที่ผู้ฟังไม่ชอบถ้าผู้ฟังไม่ทำสิ่งที่ผู้พูดต้องการ

(21)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) เกิดขึ้นทางโทรศัพท์

(ญ1) “จะทำอะไรจะไปไหนก็ให้มันน้อยๆ น้อยนะ เกรงใจพี่เค้าบ้าง แก็จะให้ชั้นบอกพี่เค้ามี้ละว่าแก็ไปไหนกับใครมา ถ้าไม่อยากก็เลิกซะ”

(ญ2) “ไม่ต้องมาชู้กันเลย ถ้าไม่ช่วยก็ไม่ต้องมาพูด”

ตัวอย่าง (21) เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาชู้ โดยที่ (ญ1) ใช้ประโยค “แก็จะให้ชั้นบอกพี่เค้ามี้ละว่าแก็ไปไหนกับใครมา” เพื่อแสดงเจตนาชู้เพราะ (ญ1) ต้องการให้ (ญ2) กระทำบางสิ่งที่ (ญ1) ต้องการนั้นได้แก่การเลิกออกไปเที่ยวกับผู้ชายคนอื่น โดย (ญ1) จะนำเรื่อง (ญ2) ไปเที่ยวกับคนอื่นนั้นไปบอกกับบุคคลที่สามที่ทั้งคู่กำลังพูดถึง ถ้า (ญ2) ไม่ทำตาม (ญ1) ต้องการ

4.2.2.6 เจตนาประชดประชัน

เจตนาประชดประชัน คือ การที่ผู้พูดกล่าวข้อความที่เกินจริง หรือข้อความที่มีความหมายตรงกันข้ามกับรูปประโยคที่กล่าวออกไป เพื่อที่จะแสดงความรู้สึกประชดคำพูดหรือการกระทำของผู้ฟังโดยมีเงื่อนไขความเหมาะสมดังนี้

เงื่อนไขบอกเนื้อความ	ข้อความที่แสดงถึงความรู้สึกและอารมณ์ของผู้พูดที่มีต่อการกระทำหรือคำพูดของผู้ฟัง
เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน	ผู้พูดได้รับรู้หรือประสบกับการกระทำ หรือสภาพนั้นๆ
เงื่อนไขบอกความจริงใจ	ผู้พูดเกิดความรู้สึกในแง่ลบกับการกระทำ หรือสภาพนั้นๆ และแสดงความรู้สึกออกมาในทางตรงกันข้ามกับคำพูด
เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ	เป็นความพยายามที่ผู้พูดต้องการแสดงความรู้สึกที่มีต่อการกระทำหรือสภาพนั้นๆ ออกมา โดยเป็นการแสดงความรู้สึกที่ตรงข้ามกับคำพูด

(22)

- (บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) เกิดขึ้นทางโทรศัพท์
- (ญ1) “แก ชื่นว่าเราน่าจะลองแอบไปคูนพกับเด็กนั่นดีมัย”
- (ญ2) “แล้วยังไงต่อละ จะให้ขึ้นไปตบมันหรือ จะไปให้มันได้อะไรขึ้นมา ชื่นไม่ลดตัวลงไปแย่งนพกับเด็กยังงั้นหรือ แค้สมกันแล้ว ช่างเถอะ อย่าไปยุ่งกะเค้าเลย”
- (ญ1) “ไม่ไปก็ไม่ไปตามใจ”

ตัวอย่างนี้เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงการประชดประชัน โดยที่ณัฐพร (1996:17) ได้อธิบายไว้ว่าการประชดประชันนั้นคือการพูดในสิ่งที่มีความหมายตรงกันข้ามกับความหมายตามรูปประโยค หรือเป็นการพูดในสิ่งที่มีความหมายเกินจริง โดยใช้หลักการวิเคราะห์ของไกร์สันในเรื่องหลักการความร่วมมือในการสนทนา (The cooperative principle) ซึ่งมีส่วนประกอบ 4 ข้อดังนี้

1. The maxim of Quality คือ คุณภาพของข้อความที่กล่าวออกไป โดยที่จะกล่าวแต่ข้อความที่เป็นจริงและมีหลักฐานในการอ้างอิงเท่านั้น

2. The maxim of Quantity คือ ปริมาณของข้อความ ซึ่งจะไม่กล่าวข้อความที่ยาวหรือสั้นจนเกินไป

3. The maxim of Relation คือ ความเกี่ยวเนื่องกันของข้อความ โดยที่ข้อความที่กล่าวออกไปนั้นจะต้องเป็นข้อความที่เป็นเรื่องเดียวกันหรือมีความเกี่ยวเนื่องกัน

4. The maxim of Manner คือ หลีกเลียงการให้ข้อมูลที่คลุมเครือ กำกวม หรือเรียงลำดับความไม่ถูกต้อง

ณัฐพร (1996:24) ได้สรุปไว้ว่าข้อความที่มีเจตนาประชดประชันนั้นจะละเมิดกฎของไกร์สในเรื่องของคุณภาพของข้อความ คือ ข้อความที่เป็นการประชดประชันนั้นจะเป็นการกล่าวข้อความที่ตรงกันข้ามกับข้อความและมีความหมายเกินจริง

ในการวิเคราะห์รูปประโยค “จะให้ขึ้นไปตบมันเหอ” จะเห็นได้ว่าละเมิดกฎของไกร์สในเรื่องของคุณภาพเพราะเป็นการกล่าวที่เกินจริง เพราะในความเป็นจริงนั้นผู้พูดไม่ได้ต้องการที่จะกระทำเช่นนั้น ซึ่งประโยค “จะให้ขึ้นไปตบมันเหอ” นี้เมื่อตีความแล้วมีความหมายที่ตรงข้ามกับรูปประโยคและแสดงออกถึงความรู้สึกและอารมณ์ของผู้พูด คือผู้พูดไม่ต้องการที่จะไปแอบดูเด็กคนนั้นนั่นเอง จึงใช้รูปประโยค “จะให้ขึ้นไปตบมันเหอ” เป็นการประชดประชันในความหมายที่ว่าผู้พูดนั้นไม่ต้องการทำตามคำแนะนำของ (ญ1) นั่นเอง

4.2.2.7 เจตนาเสียดสี

เจตนาเสียดสี คือ การที่ผู้พูดกล่าวข้อความในลักษณะเป็นเชิงเปรียบเทียบ เพื่อเป็นการแสดงความรู้สึกที่มีต่อการกระทำหรือคำพูดของผู้ฟัง โดยมีเงื่อนไขความเหมาะสมดังนี้

เงื่อนไขบอกเนื้อความ	กล่าวถึงการกระทำในอดีตของผู้ใดหรือสภาพของผู้ใด
เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน	ผู้พูดได้รับรู้หรือประสบกับการกระทำ หรือสภาพนั้นๆ
เงื่อนไขบอกความจริงใจ	ผู้พูดเกิดความรู้สึกในแง่ลบกับการกระทำ หรือสภาพนั้นๆ และแสดงความรู้สึกออกมาในเชิงสบประมาทหรือเปรียบเทียบ

เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ

เป็นความพยายามที่ผู้พูดต้องการแสดงความรู้สึกที่มีต่อกรกระทำหรือสภาพนั้นๆ ออกมาโดยเป็นการแสดงความรู้สึกในเชิงสปรมาทหรือเปรียบเทียบ

(23)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ช1) เกิดขึ้นในรถยนต์โดยมี (ช1) เป็นคนขับ

(ช1) “พับนค พับกระต่าย พับผีเสื้อ แล้วพับอะไรได้อีก พับงูได้รึเปล่า”

(ญ1) “งูเหรคคะ ไม่ต้องพับเหรคคะ นีเิงคะ เก็บๆ เคาแถวนี้เิง ก็พืเ็ยงไ่วเะเะ
ไมไ้เหรค”

ตัวอย่างนี้ (ญ1) ใช้รูปประโยค “ก็พืเ็ยงไ่วเะเะไมไ้เหรค” เพื่อแสดงเจตนาเสียดสี (ช1) โดยเจตนาของประโยคนี้มีความในเชิงเปรียบเทียบ เพราะคำว่า “งู” มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบจะหมายถึงผู้ชายที่เจ้าชู้ ซึ่งจะถูกเรียกว่า “ห้วงู” ในที่นี้ (ญ1) จึงใช้รูปประโยค “ก็พืเ็ยงไ่วเะเะไมไ้เหรค” ไปในทางเพื่อเสียดสีว่า (ช1) เป็นผู้ชายที่เจ้าชู้นั่นเอง

(24)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ช1) เกิดขึ้นที่สำนักงาน

(ช1) “แหม...ไ้ยินเสยงกับเห็นหน้าหวานๆ ของเพื่อนน้องแอนแล้วพืเ็ยงใจ
จรงๆ เลายนะคะ มีกำลังใจทำงานขึ้นอีกเพียบ”

(ญ1) “แหวะ พุดออกมาได้ไม่ได้ดูเลย นีมีไ้ยงเห็นสายจูงบั้ง แอนจะเอามาจูง
ว้วแกๆ ตรงนี้กลับไปที่เะนะ แหม...เห็นเพื่อนเราหนอยไม่ได้ เพื่อน
แอนนะไมไ้ยงอ้อนๆ ไ่วให้พวกพืเ็ยงกันนะ เค้ามีแฟนแล้วเะ เป็น
ทหารด้วย ถ้ายงอยกตาดียก็หลบไปเลยไป เ็ยงจะหว่าไมเ็ยง”

ประโยค “นีมีไ้ยงเห็นสายจูงบั้ง” ที่ (ญ1) พุดนั้น เป็นการแสดงความรู้สึกเสียดสี (ช1) ซึ่งในที่นี้ (ญ1) เปรียบเทียบ (ช1) เป็นว้วแก และเปรียบเทียบเพื่อนของ (ญ1) เป็นหญ้าอ้อน โดยว้วแกนี้มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบกับผู้ชายที่อายุมาก และหญ้าอ้อนก็เปรียบกับหญงสาวที่ยังอายุน้อย โดย (ญ1) ต้องการเสียดสี (ช1) ว่าอายุมากแล้วยงจะมาจิบสาวๆ เหมือนเป็นการไม่เจียมตัวเอง

ตัวอย่างการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาเสียสติ

(25)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) เกิดขึ้นทางโทรศัพท์

(ญ1) “ทั้งๆ ที่รู้ว่าเขามีแฟนอยู่แล้ว แกก็ยังไม่ไปกับเขาอีกหรอ”

(ญ2) “เออ”

(ญ1) “เจริญล่ะ ดี...อยากได้ชวานมัยี้ เดียวพอแก่ตายนะชั้นจะได้เอาใส่โลงเผา
ไปให้แกด้วย เอาไว้ไปจามตื้นจ้วง”

4.2.2.8 เจตนาแสดงความรู้สึกไม่เชื่อ

เจตนาแสดงความรู้สึกไม่เชื่อ เป็นเจตนาที่ผู้พูดสื่อไปยังผู้ฟังเพื่อที่จะแสดง
ความรู้สึกไม่เชื่อต่อการกระทำหรือข้อความที่ผู้พูดเพิ่งได้รับ โดยมีเงื่อนไขความเหมาะสมดังนี้

เงื่อนไขบอกเนื้อความ	ข้อความที่แสดงถึงความรู้สึกไม่เชื่อของผู้พูดที่มีต่อการกระทำของผู้พูด
เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน	ผู้พูดได้รับรู้หรือประสบกับการกระทำ หรือสภาพนั้นๆ
เงื่อนไขบอกความจริงใจ	ผู้พูดเกิดความรู้สึกกับการกระทำ หรือสภาพนั้นๆ และแสดงความรู้สึกออกมาในเชิงไม่เชื่อ
เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ	เป็นความพยายามที่ผู้พูดต้องการแสดงความรู้สึกไม่เชื่อที่มีต่อการกระทำหรือสภาพนั้นๆ

(26)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ช1) เกิดขึ้นทางโทรศัพท์

(ช1) “พຽ່ງนี้ไปดูหน้่งกันมัยี้ละ”

(ญ1) “ไม่ไปละคะ งานเยอะ พຽ່ງนี้ต้องล้างห้องน้ำ แล้วว่าจะรีดผ้าด้วย”

(ช1) “หา...หนูรีดผ้าเป็นด้วยหรอ แถมล้างห้องน้ำได้อีก พี่ต้องหุฟาดแน่ๆ ไม่
เอาน่าอย่ามาโม้กะพี่เลย”(ญ1) “อ้าว ไหงพຽ່ງนี้ละคะ คนนะไม่ใช่เทวดาจะได้เกิดมาแล้วไม่ต้องทำ
อะไรนะ”

ตัวอย่างนี้เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงความรู้สึกไม่เชื่อ โดยในตัวอย่าง (ข1) ต้องการแสดงความรู้สึกไม่เชื่อว่า (ญ1) สามารถรีดผ้าและล้างห้องน้ำได้

(27)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) เกิดขึ้นทางโทรศัพท์

(ญ1) “เออน่า รู้ปะ ไม่ต้องบ่นแล้วได้มัย ถึงขั้นจะไม่ใช้คนดีอะไรนัก แต่คือข้อสามเนี่ย ชั้นยังถือได้อยู่ปะ”

(ญ2) “แหม...ถือคือกับเค้าด้วยเหอ ให้มันจริงเหอะ แต่ขอเตือนไว้เลยนะจ๊ะ กินน้ำได้ศอกนะมันไม่อร่อยหรอกนะ”

(ญ1) “จ้ะ รู้แล้วปะ บอกว่าไม่ทำก็ไม่ทำสิ”

ตัวอย่างนี้ก็เช่นกันเป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงความรู้สึกไม่เชื่อ โดย (ญ2) มีความรู้สึกไม่เชื่อในคำพูดของ (ญ1) ที่ว่า (ญ1) นั้นสามารถรักษาข้อสามได้ จึงแสดงความรู้สึกไม่เชื่อออกมาในรูปประโยคคำถาม “ถือคือกับเค้าด้วยเหอ”

4.2.2.9 เจตนาแสดงความรู้สึกประหลาดใจ

เจตนาแสดงความรู้สึกประหลาดใจ คือ การที่ผู้พูดแสดงความรู้สึกประหลาดใจกับข้อมูลใหม่ที่ได้รับจากผู้ฟัง โดยมีเงื่อนไขความเหมาะสมดังนี้

เงื่อนไขบอกเนื้อความ	ข้อความเกี่ยวกับเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นข้อมูลหรือความรู้ใหม่สำหรับผู้พูด
เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน	ผู้ฟังไม่รับรู้ความรู้สึกของผู้พูดต่อเหตุการณ์
เงื่อนไขบอกความจริงใจ	ผู้พูดเกิดความรู้สึกประหลาดใจกับเหตุการณ์นั้นๆ
เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ	เป็นความพยายามที่ผู้พูดต้องการแสดงความรู้สึกประหลาดใจที่มีต่อเหตุการณ์หนึ่งๆ ออกมาให้ผู้ฟังได้รับรู้

(28)

- (บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) เกิดขึ้นที่โรงอาหารมหาวิทยาลัย
- (ญ1) “นี่รู้รึยัง ตกลงเอะจะแต่งเดือนกรกฎาแล้วนะ”
- (ญ2) “หา...เมื่อไหร่ กรกฎาเนี่ยะ ที่แรกเห็นบอกว่าสิงหานี้ ทำไมเร็วขึ้นล่ะ”
- (ญ1) “ก็ไม่รู้เหมือนกันสิ”

ตัวอย่างนี้เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงความประหลาดใจ จะสังเกตได้จากการที่ผู้พูดจะพูดประโยคคำถามและตามด้วยคำตอบเลย โดยไม่ได้เว้นวรรคเหมือนกับประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการถามและต้องการคำตอบปกติ และรูปประโยคคำถามดังกล่าวจะมีเนื้อหาเป็นเรื่องเดียวกันกับประโยคหรือข้อมูลที่ผู้พูดแสดงความประหลาดใจ ซึ่งในตัวอย่างนี้ (ญ2) ได้รับข้อมูลใหม่จาก (ญ1) ว่าเอะจะแต่งงานในเดือนกรกฎาคม แต่ (ญ2) มีความรู้พื้นฐานเดิมว่าเอะนั้นจะแต่งงานในเดือนสิงหาคม (ญ2) จึงประหลาดใจและได้ใช้รูปประโยคคำถาม “เมื่อไหร่” ในการแสดงความประหลาดใจในข้อมูลใหม่นั้น

(29)

- (บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) เกิดขึ้นทางโทรศัพท์
- (ญ1) “แก ชั้นมีเรื่องตื่นเต้นจะเล่าให้ฟัง เมื่อคืนพี้อโทรมาหาชั้นแหละ”
- (ญ2) “ใคร พี้อนะนะ เห็นหายไ้ร่วมเดือน ชั้นนึกว่าดับวายตายไปแล้วนะเนี่ย”
- (ญ1) “ชั้นก็นึกว่ามันสาบสูญไปแล้วเหมือนกันแหละแก”

ตัวอย่างนี้เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงความประหลาดใจเช่นกัน โดยในตัวอย่างนี้ (ญ2) เพิ่งได้รับข้อมูลใหม่จาก (ญ1) ว่าพี้อโทรมาหาเมื่อคืนนี้ (ญ2) ประหลาดใจในข้อมูลที่ได้รับจึงใช้รูปประโยคคำถาม “ใคร” แทนคำอุทาน เพราะ (ญ2) มีข้อมูลพื้นฐานเดิมว่าพี้อนั้นไม่ได้ติดต่อกับ (ญ1) มานานแล้ว

ตัวอย่างการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาแสดงความรู้สึกประหลาดใจ

(30)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) เกิดขึ้นทางโทรศัพท์

(ญ1) “เออ...มีเพื่อนพีเอเค้าเห็นรูปแกแล้วเค้าบอกว่าเค้าอยากได้เบอร์แก”

(ญ2) “ใครนะ... เพื่อนพีเออีกแล้ว เพื่อนที่ไหนอีกล่ะนี่”

(ญ1) “เพื่อนที่มหาลัยเค้านั้นแหละ เค้ามาทำรายงานกันที่บ้านไงก็เลยเห็นรูปแกกะชั้น”

(31)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) (ญ2) และ (ญ3) เกิดขึ้นที่ร้านอาหาร

(ญ1) “ก็เมื่อกี้ตอนแกไปเข้าห้องน้ำ สูดห่อของแกเค้าก็ลุกไปโทรศัพท์ แล้วแอนมันก็ยังไม่เห็นไทมี่ย เราก็เลยวิ่งออกไปดูหน้าสูดห่อของแก แล้วเค้าก็ไปเข้าห้องน้ำด้วย เราก็เลยดักกรออยู่หน้าห้องน้ำละ แล้วพอเค้าออกมานะเค้า”

(ญ2) “ยังไงนะ...แกสองคนวิ่งตามเค้าไปแล้วก็ดักกรอเค้าอยู่หน้าห้องน้ำเธอ”

(ญ3) “ก็ไชนะสิ และเค้ายี้มให้ชั้นด้วยนะ”

(32)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ช1) เกิดขึ้นทางโทรศัพท์

(ญ1) “แล้วพีรู้ได้ไงคะ ว่าหนูคุยกะพีคนเดียว หนูไม่ได้มีคนอื่น อยามาหลงตัวเองหน่อยเลย หนูก็คุยกับคนอื่นเหมือนกันแหละ”

(ช1) “หนูคุยกับคนอื่นด้วยเธอ ไหน มันเป็นใคร แล้วไม่บอกกันเลยนะ เล่ามาเดี๋ยวนีไปแอบเจอที่ไหนมา”

(ญ1) “เรื่องไรจะต้องบอก บอกก็กลัวดิ”

สังเกตได้ว่าการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงความประหลาดใจนั้น จะใช้เมื่อผู้พูดได้ฟังข้อมูลที่ขัดแย้งกับความรู้เดิมของตน และรูปประโยคคำถามนั้นจะมีเนื้อหาเป็นเรื่องเดียวกันกับข้อมูลใหม่ที่ได้รับ ดังเช่นในตัวอย่างที่ (28) (ญ1) บอกข้อมูลใหม่กับ (ญ2) เกี่ยวกับเรื่องเวลา ประโยคคำถามที่ใช้แสดงความประหลาดใจก็เป็นคำถามที่เกี่ยวกับเวลา และในตัวอย่างที่ (29)

ข้อมูลใหม่ที่ (ญ2) ได้รับเป็นเรื่องเกี่ยวกับคน รูปประโยคคำถามที่ใช้แสดงความประหลาดใจก็เป็นคำถามที่เกี่ยวกับคนเช่นกัน

4.2.2.10 เจตนาแสดงความรู้สึกไม่พอใจ

เจตนาแสดงความรู้สึกไม่พอใจ คือ การที่ผู้พูดแสดงความไม่พอใจต่อการกระทำหรือ คำพูดของผู้ฟัง โดยมีเงื่อนไขความเหมาะสมดังนี้

เงื่อนไขบอกเนื้อความ	ข้อความที่แสดงถึงความรู้สึกของผู้พูดที่มีผลต่อการกระทำในอดีตของผู้ฟังหรือผู้ร่วมในเหตุการณ์นั้น
เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน	ผู้พูดได้รับรู้หรือประสบกับการกระทำ หรือสภาพนั้นๆ
เงื่อนไขบอกความจริงใจ	ผู้พูดเกิดความรู้สึกในแง่ลบกับการกระทำ หรือสภาพนั้นๆ
เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ	เป็นความพยายามที่ผู้พูดต้องการแสดงความรู้สึกในแง่ลบและเป็นการต่อว่ากับการกระทำหรือข้อความใดๆ ออกมา

(33)

- (บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ช1) และ (ญ1) เกิดขึ้นในรถยนต์โดย (ช1) เป็นคนขับ
- (ช1) “จะบีบทำไม ไม่แหกตาดูบ้างเลยว่าข้างหน้ามันก็ติดเหมือนกัน เดี่ยวก็จอดมันซะเลยนี่”
- (ญ1) “ใจเย็นๆ ค่ะ ข้างมันเกาะ”

ตัวอย่าง (33) (ช1) ใช้ประโยค “จะบีบทำไม” เพื่อแสดงการโกรธและไม่พอใจต่อการกระทำของบุคคลอื่นในที่นี้คือรถคันข้างหลังที่ขับรถไม่มีมารยาทและบีบแตรได้

(34)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ช1) (ญ1) และ (ญ2) เกิดขึ้นที่ร้านอาหาร

(ช1) “พี่ว่าเราทำอย่างนี้มันไม่ถูกนะ เรานะเป็นเด็กไม่ควรไปเถียงเค้าอย่างนั้น พี่ว่าเรานะควรจะไปขอโทษเค้านะ...”

(ญ1) “จะพูดอะไร พูดแล้วไม่ได้ทำให้อะไรๆ มันดีขึ้นก็หุบปากไปเลยดีกว่า”

(ญ2) “เอาน่า... พี่เค้าหวังดีหรือกะเค้าถึงพูดนะ”

ตัวอย่าง (34) (ญ1) ใช้ประโยค “จะพูดอะไร” ก็เพื่อแสดงการไม่พอใจต่อคำพูดของ (ช1) เนื่องจาก (ช1) นั้นมาต่อว่าเรื่องที่ (ญ1) ไปเถียงบุคคลอื่น

4.2.2.11 เจตนาหยอกล้อ

เจตนาหยอกล้อ คือ การที่ผู้พูดหยอกล้อผู้ฟัง การหยอกล้อนี้จะเกิดขึ้นในกรณีที่ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกันพอสมควร ซึ่งการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาหยอกล้อนั้นผู้พูดจะรู้คำตอบอยู่แล้ว แต่ใช้รูปประโยคคำถามขึ้นเพื่อหยอกล้อหรือเข้าเหย้ากันเท่านั้น โดยมีเงื่อนไขความเหมาะสมดังนี้

เงื่อนไขบอกเนื้อความ	ข้อความที่แสดงถึงความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง
เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน	ผู้พูดได้รับรู้หรือประทับใจกับการกระทำ หรือสภาพนั้นๆ
เงื่อนไขบอกความจริงใจ	ผู้พูดเกิดความรู้สึกกับการกระทำ หรือสภาพนั้นๆ และแสดงความรู้สึกออกมาในเชิงหยอกล้อหรือเข้าเหย้า
เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ	เป็นความพยายามที่ผู้พูดต้องการแสดงความรู้สึกออกมาในเชิงหยอกล้อหรือเข้าเหย้าที่มีต่อการกระทำ หรือสภาพใดๆ ของผู้ฟัง

(35)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) เกิดขึ้นที่มหาวิทยาลัย

(ญ1) “ใครโทรมา ถึงทำให้เพื่อนเรายิ้มน้อยยิ้มใหญ่ หน้าบานไม่ยอมหุบเชียว”

(ญ2) “อย่าแซวสิ รู้ทั้งรู้แล้วจะแซวอยู่ได้”

ตัวอย่าง (35) (ญ1) ใช้ประโยค “ใครโทรมา” เพื่อเป็นการหยอกล้อ (ญ2) เพราะ (ญ1) นั้นรู้คำตอบอยู่แล้วว่าใครเป็นคนโทรมาหา (ญ2) แต่ที่ใช้เป็นประโยคคำถามนั้นก็เพื่อที่จะแสดงการหยอกล้อเพื่อนเท่านั้น ไม่ได้ต้องการถามแต่อย่างใด

(36)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) เกิดขึ้นที่มหาวิทยาลัย

(ญ1) “แหม...อยากู้อัจง อะไรทำให้เพื่อนเราใจลอยได้ทั้งวัน สงสัยจะเป็นเพราะโทรศัพท์ปริศนาสายนั้นแน่ๆ เลย”

(ญ2) “บ้า แอนบ้า ไม่คุยด้วยแล้ว”

ตัวอย่าง (36) ก็เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงการหยอกล้อเช่นกัน และที่ (ญ1) ใช้ประโยคคำถาม “อะไรทำให้เพื่อนเราใจลอยได้ทั้งวัน” ก็เพื่อเป็นการหยอกล้อ (ญ2) เพราะ (ญ1) ทราบว่าที่ (ญ2) ใจลอยนั้นมีสาเหตุมาจากการที่ (ญ2) รับโทรศัพท์สายหนึ่งไม่ได้ต้องการถามเพื่อขอคำตอบจาก (ญ2)

ตัวอย่างการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาหยอกล้อ

(37)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) เกิดขึ้นที่บ้านของ (ญ2)

(ญ1) “ตุ๊กตาตัวนี้ใครให้มาถึงกอดไม่ยอมปล่อยเชียวน น่าอิจฉาคงกำลังมีความรักจริงๆ เลย”

(ญ2) “ก็มีบ้างดิ จะได้ไม่ต้องมาคอยแซวคนอื่นเค้า”

การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาหยอกล้อนี้ จะสังเกตได้ว่าผู้พูดนั้นจะรู้คำตอบอยู่แล้ว จึงไม่ได้ใช้ประโยคคำถามเพื่อต้องการคำตอบแต่ใช้เพื่อแสดงเจตนาหยอกล้อผู้ฟังเท่านั้น

4.2.2.12 เจตนาทักทาย

เจตนาทักทาย คือ การที่ผู้พูดแสดงความรู้สึกกับผู้ฟัง โดยการทักทายนี้จะกระทำเมื่อผู้พูดและผู้ฟังพบเจอหรือพูดคุยกันเป็นข้อความแรก โดยมีเงื่อนไขความเหมาะสมดังนี้

เงื่อนไขบอกเนื้อความ	ข้อความที่แสดงถึงอารมณ์หรือความรู้สึกของผู้พูด
เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน	ผู้พูดพึงได้รับรู้หรือประสบกับเหตุการณ์อย่างหนึ่ง อย่างใด
เงื่อนไขบอกความจริงใจ	ผู้พูดเกิดความรู้สึกกับเหตุการณ์นั้นและแสดงความรู้สึก ออกมาในลักษณะทักทาย
เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ	เป็นความพยายามที่ผู้พูดต้องการแสดงความรู้สึกใน การทักทายกับผู้ฟัง

(38)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) เกิดขึ้นที่สำนักงาน

(ญ1) “วันนี้มาแต่เช้าเลยเหออจ๊ะ รถไม่ติดล่ะสิ”

(ญ2) “ก็ตื่นเช้าอะ รถก็เลยว่าง”

ตัวอย่าง (38) ในสถานการณ์ที่ (ญ1) เห็นอยู่แล้วว่าวันนี้ (ญ2) มาทำงานแต่เช้า เมื่อ (ญ1) ใช้รูปประโยคคำถาม “วันนี้มาแต่เช้าเลยเหออจ๊ะ” จึงไม่ได้เป็นการถามเพื่อขอคำตอบแต่เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงการทักทาย (ญ2)

(39)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่างแม่กับลูก เกิดขึ้นที่บ้าน

แม่ “ตื่นแล้วเหออลูก วันนี้ออกไปไหนรีเปล่าละ”

ลูก “ไม่ไปคะ ชี้เกียจ”

ตัวอย่าง (39) ก็เช่นกันแม่เห็นอยู่แล้วว่าลูกตื่นแล้ว และแม่ก็กล่าวประโยคนี้เพียงเพื่อทักทาย และต้องการความแน่ใจว่าลูกตื่นแล้วนั่นเอง

ตัวอย่างการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาทักทาย

(40)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) เกิดขึ้นที่ร้านอาหาร

(ญ1) “มาถึงแล้วหรือ แหม...วันนี้แต่ตัวสวยจริง”

(ญ2) “แหม...วันนี้มีเดทนะจ๊ะ ขอสวยหน่อยสิ”

(41)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ช1) ทางโทรศัพท์

(ช1) “กลับถึงบ้านแล้วหรือจะคนดี รถติดมากมัย”

(ญ1) “รถก็ไม่ค่อยติดเท่าไรหรอกค่ะ”

(42)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ช1) เกิดขึ้นที่สำนักงาน

(ญ1) “เฮ้ย...โธ่เพิ่งมาทำงานหรือ ทำไมวันนี้มาสายล่ะ”

(ช1) “เมื่อคืนไปเทสต์กินะ กินอนตื่นสายบ้างดิ”

4.2.2.13 เจตนารำพึงรำพัน

เจตนารำพึงรำพัน คือ การที่ผู้พูดต้องการแสดงความรู้สึกที่ผู้พูดมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมักจะเป็นการกล่าวกับตัวผู้พูดเองมากกว่าที่จะกล่าวกับผู้อื่น โดยมีเงื่อนไขความเหมาะสมดังนี้

เงื่อนไขบอกเนื้อความ

ข้อความที่แสดงถึงความรู้สึกของผู้พูด

เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน

ผู้พูดได้รับรู้หรือประสบกับการกระทำ หรือสภาพนั้นๆ

เงื่อนไขบอกความจริงใจ

ผู้พูดเกิดความรู้สึกกับการกระทำ หรือสภาพนั้นๆ และแสดงออกมาในเชิงรำพึงรำพัน

เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ

เป็นความพยายามที่ผู้พูดต้องการแสดงความรู้สึกที่มีต่อการกระทำหรือสภาพนั้นๆ ออกมาในเชิงรำพึงรำพัน

(43)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) เกิดขึ้นที่โรงอาหารมหาวิทยาลัย โดย (ญ1) ทำหนังสือของห้องสมุดเปียก

(ญ1) “แล้วจะทำยังไงดีล่ะที่นี่ เฮ้อ...กลุ่มใจจังเลย”

(ญ2) “ใจเย็นๆ”

ตัวอย่าง (43) เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อรำพึงรำพัน โดยที่ (ญ1) ใช้ประโยค “แล้วจะทำยังไงดีล่ะที่นี่” เพื่อรำพึงรำพันต่อเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนั้น โดยในที่นี้ (ญ1) ไม่ได้ต้องการคำตอบ เพียงแต่ต้องการแสดงความรู้สึกที่มีในสภาพนั้นๆ ออกมาเท่านั้น

(44)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่างพ่อกับลูกเกิดขึ้นที่บ้านขณะกำลังดูโทรทัศน์

พ่อ “ทำไมถึงเป็นยั้งงั้นนะ เมื่อกวานยังใช้ได้อยู่แท้ๆ”

ลูก “ก็มันเพิ่งเสียเตี๋ยวันนี้เองพ่อ”

ตัวอย่าง (44) ก็เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อรำพึงรำพันเช่นกัน ซึ่งพ่อใช้ประโยค “ทำไมถึงเป็นยั้งงั้นนะ” โดยไม่ได้ต้องการคำตอบจากลูก เพียงแต่พ่อต้องการแสดงความรู้สึกของตนเองที่มีต่อเหตุการณ์ในขณะนั้นออกมา

ตัวอย่างการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนารำพึงรำพัน

(45)

(บทสนทนา) สถานการณ์ของ (ญ1) เกิดขึ้นที่บ้านในห้องนอน

(ญ1) “โธ้ย...หายไปไหนล่ะเนี่ย เมื่อกวานยังเห็นอยู่เลยว้าวางอยู่ตรงนี้นะ เห็นอยู่ชัดๆ นะ เป็นคนวางไว้เองแท้ๆ”

การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อรำพึงรำพันนี้ จะมีเจตนาที่คล้ายกับรูปประโยคคำถามที่แสดงเจตนาถาม แต่จะต่างกันตรงที่ว่าถ้าเป็นเจตนาถามนั้นผู้พูดจะต้องการคำตอบและข้อมูลจากผู้ฟัง แต่ถ้าเป็นรำพึงรำพันนั้นผู้พูดไม่ได้ต้องการคำตอบจากผู้ฟัง เพียงแต่กล่าวรูปประโยคคำถามออกไปเฉยๆ เพื่อแสดงความรู้สึกของผู้พูดเท่านั้น และเป็นที่สังเกตว่ารูปประโยคคำถามที่แสดง

เจตนาว่าพึงรำพันอาจจะมีรูปที่ต่างไปจากรูปประโยคคำถามทั่วไป โดยที่รูปประโยคคำถามที่แสดงเจตนาว่าพึงรำพันนี้จะเป็นรูปประโยคคำถามแล้วตามด้วยคำ วลี หรือคำลงท้าย ซึ่งมีลักษณะของรูปประโยคดังนี้คือ รูปประโยคคำถาม + ดี / ต่อไป / ที่นี้ / ละ

4.3 การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อทำหน้าที่ในปริศนาคำถามอื่นๆ

นอกจากรูปประโยคคำถามจะสามารถแสดงเจตนาการสื่อสารนอกเหนือไปจากการถามแล้วยังสามารถทำหน้าที่ในด้านปริศนาคำถามอื่นๆ ได้อีก กล่าวคือรูปประโยคคำถามอาจจะสามารถทำหน้าที่เป็นดัชนีปริศนาคำถามอีกด้วย ซึ่งลักษณะการทำหน้าที่เป็นดัชนีปริศนาคำถามนี้มีลักษณะ คือ รูปประโยคคำถามนั้นจะต้องทำหน้าที่เชื่อมโยงข้อความหรือถ้อยคำกับบริบทในการใช้ถ้อยคำนั้น โดยไม่ได้เป็นองค์ประกอบทางวากยสัมพันธ์ของหน่วยถ้อยคำที่ปรากฏรวม ซึ่งผู้ฟังจะสามารถเข้าใจได้ในทันทีว่ารูปประโยคคำถามนั้นไม่ได้แสดงเจตนาถาม แต่มีลักษณะที่ใช้เพื่อเชื่อมโยงหรือผนวกข้อความอื่นที่ตามมา หรือเรื่องราวทั้งหมด หรืออีกนัยหนึ่งคือหน้าที่ในการสื่อความของรูปประโยคคำถามลักษณะนี้จะเกิดขึ้นเมื่อปรากฏในข้อความหรือที่เรียกว่าปริศนาคำถาม เพราะฉะนั้นการศึกษาเรื่องรูปประโยคคำถามที่ทำหน้าที่เป็นดัชนีปริศนาคำถามนี้ จึงเป็นการศึกษาที่เกินกว่าระดับประโยค แต่เป็นการศึกษาระดับข้อความหรือปริศนาคำถาม ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ารูปประโยคคำถามสามารถทำหน้าที่ในปริศนาคำถามได้ 4 หน้าที่ ได้แก่

4.3.1 หน้าที่การนำเข้าสู่ประเด็นใหม่ในการเล่าเรื่อง

อย่างที่ได้อ้างไว้ว่าหน้าที่ทางปริศนาคำถามของรูปประโยคคำถาม คือ การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อเชื่อมโยงข้อความหรือถ้อยคำเข้ากับบริบท การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อทำหน้าที่การนำเข้าสู่ประเด็นใหม่ในการเล่าเรื่องนี้ก็เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อเชื่อมข้อความสองส่วนเข้าด้วยกัน ส่วนแรกคือข้อความเก่า และส่วนที่สองก็คือข้อความใหม่ ดังตัวอย่าง

(46)

(บทสัมภาษณ์) จากนิตยสาร

(ญ1) “แล้วไปอยู่ที่อินเดียคนเดียวท่านเหงาบ้างมั๊ยคะ”

(ญ2) “เหงามาก...เหงามาก อาตมาเป็นโรคเหงามาตลอดชีวิตนะ เหงาอย่างแรง แต่ที่ไม่ขอคุณแม่กลับบ้านเมืองไทยเพราะอะไร รู้ไหมคะตอนที่อาตมาอยู่ม.8 อาตมาอยู่ที่โรงเรียนราชินี...”

ตัวอย่างนี้ปริศนาก่อนหน้าประโยค “แต่ที่ไม่ขอคุณแม่กลับบ้านเมืองไทยเพราะอะไร” เป็นข้อความที่เกี่ยวกับการตอบคำถามของ (ญ1) ว่า (ญ2) นั้นไปอยู่ที่อินเดียเหงามาก และปริศนาคำถามตามหลังประโยคคำถามดังกล่าวเป็นข้อความที่ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับข้อความในปริศนาก่อนหน้าเลย เนื่องจากเป็นเรื่องเกี่ยวกับ (ญ1) เมื่อตอนที่อยู่ที่โรงเรียนราชินี จะเห็นได้ว่าประโยค “แต่ที่ไม่ขอคุณแม่กลับบ้านเมืองไทยเพราะอะไร” ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมปริศนาก่อนหน้าเข้าด้วยกัน โดยเป็นการนำเข้าสู่ประเด็นใหม่ เนื่องจาก (ญ2) ต้องการเล่าว่าเพราะอะไร (ญ2) จึงไม่ขอคุณแม่กลับบ้านเมืองไทย

(47)

(บทสัมภาษณ์) จากนิตยสาร

“...เปิดหนังสือพิมพ์ดูงานหมดทุกชนิด แม้กระทั่งงานบุญผ้าปูที่นอนในโรงแรมที่เขาเรียกเมด ส้มครเอาไว้หลายแห่ง ...ไม่ได้...ทำไมไม่ได้ ตรงนี้อยากเล่ามันเป็นบทเรียน ที่ไม่ได้เพราะว่าเราไปกันสองคน...”

ตัวอย่างนี้ (47) ก็เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อทำหน้าที่นำเข้าสู่ประเด็นในการเล่าเรื่องเช่นกัน ประโยคคำถาม “ทำไมไม่ได้” ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมปริศนาก่อนหน้าเข้าด้วยกัน โดยปริศนาก่อนหน้าเป็นข้อความที่ผู้พูดเล่าเกี่ยวกับการไปสมัครงานหลายแห่งแต่ไม่ได้ ส่วนที่สองเป็นปริศนาที่ผู้พูดต้องการเล่าเกี่ยวกับสาเหตุของการสมัครงานแล้วไม่ได้ นั่น ซึ่งข้อความทั้งสองส่วนนี้ถูกเชื่อมโดยประโยคคำถาม “ทำไมไม่ได้” ที่ผู้พูดต้องการใช้เพื่อที่จะเป็นข้อความที่นำเข้าสู่เหตุผลของการสมัครงานแล้วไม่ได้นั่นเอง

หน้าที่การนำเข้าสู่ประเด็นใหม่ในการเล่าเรื่องของรูปประโยคคำถามนี้ เป็นที่สังเกตว่า ประโยคคำถามจะทำหน้าที่เชื่อมระหว่างบริเฉทสองส่วนที่มีเนื้อความแตกต่างกัน โดยส่วนแรกจะเป็นประเด็นเก่าที่พูดผ่านไปแล้ว และส่วนที่สองจะเป็นประเด็นใหม่ที่ผู้พูดต้องการจะกล่าวต่อไป

4.3.2 หน้าที่ในการดึงความสนใจของผู้ฟังในการเล่าเรื่อง

รูปประโยคคำถามเพื่อทำหน้าที่ในการดึงความสนใจของผู้ฟังในการเล่าเรื่องจะมีลักษณะคือผู้พูดจะใช้รูปประโยคคำถามเพื่อดึงความสนใจของผู้ฟังในการเริ่มบทสนทนา

(48)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) ทางโทรศัพท์

(ญ1) “เออ...รู้มั๊ย ตอนนี้นะไซค์มันได้เงินเดือนจะสองหมื่นแล้วนะ”

(ญ2) “จริงสิ ดีเนอะ น่าอิจฉาจัง”

ตัวอย่างนี้เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อดึงความสนใจของผู้ฟังในการเล่าเรื่อง โดยผู้พูดใช้รูปประโยคคำถาม “รู้มั๊ย..” เพื่อเป็นการทำให้เรื่องหรือหัวข้อที่ผู้พูดกำลังจะเล่านั้นมีความน่าสนใจมากขึ้น ซึ่งในที่นี้ผู้พูดทราบอยู่แล้วว่าผู้ฟังไม่ทราบคำตอบ และรูปประโยคคำถามนี้ก็ไม่ได้มีเจตนาถามแต่ผู้พูดใช้เพื่อดึงความสนใจของผู้ฟังในการเริ่มประเด็นใหม่เท่านั้น

(49)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) ทางโทรศัพท์

(ญ1) “แกรู้มั๊ย พี่โป่งเค้าเป็นนักรักบี้เนะ ถึงหุ่นดียังไงล่ะ”

(ญ2) “นั่นสิ กำลังจะพักอยู่เชียร์ว่าหุ่นดีดี ที่แรกนี่กว่าว่ายน้ำซะอีก”

ตัวอย่างนี้ก็เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อดึงความสนใจของผู้ฟังในการเล่าเรื่องเช่นกัน โดยผู้พูดใช้รูปประโยคคำถาม “แกรู้มั๊ย...” เพื่อดึงความสนใจของผู้ฟังในการที่ผู้พูดจะเล่าเรื่องบางเรื่อง ในที่นี้คือผู้พูดต้องการที่จะบอกให้ผู้ฟังทราบว่าพี่โป่งนั้นเป็นนักกีฬารักบี้

หน้าที่ในการดึงความสนใจของผู้ฟังในการเล่าเรื่องนี้ ประโยคคำถามจะถูกใช้ในการเริ่มบทสนทนาเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกอยากรู้ และมีความสนใจในเรื่องที่ผู้พูดกำลังจะเล่ามากยิ่งขึ้น

4.3.3 หน้าที่สร้างจุดสนใจให้ผู้ฟังมีความเห็นคล้อยตาม

การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อทำหน้าที่สร้างจุดสนใจให้ผู้ฟังมีความเห็นคล้อยตาม มีลักษณะต่างจาก 2 หน้าที่แรกตรงที่รูปประโยคคำถามที่ทำหน้าที่สร้างจุดสนใจให้ผู้ฟังมีความเห็นคล้อยตามนี้จะวางอยู่หลังบริเจทหรือข้อความที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังคล้อยตาม โดยรูปประโยคคำถามดังกล่าวจะทำหน้าที่สร้างจุดสนใจให้ผู้ฟังคล้อยตามบริเจทก่อนหน้าที่ผู้พูดได้กล่าวหรืออธิบายมาก่อน

(50)

(บทสัมภาษณ์) จากนิตยสาร

“...อีกอย่างก็คืออาหาร รูปร่างฉันก็พอใช้ได้ เธอเห็นไหม ท้องเท็งก็ไม่โต ก็ต้องระวังเรื่องอาหาร เนื้อ-หมูไม่ทาน จะทานปลา-ผัก ข้าวก็ไม่ทานมากแต่ก็ทานเฉพาะอาหารที่สำคัญต่อร่างกาย...”

ตัวอย่างนี้เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อให้ผู้ฟังมีความเห็นคล้อยตาม โดยที่ประโยค “เธอเห็นไหม” นี้ทำหน้าที่เพื่อสร้างจุดสนใจให้ผู้ฟังคล้อยตามในบริเจทก่อนหน้าที่ว่า “รูปร่างฉันก็พอใช้ได้” และนอกจากนั้นประโยคคำถามดังกล่าวยังสร้างจุดสนใจให้ผู้ฟังคล้อยตามในบริเจทตามหลังที่ว่า “ท้องเท็งก็ไม่โต” อีกด้วย ซึ่งข้อความนี้เป็นข้อความที่สนับสนุนที่มีช่วยเสริมให้ผู้ฟังคล้อยตามข้อความในบริเจทแรกมากยิ่งขึ้นด้วย

(51)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) ทางโทรศัพท์

(ญ1) “นี่ ชั้นจะบอกอะไรแกนะ แกไม่ต้องคิดมาก แกเลิกคิดไปเลยนะ ให้อีที่ว่า แกไม่ดียังไงนะ ไฉนพมันไม่ดีเอง มันโง่งที่ไม่เห็นค่าของแก ชั้นก็เคยเล่าให้ฟังแล้วนี่ว่าแต่ก่อนมันก็เคยคบผู้หญิงที่ละหลายๆ คน นพมันเป็นคน

เจ้าชู้รั่ม มันเล็กไม่ได้หรือกะไอน์สยแบบนั้น ชั้นพนั้นกับแก้ได้เลยว่ายังไงเด็กคนนั้นกับไอน์พเดี่ยวก็ต้อเล็กกัน”

ตัวอย่างนี้ก็เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อให้ผู้ฟังมีความเห็นคล้อยตามเช่นกัน ประโยค “นพมันเป็นคนเจ้าชู้รั่ม” นี้ทำหน้าที่สร้างจุดสนใจให้ผู้ฟังคล้อยตามบริเฉทที่มาก่อนหน้าซึ่งบริเฉทดังกล่าวเป็นการอธิบายให้ผู้ฟังทราบว่า ผู้ชายที่ชื่อนพนั้นเป็นคนไม่ดีและมีนิสัยเจ้าชู้ โดยประโยคคำถามดังกล่าว ยังทำหน้าที่เชื่อมระหว่างบริเฉทที่สนับสนุนข้อความในบริเฉทแรกอีกด้วย เนื่องจากข้อความในบริเฉทที่ตามหลังประโยคคานั้นก็เป็นกรอธิบายความเจ้าชู้ของนพอีกเช่นกัน

หน้าที่ในการสร้างจุดสนใจเพื่อให้ผู้ฟังคล้อยตามนี้ ประโยคคำถามจะทำหน้าที่เชื่อมระหว่างบริเฉทสองส่วน โดยบริเฉทส่วนแรกเป็นข้อความที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังคล้อยตาม และบริเฉทส่วนที่สองก็จะเป็นข้อความที่สนับสนุนข้อความในบริเฉทแรก

4.3.4 หน้าที่ตรวจสอบความเข้าใจร่วมกันของผู้พูดกับผู้ฟัง

การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังนี้ ประโยคคำถามจะเป็นส่วนที่ทำหน้าที่ตรวจสอบความรู้ และความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ซึ่งความรู้ดังกล่าวจะเป็นเรื่องที่ผู้พูดและผู้ฟังมีส่วนร่วมเท่านั้น หรือเป็นความรู้ในเรื่องทั่วไปก็ได้

(52)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ช1) เกิดขึ้นที่บ้าน

(ญ1) “พีป้อม ปอว่านะ พีป้อมเอาโทรศัพท์ไปเปลี่ยนหน้ากากก่อนดีกว่าแล้วค่อยมาประกาศขาย เพราะหน้ากากมันแตกไ่ม มันไม่มีใครอยากซื้อหรอก”

(ช1) “อือ...ไม่รู้สิ ไม่แน่อาจจะไม่ขายนะ เดี่ยวยอมเสีย 2,500 ไปเปลี่ยนหน้ากากแล้วเก็บไว้เองดีกว่า”

ตัวอย่างนี้เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบความเข้าใจร่วมกันของผู้พูดกับผู้ฟังโดยเฉพาะ ในตัวอย่างนี้ทั้งผู้พูดและผู้ฟังทราบอยู่แล้วว่าหน้ากากโทรทัศน์เครื่องนั้นแตก และที่ผู้พูดใช้ประโยคคำถามดังกล่าวก็เพื่อที่จะย้ำในความเข้าใจเรื่องนี้ที่มีกับผู้ฟังนั่นเอง

(53)

(บทสัมภาษณ์) จากนิตยสาร

“...การแต่งตัวก็สำคัญ ถ้าเราแต่งตัวสาวเกินไปก็น่าเกลียด แต่ถ้าแต่งแก่เกินไปก็ทำให้เราแก่ เครื่องแต่งตัวเป็นของภายนอกใช่ไหมคะ พอแต่งตัวร่วมกับเขาก็เห็นแล้วว่าเราแก่...”

ตัวอย่างนี้ก็เป็นการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบความเข้าใจร่วมกันของผู้พูดกับผู้ฟังเช่นกัน โดยผู้พูดต้องการจะตรวจสอบความเข้าใจระหว่างผู้พูดและผู้ฟังที่มีอยู่ร่วมกันในเรื่องต่างๆ ไปอันได้แก่ความเข้าใจที่ว่าเครื่องแต่งกายเป็นของภายนอกร่างกาย และเป็นสิ่งแรกที่ทุกคนมองเห็น

4.4 สรุปเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถามที่นอกเหนือไปจากการถามมี 13 เจตนา ได้แก่ เจตนาปฏิเสธ เจตนาขอร้อง เจตนาเสนอแนะ เจตนาห้ามการกระทำ เจตนาขู่ เจตนาประชดประชัน เจตนาเสียดสี เจตนาแสดงความรู้สึกไม่เชื่อ เจตนาแสดงความรู้สึกประหลาดใจ เจตนาแสดงความรู้สึกไม่พอใจ เจตนาหยอกล้อ เจตนาทักทาย และเจตนารำพึงรำพัน

นอกจากนั้นรูปประโยคคำถามยังสามารถใช้ทำหน้าที่ทางปริศนาโดยทำหน้าที่เป็นดัชนีปริศนาได้อีกด้วย ซึ่งการทำหน้าที่เป็นดัชนีปริศนารูปประโยคคำถามดังกล่าวจะทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมข้อความหรือปริศนาเข้าด้วยกัน โดยผู้ฟังจะสามารถตีความได้ทันทีว่ารูปประโยคคำถามนั้นไม่ได้แสดงเจตนาถาม แต่มีหน้าที่ในการเชื่อมข้อความหรือเรื่องราวเข้าด้วยกัน และจากผลการวิจัยพบว่ารูปประโยคคำถามสามารถทำหน้าที่ทางปริศนาได้ 4 หน้าที่ คือ หน้าที่การนำเข้า

สู่ประเด็นในใหม่การเล่าเรื่อง หน้าที่ดึงความสนใจของผู้ฟังในการเล่าเรื่อง หน้าที่สร้างจุดสนใจให้ผู้ฟังมีความเห็นคล้อยตาม และหน้าที่ตรวจสอบความเข้าใจร่วมกันของผู้พูดกับผู้ฟัง

จากการวิเคราะห์ทั้งหมดที่กล่าวมาในบทนี้ จะเห็นได้ว่ารูปประโยคคำถามสามารถใช้แสดงเจตนาการสื่อสารได้มากกว่าการถาม และการที่ผู้ฟังจะสามารถตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถามได้อย่างถูกต้องและลึกซึ้ง จำเป็นต้องอาศัยการพิจารณาจากบริบทต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการสื่อสารเป็นหลัก ซึ่งรายละเอียดดังกล่าวจะอธิบายไว้ในบทต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

บทบาทของปริบทสถานการณ์และปริบทเนื้อความกับการตีความ เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถามภาษาไทย

จากการวิเคราะห์เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถามในบทที่ 4 จะเห็นได้ว่าการตีความเจตนาของรูปประโยคนั้น สิ่งที่จะช่วยให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจเจตนาได้ก็คือบริบท ซึ่งบริบทที่ช่วยในการตีความเจตนาที่มีอยู่ 2 ประเภท ได้แก่ บริบทสถานการณ์ และปริบทเนื้อความ ในบทนี้ผู้วิจัยจะเสนอบทบาทของบริบททั้งบริบทสถานการณ์ และปริบทเนื้อความที่มีผลกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม จากข้อมูลทั้งหมดพบว่าทั้งบริบทสถานการณ์และปริบทเนื้อความ ต่างมีความสำคัญในการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถามแตกต่างกันออกไปตามเจตนาต่างๆ ต่อจากนี้ผู้วิจัยจะเสนอเกณฑ์ในการจัดประเภทของบริบทสถานการณ์และปริบทเนื้อความที่นำมาใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ และตามด้วยผลการวิเคราะห์บทบาทของบริบทแต่ละประเภทกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม

5.1 เกณฑ์ในการจัดประเภทของบริบทสถานการณ์และปริบทเนื้อความ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำแนวความคิดทางด้านปริบทของ ไสมส์ (1962) เลวิส (1972) และบราวน์และยูล (1984) มาแก้ไขเพิ่มเติม และใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดประเภททางบริบทสถานการณ์ และปริบทเนื้อความ โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1.1 บริบทสถานการณ์

บริบทสถานการณ์ หมายถึง ส่วนประกอบทางสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมดในการสนทนา สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 องค์ประกอบใหญ่ๆ ได้แก่

1. ผู้พูดและผู้ฟัง (speaker and hearer) ในที่นี้ได้แก่ เพศ ความสัมพันธ์ และรวมไปถึง ความรู้พื้นฐานระหว่างผู้พูดและผู้ฟังด้วย

- เพศ หมายถึง เพศของผู้พูดและผู้ฟัง เช่น เพศชาย เพศหญิง
- ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง หมายถึง บทบาททางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟังเมื่อเปรียบเทียบกับ ซึ่งมีอิทธิพลต่อปฏิกิริยาโต้ตอบทางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟัง รวมทั้งการใช้ภาษาด้วย เช่น พ่อกับลูก ครูกับศิษย์ เพื่อนกับเพื่อน เป็นต้น
- ความรู้พื้นฐานระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง หมายถึง ความรู้ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังที่มีร่วมกัน เช่น ความรู้ในเหตุการณ์ที่ผู้พูดและผู้ฟังได้เคยเจอร่วมกันมาก่อน หรือความรู้ในสิ่งที่เชื่อหรือปฏิบัติกันในสังคมเรื่องวัฒนธรรม ประเพณี เป็นต้น

2. เวลาและสถานที่ (time and place) ในที่นี้ได้แก่ เวลาและสถานที่ที่เกิดบทสนทนา รวมทั้งสถานการณ์หรือฉากของบทสนทนานั้นๆ ด้วย

- เวลา หมายถึง เวลาที่กำลังเกิดบทสนทนา เช่น เมื่อวานนี้ ตอนกลางวันหรือตอนเช้า เป็นต้น
- สถานที่ หมายถึง สถานที่ที่กำลังเกิดบทสนทนา เช่น ที่บ้าน ที่ทำงาน หรือในรถ เป็นต้น
- สถานการณ์หรือฉาก หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่แวดล้อมอยู่ในบทสนทนานั้นๆ เช่น ท่าทาง การกระทำของผู้พูดและผู้ฟัง รวมไปถึง เหตุการณ์ต่างๆ ที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ในขณะนั้นด้วย

ตัวอย่างของผู้พูด ผู้ฟัง เวลา และสถานที่ในบริบทสถานการณ์

(1)

(บทสนทนา) สถานการณ์เกิดขึ้นที่บ้านในตอนเช้าระหว่างแม่กับลูกสาว โดยลูกเพิ่งเดินลงมาจากห้องนอนเห็นแม่กำลังทำกับข้าวอยู่ในครัวจึงเดินเข้าไปหา

ลูก “แม่ทำอะไรแต่เช้าคะ หอมไปถึงข้างบนเลย”

แม่ “ใช่พะโล้ไงจ๊ะ เห็นวันก่อนได้ยินลูกบ่นว่าอยากกิน จะได้กินตอนเที่ยงไงล่ะ ไม่ออกไปไหนใช่ไหม”

ลูก “ไม่ล่ะคะ แม่ทำกับข้าวอร่อยขึ้นออกไปกินข้างนอกก็แย่สิคะ นั่นเดี๋ยวหนูโทรชวนพี่ปูกมากินข้าวเที่ยงด้วยกันดีกว่า”

ในตัวอย่างนี้เพศของผู้ฟังเป็นเพศหญิงทั้งคู่ เพราะเป็นบทสนทาระหว่างแม่และลูกสาว และความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังก็คือทั้งคู่เป็นแม่ลูกกัน โดยเวลาในที่นี่คือตอนเช้า ส่วนสถานที่ก็คือที่บ้านในห้องครัว และสถานการณ์ก็ได้แก่แม่กำลังทำกับข้าวอยู่และลูกกำลังเดินเข้าไปหาแม่นั่นเอง

5.1.2 ปริบทเนื้อความ

ปริบทเนื้อความก็คือส่วนประกอบในด้านเนื้อความทั้งหมดของการสนทนานั้นๆ สามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนประกอบใหญ่ๆ ได้แก่

1. ปริบทก่อนหน้า (previous discourse) ได้แก่ ข้อความหรือเนื้อความที่วางอยู่หน้ารูปประโยคที่ต้องการตีความเจตนาการสื่อสาร

2. ปริบทตามหลัง (following discourse) ได้แก่ ข้อความหรือเนื้อความที่วางอยู่หลังรูปประโยคที่ต้องการตีความเจตนาการสื่อสาร

ในปริบทเนื้อความนี้อาจจะมีส่วนประกอบที่เรียกว่าสิ่งบ่งชี้ที่อยู่ในปริบทเนื้อความก็ได้ ซึ่งสิ่งที่บ่งชี้ หมายถึง คำหรือวลีที่ผู้พูดใช้อ้างถึงบางสิ่งบางอย่างเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจว่าเป็นสิ่งเดียวกันกับสิ่งที่เคยได้กล่าวมาแล้วในบทสนทนานั้นๆ เช่น อันนั้น สิ่งนี้ นี หรือมัน เป็นต้น โดยสิ่งบ่งชี้จะทำให้ผู้ฟังมีความเข้าใจไปในสิ่งที่ตรงกันในการสนทนานั้นๆ ว่าผู้พูดต้องการหมายถึงอะไร

ตัวอย่างของสิ่งบ่งชี้ในปริบทเนื้อความ

(2)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ซ1) และ (ญ1) เกิดขึ้นบนรถโดยมี (ซ1) เป็นคนขับ ขณะนั้นที่ทั้งคู่กำลังฟังเพลงของนักร้องคนหนึ่งอยู่

(ซ1) “เออ หนูรู้รีเปล่าว่าเพลงนี้ใครร้อง”

(ญ1) “เพลงนี้เธอ ก็รอบบี้ วิลเลียม ไง รู้จักปะ”

(ซ1) “รอบบี้ไหนอะ”

(ญ1) “โอ...แฟนฉัน เซยจริง ก็รอบบี้คนที่เคยอยู่วงบอยไฮนแล้วออกมาไ คนที่ร้องเพลงอีเทอร์นิตี้อะ รู้ยัง”

(ซ1) “อ้อ...ไอ้คนที่พี่บอกว่ามันหน้าเหมือนจิ้งจกใช่ปะ”

(ญ1) “นั่นแหละ”

บทสนทนาที่ปริบทเนื้อความในส่วนของสิ่งบ่งชี้ ได้แก่ “เพลงนี้” ในข้อความ “หนูรู้รีเปล่าว่า เพลงนี้ใครร้อง” และ “เพลงนี้” ในข้อความ “เพลงนี้เหรอ” โดย “เพลงนี้” ทั้งสองข้อความอ้างถึง เพลงที่ผู้พูดและผู้ฟังกำลังฟังอยู่ในขณะนั้นนั่นเอง

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางปริบทผู้วิจัยจะคัดเลือกตามบทบาททางปริบทที่เด่นชัดในการ ตีความบทสนทนานั้นๆ โดยจะให้ความสำคัญกับปริบทที่เด่นชัดก่อน และในส่วนของบทบาททาง ปริบทอื่นๆ ที่ไม่ได้มีบทบาทสำคัญในการตีความ ผู้วิจัยจะไม่วิเคราะห์ในส่วนนั้น แต่ไม่ได้ หมายความว่าปริบทอื่นๆ จะไม่มีบทบาทในการตีความเลย เพียงแต่อาจจะเป็นส่วนที่ช่วยเสริม เพื่อให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจได้มากขึ้นเท่านั้น

5.2 บทบาทของปริบทสถานการณ์และปริบทเนื้อความกับการตีความเจตนาของรูป ประโยคคำถามภาษาไทย

อย่างที่ได้อธิบายไปแล้วว่าปริบทสถานการณ์และปริบทเนื้อความมีบทบาทต่างกันออกไป ในการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม ในส่วนนี้จะเสนอบทบาทของปริบททั้งสอง ประเภทกับการตีความเจตนาการสื่อสารเจตนาต่างๆ ของรูปประโยคคำถามดังนี้

5.2.1 บทบาทของเวลาและสถานที่กับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

คำถาม

จากข้อมูลทั้งหมดพบว่า เวลาและสถานที่ที่เป็นปริบทสถานการณ์ที่มีบทบาทสำคัญในการ ตีความเจตนาการสื่อสาร 2 เจตนา ได้แก่ เจตนาหักทนาย และเจตนารำพึงรำพัน มีรายละเอียดดังนี้

5.2.1.1 เจตนาทักทาย

เจตนาทักทาย หมายถึง เจตนาที่ผู้พูดสื่อมายังผู้ฟังเพื่อเป็นการแสดงออกทางอารมณ์ของผู้พูดในการทักทายผู้ฟัง ซึ่งเจตนาทักทายนี้จะใช้เมื่อผู้พูดและผู้ฟังเพิ่งได้พบกันหรือคุยกันเป็นครั้งแรก หรือใช้เป็นข้อความแรกในการเริ่มบทสนทนา

(3)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) นัดเจอกันที่ห้างสรรพสินค้าเพื่อที่จะไปเที่ยว (ญ1) เห็น (ญ2) เดินเข้ามาในร้านอาหารที่นัดเจอกัน ก็ทักทาย

(ญ1) “มาถึงแล้วหรือ แหม...วันนี้แต่ตัวสวยจริง”

(ญ2) “แหม...วันนี้วันหยุดนะจ๊ะ ขอสวยหน่อยสิ”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “มาถึงแล้วหรือ” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “หรือ” ปรากฏอยู่ที่ท้ายประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “มาถึงแล้วหรือ” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถามเพราะตามเงื่อนไขความเหมาะสม รูปประโยคที่ต้องการแสดงเจตนาการถามนั้นผู้พูดจะต้องไม่ทราบในข้อมูลและต้องการข้อมูลจากผู้ฟัง แต่ในตัวอย่างนี้ผู้พูดมีความรู้ในข้อมูลคืออยู่แล้วเพราะผู้พูดก็มองเห็นว่าผู้ฟังเพิ่งมาถึง การที่ผู้พูดใช้รูปประโยคคำถามก็เพื่อที่จะแสดงเจตนาอื่นซึ่งเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึก ในที่นี้ได้แก่การทักทายผู้ฟัง

บทบาทของบริบทสถานการณ์กับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

ในบทสนทนา 3 นี้บริบทสถานการณ์ในเรื่องของเวลาและสถานที่มีส่วนช่วยในการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถาม “มาถึงแล้วหรือ” โดยสถานการณ์ที่กำลังสนทนาในขณะนั้น ผู้พูดคือ (ญ1) มองเห็นว่า (ญ2) มาถึงแล้วและกำลังเดินเข้ามาหา เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ (ญ2) สามารถเข้าใจได้ว่ารูปประโยค “มาแล้วหรือ” ของ (ญ1) นั้นไม่ได้ต้องการแสดงเจตนาถาม แต่ใช้เพื่อเป็นการทักทาย

(4)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) กับ (ช1) ทางโทรศัพท์ เมื่อ (ญ1) กลับถึงบ้านก็โทรศัพท์ไปหา (ช1) โดยใช้โทรศัพท์บ้านโทรเข้ามือถือของ (ช1) (ช1) เมื่อเห็นเบอร์ที่บ้านของ (ญ1) แสดงที่หน้าจอโทรศัพท์มือถือจึงทราบว่า (ญ1) ต้องถึงบ้านแล้ว

(ช1) “กลับถึงบ้านแล้วเธอจะคนดี รอดติดมากมัย”

(ญ1) “รถก็ไม่ค่อยติดเท่าไรหรอกค่ะ”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “กลับถึงบ้านแล้วเธอจะคนดี” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “เธอ” ปรากฏอยู่ที่ท้ายประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “กลับถึงบ้านแล้วเธอจะคนดี” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถามเช่นกัน ในตัวอย่างนี้ผู้พูดมีความรู้ในคำตอบอยู่แล้วว่าผู้ฟังกลับมาถึงบ้านเรียบร้อยเพราะผู้พูดมองเห็นเบอร์โทรศัพท์ที่บ้านของผู้ฟังแสดงที่หน้าจอโทรศัพท์มือถือของผู้พูด แต่ผู้พูดใช้รูปประโยคคำถามก็เพื่อที่จะแสดงเจตนาอื่นซึ่งเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกคือการทักทายผู้ฟัง

บทบาทของบริบทสถานการณ์กับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บทบาทของเวลาและสถานที่ที่มีส่วนช่วยในการตีความเจตนาทักทายของรูปประโยคคำถาม “กลับถึงบ้านแล้วเธอจะคนดี” นี้ก็คือ สถานการณ์ในขณะที่ผู้พูดและผู้ฟังกำลังสนทนากันอยู่เช่นกัน โดยเหตุการณ์ในขณะนั้น (ช1) มองเห็นอยู่ที่หน้าจอโทรศัพท์มือถือแล้วว่าเป็นเบอร์ที่บ้านของ (ญ1) โทรเข้ามาหา ฉะนั้น (ช1) จึงทราบได้ในทันทีว่า (ญ1) เป็นคนโทรมาหาและต้องกลับมาถึงบ้านแล้ว

เจตนาทักทายนี้ในการตีความใช้แค่บริบทสถานการณ์ในส่วนของเวลาและสถานที่เพียงเท่านี้ก็สามารถตีความได้ เพราะสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนั้นเป็นส่วนช่วยทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจได้ว่าผู้พูดไม่ได้มีเจตนาถามแต่ต้องการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อทักทาย

5.2.1.2 เจตนารำพึงรำพัน

เจตนารำพึงรำพัน เป็นเจตนาที่ผู้พูดต้องการแสดงออกทางด้านอารมณ์หรือความรู้สึก ในลักษณะโดยเป็นการรำพึงรำพันกับตนเอง หรือกับเหตุการณ์ที่เพิ่งผ่านพ้นไป

(5)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) (ญ1) ขับรถชนประตูที่บ้านรถเป็นรอยจึงต้องนำรถมาเคลมที่บริษัทประกัน และได้ชวน (ญ2) ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทมาบริษัทประกันด้วยกัน แต่พอมาถึงบริษัทประกันก็ปิดไม่ทำงานในวันเสาร์อาทิตย์

(ญ1) “แล้วจะทำยังไงล่ะที่นี่ อาทิตย์หน้าก็ยุ่งจะตาย”

(ญ2) “ทำไมมันถึงปิดล่ะ จริงๆ มันน่าจะเปิดนะเพราะใครๆ เคื่อก็ต้องว่างวันเสาร์อาทิตย์ใช่เปล่า”

(ญ1) “นั่นนะสิ ไม่น่าปิดวันนี้เลย เอ้อ...สงสัยต้องโดตงานมาวันอื่นแล้วละ”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “แล้วจะทำยังไงล่ะที่นี่” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “ยังไง” ปรากฏอยู่ที่ท้ายประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “แล้วจะทำยังไงล่ะที่นี่” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถาม ในสถานการณ์นี้ผู้พูดไม่ได้ต้องการถาม แต่ต้องการแสดงออกทางอารมณ์ เมื่อผู้พูดมาพบว่าบริษัทประกันหยุดไม่ทำงาน ซึ่งก็คือการรำพึงรำพันกับเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นนั่นเอง

บทบาทของบริบทสถานการณ์กับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บทบาทของเวลาและสถานที่เป็นองค์ประกอบทางบริบทสถานการณ์ที่มีส่วนช่วยในการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถามนี้ คือ สถานการณ์ที่กำลังเกิดเหตุการณ์ในขณะนั้น (ญ1) ต้องการนำมาติดต่อที่บริษัทประกันภัยรถยนต์ แต่เมื่อมาถึงบริษัทประกันกลับไม่ทำงานในวันเสาร์อาทิตย์ ซึ่งเวลาที่มีส่วนช่วยในการตีความก็คือเป็นวันหยุดสุดสัปดาห์ และสถานที่ก็คือบริษัทประกันนั่นเอง

(6)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่างพ่อกับลูกเกิดขึ้นในรถ พ่อกำลังหาบัตรจอดรถเพราะไม่รู้ว่าจะเอาไปเก็บไว้ที่ไหน

พ่อ “อยู่ไหนล่ะเนี่ย พ่อว่าพ่อใส่ไว้ในกระเป๋าเสื้อนะ สงสัยพ่อจะแก่แล้วล่ะ จำไม่ได้แล้วว่าเอาไปไว้ตรงไหน เอ...หรือว่าจะตกอยู่ในรถแถวๆ เมาะ”

ลูก “ไม่หล่นในรถหรอกพ่อ ตอนที่จ่ายตังค์หนูยังเห็นพ่อหยิบๆ อยู่เลย”

พ่อ “อ้าวเหออ”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “อยู่ไหนล่ะเนี่ย” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “ไหน” ปรากฏอยู่ที่ท้ายประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “อยู่ไหนล่ะเนี่ย” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถาม แต่ผู้พูดต้องการแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกของผู้พูด กับเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นกับตัวผู้พูดในขณะนั้นก็คือ ผู้พูดหาบัตรจอดรถไม่เจอจึงรำพึงรำพันออกมานั่นเอง

บทบาทของบริบทสถานการณ์กับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทสถานการณ์ที่มีส่วนช่วยในการตีความเจตนาของรูปประโยค “อยู่ไหนล่ะเนี่ย” ได้แก่ บทบาทของเวลาและสถานที่ สถานการณ์ในบทสนทนา 6 ที่ทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจได้ว่ารูปประโยคคำถาม “อยู่ไหนล่ะเนี่ย” นี้แสดงเจตนารำพึงรำพัน เพราะ สถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนั้น คือ ผู้พูดไม่สามารถหาบัตรจอดรถเจอจึงได้รำพึงรำพันกับตัวเองว่าเก็บบัตรจอดรถไว้ที่ไหน

ส่วนในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังที่เป็นพ่อลูกกัน ในบทสนทนานี้ไม่ได้มีบทบาทเด่นชัดในการช่วยตีความเจตนา เพียงแต่เป็นส่วนเสริมในการตีความเท่านั้น

ในการตีความเจตนารำพึงรำพัน ผู้ตีความสามารถใช้บริบทสถานการณ์ในส่วนของเวลาและสถานที่เพียงอย่างเดียวก็สามารถเข้าใจในเจตนาของผู้พูดว่าไม่ได้ต้องการแสดงเจตนาถามได้ เพราะในสถานการณ์นั้นๆ จะเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้ผู้ฟังจะสามารถเข้าใจได้ว่าผู้พูดต้องการแสดงการรำพึงรำพัน ไม่ใช่การถาม

5.2.2 บทบาทของผู้พูดและผู้ฟังกับเวลาและสถานที่กับการตีความการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม

จากข้อมูลทั้งหมดพบว่า ผู้พูดและผู้ฟังกับเวลาและสถานที่ที่เป็นบริบทสถานการณ์ที่มีบทบาทสำคัญในการตีความการสื่อสาร 1 เจตนา ได้แก่ เจตนาหยอกล้อ โดยเจตนาหยอกล้อนั้นเป็นเจตนาที่ผู้พูดต้องการแสดงอารมณ์กับผู้ฟัง ซึ่งเป็นไปในลักษณะการหยอกล้อหรือเข้าหาญ มีรายละเอียดดังนี้

(7)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทกัน (ญ1) เห็น (ญ2) เพิ่งวางโทรศัพท์จากเพื่อนชาย และอมยิ้มอยู่ตลอด

(ญ1) “ใครโทรมาถึงทำให้เพื่อนเรายิ้มน้อยยิ้มใหญ่ หน้าบานไม่ยอมหุบเชียว”

(ญ2) “อย่าแซวสิ รู้ทั้งรู้แล้วจะแซวอยู่ได้”

(ญ1) “แหม...ก็มันน่าหมั่นไส้เนี่ยนา ยิ้มน้อยยิ้มใหญ่อยู่นั่นแหละ อย่าให้ถึงที่เราบ้างก็แล้วกัน”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “ใครโทรมาถึงทำให้เพื่อนเรายิ้มน้อยยิ้มใหญ่ หน้าบานไม่ยอมหุบเชียว” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “ใคร” ปรากฏอยู่ที่ต้นประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “ใครโทรมาถึงทำให้เพื่อนเรายิ้มน้อยยิ้มใหญ่ หน้าบานไม่ยอมหุบเชียว” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถาม เพราะตามเงื่อนไขความเหมาะสม รูปประโยคที่ต้องการแสดงเจตนาการถามนั้นผู้พูดจะต้องไม่ทราบในข้อมูล และต้องการข้อมูลจากผู้ฟัง แต่ในตัวอย่างนี้ผู้พูดมีความรู้ในข้อมูลคืออยู่แล้วว่าใครเป็นคนโทรมาหา (ญ2) การที่ผู้พูดใช้รูปประโยคคำถามก็เพื่อที่จะแสดงเจตนาอื่นซึ่งเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึก โดยในที่นี้ได้แก่การหยอกล้อ

บทบาทของบริบทสถานการณ์กับการตีความการสื่อสารของรูปประโยค

ในตัวอย่างนี้บริบทสถานการณ์มีส่วนช่วยในการตีความที่แท้จริงของรูปประโยค มีรายละเอียดดังนี้

บทบาทของผู้พูดและผู้ฟัง

บทบาทของผู้พูดและผู้ฟังที่ช่วยในการตีความของรูปประโยค “ใครโทรมาถึงทำให้เพื่อนเรายิ้มหน่อยยิ้มใหญ่หน้าบานไม่ยอมหุบเชียว” ได้แก่เรื่องความรู้พื้นฐานระหว่างผู้พูดผู้ฟัง รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังด้วย ในเรื่องความรู้พื้นฐานของผู้พูดและผู้ฟังนั้น ในตัวอย่างนี้ (ญ1) ทราบคำตอบดีอยู่แล้วว่าใครเป็นคนโทรศัพท์มาหา (ญ2) และ (ญ2) ก็ทราบว่า (ญ1) นั้นรู้ในคำตอบนั้น เมื่อ (ญ1) ใช้รูปประโยคคำถาม “ใครโทรมาถึงทำให้เพื่อนเรายิ้มหน่อยยิ้มใหญ่หน้าบานไม่ยอมหุบเชียว” (ญ2) จึงเข้าใจได้ว่า (ญ1) ไม่ได้มีเจตนาถามแน่นอนเพราะ (ญ1) ทราบในคำตอบอยู่แล้ว (ญ2) จึงตีความได้ว่ารูปประโยคคำถามดังกล่าวแสดงเจตนาหยอก ล้อจากความรู้พื้นฐานที่ทั้งคู่มีอยู่ร่วมกัน ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังก็เป็นองค์ประกอบทางบริบทที่ทำให้ตีความเจตนาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะทั้ง (ญ1) และ (ญ2) เป็นเพื่อน มีความสนิทสนมกันมาก ฉะนั้นการหยอกล้อจึงสามารถกระทำและเป็นที่ยอมรับกันได้ เนื่องจาก การหยอกล้อนี้จะเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีความสนิทสนมกันพอสมควร

บทบาทของเวลาและสถานที่

บทบาทของเวลาและสถานที่ที่ช่วยในการตีความของรูปประโยคคำถามนี้ ได้แก่ ฉาก หรือสถานการณ์ที่เกิดเหตุการณ์ในขณะนั้น ในที่นี้คือ (ญ1) เห็น (ญ2) เพิ่งวางโทรศัพท์จากเพื่อนชาย และหลังจากวางโทรศัพท์ (ญ2) ก็มีอาการอมยิ้ม เพราะฉะนั้น (ญ2) จึงสามารถเข้าใจได้ว่ารูปประโยคคำถาม “ใครโทรมาถึงทำให้เพื่อนเรายิ้มหน่อยยิ้มใหญ่หน้าบานไม่ยอมหุบเชียว” ของ (ญ1) ต้องการแสดงเจตนาหยอกล้อ

(8)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทกัน หลังจากที่ (ญ2) วางโทรศัพท์แล้วก็อารมณ์ดีผิดปกติ นั่งทำงานไปยิ้มไป

(ญ1) “พอวางโทรศัพท์ล่ะก็อารมณ์ดีจริงนะ ใครโทรมาจะ เมื่อกี้ยังทำหน้าที่เป็นหมาป่วยอยู่เลย แต่ตอนนี้ล่ะแหม...หน้าบานเป็นซาลาเปาเลยนะ”

(ญ2) “มาแซวเค้าทำไมล่ะ ไม่คุยด้วยแล้วไปทำงานดีกว่า”

(ญ1) “แซวแค่นี้ทำเป็นเขิน ไม่แหย่แล้วก็ได้ ไปทำงานก็ได้จ้า”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “ใครโทรมาจ๊ะ” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “ใคร” ปรากฏอยู่ที่ต้นประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “ใครโทรมาจ๊ะ” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถาม เพราะในตัวอย่างนี้ผู้พูดมีความรู้คำตอบอยู่แล้วว่าเพื่อนชายของ (ญ2) เป็นคนโทรมาหา (ญ2) ฉะนั้นการที่ผู้พูดใช้รูปประโยคคำถามจึงไม่ได้แสดงเจตนาการถามแต่ก็เพื่อที่จะแสดงเจตนาอื่นซึ่งเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึก ในที่นี้ได้แก่การหยอกล้อ

บทบาทของบริบทสถานการณ์กับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

ในตัวอย่างนี้บริบทสถานการณ์มีส่วนช่วยในการตีความเจตนาที่แท้จริงของรูปประโยค มีรายละเอียดดังนี้

บทบาทของผู้พูดและผู้ฟัง

บทบาทของผู้พูดและผู้ฟังที่ช่วยในการตีความเจตนาของรูปประโยคนี้ ได้แก่ เรื่องความรู้พื้นฐานระหว่างผู้พูดผู้ฟัง และความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เรื่องความรู้พื้นฐานของผู้พูดและผู้ฟังนั้น (ญ1) ทราบคำตอบคืออยู่แล้วว่าคนที่โทรศัพท์มาหา (ญ2) นั้นคือเพื่อนชายของ (ญ2) และ (ญ2) ก็ทราบว่า (ญ1) นั้นว่าคนที่โทรมาเป็นใคร เมื่อ (ญ1) ใช้รูปประโยคคำถาม “ใครโทรมาจ๊ะ” (ญ2) จึงเข้าใจได้ว่า (ญ1) ไม่ได้มีเจตนาถามเพราะ (ญ1) ทราบในคำตอบอยู่แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องถาม แสดงว่าต้องการแสดงเจตนาอื่น (ญ2) จึงตีความได้ว่ารูปประโยคคำถามดังกล่าวแสดงเจตนาหยอกล้อจากความรู้พื้นฐานที่ทั้งคู่มีอยู่ร่วมกัน และเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังนั้นก็ทำให้ (ญ2) สามารถตีความเจตนาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะทั้ง (ญ1) และ (ญ2) เป็นเพื่อนที่มีความสนิทสนมกันมาก อย่างที่ได้กล่าวไปแล้วในบทสนทนาที่ 7 ว่าการหยอกล้อนั้นจะเกิดกับบุคคลที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันพอสมควร ฉะนั้น (ญ2) จึงสามารถตีความได้ง่ายขึ้นว่ารูปประโยคคำถามนั้นไม่ได้แสดงเจตนาถามนั่นเอง

บทบาทของเวลาและสถานที่

บทบาทของเวลาและสถานที่ที่ช่วยในการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถามนี้ ได้แก่ ฉาก หรือสถานการณ์ที่เกิดเหตุการณ์ในขณะนั้น ในที่นี้ก็คือหลังจากที่ (ญ1) เห็น (ญ2) วางโทรศัพท์จากเพื่อนชายก็อารมณ์ดีจนผุดปุดขึ้นมาเอง

เจตนาหยอกล้อนี้องค์ประกอบทางบริบทหลักๆ ที่ช่วยในการตีความระหว่างผู้พูดผู้ฟัง เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยตีความได้แก่ ผู้พูดและผู้ฟัง กับเวลาและสถานที่ โดยความรู้พื้นฐานระหว่างผู้พูดผู้ฟัง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง และสถานการณ์ในเหตุการณ์นั้นๆ เป็นองค์ประกอบที่ช่วยให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจเจตนาดังกล่าว ส่วนบริบทเนื้อความนั้นไม่ได้มีส่วนช่วยในการตีความมากนัก เพียงแต่ช่วยทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจในเจตนาได้ชัดเจนยิ่งขึ้นเท่านั้น

5.2.3 บทบาทของบริบทก่อนหน้ากับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม

จากข้อมูลทั้งหมดพบว่า บริบทก่อนหน้าเป็นบริบทเนื้อความที่มีบทบาทที่สำคัญในการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม 3 เจตนา ได้แก่ เจตนาปฏิเสธ เจตนาขอร้อง และเจตนาแสดงความรู้สึกไม่เชื่อ มีรายละเอียดดังนี้

5.2.3.1 เจตนาปฏิเสธ

เจตนาปฏิเสธ เป็น เจตนาที่ผู้พูดใช้เพื่อปฏิเสธความคิดเห็น หรือการกระทำของผู้ฟัง

(9)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ซ1) (ซ2) และ (ซ3) ทั้งสามเป็นเพื่อนที่เรียนห้องเดียวกัน เกิดขึ้นที่ห้องพักของ (ซ1)

(ซ1) “เฮ้ย อันนั้นกินได้ ไม่ยอมกินกันวะ”

(ซ2) “เน่ายัง”

(ซ1) “เน่าที่ไหน”

(ซ3) “เฮ้อ...มันไม่เน่า”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “เน่าที่ไหน” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “ไหน” ปรากฏอยู่ที่ท้ายประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “เนาที่ไหน” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถาม เพราะรูปประโยคที่ต้องการแสดงเจตนาการถามผู้พูดจะต้องไม่ทราบในข้อมูลและต้องการข้อมูลจากผู้ฟัง แต่ในตัวอย่างนี้ผู้พูดไม่ได้ต้องการทราบคำตอบว่าของสิ่งนั้นมีส่วนใดที่เนา เพราะผู้พูดทราบคำตอบอยู่แล้วว่าของสิ่งนั้นไม่ได้เนา เนื่องจากผู้พูดได้ยืนยันมาก่อนหน้านั้นแล้วว่าของสิ่งนั้นไม่ได้เนายังสามารถทานได้

บทบาทของบริบทเนื้อความกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

องค์ประกอบของบริบทเนื้อความในส่วนของบริบทก่อนหน้าที่ช่วยตีความเจตนาของรูปประโยคคำถาม “เนาที่ไหน” นี้ได้แก่ ข้อความที่เกิดก่อนหน้ารูปประโยคคำถาม “เนาที่ไหน” ซึ่งก็คือข้อความ “เฮ้ย อันนั้นกินได้ ไม่ยอมกินกันวะ” และ “เนายัง” โดยองค์ประกอบของบริบทก่อนหน้าที่ช่วยในการตีความในข้อความ “เฮ้ย อันนั้นกินได้ ไม่ยอมกินกันวะ” คือ สิ่งบ่งชี้ ได้แก่ ข้อความว่า “อันนั้นนะ” สิ่งบ่งชี้นี้ทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจไปในเรื่องเดียวกันว่าสิ่งที่ผู้พูดนั้นหมายถึงสิ่งไหน และเจตนาของข้อความนี้ก็คือ (ข1) ต้องการบอกกับเพื่อนๆ ว่าของสิ่งนั้นกินได้แต่ไม่มีใครกิน ส่วนข้อความของบริบทก่อนหน้าอีกข้อความหนึ่งซึ่งช่วยในการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถาม “เนาที่ไหน” นี้ ได้แก่ ข้อความ “เนายัง” เจตนาของข้อความนี้คือการถาม เพราะเนื่องมาจาก (ข2) ไม่แน่ใจในข้อมูลที่ (ข1) บอกว่าของสิ่งนั้นกินได้ (ข1) จึงใช้รูปประโยคคำถาม “เนาที่ไหน” เป็นการตอบปฏิเสธ (ข2) ว่าของสิ่งนั้นไม่ได้มีส่วนใดที่เนานั้นเอง

(10)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ข1) และ (ญ1) เกิดขึ้นทางโทรศัพท์

(ญ1) “เออ พี่ๆ ค่ะ ใ้บิลค่าเครื่องคอมอะ พี่ทิ้งไปยัง”

(ข1) “ทิ้งที่ไหน หนูจะเอาไปทำไมคะ”

(ญ1) “ก็อยากรู้ราคาเครื่องอะ”

(ข1) “จ้ะเดี๋ยวเสาร์นี้พี่เอาไปให้แล้วกันนะ”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “ทิ้งที่ไหน” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “ไหน” ปรากฏอยู่ที่ท้ายประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “ทิ้งที่ไหน” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถาม เพราะตามเงื่อนไขความเหมาะสม รูปประโยคที่ต้องการแสดงเจตนาการถามผู้พูดจะต้องไม่ทราบในข้อมูลและต้องการข้อมูลจากผู้ฟัง ในตัวอย่างนี้ผู้พูดไม่ได้ต้องการทราบคำตอบแต่ผู้พูดใช้รูปประโยคคำถามดังกล่าวเพื่อแสดงเจตนาปฏิเสธว่าผู้พูดยังไม่ได้ทิ้งบิลค่าเครื่องคอมพิวเตอร์

บทบาทของบริบทเนื้อความกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

องค์ประกอบของบริบทเนื้อความที่ช่วยตีความเจตนาของรูปประโยคคำถาม “ทิ้งที่ไหน” นี้ ได้แก่ บริบทก่อนหน้ารูปประโยคคำถามซึ่งก็คือข้อความ “ไ้บิลค่าเครื่องคอมพิวเตอร์ พึ่งทิ้งไปยังไม่” เจตนาของข้อความนี้คือการถามเพราะเนื่องจาก (ญ1) ไม่ทราบและต้องการคำตอบจาก (ซ1) จึงใช้ข้อความนี้เพื่อถามหาข้อมูล และ (ซ1) ก็ตอบคำถามของ (ญ1) โดยใช้รูปประโยคคำถาม “ทิ้งที่ไหน” เพื่อแสดงเจตนาปฏิเสธว่า (ซ1) นั้นยังไม่ได้ทิ้งบิลค่าเครื่องคอมพิวเตอร์ไปที่ไหน และยังเก็บไว้อยู่

5.2.3.2 เจตนาขอรู้

เจตนาขอรู้ คือ เจตนาที่ผู้พูดสื่อไปยังผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่างให้ เพราะผู้พูดไม่มีความสามารถที่จะกระทำสิ่งๆ นั้น

(11)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ซ1) กับ (ญ1) ทางโทรศัพท์

(ซ1) “ช่วงนี้พี่ยุ่งจังคะ พงุ่นนี้ถ้าน้องปอว่างนะคะ น้องปอช่วยไปจัดการเรื่องที่
แบ่งค้ให้พี่หน่อยได้มั๊ย แล้วก็โอนเงินให้พี่ห้าหมื่นด้วยนะ”

(ญ1) “จ้่า รับทราบคะ”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “น้องปอช่วยไปจัดการเรื่องที่แบ่งค้ให้พี่หน่อยได้มั๊ย” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถาม เพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “มั๊ย” ปรากฏอยู่ที่ท้ายประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “น้องปอช่วยไปจัดการเรื่องที่แบ่งค้ให้พี่หน่อยได้มั๊ย” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถาม ในตัวอย่างนี้ผู้พูดไม่ได้ต้องการทราบคำตอบจากผู้ฟังว่าผู้ฟังมี

ความสามารถในการกระทำสิ่งนั้นได้หรือไม่ แต่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังไปทำธุระที่ธนาคารแทนผู้พูด จึงใช้รูปประโยคคำถาม “น้องไปช่วยไปจัดการเรื่องที่แบงค์ให้พี่หน่อยได้มั๊ย” เป็นการแสดงเจตนา ขอร้องให้ผู้ฟังไปทำธุระที่ธนาคารให้ตนเอง

บทบาทของบริบทเนื้อความกับการตีความการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทเนื้อความเป็นส่วนที่ช่วยทำให้ผู้ฟังสามารถตีความได้ว่ารูปประโยคคำถามดังกล่าว แสดงเจตนาขอร้อง ได้แก่ บริบทก่อนหน้า ซึ่งบริบทก่อนหน้าในที่นี้ก็คือข้อความที่อยู่หน้ารูป ประโยคคำถามอันได้แก่ “ช่วงนี้พี่ยุ่งจังคะ” ข้อความนี้แสดงสภาพของ (ข1) ว่าช่วงนี้ยุ่งมากจึงไม่สามารถไปทำธุระที่ธนาคารเองได้ (ข1) จึงต้องการขอร้องให้ (ญ1) ไปจัดการเรื่องที่ธนาคารให้แทน

(12)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) ทางโทรศัพท์ โดย (ญ2) เป็นฝ่ายโทรไปหา (ญ1)

(ญ1) “วันนี้ไม่ค่อยสบายนะ สมองไม่ทำงานแล้วละ เรื่องเครียดๆ ค่อยเอาไว้คุย พรุ่งนี้ได้มั๊ย”

(ญ2) “พรุ่งนี้ก็พรุ่งนี้ ไปพักผ่อนซะ ให้นางก่อนนะจ๊ะ”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “เรื่องเครียดๆ ค่อยเอาไว้คุยพรุ่งนี้ได้มั๊ย” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามี คำแสดงคำถาม “ไหม” ปรากฏอยู่ที่ท้ายประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “เรื่องเครียดๆ ค่อยเอาไว้คุยพรุ่งนี้ได้มั๊ย” นี้ไม่ได้ แสดงเจตนาการถาม เพราะในตัวอย่างนี้ผู้พูดไม่ได้ต้องการทราบคำตอบจากผู้ฟัง แต่ผู้พูดต้องการ ขอร้องให้ผู้ฟังกระทำการบางอย่างให้ นั่นก็คือขอร้องให้ผู้ฟังพูดเรื่องที่ต้องการวันพรุ่งนี้

บทบาทของบริบทเนื้อความกับการตีความการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทก่อนหน้าเป็นบริบทเนื้อความที่ช่วยทำให้ผู้ฟังสามารถตีความได้ว่ารูปประโยค คำถามดังกล่าวแสดงเจตนาขอร้อง โดยบริบทก่อนหน้าในที่นี้ก็คือข้อความที่อยู่หน้ารูปประโยค คำถามอันได้แก่ “วันนี้ไม่ค่อยสบายนะ สมองไม่ทำงานแล้วละ” ข้อความนี้แสดงถึงสภาพหรือ สถานะของ (ญ1) ว่าไม่สบายและไม่ต้องการพูดเรื่องดังกล่าวในวันนี้ (ญ1) จึงขอร้องให้ (ญ2) เก็บเรื่องที่กำลังจะพูดไว้พูดในวันพรุ่งนี้

บริบทที่ช่วยในการตีความเจตนาของร่องก็คือบริบทก่อนหน้า โดยที่บริบทก่อนหน้าจะเป็นข้อความที่แสดงถึงสภาพหรือสถานะของผู้พูดว่าผู้พูดไม่สามารถ หรือไม่ต้องการที่จะทำเรื่องราวบางอย่าง และในการตีความเจตนาของร่องนี้ บางครั้งผู้ฟังอาจจะสามารถเข้าใจเจตนาได้เลยโดยไม่ต้องอาศัยบริบทประเภทใดๆ ในการตีความ เนื่องจากการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาของร่องนี้มีการใช้ที่แพร่หลายมาก ซึ่งเซอร์ลได้อ้างไว้ในงานของวิจัยของเขาว่ารูปประโยคคำถามในภาษาอังกฤษนั้นถูกนำมาใช้แสดงเจตนาของร่องอย่างแพร่หลาย¹ โดยลักษณะของรูปประโยคคำถามดังกล่าวจะเป็นการถามถึงความสามารถของผู้ฟังและใช้คำลงท้ายแสดงคำถาม “ไหม” และมักจะมีคำบอกความสุภาพ “หน่อย” ปรากฏอยู่ในประโยคด้วย

5.2.3.3 เจตนาแสดงความรู้สึกไม่เชื่อ

เจตนาแสดงความรู้สึกไม่เชื่อ เป็น เจตนาที่ผู้พูดสื่อไปยังผู้ฟังเพื่อแสดงความรู้สึกในเชิงไม่เชื่อ

(13)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) กับ (ญ2) ทางโทรศัพท์ (ญ2) ทราบมาว่า (ญ1) ออกไปเที่ยวกับผู้ชายที่มีคนรักแล้ว

(ญ1) “เออน่า รู้ล่ะ ไม่ต้องบ่นแล้วได้มัย ถึงขั้นจะไม่ใช้คนดีอะไรนัก แต่ศีลข้อสามเนี่ย ชั้นยังถือได้อยู่ล่ะ”

(ญ2) “แหม...ถือศีลกับเค้าด้วยเหรออ ให้มันจริงเหอะ แต่ขอเตือนไว้เลยนะจ๊ะ กินน้ำได้ศอกนะมันไม่อร่อยหรอกนะ”

(ญ1) “จ้า รู้แล้วละ บอกว่าไม่ทำก็ไม่ทำสิ”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “ถือศีลกับเค้าด้วยเหรออ” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “เหรออ” ปรากฏอยู่ที่ท้ายประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

¹ ดูรายละเอียดในหน้า 11

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “ถือศีลกับเค้าด้วยหรือ” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถาม ในตัวอย่างนี้ผู้พูดไม่ได้ต้องการคำตอบจากผู้ฟัง เพราะผู้ฟังได้ยืนยันกับผู้พูดอยู่ก่อนแล้วว่าผู้ฟังนั้นสามารถถือศีลข้อสามได้ แต่ที่ผู้พูดพูดรูปประโยคคำถาม “ถือศีลกับเค้าด้วยหรือ” ก็เพื่อที่จะแสดงความรู้สึกไม่เชื่อถือผู้ฟัง ซึ่งผู้พูดไม่คิดว่าผู้ฟังจะทำได้นั่นเอง

บทบาทของบริบทเนื้อความกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทก่อนหน้าเป็นบริบทเนื้อความมีส่วนช่วยในการตีความเจตนาแสดงความรู้สึกไม่เชื่อดังนี้ บริบทก่อนหน้าที่มีส่วนช่วยในการตีความรูปประโยค “ถือศีลกับเค้าด้วยหรือ” ก็คือข้อความ “แต่ศีลข้อสามเนี่ย ชั้นยังถือได้อยู่นะ” ซึ่งข้อความนี้ (ญ1) แสดงถึงสภาพหรือความสามารถของตนเองว่าสามารถถือศีลข้อสามได้ แต่ (ญ2) ใช้รูปประโยคคำถาม “ถือศีลกับเค้าด้วยหรือ” เพื่อต้องการแสดงความรู้สึกในเชิงไม่เชื่อกับข้อความดังกล่าว

(14)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) กับ (ช1) ทางโทรศัพท์

(ช1) “พุงนี้ไปดูหนังกันมั้ยละ”

(ญ1) “ไม่ไปละคะ งานเยอะ พุงนี้ต้องล้างห้องน้ำ แล้วว่าจะรีดผ้าด้วย”

(ช1) “หา... หนูรีดผ้าเป็นด้วยหรือ แถมล้างห้องน้ำได้อีก พี่ต้องหุ่ผาดแงๆ ไม่นานอย่ามาไม่กะพี่เลย”

(ญ1) “อ้าว ไหง่พุงจั่นละคะ คนนะไม่ใช่เทวดาจะได้เกิดมาแล้วไม่ต้องทำอะไรนะ”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “หนูรีดผ้าเป็นด้วยหรือ” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “หรือ” ปรากฏอยู่ที่ท้ายประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “หนูรีดผ้าเป็นด้วยหรือ” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถาม ในที่นี้ผู้พูดไม่ได้ต้องการคำตอบจากผู้ฟังว่าผู้ฟังสามารถรีดผ้าได้หรือไม่ เพราะผู้พูดได้ยืนยันข้อความที่ผู้ฟังกล่าวกับผู้พูดอยู่ก่อนแล้วว่าผู้ฟังนั้นจะต้องล้างห้องน้ำและรีดผ้า แต่ผู้พูดไม่เชื่อจึง

ใช้รูปประโยคคำถาม “หนูรีดผ้าเป็นด้วยหรือ” เพื่อแสดงความรู้สึกในเชิงไม่เชื่อต่อผู้ฟัง โดยผู้พูดไม่คิดว่าผู้ฟังจะทำได้

บทบาทของบริบทเนื้อความกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทเนื้อความที่ช่วยในการตีความเจตนาแสดงความรู้สึกไม่เชื่อของรูปประโยคคำถาม “หนูรีดผ้าเป็นด้วยหรือ” ได้แก่ บทบาทของบริบทก่อนหน้า โดยบริบทก่อนหน้าที่ช่วยตีความเจตนาของรูปประโยคคำถามดังกล่าวได้แก่ข้อความ “พรุ่งนี้ต้องล้างห้องน้ำ แล้วว่าจะรีดผ้าด้วย” ซึ่งข้อความนี้ (ญ1) กล่าวขึ้นเพื่อบอกสภาพหรือความสามารถว่าต้องล้างห้องน้ำและรีดผ้า และที่ (ข1) ใช้รูปประโยคคำถาม “หนูรีดผ้าเป็นด้วยหรือ” ก็เพื่อที่จะต้องการแสดงความรู้สึกว่าไม่เชื่อในข้อความดังกล่าวนั่นเอง

บริบทก่อนหน้าที่ช่วยในการตีความเจตนาแสดงความรู้สึกไม่เชื่อของรูปประโยคคำถามนี้ จะเป็นข้อความที่แสดงถึงสภาพหรือความสามารถอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้ฟัง และสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ผู้พูดรู้สึกไม่เชื่อ จึงได้ใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงความรู้สึกในเชิงไม่เชื่อต่อข้อความนั้นๆ

5.2.4 บทบาทของบริบทตามหลังกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม

จากข้อมูลทั้งหมดพบว่า บริบทตามหลังมีบทบาทที่ช่วยในการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม 2 เจตนา ได้แก่ เจตนาเสนอแนะ และเจตนาประชดประชัน มีรายละเอียดดังนี้

5.2.4.1 เจตนาเสนอแนะ

เจตนาเสนอแนะ เป็น เจตนาที่ผู้พูดสื่อไปยังผู้ฟังเพื่อต้องการให้ผู้ฟังกระทำการสิ่งบางอย่าง โดยสิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ผู้พูดคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีกับตัวผู้ฟังเอง

(15)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ช1) ซึ่งเป็นพี่น้องกัน (ญ1) มองเห็น (ช1) กำลังจะออกจากบ้าน

(ญ1) “ทำไมพี่ชายไม่ให้แม่ไปส่งล่ะ ก็เดี๋ยวแม่เค้าจะออกไปแล้ว ขับไปส่งก็แป็บเดียวเอง ไม่ต้องตากแดด ส่วนขากลับพอไปรับได้ตัวเล็กให้ก็ได้เนะ”

(ช1) “นั่นสิ เองจ้ะแม่ไปส่งป้อมหน่อยนะ”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “ทำไมพี่ชายไม่ให้แม่ไปส่งล่ะ” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “ทำไม” ปรากฏอยู่ที่ต้นประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “ทำไมพี่ชายไม่ให้แม่ไปส่งล่ะ” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถาม ในตัวอย่างนี้ผู้พูดไม่ได้ต้องการทราบเหตุผลจากผู้ฟังว่าผู้ฟังมีเหตุผลอะไรบ้างที่จะไม่ให้แม่ไปส่ง แต่ผู้พูดต้องการแนะนำให้ผู้ฟังกระทำตามนั่นคือ ผู้พูดแนะนำว่าพี่ชายน่าจะออกไปข้างนอกพร้อมแม่

บทบาทของบริบทสถานการณ์กับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทสถานการณ์ที่ช่วยในการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถามในตัวอย่างนี้คือ

บทบาทของเวลาและสถานที่

เวลาและสถานที่ที่ช่วยในการตีความนั้นได้แก่สถานการณ์ในขณะนั้นที่ (ญ1) มองเห็น (ช1) กำลังจะออกไปข้างนอก

ส่วนบทบาทของผู้พูดและผู้ฟังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังที่ทั้งคู่เป็นพี่น้องกัน เป็นเพียงส่วนประกอบเสริมเท่านั้น ไม่ได้มีบทบาทช่วยในการตีความอย่างเด่นชัดในตัวอย่างนี้

บทบาทของบริบทเนื้อความกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทเนื้อความเป็นส่วนที่ช่วยอย่างมากในการตีความที่ทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจได้ว่ารูปประโยคคำถามดังกล่าวแสดงเจตนาเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังนี้

บทบาทของบริบทตามหลัง

บริบทตามหลังในที่นี้ได้แก่ข้อความ “ก็เดี๋ยวแม่เค้าจะออกไปแล้ว ขับไปส่งก็แป็บเดียวเองไม่ต้องตากแดด” ข้อความนี้แสดงถึงเหตุผลหรือข้อดีของการทำตามคำแนะนำของ (ญ1) ซึ่งถ้า (ช1) ทำตามจะมีผลดีกับ (ช1) คือ ใช้เวลาไม่นานและไม่ต้องตากแดดนั่นเอง

(16)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ซ1) และ (ญ1) ทางโทรศัพท์

(ซ1) “พู่นี่พีจะต้องไปบ้านป๋มก่อนนะไปรับแม่มาส่งที่ศรียาน แล้วบายก็ต้องไปบ้านเกาะแป็บหนึ่งไปดูเรื่องสัญญาเช่า”

(ญ1) “ทำไมพีไม่ไปบ้านที่เกาะก่อนแล้วค่อยกลับมาขอบคุณแม่ที่บ้านพีป๋มล่ะคะ จะได้ไม่ต้องย้อนไปย้อนมาให้คุณแม่รอแป็บเดียวเอง ไม่งั้นก็ต้องขับรถวนไปวนมาเปลืองน้ำมันแยะเลย”

(ซ1) “อ้อ เอยังงั้นก็ได้คะ”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “ทำไมพีไม่ไปบ้านที่เกาะก่อนแล้วค่อยกลับมาขอบคุณแม่ที่บ้านพีป๋มล่ะคะ” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำ แสดงคำถาม “ทำไม” ปรากฏอยู่ที่ต้นประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “ทำไมพีไม่ไปบ้านที่เกาะก่อนแล้วค่อยกลับมาขอบคุณแม่ที่บ้านพีป๋มล่ะคะ” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถาม ในตัวอย่างนี้ผู้พูดไม่ได้ต้องการทราบเหตุผลจากผู้ฟังว่าผู้ฟังมีเหตุผลอะไรบ้างที่จะไปขอบคุณแม่ที่บ้านป๋มก่อนที่จะไปบ้านเกาะ แต่ผู้พูดต้องการแนะนำให้ผู้ฟังกระทำตามผู้พูดว่าผู้ฟังควรจะไปที่บ้านเกาะก่อนแล้วค่อยไปขอบคุณแม่ที่บ้านป๋มนั่นเอง

บทบาทของบริบทเนื้อความกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทเนื้อความเป็นบริบทที่ช่วยในการตีความที่ทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจได้ว่ารูปประโยคคำถาม “ทำไมพีไม่ไปบ้านที่เกาะก่อนแล้วค่อยกลับมาขอบคุณแม่ที่บ้านพีป๋มล่ะคะ” ไม่ได้แสดงเจตนาถาม โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังนี้

บทบาทของบริบทตามหลัง

บริบทตามหลังในที่นี้ได้แก่ข้อความ “จะได้ไม่ต้องย้อนไปย้อนมาให้คุณแม่รอแป็บเดียวเอง...” ข้อความนี้ก็แสดงถึงเหตุผลหรือข้อดีของการทำตามคำแนะนำเช่นกัน ซึ่งถ้า (ซ1) ทำตามจะเกิดผลดีกับ (ซ1) คือ ไม่ต้องขับรถย้อนไปมาและเป็นการประหยัดน้ำมัน

(17)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) (ญ2) และ (ช1) ทั้งสามกำลังเดินทางไปทานข้าวที่ห้างสรรพสินค้า โดยมี (ช1) เป็นคนขับรถ

(ญ1) “เดี๋ยวพี่จอดให้พินมันลงตรงหน้าห้างก่อนนะ แล้วเดี๋ยวเราค่อยขึ้นไปหาที่จอดรถ”

(ช1) “อ้าว ทำไมล่ะ”

(ญ1) “ก็มันจะได้เร็วๆ ไง ทำไมเราต้องไปหาที่จอดรถพร้อมกันตั้งสามคน ทำไมไม่ให้พินมันไปจอดโตะที่เอ็มเคไว้ก่อน กว่าเราจะได้ที่จอดรถคิดมันก็ได้ ไกลถึงเราแล้วไง เอ็มเคคนเยอะจะตาย หิวแล้ว ใช่มั้ยพิน”

(ญ2) “ไอ้พี่เดี๋ยวพินลงหน้าประตูนะ พี่ไปหาที่จอดรถกับเอเออะ เดี๋ยวยังงิพินจะโทรบอกละกัน”

(ช1) “เอาก็เอา ตามใจ ลืมไปวันนี้เป็นแค่คนขับรถ ไม่มีสิทธิ์ออกเสียง”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “ทำไมไม่ให้พินมันไปจอดโตะที่เอ็มเคไว้ก่อน” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถาม เพราะว่ามีคำ แสดงคำถาม “ทำไม” ปรากฏอยู่ที่ต้นประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “ทำไมไม่ให้พินมันไปจอดโตะที่เอ็มเคไว้ก่อน” นี้ ไม่ได้แสดงเจตนาการถาม เพราะผู้พูดไม่ได้ต้องการทราบเหตุผลจากผู้ฟังว่ามีเหตุผลอะไรถึงจะไม่ให้พินขึ้นไปจอดโตะก่อน แต่ผู้พูดต้องการแนะนำให้ผู้ฟังกระทำตามผู้พูดนั่นคือให้ผู้ฟังจอดรถที่หน้าห้างเพื่อให้พินขึ้นไปจอดโตะที่ร้านเอ็มเค

บทบาทของบริบทเนื้อความกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บทบาทของบริบทเนื้อความที่ช่วยในการตีความรูปประโยคคำถาม “ทำไมไม่ให้พินมันไปจอดโตะที่เอ็มเคไว้ก่อน” มีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังนี้

บทบาทของบริบทตามหลัง

บริบทตามหลังในที่นี้ได้แก่ข้อความ “กว่าเราจะได้ที่จอดรถคิดมันก็ได้ไกลถึงเราแล้วไง” ข้อความนี้แสดงถึงเหตุผลหรือข้อดีของการทำตามคำแนะนำเช่นกัน ซึ่งถ้า (ช1) ทำตามจะเกิดผลดีกับทั้งสามคน คือ จะได้ไม่ต้องรอคิวที่ร้านเอ็มเคนานนั่นเอง

เจตนาเสนอแนะนี้บริบทมีบทบาทในการตีความคือ บริบทเนื้อความ ได้แก่องค์ประกอบใน ส่วนบริบทตามหลัง ซึ่งข้อความที่ตามหลังรูปประโยคคำถามจะเป็นข้อความที่แสดงถึงเหตุผลหรือ ข้อดีของการกระทำตามข้อแนะนำนั้นๆ ส่วนบริบทสถานการณ์ไม่ได้มีบทบาทเด่นชัดในการ ตีความเจตนาเสนอแนะเพียงแต่เป็นองค์ประกอบที่ช่วยให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจได้มากขึ้นเท่านั้น

5.2.4.2 เจตนาประชดประชัน

เจตนาประชดประชัน เป็นเจตนาที่ผู้พูดสื่อไปยังผู้ฟังเพื่อแสดงออกทางอารมณ์ และความรู้สึกของผู้พูด โดยเป็นการแสดงออกที่ตรงข้ามกับความหมายทางรูปประโยค

(18)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) กับ (ญ2) ทางโทรศัพท์ (ญ1) ได้เข้ามาว่าผู้ชายที่ (ญ2) กำลังคบอยู่นั้นไปมีผู้หญิงคนอื่น

(ญ1) “แก ชื่นว่าเราน่าจะลองแอบไปคูนพกับเด็กนั้นดีมั้ย”

(ญ2) “แล้วยังไงต่อละ จะให้ฉันไปตบมันเหรอก ไม่ละ ชื่นไม่ลดตัวลงไปแย่งพ กับเด็กยงั้นเหรอก เค้าสมกันแล้ว ช่างเถอะ อย่าไปยุ่งกะเค้าเลย”

(ญ1) “ไม่ไปก็ไม่ได้ตามใจ”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “จะให้ฉันไปตบมันเหรอก” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “เหรอก” ปรากฏอยู่ที่ท้ายประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “จะให้ฉันไปตบมันเหรอก” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการ ถาม เพราะตามเงื่อนไขความเหมาะสม รูปประโยคที่ต้องการแสดงเจตนาการถามนั้นผู้พูดจะต้อง ไม่ทราบในข้อมูลและต้องการข้อมูลจากผู้ฟัง แต่ในตัวอย่างนี้ผู้พูดไม่ได้ต้องการจะทราบคำตอบว่า ผู้ฟังต้องการให้ผู้พูดไปตบผู้หญิงคนนั้นหรือไม่ การที่ผู้พูดใช้รูปประโยคคำถามก็เพื่อที่จะแสดง เจตนาอื่นซึ่งเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกว่าผู้พูดไม่ต้องการไปคูนพกับผู้หญิงคนนั้น โดย เป็นการแสดงเจตนาที่ตรงกันข้ามกับรูปประโยค ซึ่งได้แก่การประชดประชัน

บทบาทของปริบทเนื้อความกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

ในตัวอย่างนี้ปริบทตามหลังเป็นปริบทเนื้อความที่มีส่วนช่วยในการตีความที่แท้จริงของรูปประโยค คือ ปริบทตามหลังในที่นี้ได้แก่ข้อความ “ไม่ล่ะ” ข้อความนี้แสดงเจตนาตอบปฏิเสธคำถามของ (ญ1) ว่า “ชั้นว่าเราน่าจะลองแอบไปดูนพกับเด็กนั่นดีมัย” โดยจากการศึกษาเรื่องเจตนาประชดประชันนั้น ผู้พูดจะกล่าวสิ่งที่ไม่ตรงกับใจหรือว่าเป็นการพูดที่เกินความเป็นจริง ในตัวอย่างนี้ ผู้พูดใช้รูปประโยคคำถาม “จะให้ชั้นไปตบมันหรือ” ก็มีความหมายว่า ผู้พูดไม่ต้องการไปและไม่ต้องการไปมีเรื่องกับใครด้วยนั่นเอง ซึ่งเจตนาของข้อความนี้มีความหมายตรงกับข้อความ “ไม่ล่ะ” ที่ (ญ2) กล่าวต่อมา จึงทำให้ (ญ1) ตีความและเข้าใจได้ว่า รูปประโยค “จะให้ชั้นไปตบมันหรือ” นั้นมีเจตนาประชดประชัน

จากข้อมูลทั้งหมดพบรูปประโยคคำถามที่ใช้แสดงเจตนาประชดประชันเพียงบทสนทนาเดียวจึงไม่สามารถสรุปลักษณะของปริบทที่มีส่วนช่วยในการตีความเจตนานี้ได้ว่าต้องมีลักษณะอย่างไร

5.2.5 บทบาทของปริบทก่อนหน้าและปริบทตามหลังกับการตีความการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม

จากข้อมูลทั้งหมดพบว่า ปริบทตามหลังเป็นปริบทเนื้อความที่มีบทบาทในการตีความเจตนาการสื่อสาร 2 เจตนา ได้แก่ เจตนาปฏิเสธ และเจตนาขู่ มีรายละเอียดดังนี้

5.2.5.1 เจตนาปฏิเสธ

เจตนาปฏิเสธ เป็น เจตนาที่ผู้พูดใช้เพื่อปฏิเสธความคิดเห็น หรือการกระทำของผู้ฟัง

(19)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ช1) กับ (ญ1) ซึ่งทั้งสองเป็นเพื่อนสนิทกัน (ช1) มาขอยืมเครื่องมือที่บ้าน (ญ1) เมื่อ (ช1) ทดลองเปิดดูปรากฏว่าเครื่องมือไม่ติด

(ช1) “ชั้นว่าไอ้มันแข็งแล้วมั้งแก เปิดไม่เห็นติดเลย”

(ญ1) “เจ็งที่ไหน นี่ไฉยังใช้ได้ยู่นี้ ทำไม่เป็นเองแล้วมาหาว่าของเค้าเสีย”

(ข1) “อ้าว เปิดตรงนี้หรือกหรือ ก็ไม่รู้นี่หว่า ที่บ้านไม่ได้มีไว้เล่นนี่”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “เง็งที่ไหน” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “ไหน” ปรากฏอยู่ที่ต้นประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “เง็งที่ไหน” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถาม ในตัวอย่างนี้ผู้พูดไม่ได้ต้องการทราบคำตอบจากผู้ฟังว่าของสิ่งนั้นมีส่วนไหนที่เสีย แต่ผู้พูดต้องการใช้รูปประโยคคำถาม “เง็งที่ไหน” เป็นการแสดงเจตนาการตอบปฏิเสธข้อความ “ชั้นว่าไอ้นี่มันเง็งแล้วมั้งแก เปิดไม่เห็นติดเลย” ของผู้ฟังว่าของชิ้นนั้นยังสามารถใช้งานได้อยู่

บทบาทของบริบทเนื้อความกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทเนื้อความเป็นส่วนที่ช่วยทำให้ผู้ฟังสามารถตีความได้ว่ารูปประโยค “เง็งที่ไหน” แสดงเจตนาอื่นที่ไม่ใช่การถาม มีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังนี้

บทบาทของบริบทก่อนหน้า

ข้อความในส่วนของบริบทก่อนหน้ารูปประโยคคำถาม “เง็งที่ไหน” เป็นข้อความที่แสดงความเชื่อหรือแสดงความคิดเห็น อันได้แก่ข้อความ “ชั้นว่าไอ้นี่มันเง็งแล้วมั้งแก เปิดไม่เห็นติดเลย” ข้อความนี้แสดงความคิดเห็นของ (ข1) ที่มีกับเครื่องมือชิ้นนั้น ซึ่ง (ข1) มีความคิดเห็นว่าเครื่องมือชิ้นนั้นเสียแล้ว

บทบาทของบริบทตามหลัง

ข้อความในส่วนของบริบทตามหลังรูปประโยคคำถาม “เง็งที่ไหน” เป็นข้อความที่แสดงความขัดแย้งหรือปฏิเสธความเชื่อ ในที่นี้ได้แก่ข้อความ “นี่ไงยังใช้ได้อยู่นี่” ข้อความนี้แสดงความเชื่อที่ขัดแย้งของ (ญ1) ที่มีต่อข้อความ “ชั้นว่าไอ้นี่มันเง็งแล้วมั้งแก เปิดไม่เห็นติดเลย” ของ (ข1) โดย (ญ1) มีความคิดที่ขัดแย้งและต้องการปฏิเสธความคิดเห็นของ (ข1) ว่าเครื่องมือชิ้นนั้นไม่ได้เสีย

(20)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) กับ (ญ2) ทั้งสองเป็นเพื่อนสนิทกัน ขณะนั้น (ญ2) สนทนากับผู้ชายที่ชื่อนพ และ (ญ1) ได้เข้ามาว่านพนันเจ้าชู้มาก ทำตัวไม่ดีไปสนิทสนมกับผู้หญิงคนอื่น

(ญ1) “แก ชั้นว่าเราน่าจะลองแอบไปดูนพกับเด็กนั่นดีมัย”

- (ญ2) “แล้วยังไงต่อละ จะให้ขึ้นไปตบมันหรือ จะไปให้มันได้อะไรขึ้นมา ขึ้นไม่ลดตัวลงไปแย่งนพกับเด็กยังงั้นหรือรอก เค้าสมกันแล้วละ ช่างเถอะ อย่าไปยุ่งกะเค้าเลย”
- (ญ1) “แกไม่อยากจะไปหรือ ก็ตามใจ แต่แหม...ถ้าเป็นชั้นนะ จะตามไปดูให้มันรู้กันไปเลยว่าเขาจะเอาอย่างไร แกนะใจดีเกินไปแล้วละ”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “แล้วยังไงต่อละ” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “ยังไง” ปรากฏอยู่ในประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “แล้วยังไงต่อละ” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถาม ในตัวอย่างนี้ผู้พูดไม่ได้ต้องการทราบคำตอบจากผู้ฟังว่าควรจะให้ผู้พูดทำอะไรต่อไป แต่ผู้พูดต้องการใช้รูปประโยคคำถาม “แล้วยังไงต่อละ” เป็นการแสดงเจตนาการตอบปฏิเสธข้อความของผู้ฟังว่าผู้พูดไม่ต้องการไปหาคนที่ชื่อนพตามคำชวนของผู้ฟัง

บทบาทของบริบทเนื้อความกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทเนื้อความเป็นส่วนที่ช่วยทำให้ผู้ฟังสามารถตีความได้ว่ารูปประโยค “แล้วยังไงต่อละ” แสดงเจตนาอื่นที่ไม่ใช่การถาม มีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังนี้

บทบาทของบริบทก่อนหน้า

ข้อความในส่วนของบริบทก่อนหน้ารูปประโยคคำถาม “แล้วยังไงต่อละ” เป็นข้อความที่แสดงความคิดเห็นเช่น คือข้อความ “ชั้นว่าเราน่าจะลองแอบไปดูนพกับเด็กนั่นดีมัย” ซึ่งเป็นการแสดงความคิดเห็นของ (ญ1) ที่ต้องการชวน (ญ2) ให้ไปกระทำการบางอย่างด้วยกัน ในที่นี้คือการไปดูคนที่ชื่อนพกับผู้หญิงคนนั้น

บทบาทของบริบทตามหลัง

ข้อความในส่วนของบริบทตามหลังรูปประโยคคำถาม “แล้วยังไงต่อละ” เป็นข้อความที่แสดงการปฏิเสธ ในที่นี้ได้แก่ข้อความ “จะไปให้มันได้อะไรขึ้นมา” ข้อความนี้แสดงเจตนาของ (ญ2) ที่ต้องการปฏิเสธคำชวนของ (ญ1) ที่ต้องการชวน (ญ2) ไปหาผู้ชายที่ชื่อนพนั่นเอง

บริบทส่วนที่สำคัญที่ทำให้ผู้ฟังสามารถตีความเจตนาปฏิเสธได้อย่างถูกต้องนี้ก็คือบริบทเนื้อความอันได้แก่ บริบทก่อนหน้า โดยที่บริบทก่อนหน้ารูปประโยคคำถามจะเป็นข้อความที่แสดง

ถึงความคิดเห็นในเชิงไม่แน่ใจหรือไม่ทราบในข้อมูลหรือสิ่งใดของผู้พูด ส่วนบริบทตามหลังนั้นเป็นส่วนที่ช่วยเสริมให้ผู้ฟังสามารถตีความได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น ซึ่งถ้าไม่มีบริบทในส่วนนี้ก็ไม่ได้ทำให้ผู้ฟังไม่สามารถเข้าใจในเจตนาของผู้พูด ผู้พูดใช้บริบทตามหลังเป็นส่วนที่เสริมให้ผู้ฟังเข้าใจมากขึ้นเท่านั้นเอง โดยบริบทที่ตามหลังก็จะเป็นข้อความที่แสดงการปฏิเสธความเชื่อหรือความคิดเห็นนั้นๆ

เจตนาปฏิเสธบริบทก่อนหน้าที่ช่วยในการตีความรูปประโยคคำถาม จะมีลักษณะเป็นข้อความที่แสดงถึงความคิดเห็นในเชิงไม่แน่ใจหรือไม่ทราบในข้อมูลของผู้พูด จากนั้นรูปประโยคคำถามจึงถูกใช้เพื่อแสดงเจตนาปฏิเสธความคิดเห็นนั้นๆ โดยมีลักษณะเป็นเหมือนการทำทนายให้ผู้ฟังหาเหตุผลมาโต้แย้ง เช่น รูปประโยค “เนาที่ไหน” ผู้พูดมีเจตนาปฏิเสธและยังสื่อความหมายอีกว่าถ้าผู้ฟังไม่เชื่อในข้อความนั้นให้หาเหตุผลมาโต้แย้งว่าของสิ่งนั้นมีส่วนไหนบ้างที่เนา

5.2.5.2 เจตนาขู่

เจตนาขู่ คือ เจตนาที่ผู้พูดสื่อไปยังผู้ฟังเพื่อให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่างตามที่ผู้พูดต้องการ ซึ่งถ้าผู้ฟังไม่กระทำตามนั้นผู้พูดจะทำบางสิ่งบางอย่างที่ผู้ฟังไม่ชอบหรือไม่ต้องการ

(21)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) ทางโทรศัพท์

(ญ1) “จะทำอะไรจะไปไหนก็ให้มันน้อยๆ หน่อยนะ เกรงใจพี่เค้าบ้าง แกจะให้ชั้นบอกพี่เค้ามี๊ยะล่ะว่าแกไปไหนกับใครมา ถ้าไม่อยากก็เลิกซะ”

(ญ2) “ไม่ต้องมาขู่กันเลย เรื่องแค่นี้ช่วยหน่อยก็ได้”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “แกจะให้ชั้นบอกพี่เค้ามี๊ยะล่ะว่าแกไปไหนกับใครมา” จัดว่าเป็นรูปประโยค

คำถามเพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “มี๊ยะ” ปรากฏอยู่ระหว่างประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “แกจะให้ชั้นบอกพี่เค้ามี๊ยะล่ะว่าแกไปไหนกับใครมา” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถาม เพราะผู้พูดไม่ได้ต้องการทราบคำตอบจากผู้ฟังว่าต้องการให้ผู้พูด

บอกเรื่องที่ (ญ2) ออกไปเกี่ยวข้องกับคนอื่นหรือไม่ แต่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำตามที่ผู้พูดต้องการ นั่นคือ ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังมีความเกรงใจบุคคลที่ผู้พูดและผู้ฟังกำลังพูดถึงและต้องการให้ผู้ฟังประพฤติตนดีกว่าที่เป็นอยู่ เพราะถ้าผู้ฟังไม่ทำผู้พูดจะกระทำบางสิ่งบางอย่างที่ผู้ฟังไม่ต้องการ ซึ่งก็คือผู้พูดจะนำเรื่องที่ผู้ฟังออกไปเกี่ยวกับคนอื่นนั้นไปบอกกับบุคคลที่ทั้งคู่กำลังพูดถึง

บทบาทของบริบทเนื้อความกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทเนื้อความมีส่วนช่วยในการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถาม “แกจะให้ฉันบอกพี่เค้ามัยยะว่าแกไปไหนกับใครมา” ดังนี้

บทบาทของบริบทก่อนหน้า

บริบทก่อนหน้าในที่นี้ได้แก่ข้อความ “เกรงใจพี่เค้าบ้าง” เจตนาของข้อความนี้คือ (ญ1) กล่าวเป็นเชิงสั่งว่าให้ (ญ2) เกรงใจบุคคลที่สามที่ทั้งสองกำลังพูดถึง

บทบาทของบริบทตามหลัง

บริบทตามหลังที่ช่วยในการตีความในตัวอย่างนี้ก็คือข้อความ “ถ้าไม่ยากก็เลิกซะ” เจตนาของข้อความนี้ก็คือ (ญ1) ยืนยันว่าจะกระทำบางสิ่งบางอย่างที่ (ญ2) ไม่ชอบ ถ้า (ญ2) ไม่ทำตาม (ญ1) ต้องการ นั่นก็คือ (ญ1) จะบอกเรื่องที่ (ญ2) ทำตัวไม่ดีแก่บุคคลที่สามที่ทั้งสองกำลังพูดถึงทั้งบริบทก่อนหน้าและตามหลังนี้ทำให้ (ญ2) สามารถตีความเจตนาของ (ญ1) ได้อย่างถูกต้อง เพราะบริบทก่อนหน้าช่วยทำให้ทราบว่า (ญ1) มีเจตนาสั่งให้ (ญ2) กระทำ และบริบทตามหลังก็เป็นเจตนาขู่ที่ว่าถ้า (ญ2) ไม่กระทำตามจะมีผลกับ (ญ2) เช่นไร

(22)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ช1) เกิดขึ้นที่สำนักงาน

(ญ1) “เฮ้ย...อย่ามาทำยังงี้สิ เค้ากำลังเก็บกันอยู่นะ ไปกววนที่อื่นเลยไป เดี๋ยวบอกพี่นงดีมัย ไม่อยากให้พี่องก็ไม่ต้องมากวน”

(ช1) “ได้...ไปก็ได้ ใ้เราก็หวังดีเห็นหน้ายุ่งเหี่ยว ไปก็ได้”

(ญ1) “ไปหวังดีตรงอื่นก่อนไป ตรงนี้เดี๋ยวอีกสองชั่วโมงค่อยมาหวังดีละกัน”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “เดี๋ยวบอกพี่นงดีมัย” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “มัย” ปรากฏอยู่ที่ท้ายประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “เดี๋ยวบอกพี่นงดีมัย” นี้ไม่ได้แสดงเจตนากรถามเช่นกัน เพราะผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำตามที่ผู้พูดต้องการ ซึ่งถ้าผู้ฟังไม่ทำตามนั้นผู้พูดจะกระทำบางสิ่งบางอย่างที่ผู้ฟังไม่ต้องการ ในที่นี้คือ (ญ1) ต้องการให้ (ซ1) ไปเล่นที่อื่น และถ้า (ซ1) ไม่ทำตาม (ญ1) จะบอกเรื่องดังกล่าวแก่คนที่ชื่อนง ซึ่งเจตนาลักษณะนี้เป็นการชู้นเอง

บทบาทของบริบทเนื้อความกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทเนื้อความมีส่วนช่วยในการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถาม “เดี๋ยวบอกพี่นงดีมัย” มีรายละเอียดดังนี้

บทบาทของบริบทก่อนหน้า

บริบทก่อนหน้าที่ช่วยในการตีความในตัวอย่างนี้ได้แก่ข้อความ “ไปกวนที่อื่นเลยไป” ที่เป็นการแสดงเจตนาสั่งคือ (ญ1) ต้องการให้ (ซ1) ไปเล่นที่อื่น

บทบาทของบริบทตามหลัง

บริบทตามหลังในที่นี้ก็คือข้อความ “ไม่อยากจะฟ้องก็ไม่ต้องมากวน” เจตนาของข้อความนี้ก็คือการที่ผู้พูดยืนยันว่าจะกระทำบางสิ่งบางอย่างในอนาคตเช่นเดียวกับตัวอย่างที่ผ่านมา โดย (ญ1) ต้องการให้ (ซ1) กระทำบางสิ่งบางอย่างนั้นก็คือ ไปเล่นที่อื่น ซึ่งถ้า (ซ1) ไม่ทำตาม (ญ1) จะนำเรื่องที่ (ซ1) มากวนและแกล้งไปบอกกับคนที่ชื่อนงนั่นเอง บริบทก่อนหน้าและตามหลังนี้ทำให้ (ซ1) ตีความเจตนาของรูปประโยคคำถาม “เดี๋ยวบอกพี่นงดีมัย” ของ (ญ1) ได้อย่างถูกต้อง เพราะบริบทก่อนหน้าช่วยทำให้ทราบว่า (ญ1) มีเจตนาสั่งให้ (ซ1) กระทำตาม ส่วนบริบทตามหลังก็เป็นเจตนาชู้ว่าถ้า (ซ1) ไม่กระทำตามจะมีสิ่งใดเกิดขึ้นกับ (ซ1)

เจตนาชู้บริบทที่มีส่วนช่วยในการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถามนั้นได้แก่ บริบทก่อนหน้า และบริบทตามหลัง และเป็นที่สังเกตว่าบริบทก่อนหน้ารูปประโยคจะเป็นข้อความที่แสดงเจตนาสั่ง และบริบทตามหลังจะเป็นข้อความที่ผู้พูดยืนยันว่าจะกระทำบางสิ่งบางอย่างในอนาคต

5.2.6 บทบาทของผู้พูดและผู้ฟังกับบริบทตามหลังกับการตีความการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม

จากข้อมูลทั้งหมดพบว่า ผู้พูดและผู้ฟังกับบริบทตามหลังมีบทบาทที่ช่วยในการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม 1 เจตนา ได้แก่ เจตนาเสียดสี ซึ่งเจตนาเสียดสี คือเจตนาที่ผู้พูดสื่อไปยังผู้ฟังเพื่อที่จะแสดงความรู้สึกในเชิงเสียดสี โดยการเสียดสีนี้จะมีลักษณะเป็นการกล่าวในเชิงเปรียบเทียบ มีรายละเอียดดังนี้

(23)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) (ญ2) และ (ช1) ในสำนักงาน

(ช1) “แหม...ตั้งแต่น้องโอบกับน้องเอมาทำงานที่นี้เนะ บรรยากาศมันก็ดูสดชื่นสดชื่น พี่นะอยากอยู่ออฟฟิศทุกวันเลย”

(ญ1) “แหวะ...นี่โอ...เธอมีเซรุ่มแก้พิษงูบ้างมั๊ย เอว่าเราสองคนไปสถานเสาวภา กันเถอะ อยู่แถวนี้มานานๆ มันอันตรายนะ เดี่ยวโดนงูแก่ๆ มันเลียมาฉกเอานะ”

(ญ2) “ทำทางจะอันตรายจริงๆ ด้วยนะ”

(ช1) “ทำไมหาว่าพี่เป็นยังงั้นล่ะจ๊ะ พี่นะออกจะจริงใจ รักใครชอบใครก็ไปที่ละคน เหยย...ไม่ใช่แบบว่า...พี่เนี่ยไม่เคยเจ้าชู้นะจ๊ะ”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “เธอมีเซรุ่มแก้พิษงูบ้างมั๊ย” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “มั๊ย” ปรากฏอยู่ที่ท้ายประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “เธอมีเซรุ่มแก้พิษงูบ้างมั๊ย” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถาม ในตัวอย่างนี้ผู้พูดไม่ได้ต้องการคำตอบจากผู้ฟังว่าผู้ฟังมีเซรุ่มแก้พิษงูหรือไม่ เพราะผู้พูดทราบคำตอบดีอยู่แล้วว่าผู้ฟังไม่มีเซรุ่มแก้พิษงูแน่นอน และในตัวอย่างผู้พูดคือ (ญ1) ต้องการที่จะใช้รูปประโยคนี้อย่างเสียดสี (ช1) ที่อยู่ในเหตุการณ์อีกคนหนึ่งคน โดยดูในความหมายของ (ญ1) นั้นเปรียบเทียบกับ “ห้าวู” ซึ่งหมายถึง ผู้ชายที่เจ้าชู้ เป็นการเสียดสี (ช1) ว่าเป็นคนเจ้าชู้นั่นเอง

บทบาทของปริบทสถานการณ์กับการตีความการสื่อสารของรูปประโยค

ปริบทสถานการณ์มีส่วนช่วยในการตีความ ดังนี้

บทบาทของผู้พูดและผู้ฟัง

บทบาทของผู้พูดและผู้ฟังในที่นี้ได้แก่เรื่องเพศและความรู้พื้นฐานของผู้พูดและผู้ฟัง ภาย
ที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ฐในความหมายเชิงเปรียบเทียบนั้นจะใช้เปรียบกับผู้ชายที่เจ้าชู้ เพราะฉะนั้น
เพศและความรู้พื้นฐานจึงมีบทบาทมากในบทสนทนา การที่ (ญ2) และ (ช1) สามารถเข้าใจได้ว่า
(ญ1) ต้องการเสียดสี (ช1) ทั้งๆ ที่ (ญ1) ไม่ได้กล่าวกับ (ช1) โดยตรงก็เพราะว่า (ญ2) และ (ช1)
ต่างก็เข้าใจในความหมายของฐในลักษณะเชิงเปรียบเทียบนี้ ซึ่งสิ่งนี้ก็คือความรู้พื้นฐานระหว่างผู้
พูดผู้ฟัง ส่วนเรื่องเพศนั้นในการสนทนาขณะนั้นมี (ช1) เป็นผู้ชายที่อยู่ในที่นั้นเพียงคนเดียว
เพราะฉะนั้น (ญ2) และ (ช1) จึงเข้าใจได้ตรงกันว่า (ญ1) ต้องการเสียดสี (ช1) แน่แน่นอน

บทบาทของปริบทเนื้อความกับการตีความการสื่อสารของรูปประโยค

ปริบทเนื้อความมีส่วนช่วยในการตีความ ดังนี้

บทบาทของปริบทตามหลัง

ปริบทตามหลังที่ช่วยในการตีความเจตนาของรูปประโยคในตัวอย่างนี้ได้แก่ข้อความ “อยู่
แฉงนี้นานๆ มันอันตรายนะ เดี่ยวโดนงูแก่ๆ มันเลื้อยมาจกเอานะ” ข้อความนี้ผู้พูดกล่าวเพื่ออ้างถึง
ความรู้พื้นฐานระหว่างกันกับผู้ฟัง โดยใช้เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจไปในเรื่องเดียวกันว่าสิ่งที่ (ญ1) ต้องการ
จะเปรียบเทียบนั้นเป็นเรื่องอะไร และข้อความนี้ก็มียุทธศาสตร์ที่บ่งชี้ชัดได้แก่ “แฉงนี้” ซึ่ง (ญ1) พูดเพื่อ
เจาะจงว่าคนที่ (ญ1) ต้องการจะเสียดสีนั้นอยู่แฉงนี้ไม่ใช่ที่อื่น ซึ่งก็คือ (ช1) และเนื้อความอีกส่วน
ที่ช่วยในการตีความก็คือ “งูแก่ๆ” ซึ่งจากข้างต้นที่อธิบายว่าฐมีความหมายในเชิงเปรียบเทียบว่า
หมายถึงผู้ชายที่เจ้าชู้ นั่นก็คือ (ญ1) ต้องการจะเปรียบเทียบ (ช1) ว่าเป็นงูแก่ๆ

(24)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) กับ (ญ2) ทางโทรศัพท์ (ญ2) เล่าให้ (ญ1) ฟังว่า
ตนเองนั้นยังออกไปเที่ยวกับผู้ชายที่มีคนรักอยู่แล้ว

(ญ1) “ระวังเถอะออกไปกับเค้ามากๆ นะ เดี่ยวแฟนเค้ารู้ล่ะจะแย่”

(ญ2) “เออน่า ชั้นไม่พูดแล้วใครจะรู้ล่ะ”

(ญ1) “เออพูดดี เค้าเลื้อยไฟฟ้าม๊าย ขวานคงใช้การไม่ได้แล้วล่ะมั้ง ต้นจิวของแก
มันคงเยอะจนตัดกันไม่ทันล่ะ”

(ญ2) “แหม...บ่นจริง ยังไม่ทันแก่เลย บ่นมากหน้าย่นนะ”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “เอาเลื่อยไฟฟ้ามัย” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “มัย” ปรากฏอยู่ที่ท้ายประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “เอาเลื่อยไฟฟ้ามัย” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถามในตัวอย่างนี้ผู้พูดไม่ได้ต้องการคำตอบจากผู้ฟังว่าผู้ฟังต้องการเลื่อยไฟฟ้าหรือไม่ แต่ที่ผู้พูดกล่าวนั้นต้องการใช้ในความหมายเปรียบเทียบกับว่าการที่ผู้ฟังไปอยู่กับคนที่มีคู่รักแล้วนั้น เมื่อตายไปจะต้องตกนรก แล้วถูกทำโทษด้วยการปีนต้นจิ้งจอก ซึ่งในที่นี้เป็นการเสียดสีผู้ฟังนั่นเอง

บทบาทของบริบทสถานการณ์กับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทสถานการณ์มีส่วนช่วยในการตีความ ดังนี้

บทบาทของผู้พูดและผู้ฟัง

บทบาทของผู้พูดและผู้ฟังในที่นี้ได้แก่ความรู้พื้นฐานระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งความรู้พื้นฐานในที่นี้ได้แก่เรื่องหลักศีลธรรมและกฎแห่งกรรม โดยคนไทยมีความเชื่อที่ว่าคนที่ประพฤติไม่ดีชอบไปอยู่กับสามีหรือภรรยาผู้อื่นเมื่อตายไปแล้วจะต้องตกนรกและถูกทำโทษด้วยการปีนต้นจิ้งจอก

บทบาทของบริบทเนื้อความกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทเนื้อความมีส่วนช่วยในการตีความ ดังนี้

บทบาทของบริบทตามหลัง

บริบทตามหลังที่ช่วยในการตีความเจตนาของรูปประโยคในตัวอย่างนี้ได้แก่ข้อความ “ชวานคงใช้การไม่ได้แล้วละมั้ง ต้นจิ้งจอกของแกมันคงเยอะจนตัดกันไม่ทันละ” ข้อความนี้มีเจตนาเพื่อที่จะอธิบายและอ้างถึงความรู้พื้นฐานระหว่างผู้พูดและผู้ฟังในเรื่องศีลธรรม โดยอ้างถึงเรื่องต้นจิ้งจอกเพื่อที่จะนำมาใช้เสียดสี (ญ2) ว่าประพฤติตัวไม่ดีโดยการไปอยู่กับคนที่มีคู่รักอยู่แล้วนั้นเมื่อตายไปจะต้องถูกทำโทษปีนต้นจิ้งจอกนั่นเอง

เจตนาเสียดสีนี้มีบริบทที่ช่วยในการตีความได้แก่ บริบทสถานการณ์ ในส่วนของความรู้พื้นฐานระหว่างผู้พูดและผู้ฟังเป็นส่วนสำคัญ โดยองค์ประกอบอื่นๆ ของบริบทสถานการณ์นั้นเป็นเพียงส่วนเสริมเพื่อให้ผู้ฟังสามารถตีความได้อย่างถูกต้องมากขึ้นยิ่งเท่านั้น ส่วนบริบทเนื้อความที่ตามหลังนั้นก็มีส่วนช่วยอย่างมากเช่นกัน เพราะเป็นส่วนที่ช่วยอธิบายและย้ำในความรู้พื้นฐานระหว่างผู้พูดและผู้ฟังที่มีร่วมกันอีกทีหนึ่ง

5.2.7 บทบาทของเวลาและสถานที่กับบริบทตามหลังกับการตีความการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม

จากข้อมูลทั้งหมดพบว่า เวลาและสถานที่กับบริบทตามหลังเป็นบริบทมีบทบาทสำคัญในการตีความการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม 2 เจตนา ได้แก่ เจตนาห้ามการกระทำ และเจตนาแสดงความรู้สึกไม่พอใจ มีรายละเอียดดังนี้

5.2.7.1 เจตนาห้ามการกระทำ

เจตนาห้ามการกระทำ เป็นเจตนาที่ผู้พูดสื่อไปยังผู้ฟังเพื่อให้ผู้ฟังหยุดหรือเลิกการกระทำที่กำลังทำอยู่ในขณะนั้น

(25)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่างแม่กับลูกๆ เกิดขึ้นขณะที่พระกำลังสวดมนต์ให้พรแล้วลูกๆ ก็คุยกัน ในวันพระ เนื่องจากแม่พาลูกๆ ทั้งสองไปทำบุญเลี้ยงอาหารเพลที่วัด

แม่ “เวลาพระสวดพูดอะไรนะ” นี้ไม่ใช่เวลาคุณนะ พระกำลังสวดอยู่ สำรวมหน่อยสิ”

ลูก “ขอโทษค่ะแม่”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “เวลาพระสวดพูดอะไรนะ” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “อะไร” ปรากฏอยู่ที่ท้ายประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “เวลาพระสวดพูดอะไรนะ” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถาม เพราะตามเงื่อนไขความเหมาะสม รูปประโยคที่ต้องการแสดงเจตนาการถามผู้พูดจะต้องไม่ทราบในข้อมูลและต้องการข้อมูลจากผู้ฟัง แต่ในตัวอย่างนี้ผู้พูดไม่ได้ต้องการคำตอบจากผู้ฟังว่าสิ่งที่ผู้ฟังคุยกันอยู่นั้นเป็นเรื่องอะไร แต่ผู้พูดใช้รูปประโยคคำถามเพื่อต้องการแสดงเจตนาห้ามการกระทำที่ผู้ฟังพูดคุยในเวลาที่ไม่เหมาะสม

บทบาทของปริบทสถานการณ์กับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

ปริบทสถานการณ์มีส่วนช่วยในการตีความเจตนาห้ามการกระทำ ดังนี้

บทบาทของเวลาและสถานที่

บทบาทของเวลาและสถานที่ที่ช่วยในการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค “เวลาพระสวดพูดอะไรนะ” คือ เวลาในขณะนั้น เป็นเวลาที่พระกำลังสวดมนต์อยู่ ซึ่งไม่สมควรที่จะพูดคุยกัน ดังนั้นเมื่อแม่พูดประโยค “เวลาพระสวดพูดอะไรนะ” ลูกจึงสามารถตีความได้ว่าแม่ไม่ได้มีเจตนาถาม แต่ต้องการให้ลูกๆ หยุดคุย

ส่วนบทบาทของผู้พูดและผู้ฟังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังที่เป็นแม่ลูกกันเป็นเพียงส่วนประกอบเสริมไม่ได้มีบทบาทช่วยในการตีความอย่างเด่นชัดในตัวอย่างนี้

บทบาทของปริบทเนื้อความกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

ปริบทเนื้อความก็มีส่วนช่วยในการตีความเจตนาห้ามการกระทำนี้เช่นกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

บทบาทของปริบทตามหลัง

ปริบทตามหลังรูปประโยคคำถาม “เวลาพระสวดพูดอะไรนะ” ที่มีส่วนช่วยในการตีความคือข้อความ “สำรวจหน่อยสิ” ซึ่งเจตนาของข้อความนี้คือการสั่ง ในที่นี้คือแม่สั่งให้ลูกหยุดคุยนั่นเอง เพราะฉะนั้นเจตนาของข้อความนี้จึงทำให้ลูกสามารถตีความเจตนาของรูปประโยคคำถาม “เวลาพระสวดพูดอะไรนะ” ของแม่ได้อย่างถูกต้องว่าแม่ต้องการให้หยุดคุยไม่ได้ถามเพื่อต้องการทราบว่าลูกคุยอะไรกัน

(26)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ญ2) (ญ1) มองเห็น (ญ2) หยิบโทรศัพท์มือถือของตนเองไปเล่น

(ญ1) “ทำอะไรนะ นั่นมันโทรศัพท์ของเรานะ ใครอนุญาตให้ใช้ เอาคืนมานะ”

(ญ2) “เล่นนิดเล่นหน่อยแค่นี้ก็ต้องดูด้วย หวงจิ้ง เอาคืนไปเลย”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “ทำอะไรนะ” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “อะไร” ปรากฏอยู่ที่ท้ายประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “ทำอะไรนะ” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถามเช่นกัน ในตัวอย่างนี้ผู้พูดไม่ได้ต้องการคำตอบจากผู้ฟัง เพราะผู้พูดเห็นอยู่แล้วว่าผู้ฟังกำลังเล่นโทรศัพท์มือถือของผู้พูดอยู่ แต่ผู้พูดใช้รูปประโยคคำถามเพื่อต้องการแสดงเจตนาห้ามกระทำการกระทำนั้นๆ ของผู้ฟัง คือ ต้องการให้ผู้ฟังหยุดเล่นโทรศัพท์และคืนให้กับผู้พูด

บทบาทของบริบทสถานการณ์กับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทสถานการณ์มีส่วนช่วยในการตีความเจตนาห้ามการกระทำ ดังนี้

บทบาทของเวลาและสถานที่

บทบาทของเวลาและสถานที่ที่ช่วยในการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค “ทำอะไรนะ” คือ สถานการณ์ในขณะนั้นที่ (ญ2) กำลังเล่นโทรศัพท์มือถือของ (ญ1) อยู่ เมื่อ (ญ1) พูดประโยค “ทำอะไรนะ” (ญ2) จึงสามารถตีความได้ว่าไม่ได้มีเจตนาถาม แต่ต้องการตนเองเลิกเล่นโทรศัพท์และคืนให้ (ญ1) ไป

บทบาทของบริบทเนื้อความกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทเนื้อความก็มีส่วนช่วยในการตีความเจตนาห้ามการกระทำนี้เช่นกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

บทบาทของบริบทตามหลัง

บริบทตามหลังรูปประโยคคำถามที่มีส่วนช่วยในการตีความคือข้อความ “เอาคืนมานะ” ซึ่งเจตนาของข้อความนี้คือการสั่ง โดย (ญ1) สั่งให้ (ญ2) คืนโทรศัพท์ให้ ฉะนั้นเจตนาสั่งของข้อความ “เอาคืนมานะ” นี้จึงทำให้ (ญ2) ตีความเจตนาของรูปประโยคคำถาม “ทำอะไรนะ” ได้ อย่างถูกต้องว่า (ญ1) ต้องการให้ตนเองนั้นเลิกเล่นโทรศัพท์นั่นเอง

เป็นที่สังเกตว่าเจตนาห้ามการกระทำนี้ บริบทสถานการณ์เรื่องเวลาและสถานที่ที่มีส่วนช่วยในการตีความเป็นอย่างมาก เพราะสถานการณ์นั้นๆ จะเป็นตัวบอกให้ผู้ฟังทราบที่กำลังเกิดอะไรอยู่ในขณะนั้น และบริบทเนื้อความในส่วนของบริบทตามหลังก็มีส่วนช่วยในการตีความเจตนาเช่นกัน เนื่องจากข้อความที่ตามหลังรูปประโยคคำถามจะเป็นข้อความที่แสดงเจตนาสั่ง และปัจจัยอีกอย่างหนึ่งที่มีส่วนช่วยให้ผู้ฟังสามารถตีความเจตนาห้ามการกระทำนี้ก็คือ น้ำเสียงของผู้พูด ซึ่งเมื่อผู้พูดต้องการจะแสดงเจตนาห้ามการกระทำน้ำเสียงที่ใช้จะลงเสียงหนัก และรวมไปถึงการแสดงอาการไม่พอใจออกมาในน้ำเสียงด้วย

5.2.7.2 เจตนาแสดงความรู้สึกไม่พอใจ

เจตนาแสดงความรู้สึกไม่พอใจนี้ เป็นเจตนาที่ผู้พูดสื่อไปยังผู้ฟังเพื่อเป็นการแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น

(27)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) และ (ช1) ในรถบนถนนสายหนึ่งซึ่งรถติดมาก โดยมี (ช1) เป็นคนขับ และขณะที่รถติดรถคันข้างหลังก็บีบแตรต่างๆ ที่ไม่มีทางให้ขยับ

(ช1) “จะบีบทำไม ไม่แหกตาดูบ้างเลยว้าข้างหน้ารถมันก็ติดเหมือนกัน เดียวก็จอดมันซะเลยนี่”

(ญ1) “ใจเย็นๆ ค่ะ ช่างมันเถอะ”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “จะบีบทำไม” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำแสดงคำถาม “ทำไม” ปรากฏอยู่ที่ท้ายประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “จะบีบทำไม” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถาม ผู้พูดไม่ได้ต้องการทราบคำตอบจากผู้ฟังว่ารถคันข้างหลังนั้นบีบแตรทำไม เนื่องจากผู้พูดทราบดีอยู่แล้วว่าผู้ฟังนั้นไม่ทราบคำตอบ ผู้พูดพูดเพราะต้องการแสดงความรู้สึกไม่พอใจกับการกระทำของบุคคลอื่นที่อยู่ร่วมในสถานการณ์นั้นที่ผู้พูดได้รับ นั่นก็คือการที่รถคันข้างหลังบีบแตรใส่ผู้พูด

บทบาทของบริบทสถานการณ์กับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทสถานการณ์มีส่วนช่วยในการตีความเจตนาแสดงความรู้สึกไม่พอใจ ดังนี้

บทบาทของเวลาและสถานที่

เวลาและสถานที่ในที่นี้ได้แก่สถานการณ์ที่กำลังเกิดเหตุการณ์ในขณะนั้นขึ้น ซึ่งในตัวอย่างนี้คือสถานการณ์เกิดขึ้นบนถนนที่รถติดมาก ไม่มีคันไหนไปได้ อยู่ๆ รถคันข้างหลังก็บีบแตรใส่ จึงทำให้ (ช1) เกิดอาการไม่พอใจขึ้นมา

บทบาทของบริบทเนื้อความกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทเนื้อความมีส่วนช่วยในการตีความเจตนาแสดงความรู้สึกไม่พอใจ ดังนี้

บทบาทของปริบทตามหลัง

ปริบทที่ตามหลังในตัวอย่างนี้ที่ช่วยในการตีความคือข้อความ “ไม่ແກຕາดูบ้างเลยว่่า ช้่างน้่ารถมันก็ติดเหมือนกัน เดี่ยวก็จอดมันชะเลยน้” ข้อความนี้แสดงออกถึงอารมณ์ของผู้พูดว่่าไม่พอใจอย่างมากกับการกระทำที่เพ็งได้รับน้เอง

(28)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง พ่อ แม่ และลูกชาย ที่บ้าน เนื่องจากลูกชายไปกู้เงินคนอื่น มาให้เพื่อนยืมและเมื่อถึงกำหนดเพื่อนก็ยังไม่คืนเงิน ลูกชายเลยไม่มีเงินไปคืนเจ้าหนี้ จึงมาขอยืม พ่อก่อน

พ่อ “ทำไมไม่มาปรึกษากัน เรื่องร้ายแรงขนาดนี้ ตัดสินใจไปคนเดียว แล้วดูซิ เนี่ยพอเกิดเรื่องขึ้นมาถึงค่อยวิ่งโร่มาหาให้มาช่วยแก้”

แม่ “เอาน่า อย่าไปว่าลูกมันเลย เรื่องมันแล้วไปแล้วนะ”

ลูก “ผมขอโทษครับพ่อ”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “ทำไมไม่มาปรึกษากัน” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะว่ามีคำแสดง คำถาม “ทำไม” ปรากฏอยู่ที่ต้นประโยคตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “ทำไมไม่มาปรึกษากัน” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการ ถาม ในตัวอย่างนี้ผู้พูดไม่ได้ต้องการทราบคำตอบจากผู้ฟังว่าเพราะเหตุใดผู้ฟังจึงไม่มาปรึกษา แต่ ผู้พูดต้องการแสดงความไม่พอใจ และต่อว่ากับการกระทำของผู้ฟังที่ผู้พูดเพ็งได้รับรู้ว่่าผู้ฟังโดน เพื่อนโกงเงิน

บทบาทของปริบทสถานการณ์กับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

ปริบทสถานการณ์มีส่วนช่วยในการตีความเจตนาแสดงความรู้สึกไม่พอใจ ดังนี้

บทบาทของเวลาและสถานที่

เวลาและสถานที่ในที่นี้ได้แก่สถานการณ์ที่กำลังเกิดเหตุการณ์ในขณะนั้นขึ้น ซึ่งใน ตัวอย่างนี้คือพ่อเพ็งรู้เรื่องที่ถูกไปยืมเงินคนอื่นไปให้เพื่อนเป็นจำนวนมาก จึงเกิดการไม่พอใจและ ต่อว่าลูก

เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังนั้นเป็นเพียงส่วนประกอบเสริมที่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจ
ในเจตนาของผู้พูดมากขึ้นเท่านั้น ไม่ได้มีบทบาทเด่นชัดในการตีความ

บทบาทของบริบทเนื้อความกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทเนื้อความมีส่วนช่วยในการตีความเจตนาแสดงความรู้สึกไม่พอใจ ดังนี้

บทบาทของบริบทตามหลัง

บริบทที่ตามหลังในตัวอย่งนี้ที่ช่วยในการตีความคือข้อความ “เรื่องร้ายแรงขนาดนี้
ตัดสินใจไปคนเดียว แล้วดูซิเนี่ยพอเกิดเรื่องขึ้นมาถึงค่อยวิ่งโร่มาหาให้มาช่วยแก้” ข้อความนี้ก็เป็น
ข้อความที่แสดงออกถึงอารมณ์ของผู้พูดว่าไม่พอใจอย่างมากกับการกระทำที่เพิ่งได้รับเช่นกัน

เจตนาแสดงความรู้สึกไม่พอใจของรูปประโยคคำถามนี้ บริบทที่ช่วยในการตีความจะมี 2
ส่วนคือ เวลาและสถานที่ กับบริบทตามหลัง โดยเวลาและสถานที่ที่มีความสำคัญมากในการ
ตีความเพราะสถานการณ์ที่เกิดขึ้นส่งผลให้ผู้พูดเกิดความไม่พอใจและต่อว่าออกไป และ
บริบทตามหลังก็จะเป็นข้อความที่เป็นการแสดงออกทางอารมณ์หรือความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่อ
เหตุการณ์นั้นเช่นกัน

5.2.8 บทบาทของผู้พูดและผู้ฟัง บริบทก่อนหน้า และบริบทตามหลังกับการตีความ เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม

จากข้อมูลทั้งหมดพบว่า ผู้พูดและผู้ฟัง บริบทก่อนหน้า และบริบทตามหลังเป็นบริบทที่
ช่วยในการตีความเจตนาแสดงความรู้สึกประหลาดใจ โดยเจตนาแสดงความรู้สึกประหลาดใจนั้น
เป็นเจตนาที่ผู้พูดสื่อไปยังผู้ฟังเพื่อต้องการแสดงความประหลาดใจกับข้อมูลใหม่ที่ผู้พูดเพิ่งได้รับ
โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังนี้

(29)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) กับ (ญ2) กล่าวถึงเพื่อนอีกคนที่กำลังจะแต่งงาน ซึ่ง
(ญ2) ทราบว่าเธอจะแต่งงานเดือนกรกฎาคม

(ญ1) “นี่...รู้รึยัง ตกลงเองจะแต่งเดือนกรกฎาคมแล้วนะ”

(ญ2) “เมื่อไหร่ กรกฎาคมเนี่ยะ เห็นทีแรกบอกว่าจะสิงหาไปทำไมเร็วขึ้นล่ะ”

(ญ1) “ไม่รู้เหมือนกันนะว่าทำไมเลื่อนขึ้นนะ”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “เมื่อไหร่” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะคำแสดงคำถาม “เมื่อไหร่” นี้สามารถปรากฏอยู่เดี่ยวๆ หรือปรากฏนำคำลงท้ายได้ตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “เมื่อไหร่” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถาม ในตัวอย่างนี้ผู้พูดไม่ได้ต้องการทราบคำตอบ เนื่องจากผู้พูดเพิ่งได้ยินผู้ฟังกล่าวกับผู้พูดว่าเธอกำลังจะแต่งงานในเดือนกรกฎาคม และที่ผู้พูดใช้รูปประโยคคำถามนั้นก็เพื่อที่จะแสดงเจตนาการประหลาดใจในข้อมูลใหม่ที่ได้รับนั่นเอง

บทบาทของบริบทสถานการณ์กับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทสถานการณ์ที่ช่วยในการตีความเจตนาแสดงความรู้สึกประหลาดใจ มีรายละเอียดดังนี้

บทบาทของผู้พูดและผู้ฟัง

บทบาทของผู้พูดและผู้ฟังในที่นี้ได้แก่เรื่องความรู้พื้นฐานระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง โดยผู้พูดจะต้องมีความรู้พื้นฐานเดิมที่ไม่ตรงกับข้อมูลใหม่ที่ผู้พูดเพิ่งได้รับจากผู้ฟัง ในตัวอย่างนี้ (ญ2) มีความรู้เดิมว่า เธอจะแต่งงานในเดือนสิงหาคม เมื่อ (ญ1) บอกว่า เธอจะแต่งงานเดือนกรกฎาคม (ญ2) จึงประหลาดใจในข้อมูลที่ได้รับและใช้รูปประโยคคำถาม “เมื่อไหร่” เพื่อแสดงเจตนาแสดงความรู้สึกประหลาดใจนั้น

บทบาทของบริบทเนื้อความกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทเนื้อความที่ช่วยในการตีความเจตนาแสดงความรู้สึกประหลาดใจ มีรายละเอียดดังนี้

บทบาทของบริบทก่อนหน้า

บริบทก่อนหน้าในที่นี้ได้แก่ข้อความ “ตกลงเราจะแต่งงานเดือนกรกฎาคมแล้วนะ” ข้อความนี้แสดงถึงข้อมูลใหม่ที่ (ญ1) ต้องการจะบอกกับ (ญ2) ซึ่ง (ญ1) คิดว่า (ญ2) ยังไม่ทราบในข้อมูลนี้

บทบาทของบริบทตามหลัง

บริบทตามหลังได้แก่ข้อความ “กรกฎานี้ยะ” ข้อความนี้เป็นการย้ำคือเป็นการทวนเนื้อความในข้อมูลใหม่ที่ผู้พูดเพิ่งได้รับ ซึ่งในตัวอย่างนี้ข้อมูลใหม่ที่ผู้พูดเพิ่งได้รับคือผู้พูดเพิ่งทราบว่าเธอจะแต่งงานเดือนกรกฎาคมไม่ใช่เดือนสิงหาคมอย่างที่ผู้พูดเข้าใจ ข้อความ “กรกฎานี้ยะ” จึงเป็นการย้ำความรู้พื้นฐานเดิมของผู้พูดอย่างมากยิ่งขึ้นเพราะเดิมผู้พูดทราบมาว่าเธอจะแต่งงานในเดือนสิงหาคมนั่นเอง

(30)

(บทสนทนา) สถานการณ์ระหว่าง (ญ1) กับ (ญ2) ทางโทรศัพท์ พี่ต๋อนั้นเป็นผู้ชายที่เมื่อก่อนเคยมาติดพัน (ญ1) อยู่พักนึงและขาดการติดต่อกันไปนานแล้ว ซึ่งพี่ต๋อนั้นมีโรคประจำตัวคือเป็นโรคไวรัสตับอักเสบบ

(ญ1) “แก ชั้นมีเรื่องตื่นเต้นจะเล่าให้ฟัง เมื่อคืนพี่ต๋อโทรมาหาชั้นแหละ”

(ญ2) “ใคร พี่ต๋อนะนะ เห็นหายไประวมเดือนนี้กว่าต๋อวายตายไปแล้วนะเนี่ย”

(ญ1) “ชั้นก็คิดเหมือนแกแหละ โทรมาตอนแรกยังนึกว่าผีหลอกเลย”

ลักษณะโครงสร้างประโยค

ประโยค “ใคร” จัดว่าเป็นรูปประโยคคำถามเพราะคำแสดงคำถาม “ใคร” นี้สามารถปรากฏอยู่เดี่ยวๆ หรือปรากฏหน้าคำลงท้ายได้ตามโครงสร้างของรูปประโยคคำถาม

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม “ใคร” นี้ไม่ได้แสดงเจตนาการถาม เพราะในที่นี้ผู้พูดไม่ได้ต้องการทราบคำตอบ เนื่องจากผู้พูดเพิ่งได้ยินผู้ฟังบอกข้อมูลใหม่ที่ว่าเมื่อคืนนี้พี่ต๋อโทรมาหาผู้ฟัง ที่ผู้พูดใช้รูปประโยคคำถามนั้นก็เพื่อที่จะแสดงเจตนาการประหลาดใจในข้อมูลใหม่ดังกล่าวที่เพิ่งได้รับ

บทบาทของบริบทสถานการณ์กับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทสถานการณ์ที่ช่วยในการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถาม “ใคร” มีรายละเอียดดังนี้

บทบาทของผู้พูดและผู้ฟัง

บทบาทของผู้พูดและผู้ฟังในที่นี้คือเรื่องความรู้พื้นฐานระหว่างผู้พูดและผู้ฟังเช่นกัน ซึ่งในตัวอย่างนี้ (ญ2) มีความรู้เดิมว่า พี่ต๋อนั้นขาดการติดต่อกับ (ญ1) ไปนานมากแล้ว จึงประหลาดใจในข้อมูลที่ได้รับและใช้รูปประโยคคำถาม “ใคร” เพื่อแสดงเจตนาแสดงความรู้สึกประหลาดใจนั้น

บทบาทของบริบทเนื้อความกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยค

บริบทเนื้อความที่ช่วยในการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถาม “ใคร” มีรายละเอียดดังนี้

บทบาทของบริบทก่อนหน้า

บริบทก่อนหน้าในที่นี้ได้แก่ข้อความ “เมื่อคืนพี่ต่อโทรมาหาชั้นแหละ” ข้อความนี้แสดงถึงข้อมูลใหม่ที่ (ญ1) ต้องการจะบอกกับ (ญ2) ซึ่ง (ญ1) คิดว่า (ญ2) ยังไม่ทราบในข้อมูลนี้ เหมือนกับตัวอย่างข้างต้น

บทบาทของบริบทตามหลัง

บริบทตามหลังได้แก่ข้อความ “พี่ต่อนะนะ” ข้อความนี้ก็เป็นกรทวนเนื้อความในข้อมูลใหม่ที่ผู้พูดเพิ่งได้รับเช่นกัน ซึ่งก็คือข้อมูลที่ว่าพี่ต่อโทรมาหา (ญ1) เมื่อคืนนี้

เจตนาแสดงความรู้สึกที่หลากหลาย มีองค์ประกอบทางบริบทที่ช่วยในการตีความอยู่หลายองค์ประกอบ ได้แก่ บริบทสถานการณ์ในเรื่องความรู้พื้นฐานเดิมของผู้พูด โดยที่ความรู้พื้นฐานเดิมที่ผู้พูดมีอยู่จะต้องไม่ตรงกับความรู้ใหม่ที่ผู้พูดเพิ่งได้รับ ทางด้านบริบทเนื้อความในส่วนของบริบทก่อนหน้าก็จะเป็นเนื้อความที่แสดงถึงข้อมูลใหม่ที่ผู้ฟังบอกแก่ผู้พูด และในส่วนของบริบทตามหลังข้อความดังกล่าวจะแสดงถึงการทวนเนื้อความในข้อมูลใหม่นั้นๆ ที่ผู้พูดเพิ่งได้รับมา

5.3 สรุปบทบาทของบริบทกับการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถามนั้น ส่วนใหญ่จำเป็นต้องใช้ทั้งบริบทสถานการณ์และบริบทเนื้อความมาช่วยในการตีความจึงจะทำให้สามารถเข้าใจในเจตนาได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง แต่ก็มีเจตนาบางเจตนาที่สามารถใช้บริบทสถานการณ์หรือบริบทเนื้อความเพียงอย่างเดียวในการตีความ แต่จะพบเห็นเป็นส่วนน้อยเท่านั้น ซึ่งความเป็นจริงแล้วในการตีความเราจำเป็นต้องใช้องค์ประกอบทางบริบททุกๆ ประเภทมาช่วยในการตีความ ไม่สามารถแยกหรือเลือกใช้เพียงบริบทใดบริบทหนึ่งได้ แต่ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยพยายามที่จะแสดงให้เห็นถึงบทบาทของบริบทแต่ละชนิด ที่มีผลและช่วยในการตีความเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถามนั้นๆ ว่ามีส่วนช่วยอย่างไรบ้าง ในส่วนของบริบทชนิดอื่นๆ ที่ไม่ได้กล่าวว่ามีส่วนช่วยในการตีความ ก็ไม่ได้หมายความว่าบริบทชนิดนั้นไม่มีบทบาทในการ

ตีความเลย เพียงแต่ปรับทั้นๆ อาจจะไม่มืบบาทเด่นชัดในการตีความเจตนาดังกล่าว โดยเป็นเพียงส่วนที่เสริมเพื่อให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจสถานการณ์ในบทสนทนานั้นๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้นเท่านั้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

ในงานวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทของบริบทกับการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถามภาษาไทย ศึกษาเจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถามภาษาไทย และความสัมพันธ์ระหว่างบริบทสถานการณ์ และบริบทเนื้อความกับเจตนาการสื่อสารที่แฝงอยู่ในรูปประโยคคำถามภาษาไทย ผลของการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

6.1.1 รูปประโยคคำถามภาษาไทย

จากข้อมูลทั้งหมดพบว่ารูปประโยคคำถามสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ชนิด ได้แก่

6.1.1.1 ประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ

หมายถึง ประโยคที่มีคำหรือกลุ่มคำลงท้ายบอกการถามปรากฏอยู่ในประโยค ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้พบกลุ่มคำดังกล่าว 9 คำ ได้แก่ หรือ หรือยัง หรือเปล่า ใช่หรือเปล่า หรือยังง
ไม่ใช่หรือ ไม่ใช่หรือยังง ไหม ใช่ไหม

6.1.1.2 ประโยคคำถามแบบให้ตอบเนื้อความ

หมายถึง ประโยคที่มีคำหรือกลุ่มคำไม่ชี้เฉพาะปรากฏอยู่ในประโยคโดยวางอยู่ในตำแหน่งคำหรือกลุ่มคำที่ต้องการจะถามถึง ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้พบกลุ่มคำเหล่านี้ทั้งหมด 8 คำ ได้แก่ อะไร ใคร ไหน ทำไม อย่างไร เท่าใด เมื่อไร ก็

6.1.1.3 ประโยคคำถามแบบให้เลือก

หมายถึง ประโยคคำถามที่มีคำเชื่อม หรือกลุ่มคำเชื่อมบอกความให้เลือกปรากฏอยู่ระหว่างหน่วยกริยา 2 หน่วย หรืออยู่ระหว่างข้อความที่จะให้เลือก ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้พบคำหรือกลุ่มคำดังกล่าว 2 คำ ได้แก่คำว่า หรือ หรือว่า

6.1.2 เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคคำถามที่นอกเหนือไปจากการถาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า รูปประโยคคำถามสามารถแสดงเจตนาอื่นที่นอกเหนือไปจากการถามได้ 13 เจตนา ได้แก่

- 6.1.2.1 เจตนาปฏิเสธ
- 6.1.2.2 เจตนาขอร้อง
- 6.1.2.3 เจตนาเสนอแนะ
- 6.1.2.4 เจตนาห้ามการกระทำ
- 6.1.2.5 เจตนาขู่
- 6.1.2.6 เจตนาประชดประชัน
- 6.1.2.7 เจตนาเสียดสี
- 6.1.2.8 เจตนาแสดงความรู้สึกไม่เชื่อ
- 6.1.2.9 เจตนาแสดงความรู้สึกประหลาดใจ
- 6.1.2.10 เจตนาแสดงความรู้สึกไม่พอใจ
- 6.1.2.11 เจตนาหยอกล้อ
- 6.1.2.12 เจตนาทักทาย
- 6.1.2.13 เจตนารำพึงรำพัน

6.1.3 การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อทำหน้าที่ในบริบท

นอกจากนั้นจากข้อมูลยังพบว่ารูปประโยคคำถามสามารถใช้แสดงหน้าที่ทางบริบทได้อีกด้วย ซึ่งการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อทำหน้าที่ทางบริบทมีลักษณะ คือ รูปประโยคคำถามจะต้องทำหน้าที่เชื่อมโยงข้อความหรือถ้อยคำกับบริบทในการใช้ถ้อยคำนั้น ซึ่งผู้ฟังจะสามารถเข้าใจได้ในทันทีว่ารูปประโยคคำถามนั้นไม่ได้แสดงเจตนาถาม แต่มีลักษณะที่ใช้เพื่อเชื่อมหรือผนวกข้อความอื่นที่ตามมา หรือเรื่องราวทั้งหมด โดยพบ 4 หน้าที่ดังนี้

- 6.1.3.1 หน้าที่การนำเข้าสู่ประเด็นใหม่ในการเล่าเรื่อง
- 6.1.3.2 หน้าที่ดึงความสนใจของผู้ฟังในการเล่าเรื่อง

6.1.3.3 หน้าทีสร้างจุดสนใจให้ผู้ฟังมีความเห็นคล้อยตาม

6.1.3.4 หน้าทีตรวจสอบความเข้าใจร่วมกันของผู้พูดกับผู้ฟัง

6.1.4 บทบาทของบริบทกับการตีความของรูปประโยคคำถาม

จากข้อมูลพบว่าบริบทสถานการณ์และบริบทเนื้อความมีบทบาทกับการตีความการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม ดังนี้

6.1.4.1 บทบาทของเวลาและสถานที่กับการตีความของรูปประโยคคำถาม เวลาและสถานที่เป็นบริบทสถานการณ์ที่มีส่วนช่วยในการตีความการสื่อสาร ได้แก่ เจตนาทักทาย และเจตนารำพึงรำพัน โดยสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนั้นเป็นบทบาทสำคัญที่ช่วยทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจได้ว่าเจตนาที่ผู้พูดต้องการที่จะสื่อแม้จริงแล้วเป็นเจตนาอะไร

6.1.4.2 บทบาทของผู้พูดและผู้ฟังกับเวลาและสถานที่กับการตีความของรูปประโยคคำถาม

จากข้อมูลพบว่าผู้พูดและผู้ฟัง กับเวลาและสถานที่เป็นบริบทสถานการณ์ที่ช่วยในการตีความการสื่อสาร ได้แก่ เจตนาหยอกล้อ โดยองค์ประกอบเรื่องความรู้พื้นฐานระหว่างผู้พูดผู้ฟังนั้นเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดที่ช่วยให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจในเจตนา นี้ เนื่องจากเจตนาหยอกล้อนี้ผู้พูดจะรู้ในคำตอบที่ผู้พูดกล่าวอยู่แล้ว นั้นหมายความว่าทั้งผู้พูดและผู้ฟังต้องมีความรู้พื้นฐานในเรื่องเดียวกันจึงจะสามารถเข้าใจเจตนานี้ได้

6.1.4.3 บทบาทของบริบทก่อนหน้ากับการตีความของรูปประโยคคำถาม บริบทก่อนหน้านั้นเป็นบริบทเนื้อความที่มีบทบาทสำคัญในการตีความการสื่อสารของรูปประโยคคำถาม ได้แก่ เจตนาปฏิเสธ เจตนาขอร้อง และเจตนาแสดงความรู้สึกไม่เชื่อ โดยในการแสดงเจตนาปฏิเสธนั้นบริบทก่อนหน้าจะเป็นข้อความที่เป็นการแสดงความคิดเห็นหรือความเชื่อของผู้ฟังซึ่งข้อความดังกล่าวเป็นข้อความที่ผู้พูดไม่เห็นด้วย ส่วนเจตนาขอร้อง บริบทก่อนหน้าเจตนาขอร้องจะเป็นข้อความที่แสดงถึงสภาพหรือความสามารถของผู้พูดว่าไม่มีความสามารถในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และเจตนาแสดงความรู้สึกไม่เชื่อ บริบทก่อนหน้านั้นจะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับข้อมูลที่ผู้พูดเพิ่งรับและเป็นข้อมูลที่ผู้พูดเกิดความรู้สึกไม่เชื่อ

6.1.4.4 บทบาทของบริบทตามหลังกับการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถาม
องค์ประกอบทางบริบทเนื้อความในส่วนของบริบทตามหลังพบว่ามีส่วนช่วยใน
การตีความเจตนาของรูปประโยคคำถาม คือ เจตนาเสนอแนะ และเจตนาประชดประชัน โดย
บริบทที่ตามหลังเจตนาเสนอแนะ จะเป็นข้อความที่แสดงถึงเหตุผลหรือข้อดีของการทำตาม
คำแนะนำนั้นๆ ส่วนบริบทที่ตามหลังเจตนาประชดประชันนั้นยังไม่สามารถสรุปในที่นี้ได้ว่ามี
ลักษณะเช่นไร เพราะจากข้อมูลทั้งหมดนั้นพบรูปประโยคคำถามที่ใช้แสดงเจตนาประชดประชัน
เพียงข้อมูลเดียว

6.1.4.5 บทบาทของบริบทก่อนหน้าและบริบทตามหลังกับการตีความเจตนาของ
รูปประโยคคำถาม

บริบทก่อนหน้าและบริบทตามหลังเป็นบริบทเนื้อความที่มีส่วนช่วยในการตีความ
เจตนาการสื่อสาร ได้แก่ เจตนาปฏิเสธ และเจตนาขู่ โดยเจตนาปฏิเสธนั้นอย่างที่ได้กล่าวไปแล้วว่า
บริบทก่อนหน้าจะมีลักษณะเป็นการแสดงความคิดเห็น หรือการแสดงความเชื่อของผู้ฟัง แต่ในที่นี้
ยังพบบริบทตามหลังที่มีส่วนช่วยในการตีความอีกด้วย ซึ่งบริบทที่ตามหลังรูปประโยคคำถามที่
แสดงเจตนาปฏิเสธจะเป็นข้อความที่แสดงการปฏิเสธความคิดเห็นหรือความเชื่อของผู้ฟังในบริบท
ก่อนหน้า โดยในความเป็นจริงแล้วบริบทตามหลังนี้อาจจะไม่มีส่วนจำเป็นในการตีความเลยก็ได้
เพราะบริบทก่อนหน้าเพียงอย่างเดียวก็อาจจะทำให้ผู้ฟังสามารถตีความเจตนานี้ได้แล้ว เพียงแต่
ในที่นี้พบบริบทตามหลังที่มีส่วนช่วยในการตีความด้วย จึงได้นำเสนอไว้ให้เป็นข้อสังเกตเท่านั้น
ส่วนเจตนาขู่บริบทก่อนหน้าที่ช่วยในการตีความจะเป็นข้อความที่แสดงเจตนาเชิงสั่ง และในบริบท
ตามหลังก็จะเป็นข้อความที่แสดงถึงการกระทำในอนาคตของผู้พูดซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่ง
ที่ผู้ฟังไม่ชอบ

6.1.4.6 บทบาทของผู้พูดและผู้ฟังกับบริบทตามหลังกับการตีความเจตนาของรูป
ประโยคคำถาม

ผู้พูดและผู้ฟังกับบริบทตามหลังเป็นบริบทที่มีส่วนช่วยในการตีความเจตนาการ
สื่อสารของรูปประโยคคำถาม ได้แก่ เจตนาเสียดสี โดยมีเรื่องความรู้พื้นฐานระหว่างผู้พูดผู้ฟังเป็น
องค์ประกอบสำคัญในการตีความ เนื่องจากความรู้พื้นฐานเหล่านั้นจะทำให้ผู้พูดและผู้ฟังสามารถ
เข้าใจได้ตรงกันว่าผู้พูดต้องการแสดงเจตนาอะไร และบริบทตามหลังก็เป็นบริบทเนื้อความที่ช่วย
อธิบายและย้ำในความรู้พื้นฐานนั้นๆ ให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

6.1.4.7 บทบาทของเวลาและสถานที่กับบริบทตามหลังกับการตีความของรูปประโยคคำถาม

จากข้อมูลพบว่า เวลาและสถานที่กับบริบทตามหลังมีส่วนช่วยในการตีความเจตนาการสื่อสาร ได้แก่ เจตนาห้ามการกระทำ และเจตนาแสดงความรู้สึกไม่พอใจ โดยสถานการณ์ที่กำลังเกิดเหตุการณ์ในขณะนั้น จะเป็นส่วนช่วยที่ทำให้ผู้ฟังทราบว่าผู้พูดต้องการแสดงเจตนาอะไร และบริบทตามหลังในเจตนาห้ามการกระทำนั้นจะเป็นข้อความที่แสดงเจตนาในเชิงสั่งให้ผู้พูดกระทำบางสิ่งบางอย่าง ส่วนบริบทตามหลังสำหรับเจตนาแสดงความรู้สึกไม่พอใจจะเป็นข้อความที่แสดงถึงความไม่พอใจอย่างมากของผู้พูด โดยปัจจัยอีกอย่างที่ช่วยในการตีความเจตนาทั้งสองนี้คือลักษณะน้ำเสียงของผู้พูด ซึ่งลักษณะน้ำเสียงดังกล่าวจะแสดงออกถึงความไม่พอใจออกมาในน้ำเสียงด้วย

6.1.4.8 บทบาทของผู้พูดและผู้ฟัง บริบทก่อนหน้า และบริบทตามหลังกับการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถาม

ผู้พูดและผู้ฟัง บริบทก่อนหน้า และบริบทตามหลัง เป็นบริบทที่มีส่วนช่วยในการตีความเจตนาแสดงความรู้สึกประหลาดใจ โดยบทบาทของผู้พูดผู้ฟังในเรื่องความรู้พื้นฐานระหว่างผู้พูดผู้ฟังนั้น ผู้พูดจะต้องมีความรู้เดิมที่ขัดแย้งหรือไม่ตรงกับความรู้ใหม่ที่ได้รับ ส่วนบริบทก่อนหน้าจะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับความรู้ใหม่ดังกล่าว และบริบทตามหลังจะเป็นข้อความที่เป็นการทวนหรือย้ำความรู้ใหม่ที่ผู้พูดเพิ่งได้รับมาจากผู้ฟังนั่นเอง

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากงานวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทของบริบทในการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถามภาษาไทย ผู้วิจัยพบว่าในการจะตีความเจตนาที่แท้จริงของรูปประโยคคำถามดังกล่าวไม่สามารถอาศัยรูปประโยคในการตีความเพียงอย่างเดียวได้ เพราะรูปประโยคคำถามนั้นสามารถแสดงเจตนาการสื่อสารอื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากการถามได้อีก เช่น เจตนาปฏิเสธ เจตนาขอร้อง เจตนาเสนอแนะ หรือเจตนาห้ามการกระทำ ฯลฯ ทั้งนี้เจตนาการสื่อสารของรูปประโยค คำถามที่นอกเหนือไปจากการถาม จะสามารถตีความได้จากบริบทที่แวดล้อมรูปประโยคคำถามเหล่านั้น ซึ่งได้แก่ บริบทสถานการณ์ และบริบทเนื้อความ โดยการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถามดังกล่าว ถ้าใช้บริบทสถานการณ์หรือบริบทเนื้อความเพียงอย่างเดียวเราอาจไม่สามารถตีความ

เจตนาได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบทสนทนานั้นๆ ด้วย เพราะองค์ประกอบทางปริบทเหล่านั้นต่างมีความสำคัญในการตีความเจตนาของรูปประโยคแตกต่างกันออกไป เพียงแต่องค์ประกอบบางประเภทอาจจะไม่ได้มีส่วนช่วยในการตีความอย่างเด่นชัดเท่ากับองค์ประกอบอื่น แต่องค์ประกอบเหล่านั้นก็เป็นองค์ประกอบเสริมที่ทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจเจตนาได้อย่างชัดเจนและถูกต้องมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่ารูปประโยคคำถามที่ใช้แสดงเจตนาการสื่อสารบางเจตนามีลักษณะโครงสร้างที่น่าสนใจ อันได้แก่ รูปประโยคคำถามที่แสดงเจตนาขอร้อง รูปประโยคคำถามที่แสดงเจตนาขอความคิดเห็น รูปประโยคคำถามที่แสดงเจตนาเสนอแนะ และรูปประโยคคำถามที่แสดงเจตนาห้ามกระทำ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. รูปประโยคคำถามที่แสดงเจตนาขอร้อง

มีลักษณะโครงสร้าง คือ จะใช้รูปประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม “ได้ไหม” วางไว้ท้ายประโยค และอาจจะมีคำแสดงความสุภาพ คือ “หน่อย” วางไว้หน้าคำแสดงคำถาม “ได้ไหม” ด้วย

2. รูปประโยคคำถามที่แสดงเจตนารำพึงรำพัน

มีลักษณะโครงสร้าง คือ จะมีคำ วลี หรือคำลงท้าย ได้แก่ “ดี” “ที่นี่” “ต่อไป” และ “ละ” วางไว้หลังรูปประโยคคำถาม โดยคำเหล่านี้จะทำให้เจตนาการสื่อสารของรูปประโยคเปลี่ยนไปจากการถามเป็นการขอความคิดเห็น

3. รูปประโยคคำถามที่แสดงเจตนาเสนอแนะ

มีลักษณะโครงสร้าง คือ จะใช้รูปประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม “ทำไม” และตามด้วยประโยคปฏิเสธ

4. รูปประโยคคำถามที่แสดงเจตนาห้ามกระทำ

มีลักษณะโครงสร้าง คือ จะเป็นประโยคที่มีคำกริยานำหน้าคำแสดงคำถาม “อะไร” และอาจตามด้วยคำลงท้ายหรือไม่ได้

6.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องบทบาทของปริบทกับการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถามภาษาไทยนั้น พบว่ายังมีสิ่งที่น่าสนใจที่จะศึกษาอีกมากเกี่ยวกับการตีความเจตนาของรูปประโยคในภาษาไทย ซึ่งใคร่จะแสดงข้อสังเกตและข้อเสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้

6.3.1 ควรมีการศึกษาถึงโครงสร้างของรูปประโยคคำถามที่ซ่อนอยู่ในประโยคบอกเล่า ตัวอย่างเช่น “พี่เค้าบอกแกว่าเค้าจะมาเมื่อไหร่”

“คุณแม่บอกหนูว่าจะกลับกี่โมงลูก”

“คุณลอร์ดช่วยเล่าให้ฟังหน่อยสิคะว่าดีต้าแยกตัวออกมาจากดาราวีดีโอเมื่อไหร่”

รูปประโยคลักษณะนี้ยังไม่มีนักวิจัยท่านใดสรุปลักษณะโครงสร้างไว้ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ารูปประโยคคำถามแบบนี้มีลักษณะโครงสร้างที่น่าสนใจมาก

6.3.2 ควรมีการศึกษาว่าน้ำเสียงและระดับเสียงมีส่วนช่วยในการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถาม และรูปประโยคชนิดอื่นอย่างไร

6.3.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการแสดงเจตนาหรือวัจนกรรมอ้อมของรูปประโยคชนิดอื่นๆ

6.3.4 ควรมีการศึกษาถึงบทบาทของบริบทกับการตีความเจตนาของรูปประโยคชนิดอื่นๆ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- จิตราภรณ์ เกียรติไพบูลย์. 2525. คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษาไทย: การวิเคราะห์เชิง
อรรถศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรนุช โชคสุวณิข. 2533. การศึกษาประโยค 3 ชนิดในภาษาไทยกับเจตนาของผู้พูดในนวนิยาย “โซ่
สังคัม” ของทมยันตี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะ
อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นworรณ พันธุมธธา. 2527. ไวยากรณ์ไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์นการ
พิมพ์.
- ปราณี กุลละวณิชย์. 2521. ผู้พูดกับประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ. วารสารอักษรศาสตร์ ปี
ที่ 12 (มกราคม 2521) : 46-53.
- วิจิตรน ภาณุพงศ์. 2520. โครงสร้างของภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. ศัพท์ภาษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร :
ราชบัณฑิตยสถาน.
- สายสวาท อินทิแสน. 2509. ประโยคคำถามและคำตอบที่ใช้พูดในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกมัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธาสินี สิทธิเกษร. 2540. บทบาทของประโยคคำถามในมาตรฐานภาษาไทย : การศึกษาเชิงพัฒนาการ
ต่อเนื่อง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Austin, John. 1962. How to Do Things with Words. Cambridge, MA : Harvard University
Press.
- Brown, Gillian and Yule, George. 1984. Discourse analysis. Cambridge : Cambridge
University Press.

- Hymes, Dell. 1962. The ethnography of Speaking. In T. Gladwin and W.C. Sturtevant(eds.). Anthropology and Human Behavior. Washington, DC: Anthropological Society of Washington. Also in Joshua Fishman(ed.). 1968. Reading in the Sociology of Language. The Hague: Mouton.
- Lewis, D. 1972. General Semantics. in(eds.) D. Davidson and G. H. Harman. Semantics of Natural Language. Dordrecht: Reidel. pp.172-201.
- Panpothong, Natthaporn. 1996. A Pragmatic Study of Verbal Irony in Thai. Doctor of Philosophy in Linguistics The University of Hawai'i.
- Schiffrin, Deborah. 1987. Discourse Markers. Cambridge : Cambridge University Press.
- Schiffrin, Deborah. 1998. Approaches to Discourse. Oxford : Blackwell Publishers.
- Searle, Jonh R. 1969. Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language. London :Cambridge University Press.
- Searle, Jonh R. 1979. Expression and Meaning: Studies in the Theory of Speech Act. Cambridge : Cambridge University Press.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- เจลีเยว เอกนิยม. 2529. รูปคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในงานแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศนีย์ เมฆถาวรวัฒนา. 2541. วจนกรรมกรขอโทษในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุดาพร ลักษณะียนาวิน. 2537. หน่วยที่ 2 การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร. การพัฒนาทักษะทางภาษา บัณฑิตศึกษาศาสาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุดาพร ลักษณะียนาวิน. 2537. หน่วยที่ 2 ภาษากับความหมาย. การพัฒนาทักษะทางภาษา บัณฑิตศึกษาศาสาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2541. ภาษาศาสตร์สังคม. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Asher, Nicholas and Lascardes, Alex. 2001. Indirect Speech Acts. Synthese 128. no. 1/2 (2001) : 183-228.
- Blum-Kulka, Shoshana, and Olshtain, Elite. 1984. Request and Apologies: A Cross-Cultural Study of Speech Act Realization Patterns (CCSARD). Applied Linguistics 5 : 196-213.
- Clark, Herbert H. 1997. Using Language. Cambridge : Cambridge University Press.
- Firth, J. R. 1957. Papers in Linguistics. Oxford : Oxford University Press.
- Helbig, Gerhard. 1974. Was sind indirekte Fragesaetze? (What Are Indirect Question Clauses?). Deutsch als Fremdsprache. 11 (April 1974) : 193-202.
- Hobbs, Jerry R. and Robinson, Jane J. 1978. Why Ask? Paper presented at the annual meeting of the Linguistic Society of America (Summer 1978).
- Levinson, Stephen C. 1983. Pragmatics. Cambridge : Cambridge University Press.
- Lyons, J. 1977. Semantics. Cambridge : Cambridge University Press.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

1. ตัวอย่างประโยคคำถามที่แสดงเจตนาถาม

1.1 ตัวอย่างประโยคคำถามตอบรับ-ปฏิเสธที่มีคำแสดงคำถาม “หรือ”

- (1) ปกติเป็นคนไม่ค่อยกล้าหรือคะ
- (2) จะเน้นธรรมะตั้งแต่วัยเด็กเลยหรือคะ
- (3) บรรยากาศมันเหงามากหรือคะ
- (4) จะไปเดี๋ยวนี้เลยหรือคะ
- (5) แล้วพี่จะไม่ไปเซ็นทรัลเป็นเพื่อนปอก่อนหรือคะ
- (6) แกจะไปจริงๆ หรือ
- (7) แกไม่โกรธนพบ้างเลยหรือ
- (8) หนูหนักเท่ากันเลยหรือลูก
- (9) ทั้ๆ ที่รู้ว่าเขามีแฟนอยู่แล้ว แกก็ยังไม่ไปกับเขาอีกหรือ
- (10) เพื่อนพี่เอออีกแล้วหรือ
- (11) นพกลับมาหรือ
- (12) ลูกนำมาลิเค้าเรียนไม่เก่งหรือคะแม่
- (13) แล้วท่านไม่ต้องไปวัดทุกวันหรือคะ
- (14) พี่ชายจะออกไปข้างนอกหรือคะ
- (15) พี่ปึกจะไม่ไปทำงานหรือคะ
- (16) แกจะไปงานแต่งเค้าจริงหรือ
- (17) รู้ทั้งรู้ว่ามันไม่ดี แกก็ยังจะดันทุรังทำอีกหรือ
- (18) พี่กินขนมของหนูหรือ
- (19) แม่ไม่ไปเชียงใหม่กับพ่อหรือคะ
- (20) พ่อลาหรือคะวันนี้

1.2 ตัวอย่างประโยคคำถามตอบรับ-ปฏิเสธที่มีคำแสดงคำถาม “หรือยัง”

- (21) ตอนนั้นคุณทราบหรือยังคะว่าห้อง
- (22) ตอนนี่วางเรื่องหน้าไว้แล้วหรือยังคะ
- (23) ตอนนั้นคุณลอร์ดเริ่มมีความรู้สึกพิเศษกับคุณนุสแล้วหรือยังคะ
- (24) น้องปอใส่น้ำยาปรับผ้านุ่มหรือยังลูก
- (25) แม่คะ แม่โทรหาน้ำป้าหรือยัง
- (26) พี่ปักเบิกเงินมาให้ปอหรือยังคะ
- (27) แม่จ๋า ข้าวแม่กินข้าวหรือยังคะ
- (28) พ่อเอาบัตรเครดิตมาให้หนูหรือยังคะ
- (29) ตอนนั้นท่านทราบความจริงหรือยังคะ
- (30) ลูกชายเค้าไปสมัครเรียนหรือยังล่ะ
- (31) คุณพายทานข้าวหรือยังครับ
- (32) น้องปอจะกลับหรือยังคะ
- (33) แม่พาก็ไปฉีดยาหรือยังคะ
- (34) หนูอาบน้ำให้หมาหรือยังลูก
- (35) แล้วตอนนี้เรียนจบหรือยังคะ
- (36) พ่อจะไปหรือยัง
- (37) แกหรือยังล่ะ
- (38) พี่โทรไปที่เคทีซีหรือยังคะ
- (39) แม่ใกล้ถึงบ้านหรือยังคะ
- (40) ชั้นจะออกจากบ้านแล้ว แกออกจากบ้านหรือยัง

1.3 ตัวอย่างประโยคคำถามตอบรับ-ปฏิเสธที่มีคำแสดงคำถาม “หรือเปล่า”

- (41) มองว่าเป็นแพะบรรยากาศของเกาะหรือเปล่า
- (42) คิดว่าจะเป็นหนังสือด้วยหรือเปล่า
- (43) คุณก็อยคิดจะบอกเค้าหรือเปล่านั้นว่าตัวเองห้อง
- (44) รักแรกพบคือตอนนั้นหรือเปล่านั้นคะ

- (45) แล้วแกจะไปด้วยกันรีเปล่าละ
- (46) ซันว่านะ ที่มันเกิดเรื่องยังงี้ เพราะแกไม่ตามเช็คนพมันรีเปล่า
- (47) คำเรียกว่าทองเอก เคยกินรีเปล่า
- (48) หนูเคยประกวดร้องเพลงที่อื่นมาก่อนรีเปล่า
- (49) แม่จะไปด้วยกันกับหนูรีเปล่าคะ
- (50) แล้วคุณคิดจะบอกเค้าหรือเปล่าคะ
- (51) ตอนนั้นเรียนจบหรือเปล่าคะ
- (52) เด็กๆ เค้าเข้าใจหรือเปล่าคะ
- (53) พี่ชายเห็นแผ่นเอ็มพี3 ที่ปอเพิ่งซื้อมารีเปล่า
- (54) แม่คะหมาแม่มันท้องแม่รีเปล่า
- (55) พ่อจะกินข้าวรีเปล่าคะ
- (56) พี่ๆจะมาหาหนูรีเปล่า
- (57) พี่จะไปดูหนังกับหนูรีเปล่าละ
- (58) ปอเห็นผ้าชีวีวผืนสีฟ้ารีเปล่าลูก
- (59) วันนี้จะไปว่ายน้ำรีเปล่าคะ
- (60) หนูจะกินข้าวเย็นกับแม่รีเปล่าลูก

1.4 ตัวอย่างประโยคคำถามตอบรับ-ปฏิเสธที่มีคำแสดงคำถาม “ใช่หรือเปล่า”

- (61) อันนี้มันของขวัญวันเกิดไอ้คใช่เปล่า
- (62) แต่แกก็ออกไปกับเค้าใช่รีเปล่าละ
- (63) ชอบเค้าใช่รีเปล่าละ
- (64) จะไปเขมรกับเสาร์นี้ใช่รีเปล่า
- (65) พี่โตเค้าไม่รู้เบอร์นี้ใช่เปล่า
- (66) แกจะกินใช่เปล่า
- (67) แม่คะผืนนี้ใช่รีเปล่า
- (68) ไอ้รถที่พ่อว่าหน้ามันเหมือนแอ็คคอร์ดใช่รีเปล่า
- (69) แกเกิดปี 22 ใช่เปล่า
- (70) แม่คะข้าวเเม่าเกิดวันที่ 28 ใช่รีเปล่าคะ

- (71) พี่เค้ามีแฟนเป็นแอร์โฮสเตสเปล่า
- (72) แฟนที่หน้าปกสีส้มใช่เปล่า
- (73) เค้าเป็นคนพูดเองใช่เปล่าคะ
- (74) พี่ชอบวันอังคารใช่เปล่าคะ
- (75) ไปวันพุธใช่เปล่า
- (76) อยู่ในถ้วยใบกลางใช่เปล่าคะ
- (77) กระติกใบนี้ใช่เปล่าคะแม่
- (78) พี่จะไปกับลุงใช่เปล่าละ
- (79) แกก็ไปด้วยใช่เปล่าละ
- (80) ตึกตาดัวนี้ใช่เปล่าคะที่ว่าโปรดมาก

1.5 ตัวอย่างประโยคคำถามตอบรับ-ปฏิเสธที่มีคำแสดงคำถาม “หรือยังไง”

- (81) ทางบ้านคุณหนูสไม่ชอบคนทำงานในวงการบันเทิงหรือยังไงคะ
- (82) ปอว่าเราน่าจะไปที่ใกล้ๆก็พอนะ หรือยังไงละ
- (83) แล้วทำยังงั้นไม่ถูกหรือไงคะ
- (84) แม่พี่ไม่ชอบหมาหรือไงคะ
- (85) ตกหลงพี่ไม่ชอบชุดสีฟ้าหรือไงคะ

1.6 ตัวอย่างประโยคคำถามตอบรับ-ปฏิเสธที่มีคำแสดงคำถาม “ไม่ใช่หรือ”

- (86) ก็แกกับเค้าเรียนที่เดียวกันไม่ใช่หรือ
- (87) เอ๊ะ...ก็เค้าเป็นคนเดนมาร์คเหมือนกันไม่ใช่หรือคะ
- (88) แต่เห็นแกบอกว่าเค้าเป็นทหารเรือไม่ใช่หรือ
- (89) อันนี้คุณแม่เพิ่งซื้อมาเมื่ออาทิตย์ที่แล้วเองไม่ใช่หรือคะ
- (90) คุณพ่อหนูก็เป็นทหารไม่ใช่หรือคะ
- (91) แกก็อยากไปกับเค้าไม่ใช่หรือ
- (92) ปอจะออกไปเซ็นทรัลไม่ใช่หรือลูก
- (93) ข้าวเม่ามันเป็นลูกก็ไม่ใช่หรือ

- (94) ปอดชอบสีฟ้าไม่ใช่หรือ
- (95) ถ้าโพงอันนั้นมันพังแล้วไม่ใช่หรือคะ
- (96) เครื่องคอมมันเจ๊งแล้วไม่ใช่หรือ
- (97) ถึงขยะสีเขียวอยู่ข้างบนไม่ใช่หรือคะ
- (98) หนูเก็บกุญแจบ้านไว้ในตู้ไม่ใช่หรือลูก
- (99) ปากกาสีฟ้าอันนั้นของปอไม่ใช่หรือ
- (100) ยาพารากี่วางอยู่บนโต๊ะกินข้าวไม่ใช่หรือคะ
- (101) แก้วโบนั้นมันแตกแล้วไม่ใช่หรือคะ
- (102) บ้านนั้นเค้าขายไปแล้วไม่ใช่หรือคะแม่
- (103) หมามันกินข้าวแล้วไม่ใช่หรือคะ
- (104) ปอดชอบกินไม่ใช่หรือลูก
- (105) พี่ไปออกไปแล้วไม่ใช่หรือคะ

1.7 ตัวอย่างประโยคคำถามตอบรับ-ปฏิเสธที่มีคำแสดงคำถาม “ไม่ใช่หรือยังงั้น”

- (106) แกก็ชอบเค้าไม่ใช่หรือไง
- (107) แกก็อยากไปด้วยไม่ใช่หรือไง
- (108) ก็พี่จะไปเชียงใหม่กับเค้าไม่ใช่หรือไงล่ะ
- (109) แม่บอกว่ามันเสียไม่ใช่หรือไงคะ
- (110) แกบอกว่าแกจะทำเองไม่ใช่หรือไง

1.8 ตัวอย่างประโยคคำถามตอบรับ-ปฏิเสธที่มีคำแสดงคำถาม “ไหม”

- (111) มีคนไทยไปเรียนที่นั่นบ้างไหมคะ
- (112) ตกลงตัดสินใจไปเรียนต่อไหมคะ
- (113) ปกติคุณนุสชอบละครพื้นบ้านไหมคะ
- (114) แต่งละครที่บ้านยากไหมคะ
- (115) สภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงมีผลต่อการเลือกเรื่องมัยคะ
- (116) ตกลงจะไปดูหนังกันมัย

- (117) จะกลับบ้านก่อนมัยคะ
- (118) น้องปอจะกินข้าวมัยคะ
- (119) แล้วพี่อยากไปมัยล่ะคะ
- (120) ป๊อจะไปงานแต่งงานมัย
- (121) แม่มีมัยคะ
- (122) ถ้วยใบนี้มัยคะแม่
- (123) พี่จะไปงานเลี้ยงกับเพื่อนมัยคะ
- (124) แม่คะมัยคะ
- (125) วันนี้มัยคะ
- (126) แม่จะซักผ้ามัยคะ
- (127) แม่มีมัยคะ
- (128) ปอเห็นกางเกงมัยคะ
- (129) วิวสวยมัยคะ
- (130) มีอาหารไทยขายมัยคะ

1.9 ตัวอย่างประโยคคำถามตอบรับ-ปฏิเสธที่มีคำแสดงคำถาม “ใช่/ไหม”

- (131) พบรักกันที่เกาะมัยคะ
- (132) ปัจจุบันคุณลอร์ดออกมามัยคะ
- (133) ตกลงจะมัยคะ
- (134) พี่มัยคะ
- (135) อย่างนี้มัยคะ
- (136) เมื่อคืนมัยคะ
- (137) คุณแม่มัยคะ
- (138) มัยคะ
- (139) มัยคะ
- (140) พี่มัยคะ
- (141) กระดาษมัยคะแม่
- (142) ตกลงมัยคะ

- (143) สมุดเล่มสี่เหลืองใช้มั๊ยคะ
- (144) ตกลงว่าไม่ไปแล้วใช้มั๊ยคะ
- (145) อันนี้หมูใช้มั๊ยคะ
- (146) พ่อซ่อมจักรยานแล้วใช้มั๊ยคะ
- (147) แม่เอานาฬิกาหนูไปซ่อมแล้วใช้มั๊ยคะ
- (148) ตกลงมันไม่เสียใช้มั๊ยคะ
- (149) พ่อไม่โกรธแม่ใช้มั๊ยคะ
- (150) มะม่วงนี้เสียแล้วใช้มั๊ยคะ
- 1.10 ตัวอย่างประโยคคำถามให้ตอบเนื้อความที่มีคำแสดงคำถาม "อะไร"
- (151) ตอนนั้นเข้ามาเป็นอาจารย์ที่ธรรมศาสตร์สอนคณะอะไรคะ
- (152) ส่วนใหญ่เป็นการประชุมเกี่ยวกับอะไรคะ
- (153) มีเทศน์เรื่องอะไรบ้างคะ
- (154) ท่านมีข้อคิดอะไรดี ๆ ให้กับคนยุคนี้บ้างคะ
- (155) อะไรเป็นสาเหตุให้หยุดเล่นละครในช่วงนั้นเสียล่ะคะ
- (156) ละครเรื่องแรกของคุณลอร์ดคือเรื่องอะไรคะ
- (157) คุณลอร์ดติดตามจากอะไรคะ
- (158) แล้วอะไรทำให้กลับมาเจอกันแล้วคบกันได้คะ
- (159) อะไรทำให้แกคิดว่าเค้าจะจีบฉัน
- (160) แม่ดูหนังเรื่องอะไรคะ
- (161) พี่ชายจะไปซื้ออะไรที่เซ็นทรัล
- (162) แม่จะไปซื้ออะไรบ้างคะ
- (163) อะไรทำให้พี่คิดว่าปอยังเด็ก
- (164) จะใส่อะไรลงไปบ้างคะ
- (165) ไปเรียนที่นั่นเรียนอะไรคะ
- (166) อะไรทำให้แกจะไปทำงานกะตานั้น
- (167) อันนี้เรียกว่าอะไรคะแม่
- (168) แม่จะเอาอะไรเพิ่มอีกคะ

(169) มีอะไรที่ยังขาดอีกคะ

(170) จะซื้ออะไรไปจับสลากล่ะ

1.11 ตัวอย่างประโยคคำถามให้ตอบเนื้อความที่มีคำแสดงคำถาม “ใคร”

(171) คุณลอร์ดคิดจะให้ใครสานต่อคะ

(172) ใครเป็นคนแนะนำคะ

(173) ใครเป็นคนปล่อยข่าวคะ

(174) นี่ของใคร

(175) แกเอาใครไปเป็นเพื่อน

(176) ใครมาคะแม่

(177) แล้วนี่มีใครวางไปจ่ายตั้งค้ค่าโทรศัพท์ให้พ่อบ้าง

(178) แม่คะ ตกลงมีใครเอาบ้าง

(179) ใครจะกินส้มตำบ้าง

(180) แม่จะไปกับใครล่ะ

(181) หนูไปมหาลัยกับใคร

(182) ใครอยากได้บัตรมอเตอรืไซร์บ้าง

(183) ใครจะกินไอติมมั่ง

(184) แล้วท่านจะให้ใครเป็นคนทำคะ

(185) ใครเปลี่ยนกระดาษแฟกซ์เป็นมั่ง

(186) มีใครไปบ้างคะพ่อ

(187) คุณลุงให้ใครขับรถคะ

(188) คุณยายจะไปโรงบาลกับใครคะ

(189) ใครจะไปรับยาที่สถานีรถไฟ

(190) มีใครจะใช้เครื่องคอมพิวเตอร์นี้เป็นมั่ง

1.12 ตัวอย่างประโยคคำถามให้ตอบเนื้อความที่มีคำแสดงคำถาม “ไหน”

(191) เรื่องของค่าใช้จ่ายละคะจะเอามาจากไหน

- (192) ท่านบวชที่ไหนคะ
- (193) ได้รับความสนใจจากผู้คนมากน้อยแค่ไหนคะ
- (194) ส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างช่วงไหนอ่านหนังสือคะ
- (195) คุณลอร์ดชอบทำอะไรแนวไหนคะ
- (196) ไปถ่ายทำกันที่ไหนคะเรื่องนี้
- (197) อ้าว...แล้วไปไหนก๊าก
- (198) จะไปกินกันที่ไหนล่ะ
- (199) เจ้าสองคนนั่นไปค่ายที่ไหนแม่
- (200) จะไปจอดรถที่ไหนล่ะคะ
- (201) อยู่ลี้กเกอร์ไหน
- (202) ไปแอบเจอที่ไหนมา
- (203) แล้วจะเอาเงินที่ไหนมาผ่อนคะ
- (204) จะไปหาซื้อจากไหนคะ
- (205) แกชอบคนไหนมากที่สุด
- (206) หนูชอบตัวไหนมากกว่ากันคะ
- (207) พี่จะพาหนูไปไหนคะ
- (208) แม่วางไว้ตรงไหนคะ
- (209) ไปไหนมานะ
- (210) แม่จะใช้โต๊ะตัวไหนจัดของคะ

1.13 ตัวอย่างประโยคคำถามให้ตอบเพื่อความมีค่าแสดงคำถาม “ทำไม”

- (211) ทำไมคุณแม่ถึงเลือกส่งท่านไปเรียนที่อินเดียคะ
- (212) ทำไมถึงได้มาประทับที่อเมริกาคะ
- (213) ทำไมถึงจะต้องทำงานเองล่ะคะ
- (214) ทำไมถึงตายล่ะคะ
- (215) ทำไมคุณแม่ของท่านถึงเลือกไปทางนี้คะ
- (216) แล้วทำไมถึงมาเขียนในเว็บได้ล่ะคะ
- (217) ทำไมถึงเก็บเรื่องได้นานขนาดนั้น ค่อนข้างหนักนะคะ

- (218) ทำไมถึงนำเรื่องเก่ามาทำใหม่อีกคะ
- (219) ทำไมต้องไปล่ะ
- (220) ทำไมแกจะต้องไปสนใจด้วยล่ะ
- (221) คุณแม่ทำไมต้องทำด้วยล่ะคะ
- (222) ทำไมถึงเรียนไม่ได้ล่ะ
- (223) ทำไมพี่ไม่ให้ไปไปด้วยคะ
- (224) ทำไมมันต้องแยคะ
- (225) ทำไมเราต้องไปกับเค้าด้วยล่ะ
- (226) แม่คะ ทำไมหนูต้องแต่งชุดนี้
- (227) พ่อคะ ทำไมพี่ชายหยุดงานล่ะ
- (228) ร้องให้ทำไมล่ะ
- (229) พี่จะไปทำไมคะ
- (230) ทำไปทำไมนะ
- 1.14 ตัวอย่างประโยคคำถามให้ตอบเพื่อความมีค่าแสดงคำถาม “อย่างไร”
- (231) เป็นยังไงบ้างคะชีวิตการเป็นนักเรียนที่นั่น
- (232) ครอบครัวที่อยู่ในวัดหมายความว่าอย่างไรคะ
- (233) แล้วกับสามีมาพบกันได้ยังไงคะ
- (234) ชีวิตช่วงนั้นเป็นอย่างไรบ้างคะ
- (235) ถ้าพูดถึงเมืองไทยล่ะคะการยอมรับเป็นอย่างไรบ้าง
- (236) รับศีลโพธิสัตว์ทำยังไงคะ
- (237) ขั้นตอนต่อไปเป็นอย่างไรบ้าง
- (238) ท่านมองชีวิตที่ผ่านมาของตัวเองยังไงคะ
- (239) ตัดสินใจอย่างไร
- (240) แล้วน้องเกื้อเค้ารู้สึกอย่างไรคะเมื่อตอนได้เจอคุณพ่อ
- (241) เค้ารู้เรื่องได้ไงล่ะ
- (242) พี่รู้ได้ไงคะ
- (243) ไปเที่ยวมาเป็นยังไงบ้างคะ

- (244) บ้านพักบนดอยเป็นไร่บ้างคะแม่
- (245) เค้กกินกันยังไงคะ
- (246) ทำไมไม่เป็น ทำยังไงนะ
- (247) คุณแม่พี่ว่ายังไร่บ้างคะเรื่องนั้น
- (248) พี่จะทำยังไรกับบ้านที่เกาะคะ
- (249) เราจะไปยังไรคะรถหรือเครื่อง
- (250) เขียนจดหมายทวงหนี้นี้เขียนยังไรคะ

1.15 ตัวอย่างประโยคคำถามให้ตอบเนื้อความที่มีคำแสดงคำถาม “เท่าใด”

- (251) ตอนนั้นอายุเท่าไหร่คะ
- (252) แม่ซื้อ ไฉนมาเท่าไหร่
- (253) แล้วแม่สั่งขนมน้ำน้อยมาเท่าไหร่คะ
- (254) เท่าไหร่นะกระเป๋
- (255) เบ็ดเสร็จแล้วต้องใช้เวลาเตรียมตัวนานเท่าไหร่คะ
- (256) แล้วไปเรียนแต่งหน้านี้เค้าคิดเท่าไหร่ละ
- (257) ต้องเท่าไหร่ถึงจะพอคะ
- (258) ไปเที่ยวฮ่องกงเค้าคิดเท่าไหร่ลูก
- (259) ค่าเครื่องไปหาดใหญ่เท่าไหร่นะ
- (260) ใส่น้ำตาลเท่าไหร่คะแม่
- (261) ตอนนี้เงินดอลลาร์เท่าไหร่แล้ว
- (262) วีื่อสรุนที่เก้าใช้เท่าไหร่นะ
- (263) ตอนนี้เค้าขายกันเท่าไหร่แล้วคะ
- (264) แม่คะวันนี้ทองขึ้นไปเท่าไหร่แล้วคะ
- (265) ปอซื้อเครื่องทำขนมปังมาเท่าไหร่นะ
- (266) โอ้...ค่าข้าวเท่าไหร่จ๊ะ
- (267) โอ้เข้าชุดแต่งงานมาเท่าไหร่นะ
- (268) แม่จะใช้แบ่งสาลีเท่าไหร่คะ
- (269) พี่จะใช้เงินเท่าไหร่ละคะ

(270) บ้านหลังนั้นราคาเท่าไรคะพี่ปูก

1.16 ตัวอย่างประโยคคำถามให้ตอบเนื้อความที่มีคำแสดงคำถาม “เมื่อไร”

(271) เมื่อไรจะกลับกันซึกทีคะ

(272) ดีต้าแยกตัวออกมาจากดาราวิดีโอตั้งแต่เมื่อไรคะ

(273) แล้วรู้สึกว่ามันมากกว่าความเป็นเพื่อนเมื่อไรคะ

(274) แล้วนี่จะไปเที่ยวกันเมื่อไรล่ะ

(275) เมื่อไรแกจะไป

(276) พี่เค้าจะโทรมาหาแกเมื่อไรล่ะ

(277) แล้วเมื่อไรพี่จะว่างคะ

(278) แม่จะทำขนมเมื่อไรคะ

(279) รู้สึกว่าป่วยตั้งแต่เมื่อไรคะ

(280) อยากจะไปเมื่อไรล่ะคะ

(281) เมื่อไรจะได้กินคะ

(282) เมื่อไรมันถึงจะโอเคล่ะ

(283) จะต้องทำไปถึงเมื่อไรคะ

(284) พ่อกับแม่จะไปสวิตเมื่อไรล่ะคะ

(285) พี่ปูกจะต้องไปดูงานเมื่อไรคะ

(286) น้องปอกจะทำงานเรียบร้อยเมื่อไรล่ะ

(287) พี่ชายจะไปจ่ายค่าโทรศัพท์เมื่อไร

(288) เริ่มรู้สึกว่ามันลงเมื่อไรคะ

(289) เราจะต้องไปดูงานกันเมื่อไรคะ

(290) เมื่อไรพ่อกับแม่จะพาไปตัดแว่นล่ะ

1.17 ตัวอย่างประโยคคำถามให้ตอบเนื้อความที่มีคำแสดงคำถาม “กี่”

(291) ท่านใช้เวลาเรียนทั้งหมดกี่ปีคะ

(292) ปูกกี่ เมื่อวานแมคกลับกี่โมง

- (293) แกจะมาก็โม่งละ
 (294) แม่จะเอาที่อันละคะ
 (295) ไปเที่ยวที่วันคะ
 (296) ค่าโทรศัพท์พอกี่บาทลูก
 (297) แล้วกว่าจะได้ของแถมเนี่ย มันต้องไปตีกันกี่หนละ
 (298) เค้าเปิดรับกี่แห่งละ
 (299) อีกกี่วันพี่ชายถึงจะกลับละ
 (300) กินนมวันละกี่กล่อง
 (301) น้องปอจะนอนกี่โมง
 (302) เมื่อคืนพี่ชายหนูเค้ากลับมาตอนกี่โมงลูก
 (303) พี่เรียนหลักสูตรกี่ปีคะ
 (304) กี่โมงถึงจะเสร็จคะเนี่ย
 (305) ซ่อมรถกี่วันได้ละ
 (306) ปอจะกลับบ้านกี่โมง
 (307) เสื้อตัวนี้กี่บาทคะแม่
 (308) แม่คะค่าอาหารหมากี่บาทนะ
 (309) แม่จะให้เก้าอี้กี่ตัวคะ
 (310) พอจะเอาที่ใบละ

1.18 ตัวอย่างประโยคคำถามแบบให้เลือกที่มีคำแสดงคำถาม “หรือ”

- (311) แกจะไปกับชั้นหรือจะไปเองละ
 (312) หรือพี่ปูกจะไปซื้อเองละคะ
 (313) แม่จะเอามาไปนอนกับแม่หรือให้นอนกับปอคะ
 (314) พอจะกินข้าวหรือกินก๋วยเตี๋ยว
 (315) แกอยากดูหนังไทยหรือหนังฝรั่ง
 (316) เสื้อสีดำหรือสีน้ำตาลคะแม่
 (317) ชอบผมยาวหรือผมสั้นคะ
 (318) จะให้ซื้ออัลบั้มเล่มเล็กหรือเล่มใหญ่คะ

- (319) ลำโพงนี้อันเล็กหรืออันใหญ่ดีกว่ากันคะ
 (320) เสียงมันออกลำโพงหน้าหรือลำโพงหลังนะพี่ป๋อม

1.19 ตัวอย่างประโยคคำถามแบบให้เลือกรที่มีคำแสดงคำถาม “หรือว่า”

- (321) หนูจะกลับกับแม่หรือว่าจะกลับกับพี่คะ
 (322) อยากเดินเล่นก่อนหรือว่าอยากกลับบ้านคะ
 (323) แกจะไปแท็กซี่หรือว่าจะรอพี่เพิ่มละ
 (324) คุณแม่จะทานไก่ย่างหรือว่าจะทานไก่ทอดคะ
 (325) กระเป๋าใบสีดำหรือว่าสีน้ำเงินคะ
 (326) ตู้อยู่ในบ้านหรือว่าตู้ในครัวคะแม่
 (327) แม่จะเข้าบ้านก่อนหรือว่าจะเลยไปงานเลยคะ
 (328) คุณคิดว่ามันดีหรือว่าไม่ดีละ
 (329) หรือว่าพี่อยากไปว่ายน้ำคะ
 (330) หรือว่าน้องปออยากกินพิซซ่าละ

2. ตัวอย่างการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาการสื่อสารอื่นนอกเหนือไปจากการถาม

2.1 การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาปฏิเสธ

- (331) ญ1 “ขนมบนโต๊ะที่วางไว้ไปไหนหมดละคะ พี่ปุกกินของหนูหรือ”
 ข1 “ใครกินนะ พี่เป่าน้ำ พี่จะไปรู้ได้ไงอะพี่ไม่ได้นั่งเฝ้านะ”
 (332) ลูก “แม่มันกินไม่ได้แล้วมั้งนะ กลิ่นมันแปลกๆนะปอว่า ทิ้งเหอะ เดี่ยว
 ท้องเสีย”
 แม่ “เสียที่ไหน เพิ่งจะทำเมื่อวาน แม่ใส่มะขามรสมันก็เคยเป็นนั่น จะมาทิ้ง
 ของแม่ได้ไงกัน ของโปรดพ่อเน่นั่น”

- (333) ลูก “พ่อปอว่ามันพังแล้วละปากกาอะ หัวมันบุบลงไปเลยอะ ซ่อมไม่ได้แล้ว มั้งคะ”
 พ่อ “พังตรงไหน นี่มันยังใช้ได้ แต่ต้องระวังหน่อย ยั้งนี่เง ของยังใช้ได้ก็เก็บไว้ใช้ที่บ้านสิ ทิ้งได้ไงเสียดายนะซื้อมาตั้งแพง”
- (334) ญ1 “พี่ปูกะปอว่าไอ้ตรงที่เป็นยี่ห้อยล้อแม็กรถปอมันจะต้องหลุดในไม่ช้าแน่ๆ เลย วันนั้นปอล้างรถมันขยับดอกแด๊กๆ ด้วยนะ”
 ซ1 “หลุดที่ไหนกัน วันนั้นพี่ก็ดูให้แล้วไงคะ มันเป็นอย่างนั้นเองนะ พี่พยายามไขให้แล้วมันก็ได้เท่านั้นแหละ เอางี้ถ้ามันหลุดได้นะ พี่ให้หนูเตะที่หนึ่งเลย ดีมัย”
- (335) ญ1 “พี่ปูก เห็นขนมที่วางอยู่ตรงนี้มัยคะ เมื่อกี้ออกยังเห็นอยู่เลย”
 ซ1 “ขนมอะไร ไม่เห็นมีนี่ หนูวางไว้ตรงนี้แน่เหรอะคะ”
- (336) ญ1 “ไหนว่าอยากไปเที่ยว พอทีมีคนชวนไปเที่ยวทำไมไม่ออกไปกะเค้าล่ะ”
 ญ2 “ใครจะไป จะให้ฉันออกไปกะตาแป๊ะนั้นนะ หลับแล้วฝันเอาง่ายกว่า”
- (337) ซ1 “พี่เค้าออกไปทำงานนี่ เพิ่งออกไปเมื่อกี้นี้เอง”
 ญ1 “งานอะไร ไปเที่ยวต่างหาก วันนี้บริษัทเค้าหยุดนะ”
- (338) แม่ “แม่ปอกชมพู่ไว้อยู่ในกล่อง ในตู้เย็นตู้ในบ้านนะ ไปหยิบมาให้พ่อหน่อยสิ”
 ลูก “ชมพู่ไหนแม่ เห็นมีแต่มะม่วง”
- (339) ซ1 “พี่วางโทรทัศน์ไว้บนโต๊ะกินข้าว หยิบมาให้พี่หน่อยสิ”
 ญ1 “มีที่ไหน บนโต๊ะกินข้าวไม่เห็นมีอะไรเลย”
- (340) ญ1 “แกหยิบกระเป๋าหลังรถให้ฉันหน่อยสิ”
 ญ2 “กระเป๋าอะไร หลังรถแกมีแต่หมอน ชั้นไม่เห็นกระเป๋าซักใบ”

2.2 การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาขอร้อง

- (341) ญ1 “ไปเซ็นทรัลเหรอะ ซื้อยาผักบั้งได้มัย อยากกินนะ”
 ซ1 “อ้อ เดี่ยวถึงร้านแล้วจะโทรมาถามละกัน”
- (342) ซ1 “ไปเบงค์เหรอะ ฝากเอาเงินเข้าด้วยได้มัย นี่นะบัญชี”
 ญ1 “อ้อ”
- (343) ญ1 “ขากลับซื้อซาลาเปาให้ได้มัย เอา 2 กล่องนะ”

- ญ2 “เอาขนมจีบด้วยเปล่า”
- (344) ญ1 “เที่ยงนี้จะไปแวงค์กรุงเทพนะ”
- ญ2 “แวงค์กรุงเทพหรือ ฝากบิ๊คไปอ๊ฟได้มัย”
- ญ1 “เอามาสิ”
- (345) ช1 “พรงนี้เบิกเงินให้พี่ 30,000 ได้มัยคะ เอาเข้ากรุงไทยนะ”
- ญ1 “รับมัย บ่ายๆได้มัยคะ เข้ายุ่งคะ”
- (346) ลูก “แม่คะหนูปวดหัว ไว้ค่อยเริ่มทำพรงนี้ได้มัยคะ”
- แม่ “จ๊ะจ๊ะ จั่งไปนอนพักนะ”
- (347) ญ1 “ปวดแขนไปหมด ยกไม่ไหวแล้ว พียกลงนั้นให้หน่อยได้มัยคะ”
- ช1 “ลั้งไหนจ๊ะ”
- (348) ช1 “พียุงมากเลย หนูพิมพ์หน้านี้ให้พี่ได้มัยคะ”
- ญ1 “ไหนละคะ”
- (349) ญ1 “เหนื่อยจังเลยคะ พี่ไปซื้อน้ำให้หน่อยได้มัยคะ”
- ช1 “อยากกินอะไรละ”
- (350) พ่อ “งานเยอะมัยลูกช่วงนี้ถ้าหนูว่างหนูไปจ่ายค่าโทรศัพท์ให้พ่อหน่อยได้มัย”
- ลูก “ได้คะ ไม่ยุ่งหรอก ออกไปช่วงเที่ยงก็ได้คะ”
- (351) ญ1 “พี่ปุกคะ พี่ปุกหีบสมุดเล่มนั้นให้พ่อหน่อยได้รีเปล่าคะ หีบไม่ถึงอะ”
- ช1 “อะ นีคะ”
- (352) ญ1 “แกโอนเงินเข้าบัญชีให้ชั้นได้มัยละ แกจะได้ไม่ต้องขับรถมาไกลนะไว้ย”
- ญ2 “เอางั้นก็ได้ตามใจนะ”
- (353) แม่ “วันนี้หนูไปไหนมัยลูก หนูรีบกลับบ้านมาดูคุณย่าได้มัย แม่ต้องไปงานศพนะ”
- ลูก “แม่จะไปก็โม่งละ ปอโตดงานกลับมาก่อนก็ได้นะคะ”
- (354) ช1 “ถ้าหนูผ่านแวงค์เย็นนี้ แวะไปจ่ายตั้งค้ค่าบัตรเครดิตได้มัย พี่ไม่มีเวลาเลยคะ”
- ญ1 “อืม...ควรได้ดีมัยละ เอ...จั่งขอค่าไปจ่ายซัก 10% ได้มัยละ”

2.3 การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาเสนอแนะ

- (355) ช1 “ทำไมเราไม่เข้าไปก่อนล่ะ เดี่ยวเรื่องอื่นค่อยว่ากันทีหลัง”
 ญ1 “ก็ได้”
- (356) ญ1 “ทำไมแกไม่ไปกับชั้นล่ะ จะขับรถไปทำไมหลายคัน”
 ญ2 “ก็ได้ ตามใจแกสิ”
- (357) ช1 “ทำไมเราไม่ไปกินข้าวกันก่อนล่ะคะ เดี่ยวทำงานแล้วเดินออกมากินมันไกลนะ”
 ญ1 “อืม...ก็ดีค่ะ หิวแล้วเหมือนกัน”
- (358) ช1 “ทำไมไม่ไปทำงานทางลาดพร้าวล่ะ เข้าๆ เค้าเปิดให้เลี้ยวออกจากซอย 71 ตั้งสองเลนนะ”
 ญ1 “เหวอคะ ฉันเดี๋ยวพ่วงนี้ลองดูก็ได้”
- (359) ญ1 “หนูว่ามันจะช้านะคะ ทำไมเราไม่ไปจ่ายค่าโทรศัพท์ก่อนแล้วค่อยไปดูบ้านล่ะคะ เพราะว่าไปจ่ายตั้งค์ก่อนมันใกล้กว่านะ”
 ช1 “ก็แล้วแต่หนูสิ พี่นะยังงี้ก็ได้นะ”
- (360) พ่อ “ไปทางนั้นรถมันก็ติดสิลูก ทำไมลูกไม่ไปทางวงศ์สว่างแล้วค่อยลัดไปทางนนทบุรี ทางนั้นติดน้อยกว่านะ”
- (361) แม่ “หนูไปขึ้นทางด่วนตรงนั้นก็ติดตายสิ ทำไมหนูไม่ไปขึ้นที่ตรงประชานุกูลล่ะลูก ลูกไปขึ้นตรงพระรามเก้ามันใกล้ก็จริงแต่กว่าลูกจะไปถึงแม่ว่ามันจะช้ากว่าที่ลูกจะไปขึ้นทางที่แม่ว่าอีกนะ”
- (362) ลูก “กว่าพ่อจะไปตั้งเย็น ทำไมพ่อไม่กลับมาบ้านก่อน จะได้อาบน้ำเปลี่ยนเสื้อผ้านะ นั่งรถไปกว่าจะถึงนู่นก็เข้า ปอไปส่งที่รถก็ได้ แปปเดียวเอง พ่อจะหมกไปเหม็นๆ ยังงั้นเหวอ”
 พ่อ “ก็พ่อไม่อยากจะให้ลูกขับรถกลางคืนไง แต่กลับบ้านก่อนก็ได้”
- (363) แม่ “ก็ทำไมลูกไม่เอาตัวเล็กมาฝากไว้ที่แม่ แม่ก็อยู่บ้านไม่ได้ไปไหน ลูกจะพามันไปเดินร่อนๆ ทำไม เดี่ยวมันก็ไม่สบาย มันยังตัวเล็กนิดเดียว”
 ลูก “ก็แม่อยู่บ้านเหนื่อยมัยล่ะ งั้นเดี๋ยวเข้าไป ก็ที่แรกเห็นปอบอกว่าแม่จะไม่อยู่”

(364) ญ1 “ทำไมเราไม่ออกจากบ้านเร็วหน่อยล่ะคะ เราจะได้มีเวลาไปดูบ้านตอนเย็นด้วย”

ช1 “ยั้งนั้นก็ดีคะ ที่แรกที่พี่ว่าจะออกสายเพราะกลัวว่าหนูจะง่วงนอนนะ”

2.4 การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาห้ามการกระทำ

(365) ญ1 “คุณอะไรกัน อาจารย์เค้ากำลังบรรยายอยู่นะ เงียบหน่อยสิ”

ญ2 “รู้แล้วนะ ดุจริง”

(366) ญ1 “เล่นอะไรกันนะ นี่เค้ากำลังเก็บบ้านกันอยู่นะ ไปเล่นที่อื่นไป”

ช1 “ขอโทษครับ”

(367) ญ1 “ทำอะไรนะ น้มนันโทรศัพท์ของเรานะ ใครอนุญาตให้ใช้ เอาคืนมานะ”

ญ2 “ใช้นิดใช้หน่อยแค่นี้ก็ต้องดูด้วย หวงจิง เอาคืนไปเลย”

2.5 การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาขู่

(368) ญ1 “ทำอะไรเลอะเทอะยังงี้ เก็บให้เรียบร้อยเลยนะ อย่ากให้พี่บอกแม่ม๊วย เก็บเดี๋ยวนี้นะ ไม่งั้นล่ะบอกแม่แน่ๆ”

ญ2 “อย่าบอกแม่นะพี่แอน หนูเก็บเดี๋ยวนี้ล่ะคะ”

2.6 การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาเสียสติ

(369) “...ทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ทั้งปริญญาโทปริญญาเอก เราบรู้อถึงวินัย ชั้นตอน ปัญหาของการเข้ามาบวช แต่เราไม่น่าไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเลย แล้วรู้ไปทำไมมันเสียประโยชน์นะ รู้แล้วไปนั่งบนหอคอยงาช้าง ไม่ได้ช่วยเหลือสังคมเลย ไม่ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือเกิดการพัฒนาขึ้น...”

(370) ช1 “น้องแอนกะน้องปอจะพี่เปิร์มนะยังใส่ดิสโตนะ ไม่เชื่อก็กถามพี่ก็อตดูสิ ดาร์ค ทอลแอนด์แฮนซัมนะพี่นะ ไม่รู้อะไรซะแล้ว”

- ญ1 “แอน...แถวนี้มีถุงผ้าหนาๆ ที่ปากถุงมีหูหิ้วบ้างมัย ขึ้นจะเอามาใส่ถุงนะ มันเลื้อยออกมาเต็มออฟิศแกแล้ว อัย...น่ากลัวนะแก แกรมเป็นงูแก่ๆ ตัวดำๆ อีกต่างหาก”
- (371) ช1 “แหม...พี่นะน่ารักนะคะ น่ารักอย่างพี่เนี่ยไม่มีอีกแล้วนะ
ญ1 “น่ารักไปหมดรีเปล่าคะ อย่างพี่นะน่ารักไปหมดเหลือแต่อะไรก็ไม่รู้ล่ะสิ ไม่ว่า”
- (372) ญ1 “ระวังเถอะออกไปกับเค้ามากๆ นะ เดี่ยวแฟนเค้ารู้ล่ะจะแย”
ญ2 “เออน่า ชั้นไม่พูดแล้วใครจะรู้ล่ะ”
ญ1 “เออพูดดี เอาเลื้อยไฟฟ้ามัย ขวานคงใช้การไม่ได้แล้วละมั้ง ต้นจิวของแก มันคงเยอะจนตัดกันไม่ทันล่ะ”
- (373) ช1 “พอมีสาวๆ มาทำงานที่นี้นะ บรรยากาศมันก็สดชื่นสดชื่น จริงๆ เลยนะ”
ช2 “ผมก็ว่าจั้นแหละพี่”
ญ1 “หือ..หมั่นไส้จริงๆเลย นี่ใครมีสายจูงจุกบ้าง มีวัวแก่ๆ มันหลุดออกมา เล็มหญ้าอ่อนนะ สงสัยจะกลับโต๊ะไม่ถูกนะ”
- (374) ช1 “ให้ผมคิดให้เหวอ คงไม่ได้หรอกนะ เพราะโดยปกติแล้วเนี่ยผมไม่ได้มีนิสัยแบบนั้น”
ญ1 “อ้อ...เพราะปกติแล้วพี่เป็นคนดีไซม์มัยคะ ดีดีเรื่องแยๆ ละไม่ถนัด”
- (375) ญ1 “ไม่ไปล่ะคะ งานเยอะ พรุ่งนี้ต้องล้างห้องน้ำ แล้วว่าจะรีดผ้าด้วย”
ช1 “หา...หนูรีดผ้าเป็นด้วยเหวอ แกรมล้างห้องน้ำอีก พี่ต้องหุฟาดแน่ๆ ไม่เอาน่าอย่ามาไม้กะพี่เลย”
- (376) “...แล้วเขาก็มีบ้านอยู่มีอะไรเรียบร้อยจนเราไม่รู้สึกว่าไม่ได้ทำหน้าที่แม่ บางคนบอกตาย ทั้งลูกทั้งผัวมาได้ยังไง แล้วเราจะโอบอุ้มเขาไปถึงไหนล่ะ ในเมื่อเวลาที่เรามาเราก็มาคนเดียวเวลาไปเราก็ไปคนเดียวเอาเถอะให้เขาได้ยืนบนลำแข้ง...”

2.7 การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาแสดงความรู้สึกไม่เชื่อ

- (377) ญ1 “ชั้นไม่เคยทำตัวแบบนั้นนะ ถึงชั้นจะแยแต่ชั้นก็ไม่ได้แยขนาดนั้นนะ”
ญ2 “ทำดีเป็นด้วยเหวอ ชั้นก็หวังว่าแกจะเป็นได้อย่างที่พูดนะ”

2.8 การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาแสดงความรู้สึกประหลาดใจ

- (378) ลูก “ไอ้แม่คะ... แอนมันฮอทจะตาย มีหนู่มๆ โทรมมาจิบเยอะเยอะ ทั้งเด็กนอก
เด็กใน เต็มไปหมด หนูยังไม่มีขนาดนั้นเลย”
แม่ “จริงหรือลูก ที่ว่าเด็กนอกนะเด็กที่ไหน”
ลูก “ก็เด็กนอกที่อเมริกาอะ ทำทางรวยไช่ย่อย เดี่ยวส่งนู่นส่งนี่มาให้ตลอด”
- (379) ญ1 “แกไม่ต้องห่วงชั้นหรือก พี่เค้ามีแฟนอยู่แล้วนะ”
ญ2 “จริงรีเปล่า ชั้นนี้กว่าเค้าจิบแกซะอีก แล้วเค้ามีแฟนแล้วยังจะมาชวนแก
ไปกินข้าวอีกเนี่ยนะ”
- (380) ญ1 “นี่ เมื่อวานชั้นคุยกับนพ มันบอกว่ามันจะกลับบ้านเย็นนี้นะแก”
ญ2 “เมื่อไหร่ เย็นเนี่ยนะ ตายแน่ๆเลยแก ชั้นยังไม่ได้ชื่อของให้เค้าเลยนะ
ทำไมกลับเร็วล่ะ ทีแรกบอกชั้นว่าจะกลับวันศุกร์นี่”
- (381) ญ1 “พี่ชาย วันนี้มีคนโทรมาหาพี่ชายเค้าว่าจากบริษัทเงินอะไรก็จำไม่ได้นะ
เค้าว่าเค้าจะยึดของที่พี่ไปผ่อนไว้อะ อีกสองวันอะเค้าจะมายึดแล้ว”
ช1 “อะไร อีกสองวัน ไม่เห็นเค้าโทรมาบอกเลย เออ...ไม่เป็นไรเดี๋ยวกพี่โทรไป
คุยกับเค้าเอง”
- (382) ญ1 “ชั้นได้งานแล้วนะ เริ่มทำวันจันทร์นี้ล่ะ”
ญ2 “หรือ เมื่อไหร่ วันจันทร์นี้นะหรือ แหม...ดีจังเลย”
- (383) ญ1 “เออเนี่ย ชั้นจะไปออกสเตรเลียเดือนหน้านะแกอยากได้อะไรมัย”
ญ2 “อะไร เดือนหน้า ไปอีกแล้วหรือ ก็เพิ่งจะกลับมาเนี่ย”
- (384) ญ1 “นี่ เมื่อคืนพี่วูทโทรหาชั้นแหละ”
ญ2 “ใครนะ พี่วูทนะ ตายล่ะ เค้าว่าไงบ้างล่ะ”
- (385) ช1 “พี่จะต้องไปเชียงใหม่พุงนี่นะ”
ญ1 “เมื่อไหร่นะ พุงนี่ แล้วทำไมตอนแรกบอกว่าวันพุธไป ทำไมเร็วล่ะคะ”

2.9 การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาแสดงความรู้สึกไม่พอใจ

- (386) ช1 “มองอะไร มองอย่างงี้มันหาเรื่องกันนี่ มีอะไรก็ว่ามาเลย”
ญ1 “ใจเย็นคะ อ่ามีเรื่องเลยนะ”

- (387) ญ1 “มาทำไม ไม่มีใครเค้าต้อนรับแล้วไม่รู้หรือไง นี่ใจจริงหรือว่าแกล้งกันเนี่ย”
 ช1 “อย่าเพิ่งโกรธสิคะ ฟังพี่ก่อนนะ”
- (388) ญ1 “โทรมาสิอะไรๆ พุดมาเร็วๆ ไม่มีอะไรก็วางไป คนที่เค้าไม่ได้วางทั้งวันนะ”
 ช1 “อย่าเพิ่งไล่กันสิคะ ยังไม่หายโกรธอีกหรอก”
- (389) ญ1 “มองหาอะไร ไม่เคยเห็นคนรีงกัน”
 ญ2 “เฮ้ยเก ทำไมพุดยั้งงั้นละ จะบ้าหรือ เดี่ยวก็มีเรื่องหรอก”
- (390) ญ1 “ทำไมทำแบบนี้ เสียหมดเลยเห็นมัยย ดูลึ แล้วจะเอาที่ไหนใช้ล่ะ”
 ญ1 “ขอโทษค่ะ หนูไม่ได้ตั้งใจ”

2.10 การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาหยอกล้อ

- (391) ช1 “รับโทรศัพท์แล้วอารมณ์ดีจริง ใครโทรมาน้ำ แน่ะ..แน่ะ..หน้าแดงไปถึงหูแล้ว”
 ญ1 “ถามยังกะไม่รู้งั้นแหละ มาแซวเค้าทำไมละ”
- (392) ญ1 “เฮ้ย ส่งเข้าส่งเข้า เย็นนี้มีนัดกับใครจ๊ะ ถึงส่งกระจกจนมันจะพรวดอยู่แล้ว”
 ญ2 “แหม...ก็รู้อยู่แล้วว่าใคร ทำเป็นมาถาม”
- (393) ญ1 “แหม...ใครโทรมาหาจะถึงพุดไปเยี่ยมไป หน้าบานเท่าจานแล้ว”
 ญ2 “ก็...อย่าแซวสิ ทำเป็นไม่รู้ไปได้ ก็คนมันเขินนี่”
- (394) ญ1 “ผ้าเช็ดหน้าผืนนี้ใครให้มานะ ถึงได้ใช้แล้วใช้อีกจนจะเปื่อยแล้วเนี่ย”
 ช1 “แซวอยู่ได้ รู้ทั้งรู้จะยังมาถาม”
- (395) ญ1 “หมอนใบนี้น่ารักจริงๆ ใครให้มาน้ำได้ถึงรักเหลือเกิน”
 ญ2 “แหม...แซวจริงนะ อย่าให้ถึงที่เราบ้างละกัน”
- (396) ญ1 “ใครให้มานะดอกไม้ช่อนี้ ดมแล้วดมอีก เดี่ยวดอกไม้มันก็หลุดติดจมูกออกมาหรอก”
 ญ2 “บ้า พุดอะไรก็ไม่รู้”

3. ตัวอย่างการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อหน้าที่ในปริศนาอื่น ๆ

3.1 การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อทำหน้าที่การนำเข้าสู่ประเด็นใหม่ในการเล่าเรื่อง

- (397) “การที่จะเป็นคนดีนั้นนะมันไม่ยากหรอก ทำดีทำง่ายจะตาย แต่คนสมัยนี้เค้าไม่ค่อยอยากเป็นคนดีอยากทำดีกัน เพราะอะไร ก็เพราะว่าใ้การเป็นคนดีนะ มันรวยช้า แถมยังไม่ได้หน้า ทำไปทำมาบางทีมีคนมาชูปมือเปิบไปอีก แล้วทุกวันนี้ก็ไม่ค่อยมีใครส่งเสริมเรื่องดี ๆ กัน เป็นอย่างนี้แล้วใครจะอยากทำดีล่ะ”
- (398) “จริงๆก็รู้ค่ะว่าควรจะทำ แต่ตอนนั้นมันรู้สึกว่ามีเวลาเหลือเพื่อก็เลยขี้เกียจ งานการก็ไม่ได้ทำอยู่บ้านทุกวัน จริงๆถ้าตั้งใจปานนี้คงจบไปถึงไหนต่อไหนแล้ว แต่ก็อีกนั่นแหละขยันก็ไม่ใช่ข้อดี อีกอย่างทำตอนนี้ก็กำลังใจดี ทำไมถึงดี ก็เพราะว่ามันไฟมันลนกันแล้วนะสิ เลยต้องรีบมีกำลังใจล่ะ ชินยังไม่มียกก็ต้องตายแหงๆ”
- (399) “ก็อย่างที่บอกนะว่าขี้เกียจพูดแล้ว พูดไปก็เท่านั้นแหละมันไม่มีอะไรดีขึ้นมาหรอก พี่ชายเค้าไม่เปลี่ยนหรอกค่ะ เพราะอะไรเค้าถึงไม่ไป เฮ้อ...ก็อยู่นี่มันดีกว่าจริงๆนี่ ค่าน้ำค่าไฟพอก็จ่าย แถมมีรถให้ใช้ น้ำมันพอก็เป็นคนเต็ม ผ่าผ่อนก็ให้ห้องซัก นี่ไงล่ะเหตุผล แล้วถ้าเป็นพี่พี่ยังจะไปอยู่ที่อื่นอีกหรือ”
- (400) ญ1 “ตอนนี้แกมีคนเข้ามาหาเยอะมีเยอะ ชินนะอยากจะรู้เรื่องคนพวกนั้นจะตายอยู่แล้ว ไม่โทรมาหาทั้งบ้างเลยไม่ได้คุยกับแกตั้งนาน ชินไม่อยากตกข่าวนะ”
- ญ2 “ไม่อยากจะทำบอกเลยนะว่าจริงๆแล้ว ก็มีแต่คนเดิมๆที่เล่าไปแล้วนั่นแหละ ไม่มีเพิ่มหรอก ไม่ได้โทรไปเพราะอะไร ก็...มันไม่ได้มีเรื่องอะไรใหม่นี่ แล้วอีกอย่างหนึ่งชินก็ยังไม่ตัดสินใจว่าจะเลือกใครเลย ชินยังไม่รีบเลยแล้วแกจะรีบไปทำไมล่ะ”
- (401) ญ1 “ปอ...ทำไมแกยังใจเย็น แล้วทำตัวเป็นนางเอกอยู่ได้ แกไม่โกรธนพบ้างเลยหรือ ทั้งๆที่มันทำกับแกขนาดนั้นนะ”
- ญ2 “ไม่ล่ะ ไม่เคยคิดเลย ไม่เห็นจะต้องไปโกรธเค้าเลย ก็ช่างเค้าสิ โกรธใครนะมันไม่ดีหรอกนะ ทำไมไม่รู้มัย ก็เพราะว่าความโกรธนะ มันเป็นไฟนะ โกรธไปมันก็เผาใจตัวเอง แล้วเรื่องอะไรชินจะต้องทำร้ายตัวเองด้วยล่ะ”

3.2 การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อทำหน้าที่ในการดึงความสนใจของผู้ฟังในการเล่าเรื่อง

- (402) ญ1 “แกรู้เปล่า พี่เอนะเค้าบอกว่าจะให้เพื่อนเค้ามาจับแก”
 ญ2 “หา...จริงหรอ แล้วเค้ารู้เรื่องได้ไง”
- (403) ญ1 “นี่รู้รีเปล่า ตอนนี้นะแม่เค้ายอมให้ชั้นขับรถออกถนนใหญ่แล้วนะ”
 ญ2 “ก็ดีนะสิ แล้วนี่พ่อยังต้องนั่งรถเมสไปปรับแกที่ทำงานเหมือนเมื่อก่อนอีกกรีเปล่าละ”
- (404) ญ1 “นี่แกรู้มั๊ย หลังจากวันนั้นที่ชั้นแอมะม่วงไปให้แกนะ พอกลับบ้านนะที่บ้านชั้นไม่มีคนยอมกินข้าวเย็นเลยแก ก็เพราะไอ้เครื่องชั่งน้ำหนักบ้านแกนั้นแหละ ชั้นนะขอบใจแกจริงๆเลย พ่อกะแม่ชั้นไม่ยอมกินข้าวเย็นเค้ากลัวว่าเปอร์เซ็นต์ไขมันจะเพิ่มนะ”
 ญ2 “ก็ดีดี เค้าจะได้ผอมๆไป ฮี...ฮี...ข้าววะ ที่บ้านแกเค้าจริงจังกันขนาดนั้นเลยดิ”
- (405) ข1 “น้องปอรู้มั๊ยคะ พอน้องกลับไปแล้วนะ แม่พี่เค้าชมหนูใหญ่เลยละ”
 ญ1 “จริงสิ คุณแม่ว่าไงบ้างละคะ”
- (406) ข1 “รู้รีเปล่า วันนี้พี่ไปใส่บาตรด้วยนะ แล้วใส่เผื่อหนูด้วย มาสาธุเร็ว”
 ญ1 “ใส่บาตรนี้เค้าเผื่อกันได้ด้วยหรอคะ ความรู้ใหม่ะเนี่ย”

3.3 การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อทำหน้าที่สร้างจุดสนใจให้ผู้ฟังมีความเห็นคล้อยตาม

- (407) ญ1 “นี่ไงคะ พอกวนๆให้เข้ากันแล้วมันก็เป็นยั้ง เนี่ยเห็นมั๊ย เข้ากันแล้วเดี๋ยวก็ใส่เครื่องอบได้”
 ข1 “แค่นี้ก็ได้แล้วหรอคะ พี่นี้กว่าจะต้องทำนานกว่านี้ซะอีก อย่างงี้ก็ง่ายนะสิ”
- (408) ลูก “คุณพ่อย่าทำยั้งงั้นสิคะ ทำงั้นมันก็เบียดพิ พ่อต้องวัดก่อนแล้วก็มาร์คไว้แล้วค่อยตัด นี่ยั้ง เห็นรียังคะ สวยแล้ว”
 พ่อ “จ๊ะจ๊ะ”

(409) “ซัปรดอะไม่ยากหรงก ถ้าแกอยากจะเปลี่ยนเลนนะ ก็ค่อยๆเปียดๆเข้าไปยังจี้ เห็น วีเปล่า เดียวเค้าก็ให้ไป แค่นี้เอง แล้วก็ทำหน้าที่ไ้เคียงสาเข้าไว้เค้าก็รู้แหละว่าเรา เพิ่งหัดซัป เข้าใจ”

3.4 การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง

(410) “ความจริงจะเรียกว่าเคล็ดลับคงไม่ได้หรอกต้องเรียกว่าการปฏิบัติตน คือตัวฉันเองเป็นคนซี้ซลาดก็ต้องระวังรักษาอนามัยอะไรต่างๆ บางคนเขาก็บ่นว่าฉันนี้ทำไมยุ่งยากและก็ยุ่งมาก ต้องไปหาหมอตลอดเวลา เพราะคนไทยส่วนใหญ่เขาก็แบบว่าไม่ค่อยไปหาหมอ ถ้าไม่เจ็บจริงๆ ไข้ไหม?”

(411) ลูก “ก็ตอนนี้ปอกก็เอาเครื่องแม่มาใช้ไงคะ ก็ซิมปอกกับแม่มันยี่ห้อเดียวกัน ไช้ปะคะ มันก็เลยใส่กันได้ไง แค่นี้เอง ไม่เห็นยากเลย”

พ่อ “อ้อ...เข้าใจ”

(412) ญ1 “หนูหนักเท่ากันเลยหรอลูก”

ญ2 “ถ้าเทียบแค่น้ำหนักก็เท่ากันละคะน้ำพา แต่แอนเค้าสูงกว่าปอดตั้ง 5 เซน ไช้ปะ เค้าก็ต้องผอมกว่าปอดละคะ”

4. ตัวอย่างบทบาทของปริบทกับการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถาม

4.1 ตัวอย่างบทบาทของผู้พูดผู้ฟังและเวลาสถานที่กับการตีความเจตนาหยอกล้อ

(413) ซ1 “รับโทรศัพท์แล้วอารมณ์ดีจริง ใครโทรมาน้ำ แนะ..แนะ..หน้าแดงไปถึงหูแล้ว”

ญ1 “ถามยังกะไม่รู้ซันแหละ มาแซวเค้าทำไมละ”

(414) ญ1 “เข้า สองเข้าสองเข้า เย็นนี้มีนัดกับใครจ๊ะ ถึงสองกระจกจนมันจะพรุณอยู่แล้ว”

ญ2 “แหม...ก็รู้ยูนี่ว่าใคร ทำเป็นมาถาม”

- (415) ญ1 “แหม...ใครโทรมาหาจะถึงพูดไปยิ้มไป หน้าบานเท่าจานแล้ว”
 ญ2 “ก็...อย่าแซวสิ ทำเป็นไม่รู้ไปได้ ก็คนมันเงินนี่”
- (416) ญ1 “ผ้าเช็ดหน้าผืนนี้ใครให้มานะ ถึงได้ใช้แล้วใช้อีกจนจะเปื้อยแล้วเนี่ย”
 ช1 “แซวอยู่ได้ รู้ทั้งรู้จะยังมาถาม”
- (417) ญ1 “หมอนใบนี้น่ารักจริงๆ ใครให้มาน้ำได้ถึงรักเหลือเกิน”
 ญ2 “แหม...แซวจริงนะ อย่าให้ถึงที่เราบ้างละกัน”
- (418) ญ1 “ใครให้มานะดอกไม้ช่อนี้ ดมแล้วดมอีก เดี่ยวดอกไม้มันก็หลุดติดจมูก ออกมาหรรอก”
 ญ2 “บ้า พุดอะไรก็ไม่รู้”

4.2 ตัวอย่างบทบาทของปริบทก่อนหน้ากับการตีความเจตนาปฏิบัติ

- (419) ญ1 “ไหนว่าอยากไปเที่ยว พอที่มีคนชวนไปเที่ยวทำไมไม่ออกไปกะเค้าล่ะ”
 ญ2 “ใครจะไป จะให้ฉันออกไปกะตาเป๊ะนั่นนะ หลับแล้วฝันเอาง่ายกว่า”
- (420) แม่ “แม่ปอกชมพู่ไว้อยู่ในกล่อง ในตู้เย็นตู้ในบ้านนะ ไปหยิบให้พ่อหน่อยสิ”
 ลูก “ชมพู่ไหนแม่ เห็นมีแต่มะม่วง”
- (421) ลูก “แม่มันกินไม่ได้แล้วมั้งนะ กลิ่นมันแปลกๆนะปอว่า ทั้งเหอะ เดี่ยว
 ต้องเสีย”
 แม่ “เสียที่ไหน เพิ่งจะทำเมื่อวาน แม่ใส่มะขามรสมันก็เคยเป็นนั่น จะมาทิ้ง
 ของแม่ได้ไงกัน ของโปรดพ่อเนี่ย”
- (422) ญ1 “พี่ปุกคะปอว่าไอ้ตรงที่เป็นยี่ห้อล้อแม่กรอปอมันจะต้องหลุดในไม่ช้าแน่ๆ
 เลย วันนั้นปอล้างรถมันขยับตุ๊กตักๆ ด้วยนะ”
 ช1 “หลุดที่ไหนกัน วันนั้นพี่ก็ดูให้แล้วไงคะ มันเป็นอย่างงั้นเองนะ พี่พยายามไข
 ให้แล้วมันก็ได้เท่านั้นแหละ เอาจี้ถ้ามันหลุดได้นะ พี่ให้หนูเตะทีนึงเลย
 ดีมัย”

4.3 ตัวอย่างบทบาทของบริบทก่อนหน้ากับการตีความขอร้อง

- (423) พ่อ “งานเยอะมียลูกช่วงนี้ ถ้าหนูว่าง หนูไปจ่ายค่าโทรศัพท์ให้พ่อหน่อยได้มั๊ย”
ลูก “ได้ค่ะ ไม่ยุ่งหรอก ออกไปช่วงเที่ยงก็ได้ค่ะ”
- (424) แม่ “วันนี้หนูไปไหนมียลูก ถ้าไม่ไปไหน หนูรีบกลับบ้านมาดูคุณย่าได้มั๊ย แม่ต้องไปงานศพนะ”
ลูก “ได้ค่ะ แม่จะไปกี่โมงล่ะ ปอโตดงานกลับมาก่อนก็ได้ค่ะ”
- (425) ช1 “ถ้าหนูผ่านแบงค์เย็นนี้ แวะไปจ่ายตังค์ค่าบัตรเครดิตได้มั๊ย พี่ไม่มีเวลาเลยค่ะ”
ญ1 “อืม...ควรได้ดีมั๊ยล่ะ เอ...งั้นขอค่าไปจ่ายซัก 10% ได้มั๊ยล่ะ”
- (426) ลูก “แม่คะหนูปวดหัว ไว้ค่อยเริ่มทำพุงนี้ได้มั๊ยคะ”
แม่ “จะจ๊ะ จังไปนอนพักนะ”
- (427) ญ1 “ปวดแขนไปหมด ยกไม่ไหวแล้ว พี่ยกถังนั้นให้หน่อยได้มั๊ยคะ”
ช1 “ไหนจ๊ะ ได้สิ”
- (428) ช1 “พี่ยุ่งมากเลย หนูพิมพ์หน้าให้พี่ได้มั๊ยคะ”
ญ1 “ไหนล่ะคะ”
- (429) ญ1 “เหนื่อยจังเลยคะ พี่ไปซื้อน้ำให้หน่อยได้มั๊ยคะ”
ช1 “อยากกินอะไรล่ะ”
- (430) ญ1 “แหม...หิวจังอยากกินพิซซ่า พี่โทรสั่งได้มั๊ยคะ”
ช1 “พิซซ่าก็ดินะ เอาหน้าอะไรล่ะ”
- (431) ญ1 “วันนี้ไม่ค่อยสบายไม่อยากออกข้างนอก พี่ไปสั่งของแทนปอได้มั๊ยคะ”
ช1 “หนูจะสั่งอะไรบ้างคะ”

4.4 ตัวอย่างบทบาทของบริบทก่อนหน้ากับการตีความแสดงความรู้สึกไม่เชื่อ

- (432) ญ1 “ฉันไม่เคยทำตัวแบบนี้นะ ถึงขั้นจะแะแต่ขั้นก็ไม่ได้แะขนาดนี้นะ”
ญ2 “ทำดีเป็นด้วยเหวอ ชั้นก็หวังว่าแกจะเป็นได้อย่างที่พูดนะ”
- (433) ญ1 “ไม่ไปล่ะคะ งานเยอะ พุงนี้ต้องล้างห้องน้ำ แล้วว่าจะรีดผ้าด้วย”

ช1 “หา...หนูรีดผ้าเป็นด้วยเหรอ แอมล้างห้องน้ำอีก พี่ต้องหุฟาดแน่ๆ ไม่เอาน่าอย่ามาไม้กะพีเลย”

4.5 ตัวอย่างบทบาทของปริบทตามหลังกับการตีความเจตนาเสนอแนะ

(434) พ่อ “ไปทางนั้นรถมันก็ติดสิลูก ทำไมลูกไม่ไปทางวงศ์สว่างแล้วค่อยลัดไปทางนนละ ทางนั้นติดน้อยกว่านะ”

ลูก “ติดน้อยกว่าเหรอคะ”

(435) แม่ “หนูไปขึ้นทางด่วนตรงนั้นก็ติดตายสิ ทำไมหนูไม่ไปขึ้นที่ตรงสะพานกุดละลูก ลูกไปขึ้นตรงพระรามเก้ามันใกล้ก็จริงแต่กว่าลูกจะไปถึงแม่ว่ามันจะช้ากว่าที่ลูกจะไปขึ้นทางที่แม่ว่าอีกนะ”

ลูก “เหรอคะแม่”

(436) ลูก “กว่าพ่อจะไปตั้งเย็น ทำไมพ่อไม่กลับมาบ้านก่อน จะได้อาบน้ำเปลี่ยนเสื้อผ้านะ นั่งรถไปกว่าจะถึงหนูก็เข้า ปอไปส่งที่รถก็ได้ แป็บเดียวเอง พ่อจะหมกไปเหม็นๆ ยังงั้นเหรอ”

พ่อ “กลับมาบ้านก่อนก็ได้”

(437) แม่ “ก็ทำไมลูกไม่เอาตัวเด็กมาฝากไว้ที่แม่ แม่ก็อยู่บ้านไม่ได้ไปไหน ลูกจะพามันไปเดินร่อนๆ ทำไม เดียวมันก็ไม่สบาย มันยังตัวเล็กนิดเดียว”

ลูก “ก็แม่อยู่บ้านแฉะมัยละ งั้นเดี๋ยวเข้าไป ก็ที่แรกเห็นปอบอกว่าแม่จะไม่อยู่”

(438) ญ1 “ทำไมเราไม่ออกจากบ้านเร็วหน่อยละคะ เราจะได้มีเวลาไปดูบ้านตอนเย็นด้วย”

ช1 “ยังงั้นก็ดีคะ ที่แรกที่พี่ว่าจะออกสายเพราะกลัวว่าหนูจะง่วงนอนนะ”

(439) ช1 “ทำไมเราไม่เข้าไปก่อนละ เดียวเรื่องอื่นค่อยว่ากันทีหลัง”

ญ1 “ก็ได้”

(440) ญ1 “ทำไมแกไม่ไปกับชั้นละ จะขับรถไปทำไมหลายคัน”

ญ2 “ก็ได้ ตามใจแกสิ”

(441) ช1 “ทำไมเราไม่ไปกินข้าวกันก่อนละคะ เดียวทำงานแล้วเดินออกมากินมันไกลนะ”

- ญ1 “อืม...ก็ดีค่ะ หิวแล้วเหมือนกัน”
- (442) ช1 “ทำไมไม่ไปทำงานทางลาดพร้าวละ เข้าๆ เค้าเปิดให้เลี้ยงออกจากซอย 71 ตั้งสองเลนนะ”
- ญ1 “เหรอกะ งั้นเดี๋ยวพุงนี้ลองดูก็ได้”
- (443) ญ1 “หนูว่ามันจะข้านะคะ ทำไมเราไม่ไปจ่ายค่าโทรศัพท์ก่อนแล้วค่อยไปดูบ้านละคะ เพราะว่าไปจ่ายตังค์ก่อนมันใกล้กว่านะ”
- ช1 “ก็แล้วแต่หนูสิ พี่นะยังงี้ก็ได้ล่ะ”

4.6 ตัวอย่างบทบาทของปริบทก่อนหน้าและปริบทตามหลังกับการตีความเจตนา ปฏิบัติ

- (444) ช1 “พี่เค้าออกไปทำงานนี่ เพิ่งออกไปเมื่อกี่นี่เอง”
- ญ1 “งานอะไร ไปเที่ยวต่างหาก วันนี้บริษัทเค้าหยุดนะ”
- (445) ช1 “พี่วางโทรศัพท์ไว้บนโต๊ะกินข้าว หยิบมาให้พี่หน่อยสิ”
- ญ1 “มีที่ไหน บนโต๊ะกินข้าวไม่เห็นมีอะไรเลย”
- (446) ญ1 “แกหยิบกระเป๋าหลังรถให้ฉันหน่อยสิ”
- ญ2 “กระเป๋าอะไร หลังรถแกมีแต่หมอน ชั้นไม่เห็นกระเป๋าซักใบ”
- (447) ญ1 “ขนมบนโต๊ะที่วางไว้ไปไหนหมดละคะ พี่ปักกินของหนูเหรอก”
- ช1 “ใครกินนะ พี่เปล่าหน้า พี่จะไปรู้ได้ไงอะพี่ไม่ได้นั่งเฝ้านะ”
- (448) ลูก “พ่อปอว่ามันพังแล้วละปากกาอะ หัวมันบุบลงไปเลยอะ ซ่อมไม่ได้แล้ว มั้งคะ”
- พ่อ “พังตรงไหน นี่มันยังใช้ได้ แต่ต้องระวังหน่อย ยั้งนี่เง ของยังใช้ได้ก็เก็บไว้ใช้ที่บ้านสิ ทิ้งได้ไงเสียดายนะซื้อมาตั้งแพง”

4.7 ตัวอย่างบทบาทของปริบทก่อนหน้าและปริบทตามหลังกับการตีความเจตนาขู่

- (449) ญ1 “ทำอะไรเลอะเทอะยังงี้ เก็บให้เรียบร้อยเลยนะ อยากให้พี่บอกแม่มั๊ย เก็บเดี๋ยวนี้ละ ไม่งั้นล่ะบอกแม่แน่ๆ”
- ญ2 “อย่าบอกแม่นะพี่แอน หนูเก็บเดี๋ยวนี้ละคะ”

4.8 ตัวอย่างบทบาทของผู้พูดผู้ฟังและปริบทตามหลังกับการตีความเสียดสี

- (450) “...ทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ทั้งปริญญาโทปริญญาเอก เรารู้ถึงวินัย ขั้นตอน ปัญหาของการเข้ามาบวช แต่เราไม่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเลย แล้วรู้ไปทำไมมันเสียประโยชน์นะ รู้แล้วไปนั่งบนหอคอยงาช้าง ไม่ได้ช่วยเหลือสังคมเลย ไม่ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือเกิดการพัฒนาขึ้น...”
- (451) ข1 “น้องแอนกะน้องปอจะพีเปิร์มนะยังใส่ดิสโตนะ ไม่เชื่อก็กถามพี่ก็อดดูสิ ดาร์ค ทอลแอนด์แฮนซัมนะพีเนะ ไม่รู้อะไรซะแล้ว”
 ญ1 “แอน... แอนนี่มีถุงผ้าหนาๆ ที่ปากถุงมีหูหิ้วบ้างมัยยี้ ขึ้นจะเอามาใส่ถุงนะ มันเลื้อยออกมาเต็มออฟฟิศแกแล้ว อี้... น่ากลัวนะ แก แกรมเป็นงูแก่ๆ ตัวดำๆ อีกต่างหาก”
- (452) ข1 “ให้ผมคิดให้เหวอ คงไม่ได้หรอกนะ เพราะโดยปกติแล้วเนี่ยผมไม่ได้มีนิสัยแบบนั้น เรื่องไม่ดีเนี่ยผมไม่เคย”
 ญ1 “อ้อ... เพราะปกติแล้วพี่เป็นคนดีใช้มัยยะ ดีดีเรื่องแยๆ ละไม่เคยไม่เคยไม่ถนัด”
- (453) “...แล้วเขาก็มีบ้านอยู่มีอะไรเรียบบร้อยจนเราไม่รู้สึกรู้ว่าไม่ได้ทำหน้าที่แม่ บางคนบอกตาย ทิ้งลูกทิ้งผัวมาได้ยังไง แล้วเราจะโอบอุ้มเขาไปถึงไหนละ ในเมื่อเวลาที่เจามาเราก็มาคนเดียวเวลาไปเราก็ไปคนเดียวเขาเออะให้เขาได้ยืนบนลำแข้ง...”
- (454) ข1 “พอมีสาวๆ มาทำงานที่นี่นะ บรรยากาศมันก็สดชื่นสดชื่นจริงๆ เลยนะ”
 ข2 “ผมก็ว่าจั้นแหละพี่”
 ญ1 “หือ..หมั่นไส้จริงๆเลย นี่ใครมีสายจูงจุกบ้าง มีวัวแก่ๆ มันหลุดออกมาเต็มหญ้าอ่อนนะ สงสัยจะกลับโต๊ะไม่ถูกนะ” ญ1 “ระวังเถอะออกไปกับเค้ามากๆ นะ เดี่ยวแฟนเค้ารู้ละจะแย่”

4.9 ตัวอย่างบทบาทของเวลาสถานที่และบริบทตามหลังกับการตีความเจตนาห้ามการกระทำ

- (455) ญ1 “คุยอะไรกัน อาจารย์เค้ากำลังบรรยายอยู่นะ เจียบหน่อยสิ”
 ญ2 “รู้แล้วนะ ดุจริง”
- (456) ญ1 “เล่นอะไรกันนะ นี่เค้ากำลังเก็บบ้านกันอยู่นะ ไปเล่นที่อื่นไป”
 ข1 “ขอโทษครับ”
- (457) แม่ “สองคนนี่มาทำอะไรมีดๆ นี่ไม่ใช่เวลามานั่งคุยนะ ทำไมบ้านช่องไม่กลับ”
 ลูก “เดี๋ยวกลับค่ะแม่”

4.10 ตัวอย่างบทบาทของเวลาสถานที่และบริบทตามหลังกับการตีความเจตนาแสดงความรู้สึกไม่พอใจ

- (458) ญ1 “ทำไมทำแบบนี้ เสียหมดเลยเห็นมัย ดูลิ แล้วจะเอาที่ไหนใช้ล่ะ”
 ญ1 “ขอโทษค่ะ หนูไม่ได้ตั้งใจ”
- (459) ข1 “มองอะไร มองอย่างงี้มันหาเรื่องกันนี่ มีอะไรก็ว่ามาเลย”
 ญ1 “ใจเย็นค่ะ อย่ามีเรื่องเลยนะ”
- (460) ญ1 “มาทำไม ไม่มีใครเค้าต้อนรับแล้วไม่รู้หรือไง นี่ใจจริงหรือว่าแกล้งกันเนี่ย”
 ข1 “อย่าเพิ่งโกรธสิคะ ฟังพี่ก่อนนะ”
- (461) ญ1 “โทรมาทำอะไรอะไร พุดมาเร็วๆ ไม่มีอะไรก็วางไป คนที่นี้เค้าไม่ได้วางทั้งวันนะ”
 ข1 “อย่าเพิ่งไล่กันสิคะ ยังไม่หายโกรธอีกหรอก”
- (462) ญ1 “มองหาอะไร ไม่เคยเห็นคนรีใจกัน”
 ญ2 “เฮ้ยเก ทำไมพุดยังงั้นละ จะบ้าเหวอ เดียวก็มีเรื่องหรอก”

4.11 ตัวอย่างบทบาทของผู้พูด ผู้ฟัง บริบทก่อนหน้าและบริบทตามหลังกับการตีความ
เจตนาแสดงความรู้สึกประหลาดใจ

- (463) ญ1 “ชั้นได้งานแล้วนะ เริ่มทำวันจันทร์นี้ละ”
ญ2 “เทร่อ เมื่อไหร่ วันจันทร์นี้ะเทร่อ แหม...ดีจังเลย”
- (464) ญ1 “เออเนี่ย ชั้นจะไปออสเตรเลียเดือนหน้าจะแกอยากได้อะไรมัย”
ญ2 “อะไร เดือนหน้า ไปอีกแล้วเทร่อ ก็เพิ่งจะกลับมาเนี่ย”
- (465) ญ1 “นี่ เมื่อคืนพี่ทุทโทรหาชั้นแหละ”
ญ2 “ไครนะ พี่ทุทนะนะ ตายละ คำว่าไงบ้างละ”
- (466) ช1 “พี่จะต้องไปเชียงใหม่พุงนี้เนะ”
ญ1 “เมื่อไหร่นะ พุงนี้ แล้วทำไมตอนแรกบอกว่าวันพุธไป ทำไมเร็วละคะ”
- (467) ลูก “อ๊วยแม่คะ... แอนมันฮอทจะตาย มีหนุ่มๆ โทรมาจิบเยอะเยอะ ทั้งเด็กนอก
เด็กใน เต็มไปหมด หนูยังไม่มีขนาดนั้นเลย”
แม่ “จริงหรือลูก ที่ว่าเด็กนอกนะเด็กที่ไหน”
ลูก “ก็เด็กนอกที่อเมริกาอะ ทำทางรวยไช่ย่อย เดี่ยวส่งนู่นส่งนี่มาให้ตลอด”
- (468) ญ1 “แกไม่ต้องห่วงชั้นหรอก พี่เค้ามีแฟนอยู่แล้วนะ”
ญ2 “จริงรีเปล่า ชั้นนึกว่าเค้าจิบแกซะอีก แล้วเค้ามีแฟนแล้วยังจะมาชวนแก
ไปกินข้าวอีกเนี่ยนะ”
- (469) ญ1 “นี่ เมื่อวานชั้นคุยกับนพ มันบอกว่ามันจะกลับบ้านเย็นนี้เนะแก”
ญ2 “เมื่อไหร่ เย็นเนี่ยะนะ ตายแน่ๆเลยแก ชั้นยังไม่ได้ชื่อของให้เค้าเลยนะ
ทำไมกลับเร็วละ ที่แรกบอกชั้นว่าจะกลับวันศุกร์นี่”
- (470) ญ1 “พี่ชาย วันนี้มีคนโทรมาหาพี่ชายเค้าว่าจากบริษัทเงินอะไรก็จำไม่ได้เนะ
เค้าว่าเค้าจะยึดของที่พี่ไปผ่อนไว้อะ อีกสองวันอะเค้าจะมายึดแล้ว”
ช1 “อะไร อีกสองวัน ไม่เห็นเค้าโทรมาบอกเลย เออ...ไม่เป็นไรเดี๋ยวกพี่โทรไป
คุยกับเค้าเอง

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวกุลพร โปธิศรีเรือง เกิดเมื่อวันที่ 5 เดือนกันยายน พ.ศ. 2522 ที่จังหวัด กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษธุรกิจ จาก สถาบันราชภัฏจันทรเกษม และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 2543

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย